

M. GRUODŽIO 15 D., ANTRADIENIS

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

1. Posėdžio pradžia

(Posėdis pradėtas 9.05 val.)

2. Pirmininko pranešimas

Pirmininkas. – Visų pirma noriu perskaityti svarbią informaciją. Gruodžio 2 d. gavau Europos Parlamentui ir Tarybai skirtą Komisijos komunikatą dėl Lisabonos sutarties įsigaliojimo poveikio šiuo metu vykdomoms tarpinstitucinėms sprendimų priėmimo procedūroms. Atsižvelgdamas į šį komunikatą, Parlamentas laikosi nuomonės, kad su juo jau buvo konsultuojamasi dėl visų pasiūlymų, kurie priėmus Lisabonos sutartį patenka į Parlamento kompetencijos sritį. Be to, Parlamentas atsižvelgė į tai, kad remdamasi komunikatu Europos Komisija atsiėmė tam tikrus pasiūlymus.

Komisijos Pirmininkas paragino Parlamento komitetus, su kuriais šią kadenciją jau buvo konsultuotasi, kaip nurodyta mėnesinių sesijų darbotvarkėse, patikrinti 2009 m. gruodžio 1 d., t. y. Lisabonos sutarties įsigaliojimo dieną, dar nepatvirtintų teisėkūros pasiūlymų teisinius pagrindus ir Komisijos siūlomus procedūrų pakeitimus bei visus kitus pakeitimus, būtinus, atsižvelgiant į Lisabonos sutarties nuostatas, ir nuspręsti, ar konsultuojantis jau priimtas pozicijas laikys įprastų teisėkūros procedūrų pirmuoju svarstymu arba patvirtinimu.

Savaime suprantama, Parlamentas pasilieka teisę prašyti Komisijos pateikti naują pasiūlymą. Jei dėl pasiūlymų su Europos Parlamentu prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai konsultuotasi nebuvo, Komisija privalo pagal įprastą teisėkūros procedūrą arba kitą atitinkamą procedūrą pateikti naujus pasiūlymus.

Komunikatas yra apie mūsų teisėkūros veiklą artimiausiu metu, t. y. komunikatas yra apie Europos Komisijos ir Europos Parlamento savitarpio santykius teisėkūros procese. Kaip žinote, gyvename pereinamuoju laikotarpiu – pereiname nuo Nicos sutarties prie Lisabonos sutarties ir kartu pradedame naują Parlamento kadenciją. Vis dar nepatvirtinta naujos kadencijos Komisija. Visam tam reikalingas gana sunkus darbas, kurį pagal teisės aktus turi atlikti Komisija ir Parlamentas ir kuris yra komunikato tema.

3. Veiksmai įgyvendinant Parlamento pozicijas ir rezoliucijas (žr. protokolą)

4. Žodiniai klausimai (gauti dokumentai) (žr. protokolą)

5. Pateikti dokumentai (žr. protokolą)

6. Diskusijos dėl žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės pažeidimo atvejų (paskelbiami pateikti pasiūlymai dėl rezoliucijų) (žr. protokolą)

7. 2010 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto projektas su Tarybos pakeitimais (visi skirsniai) – 2009 finansinių metų Europos Sąjungos taisomojo biudžeto Nr. 10/2009 projektas, III skirsnis – Komisija – Lankstumo priemonės mobilizavimas – Daugiametės finansinės 2007–2013 metų programos pakeitimas: energetikos srities projektų finansavimas pagal Europos ekonomikos atkūrimo planą (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – bendra diskusija tokiais klausimais:

– L. Surjáno ir V. Maňkos pranešimas (A7-0083/2009) Biudžeto komiteto vardu dėl 2010 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto projekto su Tarybos pakeitimais (visi skirsniai) (11902/2009 - C7-0127/2009 - 2009/2002(BUD)) ir 2010 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto projekto

taisomųjų raštų Nr. 1/2010 (SEC(2009)1133 – 14272/2009 - C7 - 0215/2009), 2/2010 (SEC(2009)1462 – 16328/2009 - C7-0292/2009) ir 3/2010 (SEC(2009)1635 – 16731/2009 - C7-0304/2009),

– D. Haug pranešimas (A7-0081/2009) Biudžeto komiteto vardu dėl 2009 finansinių metų Europos Sąjungos taisomojo biudžeto Nr. 10/2009 projekto, III skirsnis – Komisija (16327/2009 - C7-0288/2009 - 2009/2185(BUD)),

– R. Böge's pranešimas (A7-0080/2009) Biudžeto komiteto vardu dėl lankstumo priemonės mobilizavimo: pagal 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo 27 punktą (2009/2207(BUD)),

– R. Böge's pranešimas (A7-0085/2009) Biudžeto komiteto vardu dėl 2007–2013 metų finansinės programos: Europos ekonomikos atkūrimo planas, antras peržiūrėjimas (2006 m. gegužės 17 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo keitimas) (COM(2009)0662 - C7-0305/2009 - 2009/2211(ACI)).

László Surján, pranešėjas. – (HU) Ačiū už suteiktą žodį, pone pirmininke. Ministre, Komisijos nary, ponios ir ponai, pačioje šios diskusijos dėl biudžeto pradžioje turiu pasakyti, kad labiau norėčiau išreikšti savo dėkingumą, o ne sukelti ginčus. Noriu padėkoti Tarybai ir Komisijai už vaisingą bendradarbiavimą, kuris mums suteikė galimybę galų gale susitarti ir dabar tam tikra prasme pateikti šiam Parlamentui bendrą pasiūlymą. Tačiau taip pat privalau padėkoti įvairioms Parlamento frakcijoms, nes jei šios frakcijos nebūtų sugebėjusios bendradarbiauti ir drauge išreikšti Parlamentui ir Europos piliečiams svarbių vertybių, būtų buvę apskritai neįmanoma parengti biudžeto.

Prieš metus man buvo patikėta užduotis būti pranešėju 2010 m. biudžeto klausimu. Mes nedelsdami pradėjome formuluoti politinius Parlamento lūkesčius ir direktyvas. Parlamentas šiuos klausimus svarstė šių metų pavasarį. Žvelgiant į ateitį taip pat buvo itin svarbu, kad būtų priimti sprendimai, iš kurių būtų galima pasimokyti, todėl iš anksto prieš keletą mėnesių pateikėme preliminarų biudžeto projektą. Kitaip tariant, ES Komisija žinojo Parlamento nuomonę, į kurią rengdama preliminarų biudžetą taip pat daugiau ar mažiau atsižvelgė.

Manau, kad vėlesniais metais taip pat turėtume pritaikyti tokį pat laiko parinkimą. Ką norėjome pasiekti? Žinome, kad Europos ekonomika išgyvena krizę. Manėme ir vis dar manome, kad šis biudžetas turi suvaidinti krizės valdymo priemonės vaidmenį. Šį klausimą apsvairstėme su Taryba, nes kitas akivaizdus krizės sprendimas – mums išleisti mažiau pinigų Europai. Tai nėra tinkamas sprendimas, tačiau šioje padėtyje jis gali padėti. Jeigu čia pinigus leisime protingai ir didžiulį dėmesį skirsime tinkamam išteklių naudojimui, ES biudžetas gali pasirodyti esąs ne našta, o krizės sprendimo dalis. Atsižvelgdami į tai, norėjome paskatinti konkurencingumą, tam panaudojant mokslinių tyrimų ir plėtros programas kaip vienas iš priemonių jam užtikrinti. Be to, norėjome padėti pagrindus bendrai energetikos politikai ir prisidėti prie jos.

Šiems tikslams buvo skirta daugiau nei 11 mlrd. EUR. Ekonomiką skatinti norėjome daugiausia pasinaudodami sanglaudos politika. Šios priemonės vertė – 36 mlrd. EUR. Per metus išaiškėjo, kad buvo rimtų problemų, pvz., pieno sektoriuje, kurios nebuvo bendros ekonomikos krizės pasekmės. Tačiau Parlamentas manė, kad būtina palaikyti ūkininkus, todėl buvo sukurtas 300 mln. EUR pieno fondas, kuris, nors ir nebūdamas pastovus, reiškia 300 mln. EUR padidėjimą. Numačius iš viso apytikriai 750 mln. EUR fondus, didesnė pagalba gali būti teikiama pieno sektoriui. Tačiau Parlamentas taip pat norėtų pabrėžti, kad tai turi būti daroma kartu su pieno sektoriaus problemų peržiūra ir jo pertvarka.

Kartu taip pat turime pripažinti, kad neturime pakankamai galimybių laviruoti. Kai kuriose kategorijose nėra maržų, todėl yra neišvengiama daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūra. To labai reikia, tačiau taip pat labai reikia, kad valstybės narės fondus, kuriais pasinaudoti jos turi galimybę, naudotų tikslingiau ir protingiau siekiant paskatinti augimą. Tik tada galėsime pažvelgti Europos piliečiams ir mokesčių mokėtojams tiesiai į akis, nes būtent jų pinigus mes leidžiame bandydami priversti ES veikti veiksmingiau ir sėkmingiau.

Vladimír Maňka, pranešėjas. – (SK) Pone pirmininke, Komisijos nary, valstybės sekretoriau, ponios ir ponai, šiandien man nereikia nerimauti, kad nepavyks paminėti ko nors svarbaus iš savo pranešimo. Visa tai, kas buvo parengta per visus metus kartu su kolegomis ir bendradarbiais, jau buvo sėkmingai apsvairstyta biudžeto komitete, plenarinėse sesijose ir Taikinimo komiteto posėdžiuose arba trišaliuose susitikimuose. Svarbiausia, kad šioje posėdžių salėje yra pakankama parama viskam.

Kai metų pradžioje pradėjome rengti biudžeto projektą, man buvo įdomu sužinoti, kiek toli man leis nueiti mano patarėjai, koordinatoriai ir frakcija, nes man buvo pasakyta, kad jau per toli nuėjau. Mačiau daug galimybių ir trūkumų, kuriuos norėjau sureguliuoti. Kitos galimybės ir pasiūlymai dėl patobulinimo paaiškėjo po daugybės diskusijų su vyresniaisiais institucijų atstovais, departamentų direktoriais ir kitais darbuotojais.

Institucijų darbuotojai patys pradėjo teikti informaciją ir pasiūlymus. Susidariau įspūdį, jog jie tikisi ir tiki, kad kartu galime išspręsti kilusius klausimus. Viena vertus, man buvo malonu, kad jie man parodė tokį pasitikėjimą ir pasiūlė savo paslaugas, tačiau, kita vertus, man būtų buvę dar maloniau, jeigu jų tiesioginiai viršininkai būtų išklause į jų nuomonę ir išsprendę problemas.

Žinoma, manau, kad dauguma skyrių darbą atlieka labai kvalifikuotai ir profesionaliai, tačiau šią akimirką ir šioje vietoje norėčiau pabrėžti personalo darbo svarbą. Remdamiesi dokumentuose užfiksuotais trūkumais sugebėjome įgyvendinti labiau sisteminės priemonės. Tačiau viską atskleisti ir išspręsti gali ne pranešėjas, o Europos Parlamento generalinis sekretorius arba vyresnieji atitinkamų Europos institucijų atstovai.

Todėl labai šiltai ir palankiai vertinu Europos Parlamento vadovaujamose arbitražo procedūrose pasiektą susitarimą dėl organizacinio audito įgyvendinimo. Pirmą kartą Europos Parlamento istorijoje kitais metais bus veikiantis auditas šiuose dviejuose svarbiuose skyriuose: Infrastruktūros ir logistikos generaliniame direktorate ir apsaugos tarnyboje. Tikslas – užtikrinti veiksmingesnį išteklių panaudojimą.

Praeityje Audito Rūmai buvo vienintelė institucija, sutikusi su išoriniu savo darbo tikrinimu. Rezultatas buvo naudingas. Audito Rūmai sugebėjo sumažinti savo administracines išlaidas ir pasiekti aukštesnį našumo lygį.

Noriu pagirti Tarybai pirmininkaujančią Švediją už didžiulį profesionalumą. Jau balandžio mėn., prieš iš tikrųjų įsigaliojant mūsų įgaliojimams, susitikome su vyriausybės ministru H. Lindblatu ir jo kolegomis. Mes labai greitai susitarėme dėl prioritetų, taip pat mums pavyko pasiūlyti racionalius elementus ir atskaitos taškus.

Šiandieniniame plenariniame posėdyje pateikiame bendrą deklaraciją dėl pastatų, kurie sudaro svarbų institucijų administracinių išlaidų straipsnį, politikos. Manau, kad mums kartu pavyko pradėti procesą, dėl kurio šioje srityje bus sutaupyta.

Ponios ir ponai, tik bendromis pastangomis Europos lygmeniu mums pavyks atremti šiuos didžiausius XXI amžiaus iššūkius: klimato kaitą, riziką ir išlaidas, susijusias su žaliavomis ir energija, ekonominę globalizaciją ir grėsmes mūsų saugumui. Jeigu Europa nori išspręsti šias problemas, ji turi turėti veiksmingas ir sudėtingas priemones. Lisabonos sutartimi šios priemonės mums bus suteiktos. Pradiniame sutarties įsigaliojimo etape ES reikės turėti atitinkamus finansinius išteklius, kad galėtų įgyvendinti naują politiką.

Net jei šiandienos diskusijose dėl 2010 m. ES biudžeto iš tikrųjų paaiškės, kad jos šiais metais bus paskutinės, abiejų pranešėjų 2010 m. biudžeto klausimu darbas ne pasibaigs, o bus tęsiamas – bent kitus tris mėnesius – dėl priežasčių, susijusių su Lisabonos sutarties įgyvendinimu. Manau, kad šis darbas bus sėkmingas.

Jutta Haug, pranešėja. – (DE) Pone pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, praėjusių metų gruodžio mėn. svarstydami šių metų biudžetą jau žinojome ir kaip bendrasis pranešėjas 2009 m. biudžeto klausimu diskusijoje minėjau, kad finansų rinkos krizės poveikis ir jos padariniai bus jaučiami visose valstybėse narėse. Būtent tai ir įvyko.

2009 m. balandžio mėn. Parlamentas ir Taryba susitarė dėl Komisijos pasiūlytų ekonominių paskatų pirmos dalies finansavimo. Kad būtų galima panaudoti 2,6 mlrd. EUR, mums reikėjo vadinamosios minimalios finansinės perspektyvos peržiūros. Kaip kitaip būtume galėję rasti lėšų, turint omenyje mūsų griežtus biudžetinius suvaržymus? Likusioji 2,4 mlrd. EUR suma, kurios trūksta iki bendros 5 mlrd. EUR sumos, turi būti surasta ši rudenį. Tokia dabar yra mūsų padėtis. Štai jau ruduo, ir kadangi Parlamentas ir Taryba sudarė protingą susitarimą dėl 2010 m. biudžeto, turime sprendimą. 2009 m. biudžetu taip pat svariai prisidedama prie šio sprendimo.

2010 m. papildomame ir taisomajame biudžete mokėjimų asignavimai mažinami daugiau nei 3,4 mlrd. EUR. Pagal tai beveik 1,5 mlrd. EUR bus sumažintos nepanaudotų sričių maržos pagal įvairias išlaidų kategorijas. Visa tai galioja 2009 m. biudžetui, kurį sudaro 133,8 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 116,1 mlrd. EUR mokėjimų asignavimų, todėl jis tikrai nėra išlaidus. Jeigu pasižiūrėtume į biudžeto eilutes, kuriose Komisija rado reikalingus pinigus, mums taptų visiškai aišku, kad Komisija paprasčiausiai nežiūri rimtai į biudžeto valdymo institucijos sprendimus.

Norėčiau Parlamentui priminti, kad 2008 m. mums tvirtinant 2009 m. biudžetą mūsų prioritetai taip pat buvo Europos Sąjungos konkurencingumas, augimas ir užimtumas. Todėl daugiau pinigų, negu siūlė Komisija, skyrėme pagal biudžeto eilutes, kuriomis sukuriant daugiau ir geresnių darbo vietų skatinamas socialinis aspektas ir remiamos mažos ir vidutinės įmonės. Tačiau tai yra būtent tos biudžeto eilutės, iš kurių atimama perkėlimams arba taisomiesiems biudžetams. Ar paprašytume tiek jau daug, jeigu paragintume Komisiją įgyvendinti Parlamento ir Tarybos rezoliuciją bei pasistengti užtikrinti, kad pinigai būtų panaudoti pagal numatytą paskirtį, pagal kurią jie turėtų pozityvų poveikį? Biudžeto projektas, kurį mums pateikė Komisija, nebuvo nei tiksliai apskaičiuotas, nei rūpestingai įvertintas. 2009 m. buvo daugiau nei 50 perkėlimų ir 10 papildomų ir taisomųjų biudžetų. Dėl tokios padėties neįmanoma kalbėti apie biudžeto tikslumą ir aiškumą, todėl ji turi būti gerinama.

Mūsų kolegos Parlamento nariai, priklausantys specialistų komitetams, turi skirti daugiau dėmesio įgyvendinimo ataskaitoms, pateikiamoms tais pačiais finansiniais metais, o Komisija turi galiausiai pateisinti gerą kaip vis dar veiksmingos Europos administracinės institucijos vardą. Tikiuosi, kad mes visi dirbdami sieksime to.

Reimer Böge, pranešėjas. – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, sudarius susitarimą dėl 2010 m. biudžeto, mes kalbame apie 141,4 mlrd. EUR išipareigojimų ir 122,9 mlrd. EUR mokėjimų.

Visų pirma noriu labai šiltai padėkoti abiem pranešėjams už jų pasiaukojimą, taip pat dabar noriu pasakyti, kad viskas, ką J. Haug ką tik pasakė apie 2009 m. biudžetą, yra visiškai teisinga.

Jeigu pasižiūrėtume į šiuos skaičius, galėtume pamatyti, kad jie lieka 11,2 mlrd. EUR mažesni nei daugiametės finansinės programos viršutinė mokėjimų riba. Tai reiškia, kad tam atvejui, jei būtų reikalas ir politinė valia, daugiametėje finansinėje programoje mums paliekama tam tikra laisvė laikantis sutartų ribų.

Pastaraisiais metais kelis kartus radome sprendimą būtiniams ekonominės ir politinės aplinkos pokyčiams, panaudodami persikirstymą, pakartotinį maržų mažinimą ir daugkartines peržiūras. Šios priemonės tinkamos, tačiau, palyginti su tuo, ką turime padaryti 2010 m., jomis aiškiai pasiekiamos jų galimybių ribos. Tai taip pat taikoma 2 išlaidų kategorijai, kurioje po 2010 m., atsižvelgiant į galimas maržas, bus daug mažiau laisvės, todėl iš tikrųjų jos apskritai neturėtų būti.

Dabar į šiuos susitarimus integravome antrą 2,4 mlrd. EUR lėšų išmokėjimo dalį vadinamajam ekonomikos atkūrimo paketui. Buvo teisinga antrą pusę, kurią sudaro 2,4 mlrd. EUR, finansuoti 2010 m., o ne atidėti jos dalį iki 2011 m. Žinoma, tai nebuvo ekonomikos atkūrimo paketas. Tiesą sakant, tai buvo siejama su papildomais politiniais prioritetais, susijusiais su energetika ir plačiajuosčio ryšio teikimu kaimo vietovėse.

Naudodamiesi lankstumo priemone turėjome galimybę rasti papildomus 120 mln. EUR energetikos projektams ir 75 mln. EUR Kozlodujaus atominėi elektrinei. Noriu atkreipti Komisijos dėmesį į tai, kad tai buvo sprendžiama labai keistai, taip pat privalau šiuo metu aiškiai pasakyti, kad tuo viskas nesibaigia. Mes tikimės iš viso 300 mln. EUR. Šiuo atveju taip pat tikimės, kad jūs įtrauksite lėšas, kurias vis dar reikia surasti atominės elektrinės plėtrai biudžeto laikotarpio vidurio peržiūros metu, o ne finansuosite tai, mažindami 1B išlaidų kategorijos sumas. Svarbu, kad tai yra labai aiškiai išdėstyta.

Be to, atlikome 2009 m. nepanaudotų lėšų peržiūrą, kad būtų galima panaudoti bendrą 1,9 mlrd. EUR sumą energetikai ir papildomus 420 mln. EUR – plačiajuosčiam internetui pagal II išlaidų kategoriją.

Dabar noriu pasakyti, kad šis sprendimas dėl bendros sumos buvo teisingas, tačiau, žinoma, šiandien taip pat privalome leisti aiškiai suprasti, kad kita užduotis yra Lisabonos sutarties biudžeto vykdymas. Tikrai negalime laukti iki 2014 m., nes tada mūsų lauks kiti politiniai prioritetai, dėl kurių Europos Sąjunga turės apsispręsti, ir tai bus globalizacijos proceso dalis kartu su kitomis naujomis užduotimis.

Rezoliucijoje, kuri turi būti pateikta ketvirtadienį, aiškiai pareiškiame, kad raginame naująją Komisiją kuo greičiau paskelbti ataskaitą dėl tarpinstitucinio susitarimo įgyvendinimo, kaip numatyta susitarimuose. Kartu – norėčiau tai ypač pabrėžti – Komisija privalo išipareigoti pritaikyti, persvarstyti ir modifikuoti dabartinį 2007–2013 m. daugiametį finansinį planą ir pratęsti jį iki 2015–2016 m. Be to, turi būti pradėtas kitos daugiametės finansinės programos procesas, kad būtų galima surengti tinkamas atviras ir viešas diskusijas apie kitą finansinę programą.

Tai yra naujosios Komisijos darbas, o mes, žinoma, kitą ketvirtį pasinaudosime tiek klausymais, tiek diskusijomis, kad tvirtai paragintume Komisiją ir Tarybą sutikti su šiais politiniais prioritetais. Mūsų laukia įdomus laikotarpis.

Hans Lindblad, *einantis Tarybos Pirmininko pareigas*. – (SV) Pone pirmininke, man didžiulė garbė šiandien čia dalyvauti jūsų diskusijose. 2010 m. biudžetinė procedūra buvo reikli, todėl esu patenkintas susitarimu, kurį mūsų institucijos sudarė lapkričio mėn. viduryje vykusiam taikinimo posėdyje. Šis susitarimas tinka dviem skirtingiems, tačiau vienodai svarbiems tikslams.

Viena vertus, juo sukuriamas 2010 m. biudžeto sudarymo sistema siekiant suteikti galimybę Europos Sąjungai veikti kuo sklandžiau ir įgyvendinti politiką taip, kaip norime, kad ji būtų įgyvendinta, kartu užtikrinant kontroliuojamą mokėjimų padidėjimą, ypač laikotarpiu, kurį šiuo metu išgyvena valstybės narės. Kita vertus, jame numatomas, be kita ko, visas antros atkūrimo plano dalies finansavimas. Tai yra svarbus Europos Sąjungos įnašas stengiantis išbristi iš dabartinės ekonominės ir finansinės padėties.

Be to, noriu išreikšti Tarybos pasitenkinimą susitarimu, kuris buvo sudarytas dėl bendros užsienio ir saugumo politikos. Taip pat manau, kad 2010 m. biudžetas apskritai yra suderintas kompromisas, apimantis, viena vertus, reikalingą biudžeto drausmę ir patikimą finansų valdymą, ir, kita vertus, mūsų pareigą patenkinti piliečių lūkesčius. Be to, biudžetas yra įvairių frakcijų, įvairių valstybių narių ir įvairių Tarybos ir Parlamento interesų kompromisas.

Tai nėra nei visiškai toks biudžetas, kokio tikriausiai iš pradžių norėjo Taryba, nei visiškai toks biudžetas, kokio tikriausiai iš pradžių norėjo Parlamentas. Tačiau manau, kad tai yra puikus kompromisas, kuriuo geriausiai suderinami mūsų tikslai ir prioritetai. Todėl noriu pasakyti, kaip didžiuojusi, kad mes, kitaip tariant, Parlamentas ir Taryba, kaip biudžeto valdymo institucija, daug padedant Komisijai, sugebėjome parodyti reikiamas lyderio savybes ir atsakomybės jausmą bei sudaryti bendrą susitarimą, dėl kurio susitarėme lapkričio mėn. Manau, kad taip siunčiame tinkamą signalą, atsižvelgdami į Lisabonos sutarties įsigaliojimą.

To nebūtų buvę įmanoma pasiekti be mūsų bendrų pastangų, kai kiekvienas dalyvis atlieka savo vaidmenį. Taip pat tai būtų buvę neįmanoma be labai geros ir dalykiškos atmosferos, kuri, mano nuomone, būdinga visam procesui. Todėl norėčiau pasinaudoti šia proga ir padėkoti Biudžeto komiteto pirmininkui A. Lamassoure'ui už jo pastangas, atvirumą ir derybininko įgūdžius. Be to, norėčiau padėkoti dviem pranešėjams – L. Surjánui ir V. Maňkai už dalykišką bendradarbiavimą ir išreikšti savo dėkingumą savo kolegoms ECOFIN taryboje. Visų pirma norėčiau padėkoti Komisijos nariui A. Šemetai, kuris iki galo atliko savo vaidmenį kaip sąžiningas tarpininkas.

Galiausiai ne mažiau norėčiau padėkoti visiems trijų institucijų darbuotojams, kurie labai profesionaliai prisidėjo prie to, kad tai būtų įmanoma.

Algirdas Šemeta, *Komisijos narys*. – Pone pirmininke, esu labai patenkintas šia galimybe kalbėti Parlamente prieš jam baigiant savo antrąjį svarstymą ketvirtadienio balsavimu dėl 2010 m. biudžeto ir taisomojo biudžeto Nr. 10/2009, nes jis prisidėjo prie sėkmingos metinės biudžetinės procedūros baigties.

Derybose dėl 2010 m. biudžeto buvo reikalingi visų šalių kompromisai ir – drįstu sakyti – net pasiaukojimas siekiant mūsų bendro tikslo. Tai būtų buvę neįmanoma, jei Europos Parlamentas ir Taryba per visas derybas nebūtų vaidinę dalykiško ir atsakingo vaidmens.

Norėčiau pabrėžti keturis pagrindinius aspektus.

Pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį į keletą pagrindinių taikinimo rezultato elementų. Nuo to laiko, kai praėjusį balandžio mėn. buvo susitarta dėl bendros deklaracijos, turėjome rasti subtilią pusiausvyrą, siekdami surasti finansavimo šaltinį Europos ekonomikos atkūrimo plano vis dar nerastiems 2,4 mlrd. EUR. Tai būtų galima pasiekti tik kompensavimo mechanizmu ir panaudojant visas biudžetines priemones, numatytas daugiametėje finansinėje programoje. Tai iš tiesų buvo didžiulis suvaržymas.

Nepaisant tokio didžiulio suvaržymo, mums pavyko visiškai finansuoti 2010 m. atkūrimo planą ir, kaip nurodo bendrasis pranešėjas, susitarti dėl ES biudžeto, kuris gali būti priemone, galinčia padėti įveikti ekonomikos krizę.

Manau, kad sunkumų laikotarpiu šis signalas piliečiams net stipresnis, nes su nemaža Parlamento parama taip pat sugebėjome tuo pat metu reaguoti į nenumatytus specifinius pieno gamintojų poreikius.

Galiausiai ne mažiau svarbu tai, kad abi biudžeto valdymo institucijos pripažino, jog 2010 m. reikia toliau remti Bulgarijos pastangas, susijusias su Kozlodujaus atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimu, tam panaudojant lankstumo priemonę.

Antra, kalbant apie rezervus, norėčiau padėkoti Parlamentui ir ypač bendrajam pranešėjui L. Surjánui, kad atsižvelgė į atsakymus, kuriuos Komisija, reaguodama į pirmąjį Parlamento svarstymą, pateikė vadinamajame rašte dėl įgyvendinimo.

Dėl to buvo gerokai sumažinti rezervai, įtraukti į 2010 m. biudžeto projektą per pirmąjį svarstymą Parlamente.

Trečia, noriu pabrėžti sklandaus perėjimo prie Lisabonos sutarties svarbą. Kalbant apie biudžetinę procedūrą, dabar mes galutinai susisieję su Lisabonos sutartimi. Nepaisant netikrumo, susijusio su naujosios sutarties įsigaliojimu, sugebėjome užtikrinti sklandų perėjimą prie naujos teisinės sistemos.

Mūsų laukiantis laikotarpis bus iššūkis visoms institucijoms, nes jis reikš jų požiūrio ir elgsenos modifikavimą, susijusį su intensyvesnio dialogo nuo pat biudžetinės procedūros pradžios būtinybę. Komisija pasirengusi suvaidinti savo vaidmenį ir suderinti pozicijas naujajame taikinimo komitete, kartu vienodomis sąlygomis atsižvelgdama į abiejų biudžeto valdymo institucijų teises.

Šiandien žinome, kad vis dar reikia stengtis įgyvendinti visas naujas teises priemones, atsirandančias dėl sutarties įsigaliojimo. Nepaisant to, stiprindami lojalų tarpinstitucinį bendradarbiavimą, susiformavusį per pastaruosius du dešimtmečius, sugebėjome susitarti dėl keleto pereinamųjų priemonių, kurios sudarys sąlygas veiksmingai veikti 2010 m. biudžetui.

Galiausiai yra taisomasis biudžetas Nr. 10/2009, finansinės programos peržiūra ir lankstumo priemonės mobilizavimas. Pažymiu, kad Parlamentas taip pat sutiko patvirtinti pasiūlymus dėl daugiametės finansinės programos peržiūros ir, kaip jau buvo minėta, dėl lankstumo priemonės bei taisomojo biudžeto Nr. 10.

Noriu padėkoti pranešėjui R. Bøge'ei už pritirimą taikinimo rezultatams. Tai rodo, kad bandydami pasiekti savo tikslą sugebėjome geriausiai išnaudoti priemones, numatytas pagal dabartinį tarpinstitucinį susitarimą.

Be to, noriu padėkoti pranešėjai 2009 m. biudžeto klausimu J. D. Haug už jos visų metų darbą vykdant 2009 m. biudžetą ir jos paramą taisomajam biudžetui Nr. 10/2009, kuris yra vadinamojo paketo, susijusio su daugiametės finansinės programos peržiūra ir atkūrimo plano finansavimu, dalis.

Taip pat pažymėjau jūsų kritines pastabas Komisijai dėl būtinybės gerinti jos veiklą biudžeto vykdymo požiūriu.

Šių metų taisomajame biudžete numatomas 3,2 mlrd. EUR mokėjimų asignavimų mažinimas, kuris yra daug mažesnis negu praėjusių metų mažinimas 4,9 mlrd. EUR, ir nurodomas biudžeto, kuris po pasiūlyto sumažinimo 2009 m. nustatytas 113 mlrd. EUR dydžio, vykdymo gerinimas.

Tačiau galima dar daug ką toliau tobulinti, todėl galiu jus užtikrinti, kad Komisija toliau darys viską, ką gali, kad geriausiai išnaudotų 2010 m. leistuosius biudžeto asignavimus.

Kalbant apie procedūrų supaprastinimą siekiant pagreitinti išlaidų įvykdymą, nors šį būdą būtų galima ištirti, manau, kad reikia atsargiai ieškoti pusiausvyros tarp realaus supaprastinimo ir būtinybės tvirtai laikytis taisyklių, norint apsaugoti ES finansinius interesus.

Dar kartą noriu padėkoti Parlamento derybų grupei ir visų pirma Biudžeto komiteto pirmininkui A. Lamassoure'ui ir pranešėjams 2010 m. biudžeto klausimu L. Surjánui ir V. Maňkai.

Be to, norėčiau padėkoti Tarybos derybų grupei ir visų pirma valstybės sekretoriui H. Lindbladui už dalykišką darbą, atliktą sudarant biudžetą.

Tikiuosi, kad šiandienos diskusija bus dalykiška ir produktyvi ir lems pozityvų balsavimą dėl 2010 m. biudžeto, vykiantį šį ketvirtadienį.

José Manuel Fernandes, PPE frakcijos vardu. – (PT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, šis biudžetas yra atsakas į ekonomikos krizę, jame aiškiai daugiausia dėmesio skiriama Europos piliečiams. Šis biudžetas skirtas kovoti su nedarbu ir duoti impulsą ekonomikai. Todėl prioritetą teikiame Europos ekonomikos atkūrimo planui, kuriuo kitiems metams numatomas 2,4 mlrd. EUR finansavimas. Be to, reikėtų pažymėti, kad ekonomikos gaivinimą remiame didindami mokėjimų asignavimus pagrindinėms biudžeto išlaidų kategorijoms.

Kalbant apie nedarbą ir jaunimo nedarbą, norėčiau pabrėžti pasiūlymą persvarstyti programą „Erasmus“. Palankiai vertiname 300 mln. EUR papildomos paramos suteikimą pieno sektoriui, tačiau norėčiau pabrėžti, kad reikėtų sukurti biudžeto išlaidų kategoriją siekiant sudaryti pastovų fondą šiam sektoriui.

Be to, manome, kad svarbu, kaip siūlėme, persvarstyti ir pratęsti iki 2015–2016 m. dabartinę 2007–2013 m. daugiamečią finansinę programą. Turiu atkreipti dėmesį, kad klimato kaitos problemų sprendimas kartu su energetinio saugumo užtikrinimu yra ES prioritetai, kurie šiame biudžete nėra pakankamai aiškiai išreikšti. Kalbant apie Parlamento ir kitų institucijų biudžetus, kurie dabar buvo pateikti antrajam svarstymui, reikia pasakyti, kad jie yra tie patys, kuriuos patvirtinome per pirmąjį svarstymą.

Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija pakartoja, kad griežtumas ir skaidrumas yra svarbiausi dalykai, todėl ji remia ilgalaikę pastatų politiką, nuo nulio atskaitomo biudžeto įgyvendinimą kiekvienos Parlamento kadencijos pradžioje ir politikos, pvz., Parlamento komunikacijos politikos, sąnaudų ir naudos analizę. Kalbant apie naujus reikalavimus, kurie atsiranda kartu su Lisabonos sutarties įsigaliojimu, palaikome kompetenciją teisėkūros srityje ir atitinkamų išteklių šiam tikslui pasiekti reikalavimą.

Göran Färm, S&D frakcijos vardu. – (SV) Pone pirmininke, norėčiau labai padėkoti visiems, kurie susiję su šiuo klausimu. Šios derybos buvo rezultatyvios. Buvo likusios kelios problemos, kurios turėjo būti išspręstos iki antrojo svarstymo, tačiau visos suinteresuotosios šalys dalykiškai padėjo tai pasiekti.

Nors prireikė daug laiko, mums buvo aiškiai svarbu sugebėti finansuoti ekonomikos atkūrimo planą neatidedant sprendimų vėlesnei datai. Buvome patenkinti, kad Taryba galiausiai sutiko su mūsų nuomone, jog sprendimui reikia papildomų pinigų ir panaudoti vadinamąją lankstumo priemonę, kaip Kozlodujaus atveju.

Tačiau mane iki šiol stebina Tarybos ir Tarybai pirmininkaujančios Švedijos pozicija keliais klausimais. Pvz., nemanau, kad būtų priešinamasi Parlamento pasiūlymui leisti naujai Baltijos jūros regiono strategijai gauti papildomų savo pinigų. Tačiau man malonu, kad šiuo klausimu taip pat buvo nusileista. Antras mane stebinantis dalykas, kuris iki šiol nėra iki galo išspręstas, yra programa „Progress“ ir nauja mikrokreditų priemonė. Parlamento požiūriu idėja yra tokia: ES turėtų padidinti investicijas į naujoves siekiant įveikti socialinę atskirtį ir nedarbą. Atrodo, kad tai turi būti ypač svarbu atsižvelgiant į tai, kad 2010 m. yra Europos socialinės integracijos metai. Tada sunku suprasti, kodėl Taryba ir Tarybai pirmininkaujanti Švedija, atrodo, turi kovoti taip sunkiai, iki pat galo, dėl to, kad naujos mikrokreditų priemonės finansavimo būtų ieškoma mažinant programą „Progress“.

Šiuo atžvilgiu turiu tiesioginį klausimą Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai.

Kodėl žinodama apie nedarbo lygį, nuolat didėjančią socialinę atskirtį, didžiules integracijos problemas ir tai, kad programa „Progress“ veikia nepaprastai puikiai, Taryba atkakliai reikalauja mažinti programos „Progress“ pinigus?

Šių metų derybos dėl biudžeto baigėsi tuo, kad beveik visi nauji prioritetai turės būti finansuojami keičiant ilgalaikės programos viršutines ribas ir panaudojant lankstumo priemonę. Vargu ar liko kokių nors maržų. Ši programa bus taikoma dar trejus kitus metus, tačiau gyventi šiomis sąlygomis tokį ilgą laiką bus visiškai nepriimtina. Todėl turiu pateikti antrą klausimą tiek Komisijai, tiek Tarybai.

Kokia jūsų pozicija dėl Parlamento reikalavimo greitai ir intensyviai persvarstyti 2011–2013 m. laikotarpio finansinę programą?

Manome, kad derybos dėl biudžeto likusiems trejiems metams bus problemiškos, jeigu nebus permainų, ypač jeigu atsižvelgsime į tai, kad rengiamės naujam plėtros raundui ir susiduriame su dideliais naujais išipareigojimais klimato srityje. Mano nuomone, principas turėtų būti toks: naujoms užduotims turėtų būti skiriamos naujos lėšos. Šis principas paprastai taikomas nacionaliniu lygiu ir taip pat turėtų būti taikomas ES. Būčiau labai dėkingas už jūsų mintis apie tai.

Anne E. Jensen, ALDE frakcijos vardu. – (DA) Pone pirmininke, noriu padėkoti L. Surjánui už teigiamus derybų rezultatus. Kaip jau darė kiti, norėčiau išreikšti savo pasitenkinimą dėl to, kad mes Parlamente taip pat sugebėjome išsaugoti savo svarbius prioritetus per antrąjį svarstymą, nors ir turėjome atlikti kai kuriuos mažinimus dėl mūsų susitarimo su Taryba. Be investicijų į energetiką, numatytų atkūrimo plane, mums taip pat pavyko skirti papildomų pinigų biudžeto išlaidų kategorijoms, kurios orientuotos į mokslinius tyrimus ir naujoves energetikos srityje. Mums pavyko išsaugoti savo bandomuosius projektus ir parengiamuosius veiksmus, kurie yra naujos Parlamento pradėtos iniciatyvos, todėl aš norėčiau pasakyti, kad mes Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcijoje esame patenkinti, kad mums pavyko išsaugoti lėšas Baltijos jūros strategijai.

Kaip ir kiti, norėčiau pabrėžti du dalykus. Pirma, lankstumo trūkumas, dėl kurio norėčiau atkreipti A. Šemetos, kuris, žinoma, eidamas kitas pareigas, tęsia darbą Komisijoje, dėmesį į tai, kad mums iš tiesų reikia biudžeto

laikotarpio vidurio peržiūros, taip pat norėčiau, kad Komisija – naujoji Komisija – į tai rimtai atsižvelgtų. Antra, mums reikia atidžiai išnagrinėti aplinkybes ir savęs paklausti, ar yra kokių nors naujų prioritetų, kuriuos mums reikia nustatyti šioje programoje. Ar nėra kokių nors programų, kurios nelabai gerai veikia? Ar galima esamoje programoje keisti prioritetus ir ar nereikia persvarstyti pačios programos? Žinoma, mes turėjome išteklį dėl to, kad daugybė pinigų buvo skirta žemės ūkiui, visų pirma pagal daugiametę finansinę programą. Tačiau tai daugiau neįmanoma, todėl dabar reikalai pablogės, kaip nurodė R. Böge. Dabar ateina lemiamas momentas. Kitus kelerius metus, kai mums reikės būti lankstiems, bus nepaprastai sunku, jeigu negalėsime priversti finansų ministrų skirti daugiau pinigų, nes manau, kad dabartinėmis ekonominėmis sąlygomis tai padaryti bus sunkiau nei paprastai.

Taip pat yra kitas klausimas, kurį norėčiau iškelti ir norėčiau, kad į jį atsižvelgtumėte savo būsimame darbe, pone A. Šemeta. V. Maňka padarė tam tikrą puikų darbą, susijusį su administracinėmis išlaidomis, todėl dabar matome labai populistinius politikus, sakančius, kad privalome netaikyti ES darbuotojams atlyginimo didinimo, į kurį jie turi teisę. Mano frakcijoje mes nepalaikome esamų susitarimų pažeidinėjimo. Jeigu žmonės nepatenkinti sistema, jie privalo keisti sistemą. Nėra gerai paprasčiausiai būti nepatenkintiems nustatytos sistemos rezultatu. Manau, kad yra pakankamai priežasčių ištirti ES darbuotojų sąlygas ir visų pirma ištirti, ar mūsų galiojančios taisyklės, taikomos ES sistemos darbuotojams, taip pat sudaro sąlygas atsirasti vadovaujamojo darbo galimybėms, kurių mums reikia norint veiksmingai įgyvendinti ES politiką. Nuo N. Kinnocko reformos jau praėjo keleri metai. Praėjo penkeri metai nuo plėtros. Atėjo laikas dar kartą peržiūrėti reikalus. Kaip tik apie tai jūs, pone A. Šemeta, turite pagalvoti.

Helga Trüpel, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, Komisijos nary, H. Lindbladai, ponios ir ponai, Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas taip pat mano, kad 2010 m. biudžetas, dėl kurio derėjomes ir susitarėme, yra protingas kompromisas. Diskusijų dėl biudžeto pradžioje dar buvo keletas neišspręstų problemų ir neužpildytų spragų, kurių sprendimas nebuvo finansuojamas. Dabar mes daugmaž išsprendėme šias problemas. Parlamentas sumokės vieną trečdalį, o Taryba – du trečdalius, kad panaikintų spragas, todėl, mūsų nuomone, tai yra protingas kompromisas, dėl kurio turime galimybę pradėti naujus metus.

Nepaisant to, norėčiau pradžioje apžvelgti problemas, susijusias su Europos biudžeto struktūra ir nelankstumu. Jau girdėjome apie politinius simptomus. Dėl fakto, kad 2009 m. buvo 50 perkėlimų ir 10 papildomų bei taisomųjų biudžetų, kiekvienam turi būti akivaizdu, kad šio biudžeto tikslai, kartu ir jo griežti suvaržymai bei griežta struktūra aiškiai neatitinka šiandienos reikalavimų. Privalome visi dirbti kartu, kad tai pakeistume, jeigu norime ateityje dirbti geriau.

Todėl dabar pereisiu prie klausimų, susijusių su artėjančia peržiūra. Dabar mūsų tvirtinamas biudžetas yra krizės laikų biudžetas. Tai buvo L. Surjáno sukurtas sūkis. Šiuo atveju krize vadinama tiek finansų krizė, tiek ekonomikos krizė. Tačiau kol Kopenhagoje dar vyksta konferencija, norėčiau pridurti tokią mintį. Žinoma, susidūrėme su krize, kuri kelia grėsmę pačiai mūsų egzistencijai, kitaip tariant, kyla klausimas, ar mes – turimi omenyje visus pasaulio gyventojus – sugebėsime išsaugoti savo planetą ir apriboti visuotinį atšilimą iki 2 °C. Kad pasiektume šį tikslą, privalome veikti kartu, kai kalbama apie mūsų biudžetus, mūsų išteklių valdymą ir mūsų gyvenimo būdą, ir valdyti savo finansus. Turime pereiti prie atsinaujinančių energijos išteklių. Privalome gerokai sumažinti savo išmetamų CO₂ dujų kiekį. Privalome tapti mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančia ekonomika. Žinoma, taip pat turime daug daugiau pinigų išleisti tvarumo, naujų medžiagų ir naujų produktų moksliniams tyrimams. Tai vienintelis būdas sukurti naujas darbo vietas.

Turime tai daryti taip, kad iš to turėtų naudos Europos vidaus rinka ir kad ekologiškomis technologijomis ir aplinkai nekenkiančiais produktais Europos Sąjungai suteiktume naujų galimybių pasaulio rinkoje. Tai yra vienintelė viltis įtikinti Europos piliečius, kad Europos projektas turi ateitį. Be to, tai reiškia, kad mes – valstybės narės ir Europos Sąjunga – privalome daugiau bendrai investuoti į švietimą. Tai yra pagrindiniai ištekliai, kuriuos turime Europos Sąjungoje. Turime paramą švietimui suteikti visiškai kitokiu būdu, kad mūsų jaunimas turėtų galimybes Europoje, taip pat visame pasaulyje.

Yra vienas dalykas, kurį norėčiau pridurti. Be to, privalome gerokai pakeiti savo žemės ūkio politiką ir savo žemės ūkio eksporto subsidijas bei sutelkti dėmesį į struktūrinius fondus. Jie taip pat turi būti gerokai pakeisti atsižvelgiant į senų pastatų renovaciją ir tvaraus transporto politiką. Vis dėlto ką aš noriu pasakyti? 2010 m. biudžetas yra žingsnis teisinga kryptimi, tačiau jo jokių būdu neužtenka. Mes Verts/ALE frakcijoje sugalvojome terminą „naujas ekologinis planas“, nes esame įsitikinę, kad tik bendromis valstybių narių, Komisijos ir Europos pastangomis ir paisant Europos dvasios bus suformuota politinė valia ir įsitikinimas, kad reikia pradėti didžiules permainas siekiant pertvarkyti mūsų ekonomiką ir kurti naujas darbo vietas.

Tik tada, kai galėsime suformuoti politinę valią vykdyti realias permainas, sugebėsime modifikuoti Europos biudžetą ir tokiu pat būdu – nacionalinius biudžetus. Kalbant apie Kopenhagą per kitus kelerius metus, tikėkimės, taip pat sugebėsime skirti finansavimą, kad suteiktume galimybę skurdžioms šalims ir visų pirma Afrikos į pietus nuo Sacharos šalims pradėti taikyti naujus augimo modelius. Svarbu, kad, užuot joms kopijavus mūsų klaidas, visi bendradarbiautume – pramonės šalys, kylančios ekonomikos šalys ir besivystančios šalys – kurdami naują gyvenimo kartu būdą ir naujo tipo ekonomiką. Tik taip mums gali pavykti visoje Europoje ir pasaulyje.

Lajos Bokros, *ECR frakcijos vardu*. – Pone pirmininke, ES biudžetas kentėjo dėl daugelio struktūrinių problemų. Jis per didelis ir toliau didėja. Yra integruotas automatinis daugelio straipsnių padidėjimas, ypač biurokratijos veiklos sąnaudoms, be jokio akivaizdaus našumo charakteristikų pagerėjimo.

Manoma, kad visi biudžetai turi būti veidrodiniai tam tikrų ekonomikos politikos sumetimų atspindžiai. ES biudžetas yra išimtis. Jame neatsispindi joks bendrų vertybių rinkinys. Priešingai, jame bandoma pateisinti visos ES neokensiško (pagal J. M. Keinsą) paklausos valdymo politiką, išleidžiant daugiau pinigų didžiajai daugumai straipsnių, nesiremiant jokiais struktūrinėmis reformomis.

Imkime Prisiaikymo prie globalizacijos padarinių fondo pavyzdį. Manoma, kad pusė milijardo eurų turi būti išleista neigiamam globalizacijos poveikiui sušvelninti. Tačiau valstybės narės turi sunkumų bandydamos sukomplektuoti racionalius pasiūlymus už keletą dešimčių milijonų eurų. Viena vertus, tai yra didžiulis menkų išteklių švaistymas, o kita vertus, tiesioginis kūrybinės destruktijos kapitalizmo sąlygomis taisyklių iškraipymo pavyzdys.

Biudžeto komitetas buvo nepatenkintas, kai pamatė paskutinę minutę pateikiamą naują straipsnį – Kozlodujaus atominės elektrinės išlaidas eksploatavimui nutraukti. Tai buvo blogo planavimo ženklas. Nepaisant to, ne tik Kozlodujaus eksploatavimo nutraukimas, bet net ir parama naujos elektrinės statybai būtų svarbesnis dalykas negu pinigų leidimas pieno fondui, susijusiam su šiuo neveiksmingų lėšų padidiniu ne laiku.

Tartum tai būtų naudingas paklausos didinimas, ES biurokratija užsitikrina nepelnytą ir nereikalingą atlyginimų didinimą. Kai ES kovoja su vienkartinio gyvenimo pasitaikančia gilia recesija, visiškai netinkama stengtis apsaugoti save ir savo administraciją nuo neigiamų pasekmių. Ar nebūtų tinkamiau sutikti net su minimaliu atlyginimo sumažėjimu ir taip paskatinti užimtumą dėl Europos solidarumo?

Be to, nerimą keliantis nepakankamo planavimo ženklas yra tai, kad daugelio straipsnių atveju didėja įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų skirtumas. Kadangi negalime turėti biudžeto deficito, turime vis daugiau įsipareigojimų nukelti į ateitį. Tai prilygsta ES ateities užstatymui ir neatitaisomam pakenkimui būsimam savarankiškam pinigų leidimui.

Daugelis Parlamento narių daugiausia dėmesio skiria globojamiems projektams ir užmaskuoto papirkinėjimo išlaidoms. Biudžetas turėtų būti naudojamas ne kaip į praeitį orientuota priemonė *status quo* išsaugoti, o kaip į ateitį orientuota priemonė, kuria būtų siekiama sustiprinti ES institucinę reguliavimo sistemą, kuri atitinkamai turėtų būti orientuota į bendrosios rinkos stiprinimą. Mažesnė asmeninių interesų apsauga yra išeitis ES siekiant išvengti nusmukimo pasaulio arenoje iki nereikšmingo lygio.

Miguel Portas, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (PT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, manau, mums gresia pavojus, kad, užsiimdami šiuo biudžetu, galime nepastebėti esmės. Klausimas, kurį pateikiu jums visiškai atvirai, yra toks: jeigu nebūtų krizės, ar šis biudžetas labai skirtųsi nuo to, kuris yra dabar? Visi žinome, kad jis nesiskirtų. Tai yra esminė problema. Iš esmės būtent dėl to pranešime, dėl kurio rengiamės balsuoti ketvirtadienį, pripažįstama, kad Taryba nepasirengusi didinti lėšų, kurias būtų galima panaudoti krizei įveikti, mažina asignavimus struktūriniams ir sanglaudos fondams būtent tada, kai kyla krizė ir kai ji yra didelė, ir – kartoju – neteikia klimato kaitai tokios svarbos, kokios ji verta.

Dėl paties pranešimo papildomai atsiranda tokių kritinių pastabų, kokias pateikė J. D. Haug. Pvz., yra didžiulis leisto lėšų panaudojimo ir atliktų mokėjimų lygių skirtumas, panaudotos lėšos lieka žemiau suplanuotų ribų ir mes iš esmės net nežinome, ar lėšos, kurios buvo panaudotos, buvo panaudotos tinkamai. Kaip, atsižvelgdamas į tokį smerkiantį vertinimą, šis Parlamentas gali patvirtinti tokį biudžetą? Tuomet įmanomas tik vienas paaiškinimas: Parlamentas yra silpna biudžeto valdymo institucijos grandis. Net vaikai žino, kad tas, kuris moka pinigus, tas ir muziką užsako, o pinigus moka būtent valstybės narės.

Ponios ir ponai, šiandien taip pat kalbame apie ateitį, nes per metus europiečiai susidurs su didžiausia, kokia tik kiekvienoje mūsų valstybėje narėje prisimenama, biudžeto koregavimo programa. Paprastam piliečiui tai atrodo labai paprasta – kai viena krizė baigiasi ir kita prasideda, tai yra metas tariaamai restruktūrizuoti

viešąsias sąskaitas. Ši politika yra neatsakinga, bet šiuo metu ją palaikomas nulinis Europos biudžeto deficitas. Negali sunkumų ir toliau prisiimti tie patys žmonės, kaip visada: bedarbiai, ne nuolat dirbantys darbuotojai ir pensininkai, kurių pensijos mažinamos.

Europos Sąjunga tik tada liausis būti problemos dalimi, kai pradės siųsti sąskaitas teisingais adresais. Neuždarydami lengvatinių mokesčių zonų jurisdikcijose esančių mokesčių rojų, neapmokestindami finansinių operacijų ir neišleisdami obligacijų, niekada nesugebėsime pabandyti įveikti krizės tinkamiausia reakcija į ją, kuria būtų galima ją įveikti – socialiniu teisingumu. Todėl galite dėti viltis į kairiuosius dėl griežto, radikalaus ir persikirstomojo finansinės perspektyvos iki 2016 m. persvarstymo, tačiau negalite dėti vilčių į kairiuosius siekdami pagražinti vidutinišką biudžetą, kuriuo nei sprendžiamos socialinės krizės problemos, nei rodomas platus užmojis, reikalingas kovai su klimato kaita.

Marta Andreassen, EFD frakcijos vardu. – Pone pirmininke, pasiūlymas 2010 m. biudžeto antrajam svarstymui vis dar reiškia 6 proc. padidėjimą 2009 m. atžvilgiu. Atrodo, kad šis pasiūlymas atkeliavo iš kitos planetos – planetos, kurioje nėra finansų krizės. Po lapkričio mėn. taikinimo posėdžio Parlamentas iki šiol apgailestauja, kad Taryba atsisakė padidinti finansavimą programoms išpūdingu pavadinimu „Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti“. Taryba turi kuo puikiau žinoti, kaip tokios lėšos naudojamos.

Be to, Parlamentas kritikuoja Tarybą dėl mokėjimų sumažinimo, įtardamas, kad taip neprisidedama prie išipareigojimų ir mokėjimų skirtumo mažinimo. Taryba turi kuo puikiau žinoti, kad šis skirtumas yra dėl nepakankamo intelektualumo ir konsultavimosi, kuris būdingas biudžeto sudarymo procesui. Neseniai Audito Rūmai atkreipė mūsų dėmesį į tai, kad neapmokėtų išipareigojimų suma šiuo metu sudaro 155 mlrd. EUR, arba 126 proc. dabartinio metinio biudžeto. Ar tai jums ką nors sako?

Parlamentas palankiai vertina administracinių išlaidų padidinimą – padidinimą, kuris taip pat apima Parlamento narių atlyginimus. Mums nepadoru balsuoti, kad būtų padidinti mūsų atlyginimai, kuriuos visus moka mokesčių mokėtojai, dėl nacionalinių biudžetų mažinimo netenkantys darbo ir socialinių garantijų. Šiomis aplinkybėmis turėtume atsisakyti bet kokių didinimų. Europos Parlamentas atmeta biudžeto mažinimus, kuriuos Taryba pasiūlė atlikti struktūriniuose ir sanglaudos fonduose. Kolegos, ar žinote, kad tai yra sritys, kuriose Audito Rūmai nustatė didžiausią klaidų lygį? Ar Europos Parlamentas mano, kad turėtume įdėti daugiau pinigų į programas, kuriose esama tam tikrų piktnaudžiavimų?

Be to, visuomenė turėtų žinoti, kad šiuo biudžetu nepadengiamos Lisabonos sutarties įgyvendinimo išlaidos, kurios bus pridėtos panaudojant taisomuosius biudžetus, t. y. per užpakalines duris. Kas nors gali paklausti, kokia tai bus suma. Bus atsakyta: „Kam tai rūpi? Juk tai mokesčių mokėtojų pinigai.“ Kaip informavau spalio mėn., Jungtinės Karalystės piliečiai pamatys, kad jų įnašas į Europos Sąjungą padidintas nuo 45 mln. GBP per dieną iki 50 mln. GBP per dieną, nors Jungtinės Karalystės vyriausybė mažins viešąsias paslaugas, kad sudarytų sąlygas 12 mlrd. GBP sumažinti nacionalinį biudžetą. Tai beveik ta pati suma, kurią Jungtinė Karalystė įneša į Europos Sąjungą. Nėra abejonių, kad šis biudžetas yra našta, o ne kelias iš krizės.

Kolegos, paklauskite savo sąžinės ir balsuokite prieš šį biudžetą.

PIRMININKAVO: M. A. MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Pirmininko pavaduotojas

Angelika Werthmann (NI). - (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, kad ir kur gyvename – miesto zonoje ar kaimo vietovėje, sudarome informacinės ir žinių visuomenės dalį. Tie žmonės, įmonės ir organizacijos, kurie sugebėjo veiksmingiausiai pasinaudoti šiuolaikinėmis informacinėmis technologijomis, turi didelį konkurencinį pranašumą. Tačiau tam taip pat reikia, kad būtų skiriamas technologinei infrastruktūrai, visų pirma kaip plačiajuosčiam internetui kaimo vietovėse, kurti ir plėtoti reikalingas finansavimas. Būtent šiam sektoriui panaudojama antroji Europos ekonomikos atkūrimo programos dalis ir logiškai tuo taip pat palaikoma Lisabonos strategija.

Energetinis saugumas Europoje yra ir bus svarbus klausimas. Bulgarija nusprendė nedelsdama uždaryti Kozlodujaus atominę elektrinę. Tai kainuos šimtus milijonų eurų, tačiau radioaktyviosios atliekos bus nuolatinis rizikos veiksnys, kuris kels grėsmę ateities kartų sveikatai ir saugumui. Mane domina faktinės branduolinės energijos išorės sąnaudos ir tai, kaip jos turėtų būti skaičiuojamos.

Pats laikas mums ne tik tirti ir propaguoti alternatyvias atsinaujinančios energijos technologijas, bet ir plačiau jas diegti. Bendroje deklaracijoje dėl pastatų politikos pabrėžiamas vidutinio ir ilgo laikotarpio požiūris į pastatus. Man šioje srityje svarbūs trys aspektai. Pirma, dėl energetiškai efektyvių pastatų gali būti vieno

trečdalis sumažėti išmetamų CO₂ dujų kiekis. Antra, bet kokia kaina turi būti vengiama statybinių medžiagų, kurios kenkia sveikatai, pvz., asbesto, naudojimo. Trečia, aš, kaip visada, esu už tai, kad politika būtų skaidri ir valdoma, ir tai taip pat taikau pastatų projektavimui ir planavimui.

Alain Lamassoure (PPE). – (FR) Pone pirmininke, savo ruožtu norėčiau išreikšti savo pasitenkinimą taikinimo metu pasiektu susitarimu. Tam reikėjo Tarybai pirmininkaujančios Švedijos sumanumo, veiksmingo Komisijos įnašo, mūsų pranešėjų kompetencijos ir frakcijų atstovų kompromisiškumo. Norėtume padėkoti jiems visiems.

Tačiau, mano nuomone, didžiausia dienos naujiena yra ne šis susitarimas. Kalbant apie Europos biudžeto ateitį, svarbiausias savaitės renginys vyksta ne čia, Strasbūre, o Kopenhagoje. Ten didieji nacionaliniai lyderiai sugaišo dvi dienas, kad susitartų, kaip surasti 2 400 000 000 EUR vadinamajai ES pagalbai nuskriaustoms šalims, nukentėjusioms nuo klimato kaitos, finansuoti ir tai tik 2010 m. Mes, Parlamento nariai, būtume laikomi neatsakingais, jeigu ES biudžetą nesumažintume 81 mln. EUR, o čia matome, kaip iš niekur ištraukiami 2 400 000 000 EUR.

Palankiai vertinu šį rezultatą, tačiau joks demokratas negali sutikti su procedūra, kuri tokia neaiški, nėra jokios demokratinės kontrolės – visus parlamentus, Europos Parlamentą ir nacionalinius parlamentus ketinama supažindinti su *fait accompli* – ir kurios padariniai tam tikroms valstybėms narėms tokie nesąžiningi, nes kai kurios mokės du ar tris kartus daugiau nei kitos vienodai turtingos valstybės.

Nepaisant to, pirmiausia pasidžiaukime tuo, kad mūsų valstybių ar vyriausybių vadovai pripažįsta, jog bendrosiose ES politikos srityse nebegalima susitvarkyti su biudžetu, kuris apribotas 1 proc. bendrojo vidaus produkto. Jie iš naujo „išradinėja“ Europos biudžetą, tačiau tam tikros lygiagrečios formos. Dedu viltis į naująją Europos Komisiją ir Tarybai pirmininkausiančią Ispaniją, kad jos padės mums padėti pagrindus naujai biudžetinei Europai, kurioje niekam nereikės ginčytis.

Francesca Balzani (S&D). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, kai pasiekėme biudžetinės procedūros pabaigą ir galime įvertinti visą atliktą darbą, manau, kad turime užduoti labai atvirą ir tiesų klausimą: ar šis biudžetas tinkamas?

Biudžetas yra pereinamasis biudžetas, reiškiantis perėjimą prie Lisabonos Europos, perėjimą vykstant didžiulei ekonomikos ir finansų krizei, kuri turėjo poveikį visam pasauliui. Todėl šis biudžetas blogas dviem aspektais. Juo reikia reaguoti į krizę, tačiau jame turi atsispindėti supratimas, kad krizės metu turimi ištekliai yra menki. Juo turi būti įneštas teigiamas įnašas į ekonomikos atkūrimą, tačiau jame kur tik įmanoma turi būti karpos, mažinamos ir suvaržomos išlaidos.

Šiame biudžete kitiems metams bus skirta 141 mlrd. EUR. Tai nėra daug daugiau, negu buvo skirta 2009 m., tačiau buvo dedamos didžiulės pastangos ir padarytas didžiulis darbas parenkant prioritetus ir nukreipiant turimus išteklius į dabartinius prioritetus. Daugiausia dėmesio skiriama šioms dviem biudžeto eilutėms: konkurencingumo ir aplinkos. Konkurencingumo eilutei jis skiriamas dėl to, kad ji apima socialinę politiką, užimtumo politiką ir subtilų uždavinį pagal struktūrinius fondus, kurie vis dar yra Europos persikirstymo politikos kertinis akmuo. Pagal šią biudžeto eilutę kitiems metams bus skirti apytikriai 65 mlrd. EUR.

Aplinkos eilutei, kuri apima žemės ūkio politiką, taip pat bus skirta apytikriai 60 mlrd. EUR. Tačiau šis 2010 m. biudžetas visų pirma susijęs su ekonomikos atkūrimo planu. Praėjusiais metais šis planas sulaukė didžiulio palaikymo, tačiau 2009 m. nebuvo iki galo finansuojamas. Šiuo metu dėl nemažų pastangų persikirstyti ištekliai 2,5 mlrd. EUR pagaliau gali būti investuoti į energetikos infrastruktūrą ir placiajuosią ryšį.

Tačiau nemažai pastangų taip pat buvo dedama siekiant suformuoti šį biudžetą pagal Lisabonos strategiją, kad dar daugiau išteklių, negu buvo numaciusi Komisija biudžeto projekte, būtų galima numatyti programai „Erasmus“ ir mokymui visą gyvenimą, nes kyla klausimas, kurį privalome sąžiningai užduoti sau, ar tai yra naudingas biudžetas, tačiau tam visų pirma turime tokį pagrindinį kriterijų: biudžeto naudingumas turi būti pritaikytas Europos piliečiams.

Tai turi būti kiekvienam Europos piliečiui naudingas biudžetas, todėl būtent remdamasis šiuo naudingumu, pritaikytu gyventojams, manau, kad turime pradėti ir tęsti delikatią diskusiją dėl prieinamumo ribų persvarstymo ir išteklių, kuriuos norime suteikti Europos politikos sektoriams.

Ivars Godmanis (ALDE). – (LV) Pone pirmininke, norėčiau pakalbėti apie Europos struktūrinius fondus. Jie sudaro apytikriai 35,5 proc. bendro Europos biudžeto. Konkrečiai kalbant, Europos regioninės plėtros fondą ir Europos sanglaudos fondą 2007–2013 m. iš viso sudaro 308 mlrd. EUR. 2010 m. juos sudaro

39 mlrd. EUR išsipareigojimų ir apytikriai 31 mlrd. EUR mokėjimų. Kokių pavojų ir problemų galime pastebėti? Naujausia informacija yra 2009 m. spalio 1 d.: mes baigiame antruosius metus, kai linijinis įvykdymas galėtų būti 28,5 proc., tačiau mokėjimų dydis yra 24,35 proc. – štai čia ir yra pirmosios problemos. 55 proc. valstybių narių nesiekia šio vidurkio. Blogiausios padėties rodiklis yra 40 proc. mažesnis negu vidurkis, o geriausios ir blogiausios padėties skirtumas pagal lėšų panaudojimą yra 370 proc., t. y. koeficientas yra 3,7. Jeigu pasižiūrėtume į atskirus fondus, pamatytume, kad pagal rekonstrukcijos ir regioninės plėtros fondus 22 proc. valstybių narių yra žemiau vidurkio, blogiausias skaičius 50 proc. mažesnis nei vidurkis ir geriausio bei blogiausio skaičiaus skirtumas yra 500 proc. Yra šalių, kurių lėšų panaudojimas yra penkis kartus blogesnis negu tų šalių, kurios jas panaudojo geriausiai! Jei imsime Europos socialinį fondą, 22 proc. šalių yra žemiau vidurkio, blogiausia yra 43 proc. žemiau vidurkio ir skirtumo rodiklis yra 3,7. Jei imsime Europos sanglaudos fondą, blogiausia šalis yra 68 proc. žemiau vidurkio ir geriausios bei blogiausios skirtumas yra 300 proc. Kur slypi pavojus? Jeigu pasižiūrėtume į tai palygindami su 2000–2006 m. laikotarpiu, kai nebuvo krizės, galėtume pamatyti, kad valstybės, kurios dabar atsilieka pagal išteklių panaudojimą, yra tarp tų šalių, kurios anksčiau nesunaudodavo lėšų. Konkrečiai kalbant, turime nesumokėtų 16 mlrd. EUR iš seno 2000–2006 m. laikotarpio fondo. Rekonstrukcijos ir plėtros fonde apskritai buvo prarasti 2,4 mlrd. EUR. Tai reiškia, kad 20 proc. valstybių narių nepaėmė šių pinigų ir dabar jų nebegaus. Europos socialiniame fonde šis skaičius yra 1,9 mlrd. EUR, nes 16 proc. valstybių narių nevysiškai panaudojo sumas. Kartu paėmus, tai reiškia, kad 4,3 mlrd. EUR buvo suplanuota...

James Nicholson (ECR). – Pone pirmininke, visi žinome apie likusius 2,4 mlrd. EUR Europos ekonomikos atkūrimo planui, dėl kurių išsipareigota 2010 m. biudžete, todėl palankiai vertinu bandymą padėti Europai ištrūkti iš šios sunkios ekonominės aplinkos. Manau, kad šiame plane daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama naujovėms ir užimtumui, o iš esmės – darbo vietų paradimui riboti. Tikiuosi, kad pinigai bus tinkamai panaudoti, o ne švaistomi. Šiuos išteklius valstybės narės turi tinkamai paskirstyti ir efektyviai bei veiksmingai panaudoti.

Esu patenkintas, kad buvo išsaugoti pažadėti 420 mln. EUR plačiajuosčiam ryšiui kaimo vietovėse. Tai bus labai svarbi iniciatyva daugeliui kaimo vietovių, todėl jeigu bus tinkamai įgyvendinta, turėtų paskatinti mažų ir vidutinių įmonių plėtrą šiose vietovėse.

Teigiamai vertinu tai, kad buvo sudarytas pieno fondas. Manau, kad jo labai reikėjo ir kad tai yra puikus šio Parlamento pasiekimo sudarant biudžetą pavyzdys, kai fondai naudojami, sakykime, taip, kad jų nebūtų galima panaudoti kitoms sritims.

Noriu šiek tiek pakalbėti apie tai, ką norėčiau matyti būsimame biudžete. Noriu matyti, kad juo padedama žmonėms, kurie yra smurto arba terorizmo aukos, nes manau, kad šioje srityje galime padaryti daugiau. Tai yra žmonės, kuriems nebuvo padedama. Jie nei išsireikalauja, nei gauna pakankamą pagalbą iš savo nacionalinių vyriausybių. Ten, iš kur atvykau, yra daug rajonų, kuriuose šiuo metu jiems padedama panaudojant esamus fondus, tačiau yra kitų rajonų, kuriuose galėtume padaryti daugiau. Po 2014 m. nebebus fondų, kuriais jie galėtų pasinaudoti, todėl prašau Parlamentą jau dabar pradėti svarstyti, kaip iš tikrųjų galėtume padėti terorizmo aukoms. Tikiuosi, kad greitai Tarybai pirmininkausianti Ispanija sugebės padėti man šioje srityje.

Norėčiau pasinaudoti šia galimybe keliais žodžiais išreikšti susirūpinimą 60 mln. EUR fondų administravimu Šiaurės Airijoje. Tikiuosi, kad čia dalyvaujantis už biudžetą atsakingas Komisijos narys atsižvelgs į šį ypatingą klausimą. Už šių fondų administravimą atsakinga Šiaurės Airijos Asamblėja. Praėjo apytikriai 18 mėnesių nuo šių fondų paskirstymo. Norėčiau jų paprašyti, kad, jei ketina administruoti šiuos fondus, jie tai darytų efektyviai, veiksmingai ir išmintingai tuo metu, kai žmonėms būtina dirbti.

Jacky Hénin (GUE/NGL). – (FR) Pone pirmininke, mūsų Europos Sąjungoje galimybė pasinaudoti patikimu ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančiu elektros tiekimu turėtų būti pripažinta kiekvieno Europos piliečio teise. Šiuo tikslu mūsų Europos Sąjunga privalo vykdyti tikrą Europos viešąją energetikos politiką, o pasinaudodama biudžetine procedūra finansuoti atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą Bulgarijoje.

Energetikos Europos kūrimas visiems reiškia pripažinimą, kad energija yra žmonijos visuomeninė teisė, o ne prekė. Tai reiškia, kad būtų panaikintos visos direktyvos dėl reguliavimo ir liberalizuota konkurencija energetikos sektoriuje, taip užtikrinant viso branduolinio sektoriaus viešąjį reguliavimą ir viešąją nuosavybę, įskaitant klausimus, susijusius su eksploatavimo nutraukimu ir subrangos darbais. Tai reiškia, kad būtų įsteigta Europos energetikos agentūra, kuri suvienytų visų valstybių narių mokslinių tyrimų ir saugumo pastangas energetikos sektoriuje ir garantuotų vienodas galimybes pasinaudoti energija visiems ES piliečiams,

ir įsteigta ekonominių interesų grupė, kuri sutelktų visus Europos verslo subjektus, tiek viešuosius, tiek privačius, kurie veikia energetikos sektoriuje.

Ši EIG suteiktų galimybę bendradarbiaujant pradėti svarbius projektus – projektus, susijusius su paskirstymo tinklais, mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančia energijos gamyba, moksliniais tyrimais ir saugumu. Todėl europiečių pinigai būtų panaudoti pagal paskirtį, nes jais būtų skatinamas vystymasis, o ne tik investuoto kapitalo grąžos didinimas.

Bastiaan Belder (EFD). – (NL) Pone pirmininke, 2010 m. biudžetas tvirtinamas esant ekonomikos krizei, todėl numatant ES fondų lėšas reikalingas papildomas atsargumas. Šiomis aplinkybėmis Taryba priverstė Europos Parlamentą nustatyti prioritetus. Darbotvarkėje didelė svarba teikiama sergančiai ekonomikai ir investicijoms į tvarumą – ir teisingai daroma. Savo pranešime L. Surján nuolatos mini ekonomikos augimo ir užimtumo prioritetus.

Šie prioritetai atspindimi darant perkėlimus tarp įvairių Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijų, jie taip pat gali būti pastebimi finansuojant Europos ekonomikos atkūrimo planą, kuriame teisingai labai pabrėžiamos naujosios technologijos. Šiuo atveju ypač tinka paremti projektus, susijusius su tvarios energijos ištekliais ir energetikos tinklų jungtimis su trečiosiomis šalimis. Šiuo tikslu ketiname padėti pradėti labai reikalingą energijos išteklių įvairinimą. Tai yra vykęs prioritetų rinkinys.

Tačiau šiuo atžvilgiu norėčiau pateikti vieną pastabą. Turėjome būti gerokai griežtesni. Jeigu Europos Sąjunga nori, kad jos darbas būtų patikimas, ji turėtų apsiriboti savo pagrindinėmis užduotimis, o ne išpūsti savo vaidmenį kovoje su krize. Prie klausimų, kurie nepatenka į Europos sferą, yra priskiriama švietimas, kultūra ir pilietybė. Tačiau reikalavimas skirti daugiau laisvai naudojamų fondų, kartojamas kiekvienais metais, su tuo nesuderinamas. Norint kompensuoti fondų trūkumą, nereikėtų mobilizuoti lankstumo priemonės.

Kita vertus, tvirtesnis prioritetų rinkinys padarytų mus konstruktyviais Tarybos partneriais, ypač ekonomikos krizės metu, kai valstybės narės patiria trūkumų ir turi imtis radikalių mažinimų. Trumpai tariant, noriu pranešėjui L. Surjánui padėkoti, kad žengė šį žingsnį teisinga kryptimi ir pabrėžė ekonomikos atkūrimo svarbą, tačiau nepamiršo socialinių ES politikos aspektų, pvz., vaikų priežiūros namuose, ypač Bulgarijoje.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Pone pirmininke, vienos minutės kalboje apie 141 mlrd. EUR biudžetą, žinoma, reikia apsiriboti būtiniausiais dalykais – būtent tuo, kad visais lygiais – Bendrijos, nacionaliniu, regioniniu ir net žemesniu – vadinamieji Europos pinigai iš tiesų panaudojami mažiau veiksmingai ir rūpestingai negu arčiau mokesčių rinkėjų esantys pinigai. Pvz., patys Europos Audito Rūmai pranešė, kad dar neseniai apytikriai 11 proc. didžiulio Sanglaudos fondo buvo išmokėta visiškai klaidingai. 2010 m. atitinkamas skaičius būtų apytikriai 4 mlrd. EUR – tai nėra nedidelė suma. Tai yra smerktina ir nepriimtina. Dabar 2010 m. biudžete skiriame papildomai 2,4 mlrd. EUR ekonomikos atkūrimo planui. Aš tam neprieštarauju, tačiau toliau noriu žinoti, ar Europos lygmuo iš tiesų yra tinkamas ir ar ne geriau būtų Europai apsiriboti realių ir ryžtingų veiksmų koordinavimu nacionaliniu lygiu.

Galiausiai toliau esu prieš didžiulį švaistymą, kuris paplitęs visose Europos institucijose.

Salvador Garriga Polledo (PPE). – (ES) Pone pirmininke, žinoma, norėčiau pasveikinti du pranešėjus: H. Lindbladą Tarybos vardu ir ypač Komisijos narį A. Šemetą, kuris vienintelis kelis mėnesius buvo atsakingas už biudžetą. Nuoširdžiai tikiu, kad jis padarė puikų darbą ir kad jam pavyko bendru sutarimu rasti svarbų sprendimą lapkričio mėn. taikinimo posėdžiui. Norėčiau Komisijos nariui ypač padėkoti už tai.

Tai paskutiniai metai, kai biudžetus rengsime tokiu būdu. Manau, kad sistema jau atgyveno, todėl manau, kad per ateinančius mėnesius frakcijose reikia labai rimtai pagalvoti apie tai, kaip ketiname pereiti prie naujos biudžeto sudarymo procedūros, kuri atitiktų Lisabonos tikrovę.

Pateiksiu pavyzdį. Šiais metais diskutavome apie žemės ūkį, ir nors tai buvo virtualios diskusijos, jos davė realų rezultatą. Kitais metais diskusijos bus realios iš pat pradžių dėl to, kad yra įprasta teisėkūros procedūra, todėl dalyvaudami jose visi Europos Parlamento nariai atliks savo pareigą.

Galiausiai tai bus realus biudžetas ir, kaip ką tik sakė A. Lamassoure, tai bus biudžetas, kuriame Taryba nebegalės priimti genialių sprendimų dėl naujų biudžeto eilučių keliuose aukščiausiojo lygio susitikimuose už Parlamento ribų, po kurių Europos Komisija ir Europos Parlamentas turėtų atlikti tam tikrus finansinius magiškus triukus, kad galėtų įtraukti šiuos naujus ir genialius Komisijos duotus pažadus į biudžetą. Tam atėjo galas, todėl tikimės, kad nuo kitų metų sausio 1 d. kiekviena institucija atliks savo pareigas, siekdama tikrai parengti tokius biudžetus, kuriuose atspindėtų Europos politinė tikrovė ir ekonominė bei finansinė padėtis.

Eider Gardiazábal Rubial (S&D). – (ES) Pone pirmininke, manau, kad turėtume būti patenkinti Parlamento ir Tarybos derybų dėl galutinio Europos Sąjungos 2010 m. biudžeto patvirtinimo rezultatu.

Be to, turėtume būti patenkinti, kad mums pavyko išsaugoti finansavimą pieno sektoriui, kurį Parlamente patvirtinome per pirmąjį svarstymą ir kuriuo būtų galima padėti mūsų ūkininkams baigti krizės laikotarpį. Tikiuosi, kad mums pavyks rasti ilgalaikį sprendimą ir kad jie greitai galės pamatyti šviesą tunelio gale.

Taip pat galime būti patenkinti, kad buvo susitarta Europos Sąjungos mikrofinansų mechanizmą finansuoti naujais pinigais. Galime pasidžiaugti ir tuo, kas atrodo akivaizdu, tačiau apie ką vargu ar kalbama: nebuvo suabejota dėl išlaidų žemės ūkiui ir sanglaudai, kurios yra dvi svarbiausios Europos Sąjungos politikos sritys. Iš tikrųjų šiandien tai galime laikyti sėkme.

Ypač galime būti patenkinti tuo, kad radome 2,4 mlrd. EUR naujų pinigų antrai Europos ekonomikos atkūrimo plano daliai finansuoti.

Tačiau už viso šio džiaugsmo slepiasi ne tokia maloni tikrovė. Nėra pinigų politikos sritims, kurias visas priskyrimas Europos Sąjungai, finansuoti arba, tikriaus, yra pinigų, tačiau atrodo, kad tai turi būti nepajudinama Tarybos dogma: nė vieno euro daugiau, negu 2006 m. buvo patvirtinta dabartinei finansinei programai. Tarybos Pirmininke, tai nėra biudžeto griežtumas, tai yra ekonominis ir politinis trumparegiškumas.

Vos prieš metus Europos Komisija pasiūlė Europos Sąjungos ekonomikos atkūrimo planą. Tai buvo gana kuklus planas, palyginti su tais, kurie buvo valstybėse narėse, tačiau jis buvo orientuotas į mūsų ekonomikos ateities sektorių skatinimą.

Iš pradžių Taryba priešinosi, nes buvo pasiūlyta, kad finansinė programa būtų padidinta 5 mlrd. EUR. Po ilgų derybų ir diskusijų jūs patvirtinote planą, tačiau turėjome įvykdyti jį per dvejus metus. Jūs privertėte Europos Komisiją padaryti tam tikrą protingą ir kūrybišką apskaitą, kad šiuos pinigus būtų galima panaudoti finansinėje programoje to beveik nepastebint.

Visi galime kalbėti apie skaidrumą ir supaprastinimą, tačiau Komisija turi nubrėžti puikią diagramą, kad tie iš mūsų, kurie dirba biudžeto klausimais, galėtų suprasti jos pasiūlymą. Reikalauju, kad jūs, Tarybos Pirmininke, paaiškintumėte šį susitarimą piliečiams, kurie vis dar domisi, ką veikiamė Europos Parlamente.

Tai reikšia, kad mes nekuriamė Europos, kuri būtų artimesnė piliečiams ir kurios visi norime. Tai sakau ne norėdamas kritikuoti, o dėl to, kad kol Taryba keis savo politiką, Europos integracija bus silpna.

Ką tik pasirašėme sutartį, tačiau mums reikia naujos dvasios. Arba liaujamės manyti, kad kiekvienas Europoje išleistas euras yra švaistymas, arba prisidedame prie euroskeptikų.

Ketvirtadienį ketiname patvirtinti rezoliuciją, kurioje prašoma persvarstyti finansinę programą siekiant patenkinti naujus Europos Sąjungos poreikius. Visiškai sutinku su šiuo požiūriu, tačiau jūs įspėju, kad finansinės programos persvarstymas turi reikšti padidinimą. Naujieji poreikiai negali būti finansuojami mažinant dabartinius prioritetus. Kad mane aiškiau suprastumėte, pasakysiu, – tuojau baigsiu, – kad neketiname sutikti su mažinimais sanglaudos politikos arba žemės ūkio politikos srityje.

Gerben-Jan Gerbrandy (ALDE). – (NL) Pone pirmininke, svarstome paskutinį biudžetą pagal Nicos sutartį. Kitais metais padėtis bus visiškai kitokia, nes pirmą kartą Parlamentas turės galimybę ryžtingai imtis, pvz., žemės ūkio politikos ir žuvininkystės išlaidų. Pagaliau ši biudžeto dalis tampa pasiekiamą Parlamentui, todėl galiu jums pasakyti, kad laikiu to. Bet kuriuo atveju dabar kalbame apie 2010 m. biudžetą. Norėčiau pateikti porą trumpų pastabų.

Papildomi pinigai energetikai ir moksliniams tyrimams, taip pat Kozlodujaus atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimui Bulgarijoje yra teigiami aspektai, tačiau nesutinku su bendromis ES biudžeto ypatybėmis. Ar Europos įnašais iš tikrųjų parengiame savo ekonomiką ateičiai? Atsakymas – „ne“. Nekvailinkime savęs. Pasinaudokime artėjančiu finansinės perspektyvos persvarstymu, kad nustatytume ateities viziją. Raginu Tarybą ir Komisiją, užuot šį persvarstymą laikius nedideliu pokštu, iš tiesų rimtai pasižiūrėti į jį. Pagal dabartinį biudžetą vis dar per daug investuojama į vakarykštės dienos ekonomiką, nes pernelyg daug senos paramos teikiama žemės ūkiui ir regionams ir pernelyg mažai investuojama į tai, kas iš tikrųjų svarbu – būtent tvarumą ir inovacijas. Esame posūkio taške. Ar norime Europą paversti muziejumi po atviru dangumi, kuriame amerikiečiai, kinai ir indai galėtų susipažinti su puikia kultūra ir paragauti puikaus maisto, ar norime ją paversti dinamišku ir pažangiu regionu – tokiu, į kurį su pavydu žiūrėtų likusios pasaulio šalys? Kitaip tariant, renkamės stagnaciją ar pažangą? Mano atsakymo nereikia net aiškinti.

Be to, atidžiai pažvelkime į Europos Sąjungos finansavimą. Netrukus turėsime pereiti nesvarbu prie kokių, bet prie savų išteklių sistemos. Reaguodama į mūsų Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcijos reikalavimą, Komisija pateiks pasiūlymą šiuo klausimu. Aš nekantriai jo laikiu. Dabartine sistema Europos Sąjungai suteikiama per mažai veiksmų laisvės, taip pat ji turi neigiamą poveikį, dėl kurio valstybės narės labiau suinteresuotos tuo, kiek jos gali gauti atgal, negu tuo, kad Europos įnašas iš tiesų būtų veiksmingas. Be to, laikausi nuomonės, kad mums reikia kur kas daugiau daryti stengiantis sustabdyti pasaulio biologinės įvairovės mažėjimą.

Takis Hatziogeorgiou (GUE/NGL). – (EL) Pone pirmininke, mes nesutinkame su politiniu šio biudžeto požiūriu dėl to, kad jame didinamos karinės išlaidos ir kad jame lėtai, bet užtikrintai Europos politika sujunginama su NATO politika. Iš esmės taip visam laikui atsisakoma nepriklausomos ES užsienio politikos galimybės. Penkerių metų finansinėje programoje mažinamos žemės ūkio išlaidos ir neremiamas namų ūkis, sanglauda ir kova dėl klimato išsaugojimo.

Mums reikia Europos Sąjungos, kuri priima teisės aktus, kad apsaugotų vartotojus nuo spekuliacijos, o piliečius – nuo beatodairiško valdžios institucijų sekimo. Mes visi buvome paversti *prima facie* įtariamaisiais.

Noriu aiškiai pasakyti vieną dalyką: mes esame prieš biudžetą, tačiau mūsų argumentai visiškai priešingi tiems argumentams, kuriuos anksčiau girdėjome iš Jungtinei Karalystei atstovaujančių nepriklausomų narių. Tikime nacionalinių interesų suvienijimu ir nesutinkame, kad būtų teisinga kiekvienai tautai pasitraukti į savo kiautą. Tai sukeltų priešišumą ir galiausiai – konfliktą.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Europos Komisija planuoja skirti nemažus išteklius dviem pakeisto 2009 m. biudžeto sritims. Pirmoji sritis – konkurencingumas, ji apima mokslinių tyrimų ir plėtros pagrindų programas, nors iki šiol yra laikoma prioritetu. Jeigu kaltiname kandidates šiame sektoriuje, dėl to biurokratizmo mažinimas tampa dar labiau kategorišku reikalavimu. Kita sritis – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai, kuris nukentėjo dėl 1,6 mlrd. EUR sumažinimo. Šis fondas skirtas naudoti kaimo vietovėms siekiant išlaikyti arba sugrąžinti jų gyventojus. Vengrija ypač smarkiai kenčia dėl šios problemos. Vengrijos žemės ūkyje vyrauja didelės žemės valdos. Būtent jos gauna išmokas už plotą, nors darbo jėgos panaudoja gana mažai. Pranešėjas pasakė keletą aštrių žodžių dėl pakeisto biudžeto. Jis pasakė, kad Komisija apiplėšė pagrindines sritis. Mano klausimas toks: kodėl jis vis dar palaiko šio pakeisto biudžeto patvirtinimą?

Ingeborg Gräßle (PPE). – (DE) Pone pirmininke, Komisijos nary, H. Lindbladai, ponios ir ponai, norėčiau sugrįžti prie S. Garrigos pateikto realistiškų biudžetų reikalavimo. Kokios Lisabonos sutarties įgyvendinimo sąnaudos? Tai tampa labai skubiai spręstina problema. Kodėl negalime realistiškiau žiūrėti į struktūrinius fondus? Jie tampa mūsų šventa karve. Jau turime neįvykdytų asignavimų iš praėjusio dvejų su puse metų laikotarpio, kurie nebuvo sumokėti, tačiau dar skiriame papildomus ne mažiau nei 30 mlrd. EUR asignavimų.

Turime problemą Balkanuose, kurių šalys rengiasi stojimui į Europos Sąjungą. Dėl neigiamų socialistų ir liberalų rezoliucijų esame mažai suinteresuoti išsiaiškinti, kas iš tikrųjų vyksta Balkanuose. Pvz., kaip įvairios ES institucijos Kosove, kurių dabar ten yra labai daug, dirba kartu? Tai buvo visi svarbūs pakeitimai, kuriuos šis Parlamentas atmetė ir kuriais, mano manymu, visi turėtume domėtis, nes ten turime atlikti savo darbą.

Kur yra pažanga pažangos ataskaitose? Balsavome už Audito Rūmų ataskaitą, kurioje pareikalavome šviešofooro ženklų sistemos, tačiau vėliau Biudžeto komitetas atsisakė suteikti leidimą šiai sistemai kartu su atitinkamais rezervais. Visi šie dalykai yra prieštaravimai, tačiau, mano nuomone, Parlamentas nėra pasirengęs būti realistiškas arba suteikti savo leidimą savo paties rezoliucijoms.

Norėčiau paprašyti laikytis realistiško požiūrio į Kozlodujų. Specialioje Komisijos ataskaitoje apie ES lėšų naudojimą Bulgarijoje iki šios vasaros Kozlodujus nebuvo minimas, nors jis gavo pinigų iš PHARE programos. Iki 2009 m. pabaigos Kozlodujui buvo išleista ne mažiau nei 602 mln. EUR. Pabandžiau išsiaiškinti, kur panaudoti pinigai, ir išsiaiškinau, kad kol kas niekas nėra baigta. Paprasčiausiai buvo parengti eksploatavimo nutraukimo proceso valdymo planai. Kozlodujus man parodė, kiek mažai Komisija žino apie tai, kas daroma su mūsų pinigais. Be to, jis parodė, kad dėl daugybės papildomų biudžetų, kurie patvirtinami, tampa sunkiau kontroliuoti padėtį, taip pat dėl to Komisija apskritai nebeįsivaizduoja padėties. Todėl turėtume bent jau liautis reikalauti papildomų biudžetų, nes galiausiai dėl to patys nebeturime jokio supratimo, kas vyksta.

Edit Herczog (S&D). – (HU) Komisijos nary, ponios ir ponai, per dabartinę finansų ir ekonomikos krizę ypatingas dėmesys turi būti skiriamas augimui, konkurencingumui, darbo vietoms ir veiksmingesniam bei paprastesniam Sanglaudos ir struktūrinių fondų panaudojimui. Kiti prioritetiniai tikslai, be šių, yra energijos tiekimo ir transportavimo patikimumo stiprinimas, vidaus saugumas, demografinės ir klimato kaitos problemos.

Būtent dėl to palankiai vertiname didžiulę Parlamento sėkmę mums pateiktame biudžeto projekte, susijusią su ekonomikos atkūrimo planu ir parama energetikos investicijoms. Be to, palankiai vertiname mažesnę sėkmę, pvz., pieno gamintojams suteiktą paramą arba mikrofinansų priemonę dėl MVĮ, patvirtintą po ilgų diskusijų. Taip pat noriu paminėti intelektualius energetikos projektus ir paramą mokymuisi visą gyvenimą. Turime pabrėžti, jog tai, kad mums pavyko padidinti iki 2,4 mlrd. EUR sumą ekonomikos atkūrimui, yra realus rezultatas. Taip pat esu patenkinta, kad mums pavyko užsitikrinti programos „Galileo“ biudžeto patvirtinimą.

Beveik 2 mlrd. EUR buvo skirti energetikos projektams, ir tai galbūt yra reikšmingiausias rezultatas, nuopelnus už kurį Europos Parlamentas gali priskirti sau. Be to, mums pavyko suteikti paramą saugiam Kozlodujaus atominės elektrinės uždarymui Bulgarijoje, todėl ypač norėčiau pabrėžti saugumo aspektą šiuo klausimu. Sugebėjome gauti paramą pieno gamintojams, kuri į biudžetą buvo įtraukta Europos Parlamento reikalavimu. Be to, turime pabrėžti, kad Parlamentas priėmė atsakingus sprendimus, ir pripažinti, kad biudžeto maržas skyrėme protingai.

Tačiau mūsų maržos mažėja. Parlamentas gali didžiuotis 2010 m. biudžetu. Už tai norėčiau padėkoti pranešėjams L. Surjánui ir V. Maňkai. Mūsų užduotis ateičiai – užtikrinti, kad Lisabonos sutartimi ne tik būtų stiprinama Parlamento kompetencija, bet ir kad ES biudžetas, jį reformavus, taip pat palengvintų Europos verslininkų ir piliečių gyvenimą. Kad tai pasiektume, linkiu mums didžiulės stiprybės ir ištvermės artimiausiais metais. Dėkoju už dėmesį.

Nathalie Griesbeck (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, dabar mano eilė atiduoti pagarbą mūsų institucijoms už parodytą vaizduotę ir pastangas siekiant išlaisvinti – kažkokiu stebuklingu būdu taikant tam tikrus biudžetinius metodus, kaip minėjo A. Lamassoure, – labai dideles pinigų sumas, kurios atitinka antrąjį ekonomikos atkūrimo plano etapą, t. y. 2 400 000 000 EUR. Be to, norėčiau pasakyti, kad labai džiaugiuosi 300 mln. EUR, kuriuos mums pavyko surasti, kad galėtume artimiausiu metu reaguoti į labai rimtą krizę, dėl kurios šiuo metu kenčia ūkininkai. Tikiuosi, kad ši pinigų suma ir šie sunkumai reikš, jog renkamės pragmatinį požiūrį į savo ateitį. Taip pat turėtume pagirti bandomuosius projektus ir parengiamuosius veiksmus, kuriais, kaip pabrėžė A. E. Jensen, įkvepiama naujos gyvybės į mūsų biudžetą.

Be šių pastabų, kurios buvo pateiktos labai veiksmingai, norėčiau pabrėžti du dalykus. Pirma, norėčiau užduoti klausimą, o antra, patvirtinti politinę poziciją. Klausimas toks: norėčiau oficialaus paaiškinimo, kokios pozicijos mūsų Europos Sąjunga ketina laikytis sanglaudos politikos ir struktūrinių fondų, kurių tam tikri aspektai, atrodo, užkliūva krizės veikiamiems kai kuriems ES partneriams? Manau, kad tai yra įrodymas to, kad vyksta Europoje.

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Elisabeth Jeggle (PPE). – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Europos Parlamentas puikiai pasirodė šiose derybose. Norėčiau padėkoti visiems savo kolegoms Parlamento nariams, kurie dalyvavo derybose ir kurie aiškiai išdėstė savo nuomonę Komisijai ir Tarybai.

Dabar mums svarbu įvykdyti visišką teisingumą visais klausimais, susijusiais su Lisabonos sutartimi, įskaitant visą biudžeto sritį. Mes parodėme, kad į Parlamentą reikia žiūrėti rimtai ir kad yra prasmė į jį žiūrėti rimtai. Šiose derybose dėl biudžeto tai tapo labai aišku. Daugelis mano kolegų Parlamento narių jau minėjo, kad pasiekėme savo svarbiausius tikslus.

Kaip pranešėja žemės ūkio biudžeto klausimu Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitete galiau pasakyti, kad nors mūsų biudžetas – žemės ūkio dalis – buvo labai smarkiai suvaržytas, mes vis dar neviršiname savo maržų. Mes sumažinome savo išlaidas. Tai pasiekėme patys savo komitete, todėl tam teikiu didelę reikšmę. Tai, kad pavyko išsaugoti 300 mln. EUR pieno fondui, nepaisant visų argumentų prieš tai, kuriuos daug metų pateikia Komisija ir Taryba, yra Parlamento sėkmė, ypač atsižvelgiant į sunkią padėtį, į kurią pateko pienininkai.

Kiti žemės ūkio gamybos sektoriai šiuo metu taip pat turi sunkumų. Tai turi poveikį ne tik žemės ūkiui ir ūkininkams, bet ir daugeliui darbo vietų susijusiose srityse. Dėl dabartinės padėties atsiranda dar daugiau sunkumų. Mums reikia pastovios biudžeto eilutės pieno fondui, todėl mūsų tikslas – tai pasiekti ateityje. 2010 m. biudžetui skyrėme daugiau pinigų negu 2009 m. Mes žinome, kad tai yra dabartinės padėties padarinys. Atitinkamai veiksime ir padarysime viską, ką įstengsime, užtikrindami, kad mūsų žemės ūkis būtų tvarus ir pažangus.

Estelle Grelier (S&D). – (FR) Pone pirmininke, iš esmės balsavimas dėl biudžeto yra visiškai politinis veiksmas, todėl iš mums siūlomo biudžeto turime išmokyti politinę pamoką – svarbią, esminę politinę pamoką.

Europos biudžete – ir ypač šiame – atsispindi Europos politinio projekto stoka, nors dabartinės krizės fone ir mums pradedant įgyvendinti savo naujus įgaliojimus Europos piliečiams jo reikia labiau nei kada nors anksčiau. Šiam biudžetui būdinga tai, kad jame nėra visuotinės Europos vizijos.

Taryba ir Komisija apsisprendė leisti valstybėms narėms rengti savo dažnai konkuruojančius atkūrimo planus ir atsisakė bandymo koordinuoti ekonominį, socialinį ir aplinkos atkūrimą ES lygiu. Nebuvo nei bandymo panaudoti finansinius svertus, nei Europos solidarumo skatinimo.

Taryba ir Komisija nuramina savo sąžinę, atkūrimo planą taikydamos laipsniškai. Iš tikrųjų, 2010 m. biudžete numatytas finansavimas antrai atkūrimo plano daliai iš viso yra 5 mlrd. EUR, o tai yra juokinga suma. Reikia pripažinti, kad jame 300 mln. EUR bus skirti pieno fondui, tačiau to nepakanka, kai žinome, kad, pvz., 2009 m. Prancūzijoje grynosios ūkininkų pajamos sumažėjo 34 proc.

2010 m. biudžete 25 mln. EUR skiriama mikrofinansams ir, nepaisant Tarybos patarimo, leidžiama išsaugoti biudžeto projektą, susijusį su Sanglaudos fondo intervencijomis.

Todėl iš dalies dėl nepakankamo pasirinkimo arba jo nebuvimo balsuojame už šį biudžetą, nes Europa – piliečiai – negali apsieiti be intervencijų, kad ir nepakankamų. Nepaisant to, turime kartu užginčyti – ir tai yra skubu – plataus užmojo politikos kryptį, kurias Europa turi parengti, finansavimo metodus ir išlaisvinti ES biudžetą iš dabartinės ribotos ir netinkamos sistemos.

Be svarbių politinių deklaracijų, Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso turi mums papasakoti, kaip jis ketina finansuoti būsimas Europos politikos kryptis, apie kurias tiek daug kalba, ypač tas, kurios susijusios su naująja augimo strategija ir klimato kaita. Nuo šiol jų labai bus neįmanoma ką nors padaryti turint tokį menką biudžetą, kokį mes siūlome.

Pat the Cope Gallagher (ALDE). – (GA) Pone pirmininke, visiškai palaikau Europos Parlamento sprendimą suteikti prioritetą Europos ekonomikos atkūrimo plano finansavimui. Toks atkūrimo planas būtinas siekiant padidinti ekonominę paklausą ir atkurti regiono konkurencinį pajėgumą.

Dėl ekonomikos krizės Europoje didėja nedarbo lygis, kuris turi rimtą poveikį Europos ekonomikai. Deja, jauni žmonės, kurie pirmą kartą savo gyvenime ieško darbo, kenčia daugiausia. Svarbu, kad būtų imtasi priemonių siekiant apsaugoti tuos, kurių padėtis yra itin nepalanki.

Turime parengti perkvalifikavimo planus, kad tie, kurie neteko darbo šiandien, galėtų greitai jį rasti ateityje.

Planas skirtas tam, kad būtų dirbama pasinaudojant Europos socialiniu fondu ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondu.

Nuo 1973 m., kai Airija sutiko dalyvauti Europos ekonominėje bendrijoje, Europos Sąjunga ne kartą ėmėsi pagrindinio vaidmens – kai buvo būtina – sprendžiant šalies nedarbo problemą Europos socialinio fondo priemonėmis.

Europos Sąjunga Airijoje vėl ėmėsi šio teigiamo vaidmens, o šiuo atžvilgiu atkūrimo planas yra itin svarbus.

Pirmininkas. – Ačiū, pone Pat the Cope Gallagherai. Kaip Pirmininko pavaduotojas, atsakingas už daugiakalbystę, noriu pasakyti, kad man malonu girdėti jus Parlamente kalbant gėlų kalba.

Danuta Maria Hübner (PPE). – Pone pirmininke, norėčiau pasidalyti keturiomis mintimis.

Pirmiausia norėčiau pabrėžti, kad mums reikia kuo naudingiau panaudoti savo 2010 m. biudžetą ir visų pirma Europos sanglaudos politikos finansines priemones, kad paskatintume ekonominę veiklą visuose Europos Sąjungos regionuose ir miestuose bei sukurtume finansinius svertus, kurių reikia valstybių narių ekonomikoms atgaivinti. Sanglaudos politika paruošiamas tvirtas ir būtinas tiltas tarp atsigavimo nuo krizės ir ilgalaikių Europos ekonomikos struktūrinių pokyčių.

Antra, būtent dėl šios priežasties Regioninės plėtros komitetas paragino Komisiją ir valstybes nares ne tik panaudoti turimus finansinius išteklius investicijoms į 2007–2013 m. sanglaudos politikos prioritetus – klimato kaitą, žinias ir inovacijas, energijos vartojimo efektyvumą, atsinaujinančią energiją, plačiąjuosį ryšį, tvarų miesto transportą ir įgūdžių atnaujinimą, bet ir propaguoti sanglaudos politikos finansinių svertų funkciją, t. y. veiksmingai naudoti visas finansų inžinerijos priemones, kurios įgyvendinant sanglaudos politiką ir bendradarbiaujant su Europos investicijų banku buvo sukurtos siekiant padėti mažoms ir vidutinėms įmonėms ne tik išgyventi šiuo sunkiu laikotarpiu, bet ir visų pirma žengti tolyn, prisitaikyti prie kintančio pasaulio ekonomikos, kuri pati transformuojasi, vaizdo ir imtis klimato kaitos uždavinio ir galimybių.

Trečia, norėčiau Parlamento narius informuoti, kad visos paraiškos dėl mokėjimo Europos regioninės plėtros fondui ir Sanglaudos fondui iš 2009 m. biudžeto, sudarančios 25,5 mlrd. EUR, buvo visiškai apmokėtos, ir taip buvo prisidėta prie ekonomikos atkūrimo, struktūrinių pokyčių, augimo, užimtumo ir su klimato kaita susijusio energijos vartojimo efektyvumo.

Galiausiai, atsižvelgdama į tai, apgailestauju, kad mažinama parama šalims kandidatėms, pinigai Pasirengimo narystei priemonės regioninės plėtros komponentui ir žmogiškųjų išteklių priemonei, kuria sprendžiamos nedarbo, socialinės atskirties ir švietimo investicijų problemos, t. y. 7 mln. EUR mažinimas, sudarantis 0,5 proc. gaunamų veiklos kreditų, kurie skiriami administravimui – nekreipiant dėmesio į būtinybę užtikrinti gerą vietos administravimą ir pagrindinius gero finansų valdymo principus, kurie tokie brangūs šiam Parlamentui.

Cătălin Sorin Ivan (S&D). – (RO) Norėčiau pradžioje pasveikinti pranešėjus dėl rezultatų, kuriuos jie pasiekė derėdamiesi dėl 2010 m. biudžeto. Dabar Europos piliečiams labiau nei kada nors anksčiau reikia solidaus Europos biudžeto ekonomikos krizei ir jų problemoms įveikti.

Valstybių narių biudžetai šiuo metu patiria didžiulių sunkumų sprendžiant ekonomikos krizės problemas, ypač tada, kai problemos, su kuriomis jos kovoja, peržengia nacionalinės kompetencijos ribas. Tai yra pasauliniai sunkumai, kuriems reikalingi aukščiausio lygio atsakomieji veiksmai. Dėl šios priežasties esu patenkintas, kad šiandien galime pateikti šiam Parlamentui 1 980 mln. EUR sumos biudžetą, kuriuo bus visiškai finansuojamas antras Europos ekonomikos atkūrimo plano etapas. Tikriausiai pirmuosius ekonomikos atsigavimo požymius pamatysime 2010 m., tačiau nacionaliniai biudžetai bus itin daug nukentėję dėl pastangų, kurios buvo dedamos praėjusiais metais. Be to, valstybėse narėse nedarbas turi tendenciją pasiekti rekordines aukštumas.

Būsimoji Komisija turės didžiulę atsakomybę padedant valstybėms narėms ir Europos Sąjungos piliečiams įveikti šiuos sunkumus. Tačiau noriu atkreipti valstybių narių dėmesį į jų atsakomybę gaunant Europos fondus. Mums nėra prasmės dėti visas pastangas į derybas siekiant gauti pinigų sanglaudos politikai, jeigu šios lėšos nepanaudojamos. Prisidedu prie kolegų Parlamento narių, raginančių kuo greičiau persvarstyti 2007–2013 m. daugiametę finansinę programą, nes, nepavykus to padaryti, nepavyks grįžti čia su 2011 m. biudžetu.

Norėčiau pabrėžti dar vieną, paskutinį, dalyką. 2010 m. biudžete bus įdiegta novatoriška savybė, kuri daugeliui gali pasirodyti nelabai svarbi, tačiau yra ne taip. Čia kalbu apie pasirengimo sukurti bendrą Europos sistemą Juodosios jūros regionui pradžią. Šis veiksmas yra Juodosios jūros regiono, kaip svarbaus Europos klausimo, pripažinimas, kuriuo sumažinamas Juodosios jūros ir Baltijos jūros regionų vertinimo, kaip Europos Sąjungos politikos dalies, skirtumas.

Jean-Pierre Audy (PPE). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nare, ministre, noriu pasveikinti pranešėjus ir mūsų Biudžeto komiteto pirmininką, mano draugą, A. Lamassoure'ą.

Turiu pateikti penkias pastabas. Pirmoji susijusi su moksliniais tyrimais, visų pirma su šeštąja ir septintąja bendrosiomis programomis. Dėl teisinio tikrumo mes Biudžeto komitete pakartojome, jog norime, kad Europos Komisija susilaikytų nuo finansinių atskaitomybių perskaiciavimo taikant naujus teisės įgijimo kriterijų aiškinimus užbaigtiems projektams, kurie jau buvo patvirtinti ir apmokėti. Dar kartą reikalaujame, kad Komisija nenukryptų nuo tarptautinių apskaitos ir audito standartų.

Antras klausimas – ES darbuotojų pensijų įtraukimas į biudžetą. Siūlome, kad ieškiniai prieš valstybes nares dėl darbuotojų pensijų – 2008 m. gruodžio 31 d. jie sudarė 37 mlrd. EUR, nuo 2007 m. padidėjo 4 mlrd. EUR – būtų įtraukti į sąskaitas kaip aktyvai, todėl siūlome atlikti ES pensijų fondo steigimo tyrimą.

Trečias klausimas – turėtų būti remiama Kovos su sukčiavimu tarnyba. Ji turėtų būti stiprinama, kad galėtų geriau atlikti savo darbą, ypač kai kalbama apie intervencijas už ES ribų.

Ketvirtas klausimas yra toks, jog norėtume, kad Komisija pasirūpintų ištekliais, idant galėtume surengti tarpinstitucinę konferenciją siekdami gauti iš Europos Audito Rūmų teigiamą finansinių metų patikrinimo pranešimą. Į konferenciją būtų sukviesti nacionaliniai audito rūmai, Europos Audito Rūmai, nacionaliniai parlamentai ir atitinkamos administracijos.

Paskutinis klausimas – Europos Sąjunga investuoja nepakankamai, todėl yra toks asmeninis pasiūlymas: ar mums ne laikas įtraukti investicijų skyrių į savo biudžetą ir ar nereiktų kartu su Europos investicijų banku – kurio partnere, mano manymu, nuo šiol tampa Europos Sąjunga kartu su valstybėmis narėmis, nes mes turime juridinio asmens statusą, – turėti investicijų plano, ypač dėl europinių tinklų? Jis apimtų energetiką,

automagistralės, greitųjų traukinių linijas, vandens kelius, universitetus, švietimą, plačiąjuosį ryšį, sveikatą, kosmosą ir kt.

Derek Vaughan (S&D). – Pone pirmininke, tai yra mano pirmasis biudžetas šiame Parlamente, todėl man didelį įspūdį padarė bendras sutarimas dėl to, kas yra Parlamento prioritetai, ir bendras sutarimas dėl to, kad mes turėtume ginti šiuos prioritetus. Noriu padėkoti visiems, kurie dalyvavo šiame procese.

Pasiekėme labai daug. Nepasiekėme visko, tačiau džiaugiuosi, kad pasiekėme tiek daug. Visų pirma esu patenkintas deklaracijomis dėl struktūrinių fondų ir sanglaudos politikos. Tikiuosi, kad šios deklaracijos bus prisimintos, kai spėsime dėl politikos po 2013 m. Tačiau Parlamentui lieka sunkūs sprendimai, pvz., dėl mikrofinansų priemonės, – tikiuosi, kad Parlamento nariai dar laiko ją prioritetu, – dėl užtikrinimo, kad per kitus trejus metus rasime finansavimą Kozlodujui, ir dėl finansavimo radimo naujiems prioritetams: prioritetams, atsirandantiems po Kopenhagos konferencijos, prioritetams, atsirandantiems dėl Lisabonos sutarties įgyvendinimo, ir prioritetams, atsirandantiems dėl naujos 2020 m. strategijos, kurią svarstysime kitais metais.

Turime išspręsti visas šias problemas, žinodami, kad maržos yra menkos ir kad Taryba nenorės suteikti papildomo finansavimo. Todėl esminė biudžeto peržiūra ateityje bus tikrai būtina. Turėtume užtikrinti, kad ateityje biudžetas atitiktų mūsų prioritetus.

Užuot toliau ėmus pinigų iš kitų eilučių, mums taip pat reiktų pasvarstyti dėl naujos biudžeto eilutės Globalizacijos fondui. Be to, mums reikia užtikrinti, kad būtų pakankamai pinigų pagal lankstumo priemonę, idant galėtume reaguoti ir keisti savo prioritetus. Šiuo metu šios sumos nepakanka. Jeigu galėsime visa tai padaryti, įgyvendinsime visus savo prioritetus ir – daug svarbiau – galėsime Europos piliečiams parodyti, kad šis Parlamentas yra tinkamas.

Mūsų biudžetas turėtų atitikti mūsų prioritetus, tačiau jis taip pat turėtų atitikti mūsų piliečių prioritetus. Tai yra pagrindinė žinia mums, kaip Parlamentui, tačiau tai taip pat yra pagrindinė žinia Komisijai ir Tarybai.

Csaba Óry (PPE). – (HU) Galbūt nėra sutapimas tai, kad 2010 m. biudžeto rengimas pritraukia tiek daug dėmesio. Visas šis dėmesys visiškai pateisinamas atsižvelgiant į didėjančią nedarbą ir sunkumus, kurie kyla dėl ekonomikos krizės. Kaip Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nuomonės referentė noriu išreikšti savo dėkingumą pranešėjui L. Surjánui už profesionalumą susitvarkant su atitinkamais dokumentų rinkiniais.

Toliau minimus prioritetus mes anksčiau nustatėme nuomonėje, mano užprotokoluotoje Užimtumo ir socialinių reikalų komitete. Akivaizdu, kad didžiausią prioritetą teikiame priemonėms, kuriomis siekiama sumažinti finansų ir ekonomikos krizės poveikį Europos piliečiams. Mes palaikėme kiekvieną pasiūlymą, įskaitant konkurencingumui skatinti skirtą 8,4 proc. padidinimą, kuriuo, tikimės, bus išsaugotos arba sukurtos naujos darbo vietos ir bus prisidėta prie ekonomikos atkūrimo plano, atnaujintos Lisabonos strategijos, taip pat mokymosi visą gyvenimą programos.

Taip pat pabrėžėme užduotis, susijusias su socialiniu fondu, profesiniu mokymu, techninėmis kvalifikacijomis ir mokymusi visą gyvenimą. Manau, jog ypač svarbu, kad mums pavyktų skirti 25 mln. EUR finansavimą būsimai 2010 m. mikrofinansų priemonei. Vakar svarstėme šią naują priemonę. Tikėkimės, kad taip pat sugebėsime greitai susitarti dėl kitų finansavimo detalių.

Manau, kad kalbant apie biudžetą svarbu pabrėžti veiklos ir politikos pagal 1a biudžeto eilutę finansavimo svarbą. Šia veikla ir politika bus prisidedama prie tvaraus vystymosi ir darbo vietų kūrimo. Ypač palankiai vertinčiau straipsnius, kurie numatyti mažų ir vidutinių įmonių padėčiai gerinti, taip pat paramą, teikiamą programai „Progress“, Europos laisvų vietų ir užimtumo paieškų suderinimo sistemos (EURES) konsultaciniam ir informaciniam tinklui ir bandomiesiems projektams, pvz., Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui.

Atsižvelgdamas į visa tai, manau, kad Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nustatyti tikslai gali vaidinti svarbų vaidmenį biudžete, už kurį privalome būti dėkingi pranešėjams.

Gay Mitchell (PPE). – Pone pirmininke, paskutiniame Parlamento posėdyje daug dėmesio buvo skiriama Parlamento narių ir padėjėjų įstatams, tačiau manau, kad tai daryti buvo visiškai racionalu. Dabar, šio Parlamento ir naujosios Komisijos kadencijos pradžioje, mes atkreipėme dėmesį į kitus trijų institucijų personalo narius ir išnagrinėjome šio personalo vaidmenį.

Mums didelė garbė, kad Parlamente, Taryboje ir Komisijoje dirba labai profesionalūs ir pareigingi žmonės, tačiau tikrovė yra tokia, kad Parlamente neturime supratimo, ką būtent dauguma šių darbuotojų daro. Jie darė tai, ką darė daugelį metų.

Kai šiame Parlamente atstovaujama 27 valstybėms narėms, 27 Komisijos nariai atvyksta kartu iš šių valstybių narių į Komisiją ir Tarybos ministrai keliauja atgal į savo parlamentus ir atvyksta čia, pasirinktam personalui yra labai lengva pasirūpinti mumis, kad tikrai išsiaiškintume darbotvarkę.

Nuo pat šio Parlamento kadencijos pradžios prašau, kad perimanti įgaliojimus Komisija – aš, beje, nežinau, kokia biudžeto dalis skiriama personalui, tačiau žinau, kad ji nemaža, – pareikalautų ištirti, ką daro trijų institucijų darbuotojai, siekiant užtikrinti, kad jie būtų našūs ir veiksmingi, o visų pirma kad jie būtų skaidrūs ir atsakingi už tai, ką daro. Manau, kad tai būtų svarbi viešojo paslauga.

Vis labiau plinta tam tikra nuomonė, kad čia yra beveidė biurokratija. Nepritariu šiai nuomonei ir nelaikau nenuoširdžiu komplimentu to, kad mes turime nemažai labai gerų darbuotojų, tačiau tai nėra našumo ir veiksmingumo matas. Turime žinoti, ką daro darbuotojai, o jeigu rimtai manome, kad mums reikalinga Lisabonos darbotvarkė kartu su veiksminga ir efektyvia ekonomika, turime būti tikri, kad darbuotojai, kurie dirba trims mūsų institucijoms, yra panaudojami našiai, veiksmingai ir atsakingai. Manau, kad kiekvienoje iš institucijų turėtų būti generalinio sekretoriaus pavaduotojas, kuris kartkartėmis praneštų šioms institucijoms apie darbuotojų našumą ir veiksmingumą.

Norėčiau Komisijos paprašyti nepriklausomai ir sąžiningai tai ištirti pirmuosiuose naujosios Komisijos veiklos etapuose.

Tadeusz Zwiefka (PPE). – (PL) Pone pirmininke, atrodo, verta per šią diskusiją dėl biudžeto taip pat atkreipti dėmesį į tai, kad teisė yra pagrindinis visuomenės gyvenimo elementas, o jos sanglauda vienija mūsų žemyną. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas vaidina svarbų vaidmenį šioje srityje, todėl Teisės reikalų komitetas pasiūlė keletą pakeitimų, kuriais siekiama atkurti lėšas, numatytas pirminiame biudžeto projekte, nes jos vargu ar leistų Teismui patenkinti svarbiausius poreikius.

Viena opiausių problemų yra biudžeto lėšų 2010 m. didinimas prejudicinių klausimų vertimui, nes jie yra pagrindinė nacionalinių teismų naudojama priemonė, suteikianti galimybę jiems nacionalinę jurisdikciją pritaikyti pagal Europos jurisdikciją. Europos Teisingumo Teismas neturi pakankamai lėšų, kad galėtų padidinti savo išteklius darbuotojams, dirbantiems vertimo raštu tarnyboje, ir dėl to vėluoja teismo procesai. Paskyrus Teisingumo Teismui papildomų lėšų būtų prisidėta prie veiklos šioje srityje veiksmingumo didinimo, taip pat prie teismo procesų valstybėse narėse vėlavimo sumažinimo. Tarybos numatytas lėšų sumažinimas daro poveikį ir taip labai ribotiems strateginiams IT projektams, kuriuos 2010 m. pasiūlė Teisingumo Teismas, siekdamas pagerinti paslaugų kokybę ir sumažinti įdarbintų darbuotojų skaičių. Būtina atkurti lėšas, kurios buvo numatytos bendrame biudžeto projekte. Informacinės technologijos yra pagrindinė sritis, kuri suteikia galimybę spręsti naujus mūsų laikų uždavinius, užtikrina ilgalaikį taupymą ir sudaro sąlygas pasiūlyti piliečiams geresnes paslaugas.

Taip pat norėčiau pabrėžti, kad būtina palaikyti orientacinių pagrindų projektą. 2009 m. akademinės grupės pateikė galutinį orientacinių pagrindų projekto santraukos leidimą, kurį Europos institucijos galės naudoti kaip pagrindą rengdamos Europos sutarčių teisę. Šiame etape itin svarbu užtikrinti, kad pagrindai būtų prieinami kuo daugiau oficialiųjų kalbų siekiant, kad politikų ir teisės specialistų grupės ir kitos suinteresuotosios šalys galėtų rengti visapusiškas diskusijas Europos sutarčių teisės ateities klausimu. Džiaugiuosi, kad Europos Parlamentas ištaisys šias Tarybos klaidas ir sudarys sąlygas Teisingumo Teismui geriau veikti.

PIRMININKAVO: L. ROUČEK

Pirmininko pavaduotojas

György Schöpflin (PPE). – Pone pirmininke, kaip ir bet kuris kitas, šį biudžetą laikau itin geru. Į jį buvo įdėta daug darbo, todėl sveikinu visus, kurie prie jo prisidėjo.

Šiame diskusijų etape noriu tiesiog pabandyti pamatyti bendrą vaizdą. Nepaprastai reikšmingas įnašas buvo įneštas tam tikrais klausimais, tačiau turime pasižiūrėti į bendrą Europos kontekstą, kad suprastume reikšmę to, apie ką kalbame. Man atrodo, kad demokratinėje valstybėje kiekviena institucija privalo turėti biudžetą, taip pat ši institucija privalo atsiskaityti už tai, ką išleidžia, tiems, kurie iš tikrųjų įneša įnašus ir kurie teikia išteklius.

Todėl šis ypatingas biudžetas yra papildytas atsakomybe. Tiesą sakant, jis papildytas atsakomybe, nes yra biudžetas institucijos, skaidrumo ir atskaitingumo atžvilgiu ypač įsipareigojusios. Iš dalies atsižvelgiant į mūsų įsipareigojimą dėl skaidrumo ir atskaitingumo, taip bus patobulintas geras valdymas ir – idealiame pasaulyje – bus padidintas tų, kurie naudoja pinigus, ir tų, kurie juos teikia, pasitikėjimas. Galbūt turėčiau pabrėžti, kad taip būtų idealiame pasaulyje – tikrovė dažnai yra kitokia. Ypatinga šio skaidrumo reikšmė yra ta, kad jis gali padėti įveikti atotrūkį, esantį tarp asmenų ir tų, kurie naudojami valdžiai. Šis atotrūkis – manau, kad su tuo galime visi sutikti, – yra neišvengiama šiuolaikinio gyvenimo savybė, todėl kiekviena institucija turėtų daryti viską, ką gali, kad sumažintų šį atotrūkį.

Be viso to Europos dar laukia sunkūs laikai, todėl manau, kad tai stiprina piliečių nesaugumo jausmą. Šiomis aplinkybėmis galime nušviesti problemas, propaguodami debatus ir diskusijas, kurios, be kita ko, turėtų apimti įvairias nuomones. Vadovaudamasis šiuo požiūriu manau, kad biudžetas yra puikus žingsnis teisinga kryptimi, todėl norėčiau pasiūlyti savo tvirtą paramą jam.

Peter Šťastný (PPE). – Pone pirmininke, 2010 m. biudžetas nepakankamai didelis – tiesiog panašus į bet kurį kitą biudžetą. Bet kuriomis aplinkybėmis turime dirbti su tuo, ką turime, o tai, ką turime, pirmiausia yra didžiulės pasaulinės krizės poveikis. Visa kita tampa antraeiliais dalykais.

Kaip Tarptautinės prekybos komiteto (INTA) pranešėjas norėčiau tikėtis, kad didesnės sumos pagal 4 išlaidų kategoriją (ES pasaulinio masto veikėja) bus tinkamai investuojamos ir tinkamai kontroliuojamos, kad skatintų didesnius srautus prekyboje, ir kad šalindami kliūtis kartu turėtume pasiekti didesnę BVP ir užimtumo augimą.

PPO Dohos vystymosi darbotvarkė yra geriausia daugiašalė platforma šiai užduočiai įvykdyti, ypač besivystančiose šalyse. Todėl yra stipri paskata šią ilgalaikę sėkmę paversti sėkminga rezoliucija, nes tada turėtume galimybę kovoti su grėsmingu globalizacijos poveikiu iš tikrųjų galinga priemone.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Ponai ir ponios, 2010 m. biudžetas – sunkus kompromisas. Viena vertus, jis numatytas tam, kad būtų galima veikti siekiant apriboti ekonomikos krizę, ir kartu mes finansuojame pastangas kovoti su klimato kaita, daugiausia ribojant išmetamųjų CO₂ dujų kiekį. Tai gerai, tačiau artimiausiu metu tikrai kliudys vystymuisi, o jis yra ta sritis, kuriai vis dar išleidžiame per mažai pinigų.

Išlaidų moksliniams tyrimams ir inovacijoms padidinimas yra pateisinamas. Taip bus padidintas mūsų konkurencingumas. Atrodo, kad per mažai pinigų išleidžiame švietimui, įskaitant mainų programą „Erasmus“. Gerai, kad pinigų – nors ir nepakankamai – buvo rasta pieno sektoriui, nes praėję metai Europos ūkininkams buvo sunkūs. Jeigu norime gerinti ekonomines sąlygas ir mažinti nedarbą bei socialinę atskirtį, turėtume didinti finansavimą mikrofinansų priemonei. Plačiajuosčio interneto kaimo vietovėse finansavimas yra svarbus vystymuisi, tačiau, žinoma, kaip sakiau, šis biudžetas yra kompromisas.

Nathalie Griesbeck (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, norėčiau kalbėti pagal „prašau žodžio“ procedūrą, nes anksčiau turėjau tik vieną minutę kalbai skirtą laiką, nors darbotvarkėje rašoma, kad turėjau dvi minutes. Tenoriu kai ką pridurti: nors prisidėsiu prie visos savo frakcijos ketvirtadienį balsuojant už svarstomą biudžetą, vis dėlto noriu pabrėžti, kad išgyvename ne tik ekonomikos, finansų ir aplinkos krizę, – tai jau buvo pabrėžta, – bet ir labai gilią socialinę krizę, susijusią su nedarbo didėjimu.

Nors biudžete išlaikoma trapi pusiausvyra, savo ruožtu apgailestauju, kad valstybės narės neatsižvelgia į stiprius politinius signalus, kuriuos siunčia būtent tie žmonės, kurie patiria sunkumų. Buvo pareikštas noras, kad kaip dalis plano būtų suteiktas papildomas finansavimas siekiant padėti neturtingiausiems piliečiams, tačiau, deja, jam nebuvo pritarta. Todėl apgailestauju, nes taip būtume pasiuntę stiprų signalą, kad žengiamo labiau socialinės Europos kryptimi.

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Ačiū, gerbiamas pirmininke, gerbiama Taryba, gerbiama Komisija, gerbiama kolegose. Iš tikrųjų 2010 m. biudžetas yra kaip gero kompromiso pavyzdys. Ir visiškai nenorėčiau sutikti su tais kolegomis, kurie sako, kad 2010 m. biudžetas yra krizės biudžetas. Mes, kai kurių valstybių atstovai, puikiai žinome, kas tai yra krizinis biudžetas, kada per dvejus metus biudžeto pajamos yra sumažėjusios 30 ir daugiau procentų.

Dėl tam tikrų prioritetų reikia pasveikinti Komisiją, kuri kartu su Taryba ir Parlamentu rado papildomų lėšų, ypač ekonomikos atkūrimo planui finansuoti, pvz., plačiajuosčio interneto prieigos didinimui, taip pat energetikos planų finansavimui. Ir taip pat norėčiau paminėti, kad yra tam tikrų probleminių dalykų.

Aš vis dėlto norėčiau atkreipti dėmesį į savo kolegą Godmanio kalbą, kurioje minėta, kad atskiros valstybės jau ne vienus metus negali susitvarkyti su finansine parama. Todėl aš tikrai manau, kad šis biudžetas yra geras, jį reikėtų palaikyti, ir sveikinu Komisiją.

Ivars Godmanis (ALDE). – Gerb. pirmininke, noriu pabrėžti vieną dalyką, kai čia yra Komisijos narys.

Mes turime problemą: Regioninės plėtros komitete vis dar rengiame pasiūlymus dėl pakeitimų, pagal kuriuos 2009–2010 m. Europos Komisija (EK) neprašys valstybių narių bendro finansavimo. Visi fondai sudaro daugiau nei 6,6 mlrd. EUR. Patvirtinome 2010 m. biudžetą, tačiau šiame biudžete nėra pinigų, kuriuos būtų galima numatyti šiems poreikiams. 2009 m. biudžetas įvykdytas.

Regioninės plėtros komitetas vis dar laukia naujo EK pasiūlymo, nes ankstesnį pasiūlymą Taryba atmetė. Mums turi būti visiškai aišku, ką turime toliau daryti. Mano supratimu, šiam pasiūlymui nėra erdvės, tačiau situacija turi būti įvertinta. Kitaip Regioninės plėtros komitetas dirbs viena kryptimi, o mes Biudžeto komitete neturėsime jokio supratimo, ką galėtume padaryti, nes būsime 2010 m. biudžete nebeturime pinigų šiems pasiūlymams.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Pone pirmininke, įpusėjus ekonomikos ir socialinei krizei, turinčiai itin neigiamą poveikį nedarbui ir žmonių gyvenimo sąlygoms, apgailestauju, kad turiu pasakyti, jog šiuo 2010 m. Bendrijos biudžeto projektu nesiekama pakankamai daug. Jame netgi neatsižvelgiama nei į finansines perspektyvas, kuriose siūloma 1,1 proc. Bendrijos bendrųjų nacionalinių pajamų, nei į projektą, kuris buvo pateiktas ir patvirtintas per pirmąjį šio biudžeto svarstymą ir kuriame buvo numatyta 1,08 proc. Bendrijos BNP.

Projekte, kuris dabar pateikiamas čia tvirtinti, įtvirtinamas biudžetas, kuriame pirmenybė ir finansavimas yra teikiama Europos Sąjungos neoliberalioms ir militaristinėms tendencijoms. Reikėtų pabrėžti, kad šis pirmasis biudžetas pagal Lisabonos sutartį daro žalą išliaupsintai ekonominės ir socialinės sanglaudos politikai, kuri dabar gauna daug mažesnę dalį. Bendruose mokėjimuose sanglaudos išlaidų sumažėjimas sudaro apytikriai 2,5 mlrd. EUR, palyginti su tomis išlaidomis, kurios buvo patvirtintos per pirmąjį svarstymą.

Dėl visų šių priežasčių negalime sutikti su šiuo biudžeto projektu, kuris yra daugiau nei 11 mlrd. EUR mažesnis negu buvo planuojama daugiametėje finansinėje 2010 metų programoje.

Hans Lindblad, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, manau, kad šios diskusijos buvo įdomios. Išgirdome skirtingų nuomonių, ir būtent taip turėtų būti. Kai kurie žmonės nori sumažinti biudžetą. Tačiau atrodo, kad daugelis žmonių nebus visiškai patenkinti tol, kol visi nacionaliniai biudžetai nebus perkelti į ES. Deja, visų galių perdavimas Europos Parlamentui tikriausiai nėra tai, ko nori mūsų rinkėjai.

Gavau tiesioginį G. Färmo klausimą. Paklausius G. Färmo atrodytų, kad jeigu neturėtume mikrokreditų, tarsi nebūtų ir jokios Europos užimtumo politikos. Žinoma, taip nėra. Įvairios valstybės narės investuoja milžiniškas pinigų sumas, palaikydamos ekonomiką ir užimtumą. Be to, Europa bendrai labai didina biudžetą, įskaitant numatytus 5 mlrd. EUR pagal atkūrimo planą. Galiausiai taip pat yra labai ekspansyvi Europos centrinio banko politika. Taigi, neabejotinai turime labai galingą politiką augimui ir užimtumui skatinti.

Jeigu G. Färm mano, kad mikrokreditai yra būtent tai, kam reikėtų teikti prioritetą, dar kažkam neabejotinai reikėtų suteikti mažesnę prioritetą. Visa tai susiję su pasirinkimu. Tačiau paprasčiausiai norėti turėti daugiau ir siųsti sąskaitas įvairioms valstybėms narėms, žinoma, nėra priimtinas sprendimas.

Vladimír Maňka, pranešėjas. – (SK) Ponios ir ponai, dėkoju jums už įkvėpiančias kalbas. Norėčiau padėkoti Europos institucijų atstovams, Europos Parlamento vadovybei, pagalbiniais pranešėjams, koordinatoriams ir visiems jums.

Šiais metais viskas vyko vadovaujant dviem Biudžeto komiteto pirmininkams. Pirmąjį pusmetį tai buvo R. Böge, o antrąjį – A. Lamassoure. Ponai R. Böge ir A. Lamassoure'ai, neabejoju, kad esu ne pirmas, norintis jums pasakyti, kad abu labai daug prisidėjote prie komiteto darbo ir viso biudžeto proceso.

Labai vertinu Tarybai pirmininkaujančios Švedijos ir Komisijos nario bendradarbiavimą. Moterys ir vyrai, oficialiai nepasirodantys, yra mūsų patarėjai, padėjėjai ir administracijos darbuotojai. Tačiau jie – pagrindiniai žmonės. Be jų nebūtume pasiekę šiandienos rezultato. Noriu padėkoti jiems visiems.

Ponios ir ponai, Lisabonos sutartis turės poveikį įvairioms Europos Parlamento ir kitų institucijų tarnyboms. Europos Parlamente bus nepaprastai išplėsta bendro sprendimo procedūra, kuri apims 95 proc. teisės aktų laisvės, saugumo ir teisingumo, žemės ūkio, žuvininkystės, mokslinių tyrimų ir struktūrinių fondų srityse.

Taryboje bus labiau naudojamosi kvalifikuotosios balsų daugumos balsavimu ir bus sukurta daugelis naujų teisinių pagrindų, pvz., turizmo, sporto, energetikos, civilinės gynybos ir administracinio bendradarbiavimo. Taip bus apskritai suintensyvinama ES teisėkūros veikla, kuri turės nemažą bendrą poveikį Europos Parlamento galioms ir jo veiklai, taigi ir būtinybei stiprinti administravimą.

Artimiausiais mėnesiais ištirsime ir įvertinsime finansinius išteklius, kurių reikia naujoms ES politikos kryptims, susijusioms su Lisabonos sutartimi, įgyvendinti. Manau, kad mums kartu pavyks išdėstyti kitą biudžeto sudarymo procesą.

Jutta Haug, pranešėja. – (DE) Pone pirmininke, noriu padėkoti visiems savo kolegoms Parlamento nariams. Mums pavyko surasti bendrą poziciją dėl Tarybos. Tačiau dabar taip pat norėčiau labai šiltai padėkoti Tarybai ir Tarybai pirmininkaujančiai valstybei. Visi, kurie mane pažįsta, žino, kad paprastai nesu dosni pagyromis ir padėkomis. Nepaisant to, norėčiau nuoširdžiai padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai ir visų pirma H. Lindbladui už jo darbą ir už pastovų dalyvavimą diskusijose biudžeto klausimais. Švedija buvo didelė priešingybė, palyginti su kitomis Tarybai pirmininkavusiomis valstybėmis, su kuriomis susidūriau per savo, kaip Parlamento nario, ilgą karjerą. Labai dėkoju jums.

Šį ryt daugelis Parlamento narių dalyvavo diskusijoje. Manau, kad šia proga joje dalyvavo daug daugiau Parlamento narių negu paprastai. Dauguma jų minėjo biudžeto ir jo struktūros ribotumą. Ponios ir ponai, galime tvirtai daryti prielaidą, kad 2010 m. biudžetas bus paskutinis toks biudžetas, paskutinis tokios struktūros biudžetas, kuris leidžia mums tikėti, kad tokiu būdu galėsime finansuoti būtinas Europos Sąjungos politikos kryptis ir jos naujus uždavinius bei užduotis.

Tikimės, kad naujoji Komisija greitai atliks laikotarpio vidurio peržiūrą, nes pagal 2006 m. susitarimo sąlygas ji turėtų būti pateikta ne vėliau kaip 2009 m., kitaipariant, iki šių metų pabaigos. Tiksliauariant, taip pat laukiame persvarstymo pasiūlymo dėl dabartinės finansinės perspektyvos. Dėl reformos negalime laukti iki 2014 m. Dabar mums reikia tvarių priemonių, kad Europos Sąjunga galėtų artimiausios ateities iššūkius atremti vadovaudamasi demokratiniu teisėtumu, kaip ką tik visų mūsų vardu paprašė Biudžeto komiteto pirmininkas A. Lamassoure.

Reimer Böge, pranešėjas. – (DE) Pone pirmininke, dabar, kai visi sutarėme dėl 2010 m. biudžeto, atitinkančio politinę tikrovę, šiandien, žinoma, privalome sutelkti savo dėmesį į tai, kas mūsų laukia kitus artimiausius mėnesius.

Kadangi Europos Taryba, naudodamasi labai vienašališku procesu, sau skyrė 23,5 mln. EUR, mes taip pat labai greitai pasitvirtinsime reikalingus Parlamento biudžeto priedus, kad išsaugotume institucijų pusiausvyrą ir užtikrintume Parlamento gebėjimą reaguoti į Lisabonos sutartimi keliamus uždavinius. Mums taip pat reikia skirti pakankamą dėmesį frakcijų, komitetų ir visų pirma atskirų Parlamento narių gebėjimui veikti vykdam užduotis, kurios mūsų laukia.

Be to, artimiausius kelis mėnesius turėsime rengti bendras diskusijas dėl pritaikomųjų pataisų, peržiūrų ir persvarstymų. Tai susiję su tarpinstitucinio susitarimo suderinimu, atnaujinimu ir tobulinimu. Kalbama apie tarpinstitucinio susitarimo dalių sujungimo į daugiametę finansinę programą, kurioje pagal Lisabonos sutartį būtų numatytas kitoks sprendimų priėmimo procesas. Kalbama apie bendro sprendimo procedūrą finansiniame reglamente. Be to, tai susiję, pvz., su dideliu teisės aktų paketu, kuriuo siekiama plėtoti Europos išorės veiksmų tarnybą, kalbant tiek apie Parlamento biudžetinių teisių užtikrinimą, tiek apie galimas teisinių pagrindų pataisas, kurios gali būti reikalingos Išorės veiksmų tarnybos daugiametėms programoms.

Dėl šios priežasties dabar norėčiau dar kartą pasakyti, kad nieko negalima padaryti be pataisų, peržiūrų ir persvarstymų. Negalime neribotam laikui atidėti būtino Lisabonos sutarties biudžetinių uždavinių nuoseklaus vykdymo proceso. Tikiuosi, kad nauja Komisija labai greitai pradės dirbti ir teikti pasiūlymus, kuriais būtų užtikrintos Parlamento teisės visose srityse ir kuriais nebūtų bandoma slapta keisti tam tikrų teisių, nes tai galėtų būti nepalanku Parlamentui. Mes žinome, kaip sutrukdyti, kad taip neatsitiktų.

László Surján, pranešėjas. – (HU) Jeigu norime 2010 m. sustiprinti europiečių saugumo jausmą, turime veiksmingai ir praktiškai įvykdyti šį biudžetą. Kaip tik dėl to padidinome energetinį saugumą, palaikome darbo vietų kūrimą ir diegiame mikrofinansų skyrimo priemonę. Be to, remiame mokslinius tyrimus ir plėtrą, taip pat mokymąsi visą gyvenimą. Norime padėti pieno sektoriui ir kiek įmanoma sušvelninti žalingą klimato kaitos poveikį.

Visa tai pasiekėme išleisdami visas iki paskutinio cento lėšas, gautas pagal daugiametę finansinę programą. Tačiau tai reiškia, kad biudžetas tampa visiškai nelankstus, nes jame nenumatoma pakankamų maržų. Tai

yra kita priežastis, dėl kurios taip skubiai reikalinga laikotarpio vidurio peržiūra, todėl tai taip pat pakartoju. Komisija ir valstybės narės dalijasi tam tikra atsakomybe už būsimą sėkmę. Mokesčių mokėtojams žiūrėti tiesiai į akis galime tik tada, kai mums prieinamą sistemą naudojame ne tik teisėtai, bet ir tikslingai.

Jeigu bus skirti ištekliai naujoms darbo vietoms kurti, darbo vietų skaičius iš tiesų padidės. Jeigu bus skirti kiti ištekliai, kuriais bus sudarytos sąlygos neišsivysčiusiems regionams pasivyti, būtent šiuose regionuose sukurtas BVP iš tikrųjų padidės. Tik tada, kai kontroliuosime šias sąlygas, galėsime pasakyti, kad savo pinigus panaudojome efektyviai ir kad Europos piliečiams apsimokėjo aukotis, nes dabartinis 123 mlrd. EUR įnašas į ES biudžetą iš tiesų yra aukojimasis.

Pone pirmininke, ministre, Komisijos nary, tikiuosi, kad šis Parlamentas tvirtai parems dabartinį pranešimą, kuris buvo pateiktas svarstyti, ir kad ketvirtadienį pateiksime Europos piliečiams tinkamą biudžetą, kuris yra ne tik teisiškai, bet ir morališkai patikimas.

Pirmininkas. – Bendros diskusijos baigtos.

Balsavimas dėl J. Haug pranešimo vyks rytoj.

Balsavimas dėl L. Surjáno, V. Maňkos ir R. Böge's pranešimų vyks ketvirtadienį.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Ádám Kósa (PPE), raštu. – (HU) Mano kolegos iš Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijos L. Surján ir V. Maňka užbaigė svarbią užduotį. Lygiai taip pat, kaip vykstant diskusijoms bet kuriame nacionaliniame parlamente, šiame Parlamente mums taip pat reikia gerai išsiaiškinti, kas konkrečiai yra biudžeto projekte ir kokia žinia juo perduodama visuomenei. Nors pranešime nebuvo užsimenama apie prieinamumą, norėčiau atkreipti jūsų dėmesį štai į ką: remdamasi lapkričio 26 d. priimtu Bendrųjų reikalų tarybos sprendimu, ES prisijungė prie Jungtinių Tautų žmonių su negalia teisių konvencijos kaip regioninė organizacija. Atsižvelgdami į tai ir vadovaudamiesi 43 dalimi bei pranešimo 2 priedėlyje pateiktomis nuostatomis, turėtume pritarti bendrai deklaracijai, parengtai pastatų politikos klausimu.

Tačiau labai svarbu, kad prieinamumas taip pat būtų įtrauktas statybos ir kitų infrastruktūros investicijų atveju, jau nekalbu apie atitiktį kitiems svarbiems reikalavimams (pvz., energijos taupymo). Papildomos išlaidos prieinamumui visada yra daug didesnės. Itin svarbu, kad, kalbant apie saugumo reikalavimus, Europos Parlamentas kartu taip pat atsižvelgia į regėjimo negalią turinčius žmones. Pvz., projektuojant pastatus ir parengiant juos eksploatuoti turėtų būti naudojami aiškiai matomi ženklai, taip pat turėtų būti ženklinamos grindys siekiant padėti regėjimo negalią turintiems žmonėms rasti savo kelią. Be to, kalbant apie teisę į kalbą, manyčiau, jog svarbu, kad ne tik pastatai turėtų būti padaromi prieinami, bet ir dokumentuose (įskaitant elektroninius variantus) būtų atitinkama informacija apie tai, kaip regėjimo negalią turintys asmenys galėtų gauti prieigą (kokie yra rekomenduojami programinės įrangos paketai).

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Ekonomikos krizės metu, Europos piliečiams patekus į daugybės atleidimų iš darbo ir socialinių paslaugų mažinimo bangą, Europos Sąjunga taip pat privalo taupyti. Kitais metais ES planuoja išleisti apytikriai 123 mlrd. EUR – septyniais milijardais daugiau negu šiemet. Sunkiais ekonomikai laikais, žinoma, reikalingos priemonės ekonomikai skatinti, tačiau abejotina, ar tai galima pasiekti tokiomis priemonėmis, kaip Europos ekonomikos atkūrimo programa. Praeityje išlaipsintos ES programos pasirodė esančios „popieriniais tиграis“. Be to, pasirodė, kad įvairios ES subsidijos yra kvietimas daryti įvairiausius piktnaudžiavimus. Daug metų Europos Audito Rūmai savo metinėse ataskaitose nurodydavo akivaizdžias klaidas, padarytas žemės ūkio ir struktūrinių fondų srityse. Tai reiškia, kad daug metų sunkiai uždirbti mokesčių mokėtojų pinigai sruveno į paslaptinius kanalus. Painūs reglamentai, kurie net Briuselio eurokratams dažnai atrodo sudėtingi, yra pagrindinis ydingo sistemos pobūdžio veiksnys. ES netgi neturi galimybės kontroliuoti lėšų, kurios išmokamos klaidingai, susigrąžinimo. Todėl toliau pūsti ES biudžetą yra netinkamas kelias. Verčiau iš sistemos turėtų būti šalinamos klaidos, tam panaudojant turinčias rimtų pasekmių renacionalizavimo priemones, pvz., žemės ūkio sektoriuje. Taip būtų leista valstybėms narėms pačioms spręsti, kokias sritis jos nori subsidijuoti. Dėl priemonių ekonomikai stimuliuoti reikia pasakyti, kad jos turėtų sudaryti valstybių narių taikomo suderinto požiūrio dalį.

Siiri Oviir (ALDE), raštu. – (ET) 2009 m. kovo mėn. ekonomikos atkūrimo planu, kurį patvirtino Europos Vadovų Taryba, buvo numatoma, kad 2009–2010 m. 5 mlrd. EUR nepanaudotų ES biudžeto lėšų bus skirta investicijoms į projektus, susijusius su energetikos tinklų jungtimis ir plačiajuosčių ryšių tinklų plėtojimu. Esu labai patenkinta galėdama pažymėti, kad dėl Europos ekonomikos atkūrimo plano antrųjų finansavimo metų (2010) Taikinimo komitete rezultatas buvo pasiektas atlikus 2007–2013 m. finansinės programos ir

lėšų pervedimų tyrimą. Taip kitiems metams užtikrinamas 2,4 mlrd. EUR finansavimas ir suteikiama galimybė įgyvendinti ekonomikos atkūrimo plane nustatytus tikslus. Jeigu finansinės programos pakeitimais, padarytais dėl Europos ekonomikos atkūrimo plano, paliekamas labai mažas finansavimas siekiant 2010 m. patenkinti laukiamus finansinius poreikius, sutinku su pranešėjo pozicija, kad šiuo metu galiojanti daugiametė finansinė programa neatitinka Europos Sąjungos finansinių poreikių ir kad Europos Komisija turėtų nedelsdama pateikti pasiūlymą dėl šiuo metu galiojančios daugiametės finansinės programos tarpinės santraukos.

Pavel Poc (S&D), raštu. – (CS) Norėčiau pirmiausia pareikšti, kad žaviuosi visais, kurie dirbo biudžeto klausimu. Parengti ES biudžetą ekonomikos krizės ir perėjimo nuo Nicos prie Lisabonos sutarties laikotarpio sąlygomis buvo labai sunki užduotis. 2010 m. biudžetas yra paskutinis biudžetas šioje struktūroje. Vis dėlto Lisabonos sutartis galioja, todėl bus sunku dirbti pagal biudžetą, kurio struktūra neatitinka naujų sąlygų. Nors komplikuotas Lisabonos sutarties ratifikavimas galbūt baigiasi, tai negali būti pasiteisinimas Komisijai, kuri laiku nepateikė naujos biudžeto struktūros projekto. Komisija privalo nedelsdama baigti vykdyti šią užduotį. 2010 m. biudžetas yra labai kruopščiai subalansuotas, nes jame visiškai išnaudotos visos galimybės paskirstyti išlaidas. Dėl šios priežasties ir dėl ekonomikos svyravimų neramiu ekonomikos krizės laikotarpiu biudžetas gali tapti labai pažeidžiamas. Šiam biudžetui turi būti pritarta žinant, kad galbūt jis pernelyg subtiliai parengtas dabartiniam nesaugumo laikotarpiui ir kad jį vykdančiam 2010 m. bus reikalingas tam tikras lankstumas.

Georgios Stavrakakis (S&D), raštu. – (EL) Pone pirmininke, ponios ir ponai, aš taip pat norėčiau išreikšti savo pasitenkinimą sudarytu susitarimu dėl 2010 m. biudžeto. Tačiau kartu reikėtų pabrėžti tai, kad numatytos maržos artimiausiais metais bus itin ribotos. Taip paliekama mažai galimybių reaguoti tada, kai ES turi reaguoti į nenumatytus poreikius arba nori reaguoti į naujus politinius uždavinius, pvz., 2020 m. ES strategiją arba naujas kovos su klimato kaita priemones.

Esu ypač patenkintas, kad dėl Europos Parlamento atkaklumo mums pavyko išsaugoti finansavimą energetikos projektams ir infrastruktūroms pagal ekonomikos atkūrimo planą ir daugiausia dėmesio skirti ekologiškoms technologijoms, inovacijoms, moksliniams tyrimams ir plačiajuosčio ryšio tinklų kūrimui kaimo vietovėse.

Be to, nepaprastai svarbu tai, kad mums pavyko išsaugoti esamų Bendrijos infrastruktūrų ir priemonių, naudojamų civilinės saugos sektoriuje, gyvybingumą, ypač toliau didinant Europos Sąjungos pajėgumą greitai reaguoti stichinių nelaimių atvejais, ir taip pagrįsti kelią tam, kad būtų sukurtos būsimos Europos civilinės saugos pajėgos.

Galiausiai manau, jog visi sutinkame, kad negalime kalbėti apie geresnę Europą – Europą, kuri yra arčiau piliečių, jei nėra atitinkamo finansavimo.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), raštu. – (RO) 2010 m. ES biudžetas – paskutinis biudžetas, kuris turi būti patvirtintas pagal Nicos sutartį. Naująją sutartimi Europos Parlamentui suteikiamos didesnės galios ir teisė tarti paskutinį žodį, kai kalbama apie biudžeto patvirtinimą. Parlamentas ir Taryba, kaip teisės aktų leidėjai, turės vienodas galias tokiose srityse, kaip žemės ūkis, energetika, migracija, teisingumas ir vidaus reikalai, sveikata ir struktūriniai fondai, prie kurių taip pat aiškiai priskiriami atitinkami jų biudžetai. 2010 m. biudžete didelės jo lėšų dalys skiriamos gamtinių išteklių saugojimui ir valdymui, socialinei ir ekonominei sanglaudai, augimui ir užimtumui, konkurencingumui ir inovacijoms, regioninei plėtrai, žemės ūkiui ir kaimo plėtrai. 2010 m. ES biudžeto ypatybė – Europos ekonomikos atkūrimo planas, turintis 2,4 mlrd. EUR, kurie skirti strateginiams projektams, susijusiems su energetika, transportu, plačiajuosčio ryšio tinklų plėtra kaimo vietovėse ir kaimo bendruomenių rėmimu, finansuoti. Džiaugiuosi, kad Europos Parlamentui pavyko skirti 300 mln. EUR sumą pieno gamintojams paremti. Ekonomikos krizė neigiamai paveikė valstybių narių BVP ir turės neigiamą įtaką valstybių narių įnašams į ES biudžetą. Tikiuosi, kad 2010 m. numatyta 2007–2013 m. finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūra suteiks galimybę valstybėms narėms geriau panaudoti struktūrinius fondus, ypač transporto ir gyvenamųjų būstų energetinio efektyvumo srityse.

(Posėdis buvo nutrauktas 11.25 val. ir pratęstas 12.00 val.)

PIRMININKAVO: G. PITTELLA

Pirmininko pavaduotojas

8. Balsuoti skirtas laikas

Pirmininkas. – Kitas klausimas – balsavimas.

(Informaciją apie balsavimo rezultatus žr. protokole)

8.1. Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonė („Progress“) (A7-0050/2009, Kinga Göncz) (balsavimas)

9. Paaiškinimai dėl balsavimo

Žodiniai paaiškinimai dėl balsavimo

– Pranešimas: Kinga Göncz (A7-0050/2009)

Aldo Patriciello (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, palankiai vertinu puikų darbą, atliktą pranešėjo ir visų Parlamento narių, dirbusių kuriant šią naują priemonę, kuria bus suteikta galimybė teikti mikrokreditus mažoms ir vidutinėms įmonėms bei gyventojams, kurie pastaraisiais metais neteko darbo.

Atsižvelgiant į tai, kad vien ES prarasta 3 mln. darbo vietų, ir į bankų sunkumus suteikiant kreditus, šia priemone bus sudarytos sąlygos lengviau pasinaudoti reikalingais ištekliais tiems, kurie nori pradėti naują verslą.

Esu tikras, kad ši nauja iniciatyva padės kurti naujas darbo vietas, ypač tuo atveju, jeigu įdiegsime naujas lygiagrečiai vykdomas priemones, pvz., finansavimą mokymui, kuris padės jaunimui pradėti investicinius projektus.

Šią priemonę, pone pirmininke, reikia priimti kuo greičiau, kad būtų galima atgaivinti mažas ir vidutines įmones, kurios yra Europos ekonomikos pagrindas.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Dėkoju, pone pirmininke. Balsavau už pranešimą dėl finansinių priemonių. Manau, kad ši priemonė labai tinka būtent šiuo metu ir kad ji turės labai teigiamą poveikį, jeigu tik bus tinkamai taikoma, kaip buvo mano šalyje Bulgarijoje. Šiuo metu ekonominis klimatas itin nepalankus smulkiesiems verslininkams, kurie, turėdami labai mažai galimybių, neturi galimybės gauti kreditų iš bankų.

Visi bankai laikosi politikos, iš esmės nesuderinamos su koncepcija, kuria remiasi bankininkystės institucijos. Susidarau išpūdį, kad bankai sąmoningai išgalvoja vis daugiau papildomų sąlygų vien tam, kad sutrukdytų sau išduoti kreditus. Tačiau be kreditų verslas negali veikti.

Nepaisant to, išdavus kreditą šios įmonės įpareigojamos suteikti 100–150 proc. garantijas, dėl kurių jos gali bankrutuoti. Todėl manau, kad šiuo atveju Europos Sąjunga ir Parlamentas šiuo pranešimu, kuris tikrai prisidės prie Europos ir Bulgarijos ekonomikų vystymosi, ėmėsi tinkamų veiksmų.

Diane Dodds (NI). – Pone pirmininke, norėčiau paaiškinti, kad nors ir manau, jog padėti mažoms įmonėms yra labai geras sumanymas ir vienas iš tų, kuriuos reikėtų įgyvendinti, jis turėtų būti įgyvendinamas nacionalinių vyriausybių lygiu. Man šis pasiūlymas kelia didelį susirūpinimą dėl atskaitingumo už šiuos pinigus, kurie bus paskolinti, ir atitinkamo jų grąžinimo.

Norėčiau paraginti nacionalines vyriausybes padaryti viską, ką gali, kad padėtų mažoms įmonėms, kurios yra mūsų ekonomikos pagrindas. ES gali padėti mažindama reguliavimą ir suteikdama lėšų nacionaliniu lygiu.

Syed Kamall (ECR). – Pone pirmininke, mes esame už šį pasiūlymą. Manau, labai svarbu, kad padedame verslininkams visoje ES ir valstybėse narėse kurti turtą ir darbo vietas bei ištraukti gyventojus iš skurdo. Be to, esu labai dėkingas, kad, užuot numatę naujas išlaidas, ieškome, kaip paimti pinigų iš turimo biudžeto, ir naudojame juos tam, kad pritrauktume dar daugiau pinigų išlaidoms iš privačiojo sektoriaus.

Tačiau privalau pabrėžti, kad turime būti labai atsargūs, kai naudojame valstybinį finansavimą ir mokesčių mokėtojų pinigus. Savo rinkimų apygardoje žinau keletą mikrofinansų skyrimo priemonių, pvz., puikią kredito uniją „Croydon Caribbean Credit Union“, kuri padeda neturtingoms bendruomenėms išbristi iš skurdo. Šias priemones ištūmė vietos valdžia ir kitos valstybinės mikrofinansų priemonės. Svarbu, kad, siekdami didesnio prieinamumo prie mikrokreditų, neištumtume daugelio puikių privačių paslaugų teikėjų, kurie jau veikia.

Alfredo Pallone (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, manau, kad visi sutariame mikrokreditų klausimu, tačiau taip pat turėtume apsvarstyti finansinių išteklių klausimą. Manau, kad didinti finansinius išteklius turėtų būti mūsų pareiga.

Be to, turime būti atsargūs, kad neišplėstume mikrokreditų kitoms suinteresuotosioms šalims mažose ir vidutinėse įmonėse, nes mikrokreditai atsiranda siekiant padėti ne tokiems sėkmingiems socialiniams partneriams. Kartu su tuo mums taip pat būtina apsvarstyti kultūrinį klausimą: daugelyje šalių – manau, kad ypač šalyse, kuriose yra didžiausias poreikis, – trūksta tinkamo kultūrinio požiūrio, kurio reikia norint gauti šias sumas. Tvirtai tikiu, kad šias priemones pirmiausia turėtų patvirtinti atitinkamos vyriausybės.

Europoje esama dviejų pagraičių: šalių, kurios jau pritaikė šį požiūrį, pvz., Prancūzija ir Vokietija, pagreitis ir kitų šalių, kurioms vietoj to reikia rinktis kultūrinį požiūrį į šį klausimą, pagreitis. Trumpai tariant, tvirtai manau, kad tikroji problema, apie kurią iš tikrųjų kalbama Europoje, yra ta, kad tai yra ne tik finansavimo teikimo, kaip savitikslio dalyko, klausimas – privalome pasiūlyti sąlygas, pagal kurias nesėkmingiausi darbuotojai galėtų patys susikurti darbo vietą.

Rašytiniai paaiškinimai dėl balsavimo

– Pranešimas: Kinga Göncz (A7-0050/2009)

Luís Paulo Alves (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už šios mikrofinansų skyrimo priemonės dėl užimtumo sukūrimą, nes ja siekiama suteikti galimybių bedarbiams ir paskatinti verslumą. Ši priemonė, taikoma žmonėms, kurie nori įsteigti arba plėtoti mikroįmonę (mažiau nei 10 darbuotojų ir mažesnė nei 2 mln. EUR apyvarta), atvers naujus horizontus daugeliui neturinčių darbo žmonių. Žinant, kokia dabartinė ekonomikos padėtis, būtų buvę naudinga, jeigu ši svarbi programa būtų buvusi pradėta anksčiau, nes žmonės jau seniai susiduria su sunkumais bandydami gauti kreditų.

Kadangi ši priemonė taikoma viešosioms ir privačioms organizacijoms, kurios ES valstybėse narėse asmenims ir mikroįmonėms mikrokreditus teikia nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu, ją turi atidžiai stebėti atitinkamos institucijos siekiant užtikrinti, kad kreditai iš tikrųjų pasiektų tas vietas, kuriose jie labiausiai reikalingi, ir kad vėl nepamatytume tokių atvejų, kurių pasitaikė per paskutinę finansų krizę.

Andrew Henry William Brons (NI), raštu. – Esu už valstybę, teikiančią asmenims mikrofinansus, kad padėtų jiems įsteigti mažas įmones. Tačiau prieštarauju, kad šią funkciją vykdytų Europos Sąjunga. Nepaisant to, balsavau už kai kuriuos pakeitimus, nes visada buvo tikėtina, kad rezoliucija bus vykdoma, ir norėjau kuo labiau patobulinti rezoliuciją. Balsų „blokavimas“ dėl kelių pakeitimų neleido man atskirai balsuoti dėl kai kurių pakeitimų.

David Casa (PPE), raštu. – Viena iš labiausiai neigiamų pasaulinės ekonomikos krizės pasekmių yra bankų teikiamų kreditų trūkumas, kuris trukdo asmenims, taip pat didelėms įmonėms, vykdyti savo ūkinę veiklą. Europos Komisijos pateiktame pasiūlyme numatoma įsteigti mikrofinansų skyrimo priemonę, kuria būtų siekiama padėti sumažinti dabartinį bankų ir kitų finansinių institucijų dvejojimą teikiant finansavimą. Būtent dėl šios priežasties nusprendžiau palaikyti pranešimą šiuo klausimu ir balsuoti už pranešimą.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Balsavau prieš pranešimą, nes nedarbo, kuris Europos Sąjungoje nuolat didėja, negalima įveikti mikrofinansų skyrimo programa. Reikalingos integruotos programos, turinčios atitinkamą finansavimą pagal atskirą biudžeto eilutę, kurios būtų orientuotos į kovą su jaunimo nedarbu, kuris visų pirma yra nepaprastai didelis Graikijoje – joje vienas iš keturių jaunų žmonių iki 25 metų amžiaus neturi darbo.

Apskritai kalbant, mums reikia politikos, kurią vykdant būtų reikalaujama didinti Bendrijos biudžetą ir būtų panaikinta neoliberali stabilumo pakto sistema bei maži deficitai. Be to, manau, kad finansavimas pagal šį mechanizmą turėtų būti vien savanoriškas ir jokių būdu niekas neturėtų būti verčiamas naudoti mechanizmą esant grėsmei, kad gali būti sumažintos jo socialinės apsaugos privilegijos. Deja, šiuo tikslu mano ir mano kolegų Parlamento narių, priklausančių Europos vieningųjų kairiųjų jungtinei frakcijai / Šiaurės šalių žalsiesiems kairiesiems, pateikti pakeitimai buvo atmesti.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Kadangi Europa išgyvena didelę ekonomikos ir finansų krizę, dėl kurios kyla rimtų socialinių problemų ir kartu visose valstybėse narėse didėja nedarbas, Europos Sąjungai būtina sukurti veiksmingus mechanizmus krizei įveikti ir palaikyti tuos, kuriems daugiausia pakenkta, įskaitant bedarbius ir patiriančias sunkumų įmones.

Todėl palankiai vertinu mikrofinansų skyrimo priemonę užimtumui skatinti, pagal kurią daugiausia dėmesio skiriama verslumui ir kiekvienam suteikiama galimybė pradėti savo verslą. Europos mikrofinansai bus teikiami tada, kai bus atsisakoma suteikti banko kreditus arba bus pasunkintas jų gavimas, tam panaudojant

paramą mikroįmonių vystymui, kartu su kuravimu ir parama palūkanoms kompensuoti iš Europos socialinio fondo.

Be to, svarbu pabrėžti, kad šia priemone turėtų būti siekiama vienintelio tikslo – palaikyti verslumą, kaip naujų darbo vietų kūrimo priemone, padedančia įgyvendinti rimtas verslo idėjas, tačiau ji neturėtų būti naudojama socialinei paramai arba vartojimui skatinti.

José Manuel Fernandes (PPE), raštu. – (PT) Dabartinėmis ekonomikos krizės ir didėjančio nedarbo sąlygomis svarbu skatinti plėsti savarankišką darbą, taip pat steigti ir stiprinti mikroįmones. Mikrokreditai padės įgyvendinti šį tikslą. Todėl palankiai vertinu Komisijos pasiūlymą ir Parlamento veiklą šiuo klausimu. Tai yra būdas paskatinti verslumą ir pakelti užimtumo bei socialinės įtraukties lygius. Ši mikrofinansų skyrimo priemonė papildė kitas programas, kuriomis remiamas užimtumas ir socialinė įtrauktis. Todėl manau, jog svarbu, kad ši priemonė nebūtų finansuojama iš esamų programų arba joms kenkiant.

Jau balsavau už šią priemonę Biudžeto komitete atliekant 2010 m. biudžetinę procedūrą, kai buvo sukurtos dvi naujos biudžeto eilutės: viena skirta veiklos išlaidoms, ją sudaro 37,5 mln. EUR, o kita skirta administracinėms išlaidoms, ją sudaro 0,25 mln. EUR. Tikiuosi, kad ši programa greitai pradės veikti, o paraiškų tvirtinimo procesas bus greitas ir nesuvaržytas biurokratinių kliūčių.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Apgailestaujame, kad šio Parlamento dauguma ne pirmą kartą atsisakė savo žodžio ir patvirtino pasiūlymą, pagal kurį pinigai paimami iš programos „Progress“, kuri pagal savo veiklos kryptį socialinėje srityje jau dabar aiškiai nepakankamai finansuojama. Nepaisant jokių sumetimų, susijusių su naujos Europos mikrofinansų skyrimo priemonės tikslais, nepriimtina, kad ji turėtų būti finansuojama mažinant lėšas, numatytas esamoms programoms, šiuo atveju programai „Progress“, t. y. Bendrijos programai, vykdomai užimtumo, socialinės įtraukties ir lygių teisių srityje.

Tekste, kurį patvirtino Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas, aiškiai atmetama mintis finansuoti šią priemonę iš programos „Progress“ ir pasiūlyta sukurti naują biudžeto eilutę su numatytais ištekliais, kitaip tariant, su „naujais“ pinigais. Mūsų frakcijos pateikti pakeitimai buvo parengti pagal tuos pačius principus, tačiau šiandien jie buvo atmesti.

Kadangi socialinės sąlygos įvairiose valstybėse narėse blogėja, nepriimtina, kad lėšos iš užimtumo ir socialinės įtraukties srities būtų nukreipiamos į kitus prioritetus, kurie buvo nustatyti tuo metu, net jei jos nukreipiamos į mikrofinansų sritį.

Bruno Gollnisch (NI), raštu. – (FR) Dėl K. Göncz pranešimo dėl mikrokreditų ir ginčų, gaubusių šio projekto finansavimą, atėjau pasižiūrėti, kam skirta ši įžymi programa „Progress“, dėl kurios kairieji yra tokie nepalankiami, kad neleistų iš jos paimti nė vieno cento mikroįmonėms ir asmeninėms iniciatyvoms finansuoti. Kadangi šiuo metu kyla klausimas, kokių tikslų iš tikrųjų siekiama programa „Progress“, kuri apibrėžiama kaip „Bendrijos užimtumo ir socialinio solidarumo programa“? Ji skirta kanceliariniam darbui kurti ir tyrimams bei ataskaitoms finansuoti. Nes šiuo metu programos „Progress“ „tikslinė“ auditorija yra ne bedarbiai ir ne socialiai atskirti asmenys, o politinius sprendimus priimančys asmenys ir nuomonės formuotojai.

Kai kurie žmonės atsisako atimti 100 mln. EUR mikrokreditams iš menkos 700 mln. EUR sumos, kuri buvo skirta per septynerius metus. Šiek tiek mažiau pinigų tiems, kurie pelnosi iš sistemos, ir šiek tiek daugiau pinigų europiečiams, turintiems pastovų biudžetą – niekas negali to užginčyti! Užuo stebėjus mūsų bendrapiliečių skurdą ir sunkumus, atėjo laikas imtis konkrečių veiksmų. Tačiau man kilo viena abejonė: mikrokreditai reikalingi tik dėl to, kad vadinamieji bankininkai banditai, kurie tokie greitai priglausti savo kišenėse valstybės paramą, nedarė to, ką, manoma, turi daryti: pumpuoti pinigus į ekonomiką.

Françoise Grossetête (PPE), raštu. – (FR) Balsavau už šį K. Göncz pranešimą dėl Europos mikrofinansų skyrimo priemonės. Mikrofinansavimas susijęs su mikrokreditais (mažesnės nei 25 000 EUR paskolos) ir mikroįmonėmis (įmonės, kuriose dirba ne daugiau kaip 10 žmonių).

Šiuo ekonomikos krizės laikotarpiu ir dėl didelio suteikiamų paskolų skaičiaus sumažėjimo Europos Sąjungai itin svarbu sukurti priemonę, kuri būtų taikoma labiausiai pažeidžiamiems asmenims, pvz., bedarbiams, jaunimui ir mažoms įmonėms.

Kai rizikuojame ekonomika ir darbo vietomis, itin svarbu didelėmis investicijomis stimuliuoti augimą. Priemonės finansavimas bus padidintas iki 100 mln. EUR, pinigai bus paimami iš programai „Progress“ (Bendrijos užimtumo ir socialinio solidarumo programa) skirto biudžeto, ir ji įsigalios nuo 2010 m. sausio 1 d. (ketverių metų laikotarpiui). Taryba privalo išgirsti šią žinią, kad per kelias artimiausias dienas būtų galima sudaryti susitarimą.

Sylvie Guillaume (S&D), *raštu.* – (FR) Balsavau už savo kolegės K. Göncz pranešimą, nes manau, kad jis itin svarbus, ypač užimtumo krizės ir socialinės krizės sąlygomis, nes juo siekiama paremti mikrofinansų skyrimo priemonę, tuo tikslu numatant jai konkrečią biudžeto eilutę. Tai yra speciali kovos su bankininkystės atskirtimi ir skurdu priemonė. Nepaisant to, ko prašo Europos Komisija, mes nepritariame sumanymui perskirstyti asignavimus iš programos „Progress“ į Europos mikrofinansų skyrimo priemonę, nes taip būtų pasiūsta neigiama žinia ūkinės veiklos vykdytojams. Mes turime išsaugoti programą „Progress“, kuri taikoma labiausiai pažeidžiamoms grupėms, o valstybių narių ir Europos Sąjungos bendra pareiga – veiksmingai įgyvendinti ją dabartinėmis sąlygomis.

Livia Járóka (PPE), *raštu.* – (HU) Esu visiškai patenkinta, kad didžioji Europos Parlamento dauguma šiandien patvirtino pranešimą dėl Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonės. Suplanuota mikrokreditų skyrimo sistema galėtų nemažai prisidėti prie socialinės įtraukties didinimo ir naujų darbo vietų kūrimo, jau nekalbant apie tai, kad labai padėtų sušvelninti žalingą finansų ir ekonomikos krizės poveikį. Visuotinio nuosmukio laikotarpiu itin svarbu suteikti naujų galimybių piliečiams, kurie buvo išstumti iš darbo rinkos ir tradicinės kreditų rinkos, ir padėti pagrindą stabiliam ir ilgalaikiam savarankiškam darbui. Be to, itin svarbu, kad būtų paprasta finansinė priemonė tiems žmonėms, gyvenantiems nepalankioje padėtyje esančiuose regionuose, kurie ketina pradėti savo verslą, ir toms labiausiai pažeidžiamoms grupėms, kurios, nepaisydamos didelės rizikos, mažų maržų ir įsipareigojimų neįvykdymo rizikos, padeda verslo subjektams įsisteigti ir klestėti. Didžiajai Europos darbuotojų daugumai darbą suteikia mikroįmonės bei mažos ir vidutinės įmonės.

Tokia yra priežastis, kodėl, siekiant užtikrinti, kad šios įmonės ne žlugtų, o iš tiesų didintų savo užimtumo potencialą, joms turi būti suteikiama atitinkama parama, kuri tam tikrais atvejais yra tokia maža suma, kad tradicinis bankininkystės sektorius nesugeba suteikti tokių lėšų. Per šiandienos balsavimą Europos Parlamentas pasiuntė aiškią žinią, jog bendro sprendimo procedūra turėtų būti kuo greičiau užbaigta, kad jau nuo 2010 m. būtų galima naudotis mikrofinansų skyrimo priemone.

Eija-Riitta Korhola (PPE), *raštu.* – (FI) Pone pirmininke, aš balsavau už pranešimą dėl mikrofinansų skyrimo priemonių.

Vis dar yra daug dalykų, kuriuos galėtume padaryti, kad paskatintume Europos jaunimą imtis verslininkystės. Kartu su finansų ir ekonomikos krize kilo užimtumo ir socialinė krizė, taip pat iš tikrųjų numatoma, kad kitais metais Europoje atsiras dar 10 mln. neturinčių darbo žmonių. Jei kada nors buvo laikas imtis skubių veiksmų, tai jis yra dabar.

Esant dabartiniam kredito varžymui, šiuo metu apsunkinančiam padėti, aš labai pritariu pranešime pateikiamai iniciatyvai teikti mikrokreditus bedarbiams arba tiems, kuriems gresia nedarbas ir kurie turi sunkumų bandydami gauti komercines paskolas savo verslo idėjoms. Nepaisant to, taip pat privalome investuoti, pvz., į jaunimo dirbtuves ir verslo inkubatorius, taip pat į švietimą verslumo srityje.

Vispusis požiūris į investavimą į užimtumo skaičių gerinimą ir verslumą yra būtina klestinčios Europos sąlyga.

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL), *raštu.* – (FR) Balsavau už socialinių nuostatų finansavimą siekiant padėti darbuotojams, kurie neteko darbo. Tačiau tai neturėtų reikšti, kad verslo subjektai atleidžiami nuo savo socialinių ir teritorinių įsipareigojimų. Ne viešųjų institucijų reikalas kompensuoti už šį nepriimtina savo prievolių nevykdymą. Štai kodėl susilaikau.

Jörg Leichtfried (S&D), *raštu.* – (DE) Balsuoju už pranešimą dėl naujos mikrofinansų skyrimo priemonės sukūrimo, nes ji padės žmonėms, kurių darbo vietoms kyla grėsmė, steigti arba gerinti mikroįmones. Jos apibrėžiamos kaip įmonės, turinčios mažiau kaip 10 darbuotojų ir mažesnę nei 2 mln. EUR apyvartą. Iš pradžių galimybė finansuoti bus numatoma ketverių metų laikotarpiui, kuris prasideda nuo 2010 m. sausio 1 d.

Taip bus žmonėms, kurie neteko darbo dėl krizės arba kurie susiduria su sunkumais bandydami gauti kreditą savo įmonei, suteikta galimybė dalyvauti mokymuose, išsaugoti turimas darbo vietas ir kai kuriais atvejais net sukurti naujas darbo vietas. Ši priemonė padės stimuliuoti ekonomiką ir prisidės prie krizės įveikimo.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL), *raštu.* – (FR) Mes balsuojame prieš pasiūlymą dėl sprendimo nustatyti Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonę. Tuo metu, kai daugelis Europos piliečių atleidžiami iš darbo dėl kapitalizmo krizės ir nėra jokio tų, kurie toliau uždirba pelną jų dėka, solidarumo, Europos Sąjungai laikas atsisakyti savo liberalaus požiūrio ir imtis spręsti iškilusias problemas.

Susidūrus su nepasotinamu komerciniu apetitu, kurį lėmė Europos Sąjungos liberalusis dogmatizmas, mums reikia politikos, kuri apsaugotų Europos darbuotojus – turto, kuris iš jų atimtas dėl pelno, kūrėjus. Tai ir vėl yra didelių pelnų ir nepagrįstai mažų pašalpų Europa. Tai patvirtina pažadėtos menkos sumos, jų skyrimo aiškumo stoka ir individualistinė logika, slypinti už propaguojamos priemonės. Tai neturi jokio ryšio su bendro intereso ir socialinės lygybės, kurios reikia mūsų žmonėms, Europa.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Kilus krizei, kai kreditavimas nepakankamas ir sunku jį gauti, tokia priemonė yra būtina norint padėti suteikti mikrokreditus mažoms įmonėms ir žmonėms, kurie neteko darbo ir nori savo jėgomis įsteigti naujų įmonių. Tokius tikslus sunku pasiekti be tokios paramos priemonės. Be to, dabartinės krizės atveju bankams nerūpi pradedančių veiklą įmonių kreditų poreikiai, todėl daugiausia neįmanoma joms pradėti veikti. Numatant, kad ES darbo vietų bus prarasta keliais milijonais daugiau, svarbu turėti paskatų, kad žmonės, kurie atleisti iš darbo, gautų galimybę pabandyti sukurti naują gyvenimą sau, ir kartu išvengti socialinių krizių ir valstybių narių išlaidų socialinės paramos priemonėms sumažėjimo.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Finansų ir ekonomikos krizė, kurią pirmiausia sukėlė Jungtinės Karalystės ir Amerikos spekuliantai, dabar dėl ekonomikos nuosmukio Europoje skatina nedarbo augimą. Rimčiausias nedarbo pavojus jau gresia daugiausia jauniems žmonėms, kurie ypač nukentčia dėl nestabilios situacijos. Todėl itin svarbu suteikti jiems galimybę pradėti arba iš naujo pradėti savo karjerą ir kai kuriems iš jų padėti pagrįdą, kad galėtų įsteigti savo įmones. Tikiuosi, kad šiuo atžvilgiu naująją Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonę – „Progress“ – jiems bus suteikta nemaža parama.

Be to, ši nauja priemonė suteiks galimybę mums reaguoti į nesibaigiantį kreditų trūkumą. Be paramos palūkanoms kompensuoti, žmonės, kurie steigs mikroįmones, taip pat gaus paramą – kuravimą, mokymą, instruktavimą ir kompetencijos didinimą. Palaikau komiteto iniciatyvą finansavimą mikrofinansų priemonei padidinti 50 proc., palyginti su Komisijos pasiūlymu, t. y. iki 150 mln. EUR. Žvelgiant į didžiules sumas, kurios buvo išleistos bankams gelbėti, svarbu būti dosniems tiems žmonėms, kurie šiomis sąlygomis labiausiai kenčia. Dėl visų šių priežasčių balsavau už šį pranešimą.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D), raštu. – (PL) 2009 m. lapkričio 10 d. Europos Komisija paskelbė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo nustatyti Europos mikrofinansų skyrimo priemonę. Jis susijęs su Komisijos dokumentu „Europos ekonomikos atkūrimo plano įgyvendinimas“ ir Tarybos prioritetais, kaip antai: užimtumo išsaugojimu, darbo vietų kūrimu ir judumo propagavimu, igūdžių tobulinimu ir prisitaikymu prie darbo rinkos poreikių bei galimybių įsidarbinti didinimu.

Manoma, kad mikrofinansų skyrimo priemone bus suteikta galimybė finansinėmis paslaugomis lengviau pasinaudoti bedarbiams ir verslininkų grupėms, kurie yra patekę į sunkią padėtį. Ji siejama su žmonėmis iš tam tikrų socialinių grupių, kurie neturi komercinių bankų reikalaujamo kreditingumo, tačiau norėtų pradėti verslą. Tokio tipo paramos priemonės, kuri sudaroma iš ES fondų, įdiegimas turi itin didelę reikšmę esant tokiai padėčiai, kai šiuo metu yra sumažėję skolinimo lygiai ir yra sumažėjusi suteiktų paskolų vertė.

Padėtis skolinimo sektoriuje rodo, kad finansų ir ekonomikos krizė perauga į užimtumo ir socialinę krizę. Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pranešime yra svarbių Komisijos pasiūlymo pakeitimų, įskaitant nesutikimą perkelti reikalingas lėšas iš programos „Progress“ į Europos mikrofinansų skyrimo priemonę. Pranešėjas siūlo įtraukti priemonę pagal atskirą biudžeto eilutę, taip pat siūlo priemonės biudžetą artimiausiems ketveriems metams padidinti 50 mln. EUR. Įvertinęs šiuos aspektus, pritariu pranešimui.

Evelyn Regner (S&D), raštu. – (DE) Balsavau už rezoliuciją įdiegti mikrofinansų skyrimo priemonę, nes man svarbiausias prioritetas – greitai patvirtinti šią rezoliuciją. Taip nepalankioje padėtyje esančioms visuomenės grupėms bus suteikta galimybė imti paskolas ir padėti sau. Tačiau raginu Tarybą neimti finansavimo iš programos „Progress“. Svarbu, kad ši programa išsaugotų visą savo finansavimą. Ypač šios krizės laikotarpiu ES pinigai neturi būti perkeltami pakenkiant silpniausiems visuomenės nariams.

Daciana Octavia Sârbu (S&D), raštu. – Esu patenkinta, kad šiandien Europos Parlamentas patvirtino schemą, kuria siekiama užtikrinti, kad būtų suteikta galimybė mažoms įmonėms pasinaudoti papildomomis paskolomis. Šiuo sprendimu bus sudarytos sąlygos per artimiausius ketverius metus regioniniu ir nacionaliniu lygiu pasinaudoti 100 mln. EUR suma. Tai yra vertingas ir laiku priimtas sprendimas, kuriuo bus suteikta naujų galimybių daugeliui žmonių, kenčiančių dėl visuotinio nuosmukio padarinių. Šiandien paskelbtomis priemonėmis bus padedama tiems, kurie nori įsteigti naujas įmones, taip pat teikiamas profesinis mokymas ir taip didinamas igūdžių, kuriais piliečiai gali pasinaudoti, kad įsteigtų įmones, gyvybiškai svarbias Europos ekonomikai, diapazonas. Vis dažniau Europos politikoje ir teisės aktuose matome didesnę dėmesį mažoms ir vidutinėms įmonėms. Palankiai vertinu šią naują tendenciją ir visų pirma Europos Parlamento įnašą skatinant mažų įmonių vystymąsi sunkiais ekonomikai laikais.

Czesław Adam Siekierski (PPE), raštu. – (PL) Programa „Progress“ buvo pradėta siekiant padėti įgyvendinti Europos Sąjungos užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių tikslus, kurie buvo nustatyti socialinėje darbotvarkėje. Manoma, kad pagal šią programą numatytos biudžetinės priemonės bus paskata vykdyti pertvarką ir modernizaciją šiose penkiose srityse: užimtumas, socialinė integracija ir socialinė apsauga, darbo sąlygos, kova su diskriminacija ir lygios moterų bei vyrų galimybės.

Šiuo metu finansų ir ekonomikos krizė perauga į socialinę krizę ir užimtumo krizę. Bedarbiams ir žmonėms iš socialinių grupių, kurios yra nepalankioje padėtyje, reikia aktyvios paramos ir patarimų, jeigu jie nori tapti nepriklausomi. Programa „Progress“ taikoma labiausiai pažeidžiamoms grupėms, todėl, mano manymu, valstybės narės ir Europos Sąjunga yra atsakingos už veiksmingą programos įgyvendinimą. Be to, Europos Sąjunga turėtų dėti visas pastangas, kad padidintų nukreipiamos finansinės paramos, naujiems prekybininkams ir mikroįmonių steigėjams teikiamos priežiūros, mokymo, įskaitant praktinį mokymą, ir įgūdžių tobulinimo forma, spektrą.

Manoma, kad programa „Progress“ turėtų būti naudinga mikroįmonių ir socialinės ekonomikos vystymuisi. Dabartinė ekonominė ir finansinė padėtis tokia, kad paskolų pasiūla yra mažesnė, todėl programa „Progress“ išplečiamas naujiems verslininkams nukreipiamos paramos spektras. Pagrindinė atsakomybė už užimtumą ir socialinę politiką tenka valstybėms narėms, tačiau Europos Sąjunga turėtų būti šių pokyčių iniciatorė. Būtina visiems sukurti realias užimtumo galimybes ir pagerinti darbo kokybę bei padidinti našumą.

Bart Staes (Verts/ALE), raštu. – (NL) Mikrofinansai yra įdomi priemonė, ji skirta tam, kad per krizę žmonėms, kurie neturi darbo arba kuriems gresia pavojus netekti darbo, taip pat žmonėms socialinės krypties ekonomikoje būtų teikiama finansinė parama. Balsavau prieš šį pranešimą, nes nesu įsitikinęs, kad ši priemonė bus finansuojama naujomis lėšomis. Galimas daiktas, bus naudojami ištekliai iš esamos programos „Progress“ – programos, kuri buvo pradėta 2007 m. ir kurioje numatyti veiksmai, susiję su skurdo mažinimu, kova su diskriminacija, socialine įtrauktimi, lyčių lygybe ir užimtumu. Imti pinigų iš programų, kuriomis kovojama su skurdu, kad būtų galima kovoti su skurdu, nėra gera strategija.

Visų pirma Taryba atmeta atskiro biudžeto idėją. Valstybėms narėms aiškiai trūksta politinės drąsos. Kad būtų galima priemonę pradėti taikyti 2010 m. pradžioje, iš 2010 m. ES biudžeto skiriami 25 mln. EUR. Šiuo metu nėra Parlamento ir Tarybos susitarimo dėl finansavimo kitiems trejiems metams (2011–2013). Tačiau Europai reikia tvirtios strategijos, o ne tokios vienkartinės injekcijos, kaip ši iniciatyva. Mikrofinansų priemonei nebūdingas darnumas ir ilgalaikė vizija. Be to, mikrokreditai jau teikiami iš Europos socialinio fondo, taip pat iš Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo. Taigi, šiam pranešimui sakau tvirtą „ne“.

Derek Vaughan (S&D), raštu. – Tai yra puiki iniciatyva, ja bus palengvinta žmonėms, kurie neteko arba rizikuoja netekti darbo, gauti kreditus, kad galėtų įsteigti savo įmones. Europos mikrofinansų skyrimo priemonė „Progress“ suteiks galimybę gauti iki 25 000 EUR žmonėms, kurie nori paskolų, kad galėtų įsteigti arba plėsti labai mažas įmones, ir kurie neturi galimybės gauti kreditų tradicinėse rinkose.

Esu patenkintas, kad Europos Parlamentas sugebėjo užtikrinti, kad šie pinigai būtų skiriami ne iš programos „Progress“, kuri skirta padėti pažeidžiamiems žmonėms, bet ši priemonė buvo sukurta pirmiems metams naudojant pinigų iš 2010 m. biudžeto. 100 mln. EUR fondas, kuriuo galima pasinaudoti nuo 2010 m. pradžios, yra būtent ta pagalba, kurios mažoms įmonėms reikia šiuo finansų krizės metu, kai bankai vis dar nenori suteikti kreditų. Šia priemone bus padėta žmonėms visame Velse, todėl esu nusivylęs, kad kolegos iš JK nepriklausomybės partijos negalėjo palaikyti šios pažangios iniciatyvos.

10. Balsavimo ketinimai ir pataisymai (žr. protokolą)

(Posėdis buvo nutrauktas 12.20 val. ir pratęstas 15.00 val.)

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

11. Ankstesnio posėdžio protokolų tvirtinimas (žr. protokolą)

12. Klausimų Komisijos Pirmininkui valanda

Pirmininkas. – Kitas klausimas – klausimų Komisijos Pirmininkui valanda.

Laisvai užduodami klausimai

Corien Wortmann-Kool, *PPE frakcijos vardu*. – (NL) Pone Pirmininke, ne tik mūsų frakcijoje, bet ir tarp Europos piliečių kyla labai didelių lūkesčių dėl 2020 m. ES. 2020 m. jie tikisi klestėjimo, darbo vietų ir tvarios, pažangios socialinės rinkos ekonomikos, taip pat konkrečių pasiūlymų iš stiprių MVĮ ir atviros Europos bendrosios rinkos, įskaitant kapitalo ir žinių didinimo sritis. Jie tikisi 2020 m. strategijos su tvirta ir skaidria Europos valdymo struktūra, ne visiems prieinama, valstybėms narėms skirta struktūra.

Pone Pirmininke, Parlamentas nori būti ne tik informuojamas po įvykio, susijusio su Komisijos ir Tarybos pasiūlymais, bet ir iš tikrųjų dalyvauti rengiant ir įgyvendinant 2020 m. strategiją. Kaip ketinate tai užtikrinti ir kokią tvarkaraštį rengiate? Tarybos Pirmininkas paskelbė, kad ketinama išvadas parengti kovo mėn. pradžioje. Ar jūs imsitės iniciatyvos? Ar artimiausioje ateityje galime tikėtis sulaukti konkrečios sistemos, kurioje būtų išeities taškai ir tikslai kaip pagrindas Parlamentui dalyvauti šioje diskusijoje? Ar galite mus informuoti, kokią tvarkaraštį rengiate ir kas yra atsakingas? Ar jūs esate Ponas 2020-ieji?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Kaip Komisijos Pirmininkas, aš būsiu atsakingas už tai kartu su savo kolegomis Komisijoje, nes tai bus pagrindinė užduotis kitai Komisijai, kaip buvo pristatyta mano politikos gairėse. Dėl tvarkaraščio turiu pasakyti, jog tikimės, kad oficialus komunikatas bus laiku parengtas pavasarį vykšančiam Tarybos susitikimui, tačiau manau, kad būtų geriau oficialias išvadas turėti tik birželio mėn. vykšančiame Tarybos susitikime. Toks bus mano pasiūlymas Europos Vadovų Tarybai, kad galėtume užtikrinti – labai to noriu – visateisį Parlamento dalyvavimą strategijoje ir nuosavybės teisę į ją.

Europos Vadovų Tarybos lygiu taip pat buvo labai įdomi pirminė diskusija apie ekonomiką, kurioje iš esmės paraginau Europos Vadovų Tarybą dalyvauti taip pat kaip visateisę ir stiprinti valdymo mechanizmus. Kaip žinote, prieš penkerius metus, kai atnaujinome Lisabonos strategiją, buvo kai kurių valstybių narių pasipriešinimas, jos reikalavo laikytis W. Koko pranešimo rekomendacijų. Šįkart yra sąlygos šioje strategijoje nustatyti sustiprinto valdymo sistemą.

Hannes Swoboda, *S&D frakcijos vardu*. – (DE) Pone pirmininke, pone J. M. Barroso, 2009 m. baigiasi esant labai sunkiai padėčiai, turint didelių nedarbo, ekonomikos ir biudžeto problemų. Kartu artėja prie pabaigos penkerių metų J. M. Barroso Komisijos laikotarpis. Kokias išvadas iš pirmųjų penkerių metų darote dėl kitų penkerių metų, jeigu Komisija yra pasiteisinusi tarnyboje, visų pirma šiais ekonomikos ir socialiniais klausimais? Ką mūsų piliečiams, taip pat savo Komisijos nariams sakysite apie dalykus, kurie šiuo naujuoju laikotarpiu turėtų būti kitokie?

Turėtume dirbti kartu, kad nustatytume naujus mūsų ekonominių bei socialinių ir politinių tikslų prioritetus ir vengtume sukurti tokią padėtį, į kurią šiuo metu esame patekę. Todėl norėčiau jūsų dar kartą paklausti, kokias išvadas darote iš pirmųjų penkerių veiklos metų ir ką kitus penkerius metus norite daryti kitaip, geriau ir aiškiau, kad įgyvendintumėte Europos piliečių troškimus?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Visų pirma manau, jog tai, kad Parlamentas vėl balsavo už mano įgaliojimus, yra ženklas, kad yra parama veiksams, kurių mes imamės. Taip pat turiu pasakyti, kad yra dalykų, kuriuos turime keisti ir tobulinti.

Šiandieninė padėtis yra kitokia. Socialinė būtinybė yra daug didesnė negu buvo anksčiau. Kaip labai dažnai sakiau, svarbiausia problema, su kuria šiandien susiduriame Europoje, – su kuria, tikėtina, tam tikrą laiką dar susidursime, – yra nedarbas. Turime ne tik rasti naujų augimo šaltinių, bet ir pasižiūrėti, kuo negeras buvo ankstesnis augimo modelis.

Buvo akivaizdu, kad ankstesnis augimo modelis buvo nevykęs. Nors jis leido tam tikrus dirbtinius burbulus, – ne tik finansų, bet ir kituose sektoriuose, – jis buvo netvarus, taip pat energetikos ir klimato požiūriu. Tai yra mano strategijos pagrindas – strategijos, kurią pateikiau šiam Parlamentui ir kuri, tikiuosi, bus tobulinama su kita Komisija ir, žinoma, labai glaudžiai bendradarbiaujant su Parlamentu.

Hannes Swoboda, *S&D frakcijos vardu*. – (DE) Pone J. M. Barroso, norėčiau užduoti trumpą papildomą klausimą. Ar jūs esate pasirėngę atsižvelgti į mūsų prieštaravimus ir padaryti pakeitimus, jeigu per klausimus Parlamente mes laikomės nuomonės, kad portfelių paskyrimas ne visiškai atitinka šiuos tikslus, ir pateikiame pasiūlymus dėl portfelių keitimo? Ar jūs iš esmės atmetumėte bet kokius prieštaravimus, ar esate pasirėngę jų paisyti?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Lisabonos sutartyje aiškiai išdėstyta, kad Kolegijos ir Komisijos tarnybų vidaus organizacija priklauso Komisijos atsakomybei.

Esu visada pasirengęs išklausti jūsų pasiūlymus ir pastabas. Tiesą sakant, dėl kai kurių diskusijų su jūsų frakcija ir kitomis frakcijomis buvo įdiegta kai kurių naujovių. Dedu viltis, kad pritarсите visiškai pagarbai Komisijos kompetencijoms, o aš visada gerbsiu Parlamento kompetencijas.

Esu visada pasirengęs išklausti jūsų pasiūlymus, tačiau manau, kad turėtume daugiau dėmesio skirti politikos klausimams ir esmei. Dėl Komisijos organizacijos turiu pasakyti, jog manau, kad po penkerių kasdienio darbo Komisijoje metų esu gana gerai informuotas apie geriausius išteklių paskirstymo Komisijos viduje būdus.

Guy Verhofstadt, *ALDE frakcijos vardu*. – (NL) Pone Pirmininke, mano klausimas susijęs su padėtimi Graikijoje. Žinoma, ši padėtis labai jaudina, nes valstybės biudžeto deficitas yra 12,7 proc. ir valstybės skola bet kada gali viršyti 130 proc. Lygiai su tokia pat padėtimi susidūriau Belgijoje, kai būdamas jauno amžiaus 1985 m. tapau biudžeto ministru. Skaičiai buvo lygiai tokie patys – niekada jų neužmirštu – 12,7 proc. valstybės biudžeto deficitas. Taigi, akivaizdu, kad Graikija turės įtemptai dirbti ir įgyvendinti reformas, kurių neįgyvendino iki šiol. Tačiau mes taip pat galime kai ką padaryti, Pirmininke J. M. Barroso. Galime sudaryti sąlygas, kad išlaidos, susijusios su įvairių valstybių narių skola, sumažėtų pagaliau įdiegus Europos obligacijų rinką, kuri padengtų didelę dalį šios valstybės skolos. Šiuo metu mokame kelis šimtus milijardų eurų per daug mūsų valdžios sektoriaus skolų palūkanomis dėl to, kad nėra Europos obligacijų rinkos ir visos obligacijų rinkos vis dar yra susiskaldžiusios į segmentus ir joms itin trūksta likvidumo. Mano klausimas toks: ar jūs imsitės iniciatyvos šiuo klausimu ir galiausiai inicijuosite tokią Europos obligacijų rinką? Dėl to Graikija neišvengtų būtinybės pati dėti pastangas, tačiau tai galėtų padėti.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Mane labai nuramino vakarykštis Ministro Pirmininko G. Papandreou išsipareigojimas sumažinti viešąjį deficitą ir vyriausybės skolą nuolat mažinant išlaidas ir didinant pajamas. Manome, kad dabartinis 2010 m. biudžetas, kuris dabar svarstomas Graikijos parlamente, ir Ministro Pirmininko G. Papandreou pareiškimai yra žingsniai teisinga linkme. Labai atidžiai stebėjau padėtį kartu su šia vyriausybe ir su buvusiomis Graikijos vyriausybėmis – būtent viešųjų finansų klausimą.

Mums didelį išpuolį taip pat padarė atviras pristatymas, kurį Graikijos ministras pirmininkas padarė paskutinėje Europos Vadovų Taryboje. Jis puikiai nusimano apie problemą ir parodė mums savo pasiryžimą ją spręsti. Sausio mėn. Graikija pateiks Komisijai atnaujintą stabilumo programą, kaip numatyta Stabilumo ir augimo pakte. Tikiu, kad šioje programoje bus numatytos konkrečios priemonės fiskaliniam koregavimui 2010 m. stiprinti ir ilgalaikiam viešųjų finansų konsolidavimui užtikrinti. Žinoma, Komisija ir toliau labai įdėmiai stebės makroekonominę ir fiskalinę padėtį bei priemonių įgyvendinimą Graikijoje.

Kita vertus, nemanau, kad šiame etape tiktų išsamiau dėstyti galimus scenarijus. Manome, kad dabar Graikija imasi atitinkamų priemonių ir kad turėtume palaikyti šias priemones įgyvendinančią Graikiją.

Guy Verhofstadt, *ALDE frakcijos vardu*. – (NL) Pone Pirmininke, grįžtu prie to, ką sakiau, t. y. kad Graikijai galėtų padėti Europos obligacijų rinka. Dėl jos ši šalis neišvengtų būtinybės įgyvendinti reformas, tačiau ji taip pat padėtų visoms kitoms ES valstybėms narėms, nes reikėtų, kad už skolą mokamos daug mažesnės palūkanos. Palyginkime palūkanų, mokamų Vokietijoje ir Jungtinėse Valstijose, normas. Amerikiečiai už išdo obligacijas moka 0,4 proc. mažesnes palūkanas negu vokiečiai, nors Vokietijos viešieji finansai yra daug geresnės būklės. Tai įrodymas, kad mums reikia skubiai rinktis šį kursą. Tikiuosi, kad Komisija tai padarys.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Šiame etape mes nesvarstome tokių siūlomų priemonių. Aš pats manau, kad nelabai tiktų sieti tokį pasiūlymą su šiandienine konkrečia Graikijos padėtimi; iš tikrųjų taip galėtume pasiųsti klaidingą signalą.

Kalbėkime apie tai sąžiningai. Graikija ir euro zonos šalys turi konkrečius išsipareigojimus, kai kalbama apie Stabilumo ir augimo pakto sąlygų įgyvendinimą. Tai labai svarbu joms ir visų pirma jų pačių ekonomikoms, tačiau tai svarbu ir kitoms šalims. Manau, kad šiuo metu kelti šį klausimą ir užsiminti, kad sprendimas galėtų būti priimtas be pačios Graikijos pastangų, nėra geriausias būdas padėti mūsų draugams graikams ryžtingai įgyvendinti priemones, apie kurias paskelbė Ministras Pirmininkas G. Papandreou.

Rebecca Harms, *Vers/ALE frakcijos vardu*. – (DE) Šiandien norėčiau paklausti jus apie kitos Komisijos struktūrą. Mums atrodo, kad atsakomybė pagal portfelius, kurią pristatėte, turi labai aiškią pirmininko potekstę. Mūsų nuomone, jūs organizuojate struktūrą taip, kad jums pačiam, kaip Komisijos Pirmininkui, būtų suteikta be galo daug valdžios. Esame nustebę, kad norite panaikinti Komisijos narių darbo grupes. Mūsų nuomone, šios grupės per praėjusią Parlamento kadenciją davė puikių rezultatų. Be to, mus stebina tai, kad atsakomybė kai kuriose srityse buvo paskirstyta mums nesuprantamu būdu. Mums mįslė, kaip jūs sugebėsite padalyti atsakomybę tarp V. Reding ir C. Malmström. Mums atrodo, kad C. Malmström kurs tam

tikrą gimtinės saugumo tarnybą. Aš tikrai nesu prieš tai, kad būtų nustatyta atskira atsakomybė už klimatą. Tačiau jeigu skiriate Komisijos narę, atsakingą už klimato reikalus, taip pat turite parodyti, kad ji turi realias galias ir turės įgaliojimus tokioms sritims, kaip energetika, pramonė, transportas, aplinka ir žemės ūkis. Nemanau, kad šiuo atveju taip yra.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Tai du skirtingi klausimai: vienas susijęs su portfelio teisingumo ir saugumo srityje, o kitas – su klimatu. Dėl teisingumo ir saugumo turiu pasakyti, kad persiunčiau pasiūlymą, kurį daugelis jūsų pateikė šiame Parlamente: turėti konkrečią pareigybę, kuri būtų labiau orientuota į pagrindines teises. Taigi, jeigu V. Reding sulauks jūsų pritarimo, bus Komisijos narė, atsakinga už teisingumą, pagrindines teises ir pilietybę.

Be to, bus Komisijos narys, atsakingas už vidaus reikalus, kaip iš esmės yra daugumoje, jeigu ne visose, Europos valstybių narių – jose yra vidaus reikalų ministras ir teisingumo ministras. Manau, kad daug veiksmingiau, kai jie gali su savo kolegomis dirbti atitinkamose Tarybose. Be to, tai bus daug geriau dėl darbo krūvio, nes, kaip žinote, mes ką tik patvirtinome Stokholmo programą. Tai yra labai plataus užmojo programa, kurioje Parlamentas dabar turi labai daug svarbių kompetencijų, todėl visiškai pagrįstai gali būti du atskiri Komisijos nariai. Šiuo atveju taip yra ne dėl Pirmininko vaidmens. Tai neturi nieko bendra su Komisijos Pirmininko vaidmeniu. Tai susiję su tam tikro darbo pasidalijimo tokioje svarbioje srityje būtinybe. Norėčiau, kad Komisijos narė, atsakinga už pagrindines teises, savo rankose turėtų saugumo reikalus ir kad Komisijos narė, atsakinga už saugumą, atliktų darbą gerbdama pagrindines teises ir Europos Sąjungos laisvių dvasią.

Rebecca Harms, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Norėčiau pakartoti savo ankstesnį klausimą. Kaip gali Komisijos narė, atsakinga už klimatą, būti įtakinga jėga ir kaip ji gali pasireikšti, jeigu tai, remiantis antruoju variantu, neatspindi struktūrose? Antra, yra kitas išsamus klausimas, kuris mums atrodo visiškai neprotingas, t. y. ekologiška genų inžinerija, kurią jūs, pone J. M. Barroso, remiate, ir kuri dabar sudaro dalį sveikatos portfelio kompetencijos ir nebėra įtraukta į aplinkos arba žemės ūkio portfelio kompetenciją. Mums reikia, kad paaiškintumėte tai.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Džiaugiuosi matydamas, kad esate patenkinti Komisijos narės, atsakingos už klimato kaitą, pareigybės sukūrimu. Tiesą sakant, ji turės labai daug nuveikti, nes, kaip dabar matome, Kopenhaga nebus kelio pabaiga. Dar labai daug reikės nuveikti po Kopenhagos.

Pagrindinės jos užduotys bus įtraukti klimato kaitos klausimą į visus Komisijos sektorius – ne tik į tuos, kuriuos minėjote, bet ir į daugelį kitų. Europos Sąjungoje beveik nėra politikos krypties, kuri neturėtų tam tikro poveikio veiklai klimato srityje: nuo žemės ūkio iki mokslinių tyrimų ir nuo įmonių ir pramonės iki jūrų reikalų. Tokia yra užduotis.

Ji turės specialų klimato kaitos generalinį direktoratą. Noriu, kad Komisijos narė, atsakinga už klimato kaitą, turėtų tam tikras priemones, kad galėtų vykdyti savo politiką, tačiau, žinoma, ji tai turi daryti bendradarbiaudama su kitais Komisijos nariais – būtent Komisijos nariu, atsakingu už aplinką, Komisijos nariu, atsakingu už energetiką, ir kitais, nes tai yra tokia svarbi politika, kad ji taip pat turi labai svarbų išorinį aspektą.

Michał Tomasz Kamiński, ECR frakcijos vardu. – (PL) Pone Pirmininke, norėčiau paprašyti jūsų įvertinti ES ir Ukrainos aukščiausiojo lygio susitikimą, kuris vyko beveik prieš dvi savaites. Kartu norėčiau iškelti du klausimus. Būdamas Kijeve sužinojau, kad Europos pusė atsisakė pripažinti nuorodą į galutinę deklaraciją dėl Ukrainos europinės tapatybės. Neslėpsiu, kad tai mane labai nustebino, nes man atrodo, kad Ukrainos europinės tapatybės klausimas neturėtų būti ginčytinas. Antra, Kijeve sužinojau, kad mūsų Europos delegacija atsisakė padėti vainikus prie paminklo Ukrainos badmečio aukoms, nors paprastai visi diplomatai, apsilankantys Ukrainoje, juos padeda, todėl privalau pasakyti, kad šie du faktai mane labai stebina.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Manau, kad mūsų susitikimas Ukrainoje buvo sėkmingas. Norėdamas būti atviras, turiu jums pasakyti, kad mūsų draugai ukrainiečiai turi padaryti daug daugiau, jeigu nori, kad jiems daugiau padėtume.

Aš darbui Ukrainos klausimais skyriau daugiau laiko negu daugumai Europos Sąjungos valstybių narių, o tai rodo mūsų dėmesį Ukrainos problemoms. Tai yra šalis, esanti labai arti mūsų, ir šalis, kurią norime matyti arčiau. Todėl jiems pasiūlėme visapusišką ir naujovišką Europos Sąjungos ir Ukrainos asociacijos susitarimą. Tai yra pats aukščiausias statusas, kokį galime suteikti šaliai, kuriai neleidžiama įstoti, nes esant dabatinei padėčiai tai neįmanoma.

Vyksta tam tikros diskusijos, tačiau jeigu pasigilintume į galutines išvadas, vėl aiškiai patvirtinta, kad Ukraina yra Europos šalis, kad Ukraina laikosi tų pačių Europos vertybių ir kad mes norime būti arčiau Ukrainos. Norime padėti jiems būti arčiau mūsų. Manau, kad šis susitikimas buvo produktyvus, tačiau tikrai negalime tikėtis, kad kiekvieną kartą, kai tik vyksta aukščiausiojo lygio susitikimas, Ukrainai bus sukurtas naujas statusas.

Paskutinis aukščiausiojo lygio susitikimas prieš šį susitikimą vyko Paryžiuje. Mes suteikėme Ukrainai šią asociacijos galimybę, tačiau negalime kiekvieną kartą, kai vyksta aukščiausiojo lygio susitikimas, pereiti prie naujo statuso, taip pat su Prezidentu V. Juščenka ir kitais pašnekovais dalyvavome labai sąžiningoje, atviroje ir draugiškoje diskusijoje apie tai.

Lothar Bisky, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (DE) Pone Pirmininke, turiu jums klausimą apie J. Tobino mokestį. Šis mokestis yra vertingas pasiūlymas, tačiau iki šiol jo niekas neįgyvendino. Visi kalba, kad jis niekada nebus įvestas, jei visos valstybės narės to nedarys vienu metu. Dabar baiminuosi, kad po sprendimo Europos aukščiausiojo lygio susitikime, kurį palankiai vertinu, šis klausimas vėl bus atidėtas, nes mes ne visi pradedame vienu metu.

Norėčiau sužinoti, kokia jūsų nuomonė apie tai ir ką manote apie pasikeitimus planuojant įvesti J. Tobino mokestį.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Jeigu tai yra visuotinis finansinių operacijų mokestis, turėtume palaikyti jį. Tiesą sakant, Europos Vadovų Taryboje vykusiose diskusijose aš asmeniškai palaikiau jį. Europos Vadovų Taryba paprašė, kad Komisija pateiktų kai kurių idėjų šiuo klausimu, todėl mes jas rengiame.

Taip pat būdamas susijęs su naujoviško finansavimo klausimu aš asmeniškai manau, kad jeigu norime įvykdyti savo įsipareigojimus, susijusius su kova su klimato kaita, negalime to daryti vien mūsų biudžeto pinigais. Akivaizdu, jog mūsų biudžetams tenka tokia našta, kad artimiausius kelerius metus nebus galimybės vien iš mūsų nacionalinių biudžetų suteikti išteklį kovai su klimato kaita. Privalome pagalvoti apie naujoviškus finansavimo būdus. Visuotinis finansinių operacijų mokestis, mano manymu, yra labai gera idėja, todėl dirbame šioje srityje, kad atitinkamu metu pateiktume pasiūlymus. Tikiuosi, kad naujoji Komisija pateiks kai kurių šios srities pasiūlymų.

Paul Nuttall, *EFD frakcijos vardu*. – Pone J. M. Barroso, neseniai girdėjome, kad bus uždaroma metalurgijos gamykla „Corus“, Šiaurės Anglijos mieste Teesside. Taip atsitiko dėl ES tikslo 20 proc. sumažinti išmetamo anglies dioksido kiekį. Dėl anglies dioksido kreditų „Corus“ nebeįstengia samdyti daugiau nei 5 000 metalurgijos darbuotojų, įskaitant tiekėjus. Be to, matome, kaip Jungtinės Karalystės vyriausybė pripažįsta, kad šiuo klausimu jos rankos surištos dėl griežtos ES konkurencijos teisės.

Realiai nauda, kurią „Corus“ gaus iš gamybos sustabdymo Teesside mieste, yra ekonomija, kurią ji gaus iš savo anglies dioksido taršos leidimų, ES skirtų pagal prekybos taršos leidimais sistemą, kurie kitus trejus metus bus verti apytikriai 600 mln. GBP. Tačiau kokia staigmena – atspėkite kokia: TTKG vadovas R. Pachauri yra ir fondo „Tata Foundation“ vadovas, taigi, kažkas turi paklausti: *cui bono?* Nes fondas „Tata Foundation“ yra „Corus“ savininkas.

(*Protestai iš šalės*)

Klausimas, kurį noriu užduoti, yra toks: ar dabar oficialioji ES politika yra tokia – siūlyti paskatas įmonėms, kad uždarytų [skatinti įmones uždaryti?] tokias gamyklas, kaip esančioji Teesside mieste, kad galėtų perduoti savo verslą tokioms šalims, kaip Indija, ar šiuo atveju daugiau kalbama apie asmeninius interesus?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Užuominų, kurias pateikiate, tikrai negaliu komentuoti. Jeigu būčiau su tuo susijęs asmuo, perduočiau šį reikalą teismui.

Dėl klausimo, apie kurį kalbame, sakėte, jog Jungtinės Karalystės vyriausybė sakė, kad tokia buvo Europos Sąjungos pozicija. Aš nieko nežinau apie tokį pareiškimą, tačiau norėčiau jums pasakyti, kad jeigu buvo kokia nors vyriausybė, kuri vertė Europos Sąjungą nusistatyti plataus užmojo tikslus kovos su klimato kaita srityje, tai tikrai tai buvo jūsų šalies vyriausybė – patinka jums tai ar ne.

Tiesą sakant, šiandien bendroje Europos Sąjungos darbotvarkėje yra tikslas sumažinti visuotinių išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Tai turi tokias pat pasekmes mūsų pramonės prisitaikymo požiūriu. Mes norime Europoje išsaugoti pramonę, tačiau norime kitokios pramonės – tokios, kuri vartotų mažiau energijos ir mažiau kenktų aplinkai.

Paul Nuttall (EFD). – Jūs neatsakėte į mano klausimą, nes klausimas buvo toks: ar oficialioji ES politika yra tokia – skatinti įmones uždaryti tokias gamyklas, kaip esančioji Teesside mieste, ir perduoti savo verslą tokioms šalims, kaip Indija? Jūs neatsakėte į klausimą. Gal galėtumėte atsakyti į jį?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Atsakysiu pasakydamas „ne“.

Pirmininkas. – Kolegos, mėlynosios kortelės procedūra dabar netaikytina, nes šios diskusijos vyksta tarp dviejų žmonių. Dabar labai sunku mėlynosios kortelės procedūrą taikyti papildomam klausimui, nes nežinau, kuriam iš dviejų žmonių jis skirtas. Apgailestauju dėl to. Be abejo, per kitas diskusijas ji bus taikoma.

Marine Le Pen (NI). – (FR) Gerb. Pirmininke, Europos Komisija, reaguodama į referendumą Šveicarijoje dėl minaretų, nuėjo toli, padarydama pareiškimą, kuris mažų mažiausiai kelia nerimą ir yra dviprasmiškas. Ji jautė, kad būtina dar kartą visų tų valstybių narių, kurios galėtų mėginti priimti panašius sprendimus, interesais patvirtinti būtinybę gerbti tokias pagrindines teises, kaip religijos laisvė. Šiam prastai užmaskuotam grasinimui reikalingas tam tiktas mūsų paaiškinimas, nes nuomonių apklausa rodo, kad didžioji europiečių dauguma norėtų balsuoti tokia referendume, jeigu atitinkamose jų šalyse būtų tokia galimybė.

Pone J. M. Barroso, ar ES valstybės narės turi teisę rengti savo gyventojams referendumą, visas atžvilgiais tapatų lapkričio 29 d. Šveicarijoje surengtam referendumui? Ar Komisija prieštarautų suvereniui šių gyventojų sprendimui, jeigu jie balsuotų taip, kaip balsavo Šveicarija? Jeigu šiandien, kaip manome, Europos Sąjunga yra labiau totalitarinė nei demokratinė, būtų pats laikas tai pripažinti.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – (FR) Valstybės narės turi suverenią teisę pagal savo konstitucines taisykles spręsti, kaip jos nori tiesiogiai pasikonsultuoti su savo piliečiais. Neketinu daryti hipotetinių pareiškimų dėl hipotetinių referendumų. Galiu tik pasakyti, kad šiuo klausimu valstybės narės priima savo sprendimus. Todėl aš nereiškiu išankstinės nuomonės apie referendumą šalyje arba Komisijos organizuotą reakciją į referendumą.

Komisija turi įgaliojimus valstybių narių patvirtintas priemones ir sprendimus patikrinti Europos teisės taikymo atžvilgiu. Šiuo atveju Komisija turi ne tik teisę, bet ir pareigą pareikšti savo nuomonę.

Marine Le Pen (NI). – (FR) Pone J. M. Barroso, vis tiek klausimas buvo aiškus. Aš uždaviau klausimą ne apie hipotetinį referendumą, o apie referendumą, kuris visais atžvilgiais yra tapatus referendumui, kurį surengė Šveicarijos gyventojai.

Kaip Komisija reaguotų, jeigu viena iš ES valstybių narių visiškai tapačiame referendume užduotų klausimą, kurį uždavė Šveicarijos gyventojai? Ar jie turi teisę taip pasielgti? Ar Komisija prieštarautų suverenių gyventojų sprendimui, jeigu jie nuspręstu balsuoti taip, kaip balsavo Šveicarija? Klausimas aiškus.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – (FR) Ponia M. L. Pen, jūs užduodate hipotetinį klausimą. Aš prancūziškai kalbu ne taip gerai, kaip jūs, tačiau kai jūs sakote „jeigu“, tai yra hipotetinis klausimas. „Jeigu būtų referendumas“ yra hipotetinis klausimas.

(Plojimai)

Neturiu įpročio atsakinėti į hipotetinius klausimus. Jau ir tikrovė yra pakankamai paini. Todėl jums galiu tik pasakyti, kad Komisija yra prieš visų formų diskriminaciją, įskaitant visų formų religinę diskriminaciją. Tokia yra mūsų pozicija, ir ji yra aiški. Tai ne tik Komisijos pozicija; tai yra visų Europos Sąjungos demokratių valstybių narių pozicija.

Taigi, neketinu reikšti nuomonės dėl hipotetinio referendumo.

Europa 2020 m.

David Casa (PPE). – (MT) Ketinau Komisijos Pirmininkui skirti klausimą apie Komisiją. Tačiau šiandien Socialistų partija įsikišo klausimu, susijusiu su klausymu, kuris buvo surengtas su Komisijos nariais. Tikiuosi, kad Socialistų partija nepradės manipuliuoti portfeliais, kurie skirti paskirtiesiems Komisijos nariams. Mes neturime kompetencijos keisti Komisijos portfelių, nes tai daryti priklauso išimtinai Komisijos Pirmininko kompetencijai. Visi pasirinktieji asmenys iš mūsų Liberalų ir socialistų partijos yra labai tinkami, todėl neturėtume turėti kompetencijos nuo šio momento prieš klausymus pradėti diskutuoti, ar galime keisti Komisijos narių portfelius. Suprantu, kad tai nebuvo klausimas, tačiau po Socialistų partijos įsikišimo, jaučiau, kad turiu įsikišti.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Tai nebuvo klausimas, todėl neturiu atsakyti, tačiau, turėdamas galimybę, tiesiog pasakysiu štai ką.

Įvairių institucijų lojalumo vienos kitai principas yra labai svarbus. Be to, dabar, kai turime naują sutartį, mums reikia gerbti kiekvienos institucijos kompetenciją. Sakiau jums, kaip svarbu, kad Komisijos ir Parlamento santykiai būtų ypatingi, ir dėl to dirbsiu. Tai, žinoma, reiškia pagarbą kiekvienos institucijos kompetencijai savo srityje pagal Sutartis.

Liisa Jaakonsaari (S&D). – (FI) Pone Pirmininke, savo kalbos pradžioje Komisijos Pirmininkas minėjo, kuo buvo negeri ankstesni modeliai. O negerai, žinoma, buvo tai, kad Komisija turėjo gerų programų, tačiau valstybės narės tiesiog daro tai, kas joms patinka. Kitaip tariant, rimbo ir pažadų požiūrio nepakanka valstybėms narėms valdyti.

Taip pat pastebėjau, kad 2020 m. dokumente buvo pažangių idėjų, kaip būtų galima valdyti valstybes nares. Norėčiau paklausti, ar Komisija ketina panaudoti išpėjimus pagal Lisabonos sutarties 121 straipsnį, jeigu valstybė narė nesilaiko arba netgi nenori laikytis 2020 m. strategijos idėjų.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Dėkoju jums už klausimą ir už ketinimus, slypinčius už jūsų klausimo.

Ketinu pasiūlyti valstybėms narėms stiprinti ekonominį valdymą Europoje. Manau, kad turime galimybę tai padaryti. Atvirai kalbant, anksčiau keletą kartų to buvo atsisakyta. Jūs tikriausiai skaitėte naują interviu, kurį davė vienas iš mano pirmtakų, J. Delors, kuris pasakė, kad šis pasiūlymas dėl sustiprinto socialinių reikalų koordinavimo 1993 m. patyrė nesėkmę. Valstybės narės jo atsisakė.

Buvo įdomu, todėl pasižiūrėjau, ką pasakiau, kai buvau savo šalies užsienio reikalų ministras. Buvau vienas iš tų, kurie palaikė glaudesnę valstybių narių bendradarbiavimą šioje srityje. Deja, tai buvo neįmanoma.

Kai buvo persvarstoma Lisabonos strategija, pateikėme pasiūlymą, grindžiamą W. Koko pranešimu, tačiau valstybės narės jį atmetė. Po šios krizės, mano manymu, dabar geriau suprantama, kad būtinas realus koordinavimas reaguojant į krizę. Ketinu kovoti dėl to, tačiau, žinoma, mums reikia valstybių narių paramos, kad galėtume tai pasiekti. Mums jų reikia, nes kai kurios politikos kryptys parengtos nacionaliniu lygiu, o kai kurios – Bendrijos lygiu.

Mane padrąsino pirmasis apsikeitimas nuomonėmis su Europos Vadovų Taryba. Tiesą sakant, naujasis Europos Vadovų Tarybos Pirmininkas H. van Rompuy jau paskelbė, kad pageidauja vasario mėn. pradžioje neformaliai apsikeisti nuomonėmis. Tikiuosi, kad bus būdas išgauti tvirtesnę Europos Vadovų Tarybos pasižadėjimą dėl 2020 m. Europos Sąjungos strategijos valdymo mechanizmo stiprinimo.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Pone J. M. Barroso, Lisabonos strategijos dienos jau praėjo. Todėl nuo sausio 1 d. Europos Sąjunga nebebus konkurencingiausia ekonomika. Prašau atleisti man už karčius žodžius, tačiau kažkas gali kalbėti vos ne apie iliuzijas. Dabar mums reikia tik užtikrinti, kad ateinančiais metais, 2010 m., Europos verslininkams ir piliečiams ES būtų panaši į ramią oazę.

Todėl memorandume, kurį įteikėte mums, perskaičiau, kad kalbate apie MVI, pagrindinių darbo vietų kūrėjų ES, sutarptautinimą. Ar jūs, pone J. M. Barroso, nemanote, kad būtinas šiandienos reikalavimas – stabilizuoti padėtį siekiant nuraminti žmones? Be to, ar šiandien galite garantuoti, kad Komisija pasipriešins bet kokiai reguliavimo isterijai ir kasdien visose savo politikos kryptyse taikys principą, strategiją „Visų pirma galvokime apie mažuosius“?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (FR) Dėkoju, ponio F. Ries. Tai buvo vienas iš mano Komisijos prioritetų, tačiau tai taip pat yra dabartinės Komisijos prioritetas ir, žinoma, taip pat bus kitos Komisijos prioritetas. Mažosios ir vidutinės įmonės yra įmonės, kurios kuria darbo vietas. Smulkiojo verslo aktą mes parengėme remdamiesi kaip tik šiuo principu – „Visų pirma galvokime apie mažuosius“, apie kurį jūs kalbate, ir įtraukiame jį į programą, siekdami sumažinti administracinę naštą, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Todėl baigimui kurti vidaus rinką suteikėme aukščiausią prioritetą tarp kitų mūsų prioritetų, nes yra potencialas, taip pat tarptautinis aspektas, kurį būtų galima išnaudoti, tačiau tiesa ta, kad mūsų mažosios ir vidutinės įmonės vis dar susiduria su daugybe kliūčių, kai bando dirbti su kitomis rinkomis. Todėl manau, kad tai yra vienas iš naujosios 2020 m. strategijos prioritetų. Tai kaip tik ta strategija, kuri yra glaudžiau susijusi su tarptautiniu aspektu, nes šiuo metu jaučiamas globalizacijos poveikis, todėl tik pasirinkę agresyvią ir iniciatyvią poziciją galime laimėti konkurencingumo kovą.

Pirmininkas. – Ponios ir ponai, norėčiau pateikti paaiškinimą atsakydamas į labai svarbų F.Ries klausimą. 15.00 val., kai ėmėmės nagrinėti šį klausimą, pradėjome rengti kalbėtojų sąrašą. Sąraše yra apytikriai 30 žmonių, kurie kalbės ta tvarka, kad jūs paimate savo mėlynąsias korteles. Žinoma, galime įtraukti į sąrašą kitus kalbėtojus, tačiau jiems bus neįmanoma kalbėti svarstant šį klausimą.

Jeigu norite, kol kas galite pasilaikyti savo korteles, o I. Durant dabar bus kita kalbėtoja vienai minutei. Galime pabandyti įtraukti į sąrašą likusius Parlamento narius, norinčius kalbėti, tačiau galiu labai sąžiningai pasakyti, jog neįmanoma išklaudyti tiek daug kalbėtojų, kurių yra apytikriai 30.

Pradėjome dirbti pagal sąrašą 15.00 val. Jeigu kiti nariai norėtų įtraukti savo pavardes, prašyčiau laukytis vienos minutės.

Isabelle Durant (Verts/ALE). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos Pirmininke, norėčiau jūsų paklausti, kaip, atsižvelgdamas į šią 2020 m. strategiją ir visų pirma į geresnio valdymo sistemą, ketinate spręsti lobistų klausimą. Jūs, kaip ir aš, žinote, kad jeigu bus rengiama 2020 m. strategija, visur neišvengiamai bus lobizmas. Lobizmas veikia tiesiog visur; yra Komisijos, Parlamento ir Tarybos lobizmas.

Kaip jūs taip pat žinote, šiandien rengiamos tarpinstitucinės diskusijos lobistų klausimu. Ankstesnėje Komisijoje už šį klausimą buvo atsakingas S. Kallas. Gal norėtumėte man pasakyti, kas Komisijoje bus atsakingas už lobistų klausimą, kokie bus jo arba jos įgaliojimai. Ar jūs norite padaryti tokią pažangą, – kaip mes, aš ir kiti šios tarpinstitucinės grupės nariai, tikimės, – kad bus einama privalomos lobistų registravimo sistemos link?

Tai yra sąlyga, lemianti skaidrumą, taip pat, mano nuomone, tai yra sąlyga, lemianti piliečių paramą. Jie turi turėti galimybę suprasti, kaip Komisija, Taryba ir Parlamentas priima sprendimus Europos lygiu.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – (FR) Pone pirmininke, tai yra gerai žinoma problema ir labai svarbi problema, todėl iš esmės didžiuojuosi, kad šios Komisijos kadencijos metu padarėme pažangą. Kaip jūs minėjote, Komisijos narys ir Pirmininko pavaduotojas S. Kallas šioje srityje labai daug nuveikė, ir mes padarėme pažangą, susijusią su lobistų registravimo sistema.

Tačiau, mano nuomone, reikėtų pripažinti, kad geriausias būdas spręsti šią problemą – būti skaidriems ir neslėpti informacijos. Tai visiškai normalu! Visiškai normalu atviroje visuomenėje ir atviroje ekonomikoje išreikšti skirtingus, kartais prieštarigus, interesus.

Komisija atliks savo darbą vadovaudamasi būtent šiais principais: jos santykiai su įvairių interesų – verslo subjektų, profesinių sąjungų, kartais – specifinių motyvų turinčių grupių – atstovais bus skaidresni.

Asmuo, Komisijoje atsakingas už šį klausimą, jeigu jūs maloniai pasiūlysite jam savo paramą, bus Komisijos narys ir Komisijos pirmininko pavaduotojas M. Šečovič. Būtent jį administracija paskirs atlikti šios užduoties naujojoje Komisijoje.

Vicky Ford (ECR). – Pone Pirmininke J. M. Barroso, aš pritariu jūsų 2020 m. vizijai. Jūs įrodėte, kad net juodžiausiomis nuosmukio dienomis kažkas gali svajoti apie Utopiją. Palankiai vertinu jūsų komentarus dėl Europos mokslinių tyrimų sričių. Aš atstovauju Kembridžui, kuris yra namai priešakinei mokslinių tyrimų grupei, kuri jau sulaukė didžiulės sėkmės aukštųjų technologijų, ekologiškųjų technologijų ir biotechnologijų srityse. Jeigu vis dėlto ketiname paversti savo svajones tikrove, galėtume tai daryti susipažinę su Kembridžo patirtimi ir pasimokydami iš jos. Moksliniams tyrimams reikia finansavimo; pažangioms įmonėms reikia finansavimo; pasaulinio lygio inovacijoms reikia pasaulinio lygio finansavimo.

Praėjusią savaitę susitikau su organizacija „Wellcome Trust“, kuri yra didžiausia JK labdaros organizacija, praėjusiais metais ji skyrė 750 mln. EUR medicinos tyrimams. Jie atvyko į Briuselį, norėdami Parlamentui pasakyti, kad jeigu priimtume tokį, koks parengtas, teisės aktą dėl alternatyvių priemonių, sumažintume jų organizacijos finansavimą dviem trečdaliais. Nekalbėkite viena ir nedarykite kita.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Sveikinu Kembridžą. Manau, kad Kembridžas yra vienas puikiausių Europos ir pasaulio universitetų. Taip yra būtent dėl to, kad Europoje neturime tiek daug kembridžų, dėl kurio dirbome tam, kad turėtume realią Europos mokslinių tyrimų erdvę, nes Kembridžas ir kiti labai svarbūs Europos universitetai yra pakankamai internacionaliniai. Jie sugebėjo pritraukti labai svarbų finansavimą, tačiau kitose šalyse, ypač mažose ir kai kuriose skurdžiausiose šalyse, jie neturi tokių išteklių. Todėl mums ne tik reikia privataus finansavimo, kaip tas, kurį minėjote, – ir aš tikrai palankiai vertinu visą tokių fondų, kaip tas, kurį minėjote, darbą, – bet ir viešojo finansavimo iš valstybių ir iš Europos Sąjungos biudžeto. Tai bus vienas iš punktų, kurį ketinu įtraukti į kitą Europos Sąjungos biudžetą.

Kalbant apie sąsają su alternatyviais investicijų valdytojais turiu pasakyti, kad iš tiesų nematau šios sąsajos. Manau, kad neturėtume naudoti vieno ar kito dalyko. Manome, kad svarbu turėti protingus reglamentus finansų rinkų produktams, atsižvelgiant į tai, kas vyksta, taip pat ir jūsų šalyje. Būtent jūsų šalyje buvo suteikta didžiausia kada nors Europos Sąjungos istorijoje buvusi valstybės pagalba ir būtent dėl problemų finansų rinkose.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL). – (EL) Pone pirmininke, pone J. M. Barroso, norėčiau pasakyti, kad nors svarstomi plataus užmojo 2020 m. strategijos tikslai, yra konkrečių šalių, pvz., Graikija, kurios prisijungs prie šios strategijos nepalankiomis sąlygomis, esant didžiulėms ekonominėms problemoms ir aukštam nedarbo lygiui.

Vakar ministras pirmininkas paskelbė apie priemones, kuriomis, jis tikisi, bus sumažintas biudžeto deficitas. Atėnai sulaukė kvėpavimą laukia reakcijos iš rinkų ir įvairių firmų vertinimo. Klausiausi jūsų atsakymo į ankstesnį klausimą, perskaičiau šiandieninius J. Almunios pareiškimus ir norėčiau jūsų, pone J. M. Barroso, paklausti: kaip dar Komisija gali padėti išspręsti šią problemą, be to, kad Graikijoje stebi valstybės biudžeto deficitą?

Ir antra, kaip pagal 2020 m. strategiją sprendžiama dėl tokių nacionalinių ypatumų, kad tokių problemų nekiltų?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Visų pirma 2020 m. strategijoje mūsų idėja būtent tokia, kad reikalingos ne tik nacionalinės programos, bet ir horizontalios Europos Bendrijos masto programos.

Ketiname kiekvienos valstybės narės paprašyti pateikti konkrečius, supaprastintus tikslus kiekvienai šaliai, atsižvelgiant į skirtingą jų padėtį. Kaip minėjote, šiuo metu Graikijos padėtis yra ypatinga, todėl mes esame labai dėmesingi jai. Žinoma, Graikija pasinaudos sanglaudos fondais, nes ji yra viena iš šalių, kurios naudoja šiais sanglaudos fondais, ir tai bus daroma atskirai nuo Europos Sąjungos 2020 m. strategijos.

Tačiau svarbu suprasti, kodėl tokios šalys, kaip Graikija, turi koreguoti savo biudžeto deficitus ir savo per dideles skolas. Palūkanos, kurias šalys moka už skolas, yra pinigai, kurių jos negali investuoti į savo ligonines arba mokyklas dėl ateities. Valstybėms narėms rekomenduojame nelaikyti labai aukšto išsilavinimo ir biudžeto deficito lygio ne dėl to, kad tvirtai laikomės griežtos makroekonominės disciplinos idėjos, o dėl to, kad galvojame apie socialines išlaidas ir gyventojų problemų sprendimą.

Ivo Belet (PPE). – (NL) Pone pirmininke, pone Pirmininke J. M. Barroso, norėčiau užduoti jums klausimą dėl automobilių sektoriaus, kuris iš tikrųjų bus vienas svarbiausių pramonės sektorių net po 2020 m., ateities. Kai kurias mūsų patraukliausias įmones rengiamasi parduoti Kinijai, o tai yra nepageidaujamas įvykis. Mano nuomone, jokių būdu ne per vėlu tai pakeisti, tačiau norint tai padaryti, mes – jūs, pone Pirmininke, ir naujoji Europos Komisija – privalome skubos tvarka padidinti pagreitį. Privalome mobilizuoti daugiau išteklių moksliniams tyrimams ir plėtrai, daugiau dėmesio skiriant automobilių sektoriui, taip pat, žinoma, turime mobilizuoti daugiau finansinių išteklių iš Europos investicijų banko. Mano supratimu, tai yra vienintelis būdas užtikrinti, kad dabartinė mūsų priklausomybė nuo naftos nebūtų pakeista būsima priklausomybe, pvz., nuo Kinijos elektros baterijų. Todėl mano klausimas toks: ar jūs ir Europos Komisija esate pasirengę artimiausiu metu imtis koordinavimo, įskaitant įmonės „Opel“ dokumentų rinkinį, kad galėtume kartu ryžtingai sutelkti dėmesį į naujas, ekologiškas technologijas automobilių sektoriuje?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – „Opel“ atveju, kaip žinote, Komisija išlaikė svarbią poziciją, remdama būtinus įvairių susijusių valstybių ir atitinkamų įmonių susitikimus.

Kalbant automobilių pramonės klausimu reikia pasakyti, kad yra per didelių pajėgumų Europoje ir pasaulyje problema. Taigi, ateitis yra kaip tik tokia, kokia siūloma jūsų klausime: ieškoti naujų būdų ir naujų technologijų, būtent kurti švaresnius automobilius. Palaikėme šią idėją ne tik idėjų, bet ir finansavimo požiūriu.

Tiesą sakant, Europos investicijų bankas su visišku mūsų pritarrimu, kaip žinote, tam parengė specialią priemonę. Tai vienas iš prioritetų kitai kadencijai: Europoje plėtoti ekologiškesnę automobilių pramonę, kuri būtų technologiškai pažangesnė. Tai būdas, kuriuo galime išsaugoti lyderės poziciją pasaulio automobilių pramonėje.

Stephen Hughes (S&D). – Pone Pirmininke J. M. Barroso, Europos kovos su skurdu tinklas jūsų konsultacinį dokumentą dėl 2020 m. strategijos apibūdino kaip žingsnį atgal nuo viena po kitos vykusių Europos Vadovų Tarybų įsipareigojimų stiprinti socialinį aspektą.

Jūsų dokumente minima tik darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyra ir mokymas. Jūs turėtumėte žinoti, kad mes, sėdintieji šioje Parlamento pusėje, negalime pritarti strategijai, kurioje nėra socialinio turinio. 2010 m. bus Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metai. Ar negalėtumėte kovos su skurdu ir socialinės atskirties nelaime padaryti 2020 m. strategijos prioritetu?

Galiausiai, ar pripažįstant, kad trečdalis visų darbo vietų, Europos Sąjungoje sukurtų nuo 2000 m., yra sveikatos, socialinių ir užimtumo paslaugų srityje, kurios įneša dvigubą įnašą į skurdo mažinimą, paslaugų teikimą ir užimtumo didinimą, 2020 m. strategijoje neturėtų būti nustatyti aukštos kokybės socialinių paslaugų teikimo tikslai?

Pirmininkas. – Ačiū, kolega, tačiau nepateikite dviejų klausimų per vieną minutę, nes Pirmininkui J. M. Barroso labai sunku atsakyti du klausimus per vieną minutę.

Kuriam klausimui teikiate pirmenybę – pirmajam ar antrajam?

Kolegos, tai labai svarbu.

Stephen Hughes (S&D). – Pone pirmininke, iš tikrųjų pateikiau tris klausimus, todėl tikėtų trys „taip“!

(Juokas)

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Pone pirmininke, labai dėkui už jūsų supratimą. Pabandyčiau pasirinkti geriausią klausimą!

Sąžiningas atsakymas yra toks: tai yra konsultacinis dokumentas; tai dar nėra strategija, tačiau labai džiaugiuosi, kad prisidedate.

Norėčiau pasakyti jums asmeninę nuomonę. Taip, turime daryti daugiau, bandydami įveikti skurdą ir socialinę atskirtį, tačiau tam mums reikalinga mūsų valstybių narių parama. Galiu jums pasakyti, kad keletą kartų siūliau konkrečias priemones ir susilaukiau labai aiškaus „ne“ kartu su argumentais, esą kai kurios valstybės narės į socialinius klausimus žiūri kaip į kažką, kas skirta joms, o ne Europai.

Tai įdomi diskusija. Pažiūrėsime, ar sutarsime šiuo klausimu. Labai tikiuosi jūsų paramos šiuo klausimu, nes, kaip žinote, norint kovoti su socialine atskirtimi ir skurdu mums taip pat reikia kai kurių Europos lygio priemonių, kurios papildytų nacionalinio lygio priemones. Jums kalbu apie poziciją, kurią ginsiu. Tikiuosi, kad valstybės narės bus pasirengusios palaikyti šį požiūrį.

Danuta Jazłowiecka (PPE). – (PL) Komisijos nary, Lisabonos sutarties įgyvendinimas vyksta nelabai gerai. Kaip ketinate pakeisti dokumentą dėl 2020 m. Europos strategijos, kad pasiektumėte jos tikslus? Ar Komisijos penkerių metų kadencijai numatote parengti kažką panašaus – kalbant apie strategijos įgyvendinimo programą – į atskirą dokumentą, kuriame būtų nustatyti veiksmai, kurie turi būti įgyvendinti? Manau, kad tai būtų puiki idėja. Galėtume stebėti strategijos įgyvendinimą ir kartu girti Komisiją už tai, kas buvo įgyvendinta.

Galiausiai leisiu sau pateikti pastabą: manau, kad laikas, numatytas socialinėms konsultacijoms, – kalbu apie nustatyta sausio 15 d. terminą, – yra per trumpas. Į savo socialinius partnerius turėtume žiūrėti šiek tiek rimčiau. Būtent jie ketina įgyvendinti strategiją, todėl jiems reikėtų turėti daugiau laiko dalyvauti šiose konsultacijose.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Minėtas terminas yra terminas konsultacijoms, remiantis šiuo dokumentu, tačiau bus ir kitų galimybių konsultuotis kitu metu. Tiesą sakant, konsultacijos dėl Lisabonos sutarties ateities vyko mažiausiai nuo 2008 m. Regionų komitetas parengė labai įdomų pranešimą, kaip ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, todėl norėčiau pasinaudoti šia galimybe pasakyti, kad esu pasirengęs, jeigu Europos Parlamentas to nori, surengti diskusiją šiuo klausimu – ne taip, kaip šią klausimų valandą su vienos minutės atsakymais, tačiau specialią diskusiją vien šiuo klausimu, – kada jūs norėsite, nes tikrai tikiu, kad tai yra itin svarbu.

(Plojimai)

Šiam Parlamentui itin svarbu turėti teisę dalyvauti, taip pat įtraukti nacionalinius parlamentus į šį procesą, nes tai turi būti svarbiausias ateities strategijos klausimas. Norėčiau šį aspektą pabrėžti.

Dėl valdymo mechanizmų turiu pasakyti, kad būtent juos dabar rengiame. Yra kelios idėjos. Viena idėja – turėti pažangos vertinimo metodus ir, remiantis rodikliais, stebėti pažangą tam tikrose srityse. Kaip tik juos rengiame, o tam mums reikia Parlamento paramos ir, tikėkimės, taip pat mūsų valstybių narių sutikimo.

Werner Langen (PPE). – (DE) Tęsdamas klausimą, kuris jau buvo užduotas, norėčiau sugrįžti prie 2020 m. klimato strategijos. Pone Pirmininke, ar tiesa, kad pagal preliminarą prekybos taršos leidimais sistemą didžiausiai Europos metalurgijos įmonei suteikiamas 90 mln. tonų išmetamųjų CO₂ dujų leidimas, nepaisant to, kad praėjusiais metais jai skirta 68 mln. tonų ir šiais metais bus skirta 43 mln. tonų? Ar gali būti, kad didžiausia metalurgijos įmonė Europoje 2012 m. iš išmetamųjų teršalų uždirbs 1 mlrd. GBP, nes dėl lobistinės veiklos, susijusios, be kita ko, su Komisija, jai skirta per didelis kiekis?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Pone W. Langenai, tiksliai nežinau, kuo jūs remiatės, tačiau jeigu kalbate apie išmetamuosius teršalus Europoje, būkime šiuo klausimu sąžiningi: mūsų išmetamųjų teršalų kiekis sudaro apytikriai 14 proc. pasaulio išmetamųjų teršalų kiekio, ir ta tendencija yra mažėjanti, nes yra didžiulės ekonomikos, kurių išmetamųjų teršalų kiekis didėja.

Tačiau pagal išmetamųjų teršalų kiekį vienam gyventojui mes vis dar teršiame daugiau nei šios ekonomikos, todėl būkime sąžiningi, kalbėdami apie tai, – mes taip pat turime tam tikrą istorinę atsakomybę. Amerikiečiai išmeta didesnę šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį vienam gyventojui negu mes, tačiau mes išmetame daug daugiau negu Kinija ir daug daugiau negu, pvz., Indija, jeigu imame Indijos atvejį. Tai iš tiesų yra problema, kurią turime spręsti pasaulinio masto teisingumo dvasia. Jei norime išspręsti problemą ir tikime, kad yra grėsmė mūsų planetai, – klimato kaitos, – mums reikia visų šalių bendradarbiavimo pastangų. Taigi, taip, mes turime griežtesnes sąlygas negu kai kuriose kitose pasaulio dalyse, tačiau mes taip pat žiūrime į šią galimybę kurti naujas technologijas, kad galėtume pasiekti savo tikslus nerizikuodami savo įmonėmis, nes nenorime išvežti savo įmonių ir savo darbo vietų.

Pirmininkas. – Kolegos, per klausimų valandą su ponu Pirmininku J. M. Barroso prašyčiau neužduoti papildomų klausimų, nes daugybė žmonių laukia, kada galės užduoti savo pirmą klausimą. Man labai gaila, tačiau labiau norėčiau pereiti prie naujo klausimo.

Stavros Lambrinidis (S&D). – Pone Pirmininke J. M. Barroso, kaip minėjote, ekonomikos būklė iš tiesų turėjo poveikį palūkanų normoms. Jos atspindi pasitikėjimą konkrečioje ekonomikoje, todėl turėjo poveikį tarptautinei ekonominei bendrijai. Palūkanų normoms poveikį daro pasitikėjimas, kurį Bendrija turi konkrečioje ekonomikoje, o tą pasitikėjimą atitinkamai daug kartų paveikia pareiškimai apie pasitikėjimą, kurį Europos Komisija rodo valstybių narių taikomose priemonėse. Tuo požiūriu spekuliantai taip pat bando spekuliuoti bloga ekonomine padėtimi ir kartai ją pablogina.

Pone Pirmininke J. M. Barroso, ar šiandien esate pasirengęs šioje posėdžių salėje patvirtinti savo paramą priemonėms, kurias vakar paskelbė Graikijos vyriausybė, siekdama pakeisti ekonominę padėtį Graikijoje? Ar Komisija tiki, kad jomis žengiama teisinga linkme ir kad, jeigu jos bus taikomos, jomis būtų galima pakeisti finansinę padėtį, kuri, kaip pažymėjote, jau praeityje buvo sunki?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Jau sakiau, kad man buvo malonu išgirsti vakarykštį Ministro Pirmininko G. Papandreou pažadą sumažinti valstybės biudžeto deficitą ir sumažinti valstybės skolą nuolat mažinant išlaidas ir didinant pajamas. Aš netgi pridūriau, kad 2010 m. biudžetas, kuris šiuo metu svarstomas Graikijos parlamente, ir ministro pirmininko pareiškimas yra žingsniai teisinga kryptimi. Žinoma, Komisija toliau atidžiai stebės Graikijos makroekonominę ir fiskalinę padėtį ir priemonių įgyvendinimą joje. Tai labai aišku mano pareiškimuose dėl paramos paskelbtoms priemonėms. Manau, kad tai yra geriausias būdas, kuriuo galime padėti Graikijai, patekusiai į labai sunkią padėtį, susidariusią biudžeto ir skolų požiūriu. Tikiuosi, kad šios priemonės duos tam tikrų svarbių rezultatų.

Malcolm Harbour (ECR). – Pone pirmininke, malonu, kad turiu galimybę pateikti klausimą ponui Pirmininkui J. M. Barroso, nes pirmą kartą Komitetų pirmininkų sueiga buvo vieną valandą nukelta, kad mes, komitetų pirmininkai, turėtume galimybę pirmą kartą dalyvauti čia.

Noriu paklausti jį apie politiką, kuria siekiama padėti gerinti bendras sąlygas moksliniams tyrimams ir inovacijoms, – todėl buvau labai nusivylusi, kai pamačiau, kad ji neįtraukta į šį pirmąjį 2020 m. projektą, tačiau tikiuosi, kad bus įtraukta ateityje, – tai yra Europos Sąjungos dėka pajungti didžiulį viešųjų pirkimų potencialą siekiant skatinti inovacinius produktus ir paslaugas. Šiandien noriu jį paklausti, ar jis pritartų rekomendacijoms, kurioms šis Parlamentas beveik vienbalsiai pritarė, mano praėjusio lapkričio mėn. pranešime, kuriame buvo nurodyta, kaip tai būtų galima padaryti. Tiesiog tam, kad pateikčiau jam idėją ir pasidalyčiau ja su kolegomis, informuoju: jeigu 1 proc. Europos viešųjų pirkimų būtų paliktas inovaciniams

produktams ir paslaugoms, investicijos į naujoves visoje Europos Sąjungoje padidėtų ne mažiau nei 15 mlrd. EUR.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Dėkoju jums už pastabas, tačiau norėčiau jums pasakyti, kad tai yra ne pirmas naujos strategijos projektas. Tai yra Komisijos darbo dokumentas konsultacijoms, tačiau mes dar nesame pasirengę pristatyti projekto. Todėl visos jūsų pastabos tikrai palankiai vertintinos.

Nesitikėkite iš manęs, kad vienos minutės atsakyme pateiksiu įtikinamą atsakymą į tokių svarbų klausimą, kaip jūsų pateiktasis. Man žinoma apie pranešimą. Man žinoma apie kai kuriuos įdomius pasiūlymus, kuriuos pateikėte viešųjų pirkimų klausimu, todėl taip, tai taip pat yra mano ketinimas, tai yra bendrosiose gairėse. Kaip prisimenate, aš pristačiau tai Parlamentui kalbėdamas apie būtinybę stiprinti šiuos išsipareigojimus rinkai palankesnių, naujoviškesnių Europos viešųjų pirkimų taisyklių srityje. Tai iš tikrųjų ketinama padaryti mūsų ateities strategijos dalimi, tačiau šiuo etapu negaliu tiksliai pažadėti, kaip tai bus įtraukta.

Carl Haglund (ALDE). – (SV) Pone Pirmininke, viena iš didžiausių Lisabonos strategijos, kuri kitais aspektais yra puikus dokumentas, nesėkmių yra ta, kad mes tam tikru mastu nesugebėjome priversti valstybių narių iš tikrųjų pasiekti strategijoje nustatytus tikslus.

Mano kolega Parlamento narys iš Suomijos anksčiau J. M. Barroso paklausė, kaip, jo manymu galėtume priversti valstybes nares geriau laikytis strategijos. Vienas iš tikslų, kuris buvo įtrauktas, buvo nurodymas, kiek valstybės narės turėtų investuoti į mokslinius tyrimus ir plėtrą BVP procentinio dydžio požiūriu. Norėčiau sužinoti, ar Komisija ketina nustatyti panašius tikslus valstybėms narėms, arba, kitaip tariant, kiek savo bendrojo nacionalinio produkto kiekviena valstybė narė turėtų investuoti į mokslinius tyrimus ir plėtrą.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Dabar vertiname priežastis, kodėl nebuvo pasiekti visi tikslai ir nebuvo įvykdytos visos užduotys. Turėdami naują pasiūlymą, atliksime vertinimą, – manau, kad labai sąžiningą ir objektyvų vertinimą, – kuomet buvo gera ir kuomet buvo negera Lisabonos strategija.

Šiuo etapu negaliu išsipareigoti pateikti, ką ketiname pasiūlyti; kaip tik šiuo metu galvojame apie tolesnius veiksmus. Todėl kai miniu diskusijas, kuriose norėčiau dalyvauti su jumis, kalbu apie realias diskusijas, nes jūsų informacija yra labai svarbi.

Aš asmeniškai manau, kad turėti bendrą tikslą visoms valstybėms narėms tikriausiai nėra labai realu. Manau, kad kitas Europos Sąjungos 2020 m. strategijos variantas turės būti labiau ištobulintas ir modernus, taip pat jame bus konkretūs tikslai, – žinoma, sutarti su valstybėmis narėmis, – tačiau jie bus skirtingoms situacijoms.

Tokie mano asmeniniai pamąstymai. Dar nepasiekiau pasiūlymo pateikimo jums etapo. Taip pat norėčiau, kad naujoji Komisija turėtų visas teises į pasiūlymą ir kad pristatytume paskutinės Lisabonos strategijos *bilan*.

William (The Earl of) Dartmouth (EFD). – Pone Pirmininke, kitais metais Jungtinės Karalystės įnašas padvigubės, palyginti su tuo, koks buvo 2008 m. 2020 m. bus bent nuo keturių iki septynių naujų valstybių narių. Dėl jų dabartinių ekonominės veiklos rezultatų kiekviena nauja valstybė narė naudosis sanglaudos fondais – kurie yra subsidijos kitų pavadinimu – nuo tos dienos, kai taps narėmis visą laiką iki 2020 m.

Todėl ar gali Jungtinės Karalystės mokesčių mokėtojas laukti tolesnio Jungtinės Karalystės grynųjų įmokų į Europos Sąjungą padvigubinimo iki 2020 m., o jei ne, tai kodėl ne?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Dar nesu pasirengęs svarstyti finansinių perspektyvų ir negaliu numatyti, koks bus Jungtinės Karalystės įnašas. Suprantu susirūpinimą, kurį jūs reiškiate, nes šiuo metu Jungtinės Karalystės mokesčių mokėtojai dėl to, kas atsitiko Jungtinės Karalystės finansų sektoriuje, moka didžiausius įnašus. Nebuvo kito tokios didelės valstybės pagalbos atvejo, kokį matėme jūsų šalyje.

Šiandieninis etapas yra toks: mes manome, svarbu nustatyti prioritetus ateičiai, kad pamatytume, kiek turime išleisti nacionaliniu lygiu ir kiek turime išleisti Europos lygiu, o paskui turime surengti diskusiją apie sąžiningą šios investicijos padalijimo būdą. Tačiau manome, kad kai kuriais atvejais prasmingiau išleisti eurą Europos, o ne nacionaliniu lygiu dėl potencialios Europos dimensijos ir Europos vidaus rinkos ištyrimo naudos. Mes prieisime prie šios diskusijos ir, tikiuosi, galiausiai pasieksime susitarimą.

Pirmininkas. – Tai buvo mūsų trečioji klausimų Europos Komisijos Pirmininkui valanda. Labai ačiū, kolegose, už klausimų diskusijai pateikimą.

Dėl dalyvavimo turiu pasakyti, kad klausimų valandos pabaigoje posėdžių salėje buvo šiek tiek daugiau žmonių negu pradžioje 15.00 val. Labai apgailestauju dėl to: būtume labiau norėję, kad jūsų būtų dalyvavę labai daug.

Dar kartą ačiū jums, Pirmininke J. M. Barroso.

John Bufton (EFD). – Pone pirmininke, norėčiau pasakyti, kad šiandien čia yra daug žmonių, kurie neturėjo galimybės užduoti klausimų J. M. Barroso. Ar, atsižvelgiant į didžiulį J. M. Barroso atlyginimą, jis negalėtų reguliariai praleisti dar 30 minučių su mumis, kad šis laikas būtų pusantros valandos?

Pirmosios 30 minučių buvo praleistos su kitais frakcijų vadovais. Čia yra 750 Parlamento narių. Manau, kad 30 minučių yra juokingai mažai. Ar negalėtume turėti pusantros valandos? Pone J. M. Barroso, jūsų atlyginimas pakankamai geras. Atvykite čia 90, o ne 60 minučių.

Pirmininkas. – Pirmininkas J. M. Barroso labai mandagiai šypsosi, tačiau pažiūrėsime. Dėl to turime nuspręsti. Ačiū jums už pasiūlymą.

PIRMININKAVO: A. VIDAL-QUADRAS,

Pirmininko pavaduotojas

13. Užsienio reikalų tarybos išvados dėl Artimųjų Rytų taikos proceso, įskaitant situaciją rytų Jeruzalėje (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl Užsienio reikalų tarybos išvadų dėl Artimųjų Rytų taikos proceso, įskaitant situaciją rytų Jeruzalėje.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas.* – (SV) Pone pirmininke, konfliktas Artimuosiuose Rytuose buvo vienas iš klausimų, kuriuos svarstėme čia, Parlamente, pačioje Švedijos pirmininkavimo laikotarpio pradžioje. Gerai, kad galime grįžti prie šio klausimo ir dabar pateikti jums ataskaitą mūsų pirmininkavimo pabaigoje.

Švedijos užsienio reikalų ministras Carl Bildt praėjusią savaitę taip pat lankėsi Užsienio reikalų komitete, kur pateikė ataskaitą ir vedė ilgai užtrukusias diskusijas, taip pat ir apie Artimuosius Rytus. Praėjusią savaitę Užsienio reikalų taryba svarstė padėtį Artimuosiuose Rytuose bei priėmė išvadas. Mums džiugu, kad visos 27 valstybės narės remia šias išvadas, tai aiškiai rodo ES požiūrį į taikos procesą Artimuosiuose Rytuose.

Šiomis išvadomis Taryba ir jai pirmininkaujanti šalis siekia pasiųsti labai aiškią ir griežtą Europos žinią, vildamosi, kad tai gali netrukus atgaivinti derybas tarp šalių. Mums kelia susirūpinimą pažangos nebuvimas Artimųjų Rytų taikos procese. Todėl aiškiai išsakėme savo paramą Jungtinių Valstijų pastangoms siekti taikos. ES ragina šalis priimti atsakomybę ir pradėti derybas dėl visų galutinio statuso klausimų, tarp jų – dėl Jeruzalės, sienų, pabėgėlių ir saugumo. Mūsų išvados taip pat atspindi tarptautine teise pagrįstą ES poziciją dėl Artimųjų Rytų – poziciją, kurios mes laikėmės ilgą laiką ir kurią esame pareiškę daugeliu progų.

ES pozicija yra, be kitų dalykų, ta, kad sutarimu pagrįstas sprendimas, kuriuo numatomas dviejų valstybių egzistavimas, turi remtis 1967 m. sienų brėžiniu ir kad naujakurių įsikėlimas yra neteisėtas. Jeruzalės klausimas yra vienas iš galutinio statuso klausimų, ir esame aiškiai pasakę, kad jeigu norima pasiekti tikrą taiką, Jeruzalės, kaip būsimos dviejų valstybių sostinės, statusas turi būti nustatytas derybomis. Izraelio ir Palestinos derybų atgaivinimas didžiąją metų dalį buvo siejamas su naujakurių įsikėlimo problema. Neseniai Izraelio vyriausybė paskelbė dalinį ir laikiną naujakurių įsikėlimo pristabdymą. Užsienio reikalų taryba palankiai vertina šį sprendimą vildamasi, kad jis paskatins konstruktyvių derybų atgaivinimą.

Tačiau su rūpesčiu pažymime gruodžio 13 d. paskelbtą netikėtą Izraelio Vyriausybės sprendimą pirmą kartą įtraukti naujakurių gyvenvietes į Nacionalinės reikšmės prioritetinių teritorijų programą. Tai prieštarauja naujakurių kėlimosi pristabdymo esmei ir kenkia pastangoms sukurti tokią aplinką, kurioje būtų įmanomas ilgalaikis konflikto sprendimas. Mano kolegė, Švedijos bendradarbiavimo tarptautinės plėtros klausimais ministrė Gunilla Carlsson rugsėjo mėn. pradžioje lankėsi Europos Parlamento Vystymosi komitete. Ji pasižadėjo sekti įvykius vietoje, talkinti bei reaguoti į tai, kas, mūsų visų suvokimu, yra reikšminga – padėti rytų Jeruzalėje ir aplink ją, naujakurių kėlimąsi bei tokias problemas kaip galimybė patekti į teritoriją bei judėjimas, ypač kalbant apie Gazos ruožą. Mes tesėjome šį pažadą.

Per pastaruosius mėnesius, vadovaujant Tarybai pirmininkaujančiai šaliai, ES priėmė aiškią poziciją naujakurių kėlimosi bei tebevykdomos Gazos ruožo izoliacijos klausimais. Izoliavimo politika yra nepriimtina, jos padariniai priešingi tam, ko siekiama. ES toliau reikalauja, kad sienos kirtimo vietos būtų nedelsiant ir nekeliant sąlygų atvertos humanitarinės pagalbos srautams, prekių mainams bei asmenims. Taryba taip pat paragino iki galo įgyvendinti JT Saugumo tarybos 1860-ąją rezoliuciją bei paisyti tarptautinės humanitarinės teisės. Laikantieji nelaisvėje pagrobtą Izraelio kareivį Giladą Shalitą privalo tučtuojau jį paleisti.

Dar norėčiau tarti keletą žodžių apie Gazos ruožą. Žinoma, mes viliamės, kad Egipto ir Arabų lygos tarpininkavimo pastangos gali tęstis. Svarbu neleisti įtvirtinti Vakarų Kranto su rytų Jeruzalės atskyrimo nuo Gazos ruožo. Mes tikimės laisvų ir teisingų rinkimų, jei leis sąlygos. Viena aišku: taika tarp Izraelio ir palestiniečių gali būti pasiekta tik tuomet, jei palestiniečiai bus vieningi.

Mūsų diplomatai šiame regione įdėmiai stebėjo padėtį rytų Jeruzalėje. Jų nuomone, Izraelis silpnina palestiniečių bendruomenę mieste. Tai mums kelia susirūpinimą. ES intensyvins savo pagalbą rytų Jeruzalei, siekdama palengvinti palestiniečių gyvenimo sąlygas. Griežtas signalas dėl rytų Jeruzalės, kurią Taryba siunčia savo išvadomis, aiškiai liudija mūsų susirūpinimą padėtimi. Svarbu atsiminti, kad gyvenvietės tarp Izraelio ir Sirijos bei tarp Izraelio ir Libano yra būtina taikos Artimuosiuose Rytuose sąlyga. ES palankiai vertina neseniai paskelbtus Izraelio ir Sirijos pareiškimus, kuriais patvirtinamas jų noras siekti pažangos taikos procese. Neverta nė pridurti, kad tai turėtų be galo teigiamų rezultatų visam regionui.

Catherine Ashton, kandidatė į Komisijos pirmininko pavaduotojus. – Pone pirmininke, praėjusią savaitę Taryba priėmė labai turiningas išvadas dėl Artimųjų Rytų taikos proceso. Šiose išvadose aiškiai ir kryptingai išdėstyta principinė pozicija daugeliu svarbių klausimų. Apie šias išvadas daug nekalbėsiu ir nekartosiu to, ką pasakė Tarybai pirmininkaujančios šalies atstovė. Pakaks pasakyti, kad aš viliuosi, jog dar kartą patvirtindami savo principus mes padėjome palestiniečiams susigrąžinti pasitikėjimą bei norą sugrįžti į taikos procesą. Šios aiškos išvados, žinoma, bus labai reikalingos ir man, jomis vadovausiuosi artimiausiais mėnesiais.

Buvau pakviesta čia šiandien pakalbėti apie mūsų politinį darbą, bet taip pat ir apie padėtį rytų Jeruzalėje. Tai – didelį susirūpinimą kelianti sritis. Rytų Jeruzalė, kartu su likusia Vakarų Kranto dalimi, yra okupuota teritorija. ES prieštarauja palestiniečių namų griovimui, palestiniečių šeimų išvaramui, izraeliečių gyvenviečių statyboms bei „skiriamąjo atitvaro“ tiesimui. Šiuos klausimus ES kelia politiniu lygmeniu, naudodama diplomatinį kanalą bei savo viešuose pareiškimuose. Dėmesį šiai padėčiai taip pat rodome teikdami praktinę pagalbą, kuria siekiame remti Palestinos gyventojus rytų Jeruzalėje. Antai Palestinos vaikams mieste trūksta 1 200 klasių, tad mes padedame gerinti ugdymo įstaigų sąlygas. Be to, sudarome sąlygas tinkamai veikti palestiniečių ligoninėms rytų Jeruzalėje, taip pat mieste daug dirbame su Palestinos jaunimu, kurio padėtis sunki dėl aukšto nedarbo lygio ir psichologinių problemų. Šiuo metu rytų Jeruzalėje ES įgyvendinamų projektų vertė siekia 4,6 mln. EUR.

Kitas mūsų susirūpinimo objektas yra, žinoma, padėtis Gazos ruože. Nuosekliai raginame sudaryti sąlygas pagalbos srautui, prekybai ir asmenų judėjimui. Didelį susirūpinimą mums kelia Gazos žmonių kasdienio gyvenimo sąlygos: nuo sausio mėn. išplėskusio konflikto pradžios šalys donorės negalėjo vykdyti atstatymo darbų, lieka neišspręstų rimtų problemų, kaip antai švaraus geriamojo vandens stygius. Izraelis privalo nedelsdamas atverti sienos kirtimo vietas, kad būtų įmanoma atgaivinti privatųjį sektorių bei mažinti Gazos ruožo priklausomybę nuo išorės pagalbos.

Dabar pats metas imtis veiksmų ir Tarybos išvadas įgyvendinti praktiškai. Privalome apgalvoti, kaip galime išjudinti iš mirties taško politinį procesą. Susitarimo dėl galutinio sprendimo atžvilgiu atrodo, kad šalys tapo dar labiau nesutaikomos. Netrukus vyksiu į šį regioną – mano pagrindinis tikslas bus susitikti su pagrindiniais veikėjais ir netarpiškai įvertinti, ką ES turi daryti, kad būtų ta jėga, kuri paskatintų permainas. Manau, visi sutariame, kad Izraelio ir Palestinos derybų atgaivinimas yra bendras ir visus kitus pranokstantis prioritetas – ne derybų dėl derybų, bet tokių derybų, kurios leistų pasiekti taikos sutarimą ir atversti naują puslapį. Mes negalime – ir abejoju, ar galėtų pats regionas, – toleruoti dar vieną bevaisių derybų ratą. Derybos su pertrūkais vyko keletą metų po to, kai 1993 m. rugsėjo mėn. buvo pasirašyta Oslo principų deklaracija. Tai įvyko prieš 16 metų. Derybos turi būti grindžiamos tarptautine teise ir turi būti paisoma ankstesnių susitarimų. Visi klausimai privalo būti ant derybų stalo, tarp jų ir Jeruzalės, kaip būsimos bendros sostinės, statuso klausimas.

Be to, jos turi vykti susitarus dėl laiko termino, pasitelkus veiksmingus tarpininkus. Svarbu matyti rimtą įsipareigojimą bei politinę valią – tiek Izraelio, tiek Palestinos – tęsti rimtas ir sąžiningas derybas. Europos Sąjunga pasirėngusi padėti abiem šalims imtis tokios atsakomybės bei pasirėngusi teikti paramą sunkiame derybų kelyje. Esu čia, kad užtikrinčiau veiksmingą ir darnų Europos veikimą šiame procese.

ES nuosekliai rėmė tiek Izraelį, tiek palestiniečius, suteikdama jiems laiko ir erdvės derėtis dvišalėse derybose. Mūsų pagalba leido Palestinos valdžiai įkurti būsimosios Palestinos valstybės institucijas, kad galėtų teikti paslaugas savo žmonėms bei būti patikima kaimyninė regione. Tačiau šiandien palestiniečiai yra susiskaldę tiek politiškai, tiek fiziškai. Patikimoms deryboms reikia stiprios ir susivienijusios Palestinos, kaip derybų partnerės. Izraelis dėl to anaipol nepralaimi, priešingai: jam naudinga turėti stiprų derybų partnerį.

Izraelis žengė pirmąjį žingsnį laikinai ir iš dalies pristabdydamas naujakurių kėlimąsi. Mes viliamės, kad tai taps vienu iš veiksnių, leisiančių atgaivinti konstruktyvias derybas.

JAV tebėra nepamainomas ir labai svarbus veikėjas Artimuosiuose Rytuose. Aplinkybės veiksmingai ES ir JAV partnerystei Artimųjų Rytų procese šiuo metu kaip reta palankios. Metas pasinaudoti šia proga glaudžiai derinant mūsų pozicijas ir strategijas. ES toliau remis ir glaudžiai bendradarbiaus su JAV diplomatiniam ketverte. Ketvertui reikia naujo postūmio – jo ieškoti verčia dabartinė taikos proceso akliavietė. Ketvertas gali užtikrinti labai reikalingą tarpininkavimą – kruopštų, bet dinamišką.

Taikai Artimuosiuose Rytuose reikia visa apimančio sprendimo. Tiek Sirijos, tiek Libano vaidmuo čia yra labai svarbus. Mes tikimės Arabų taikos iniciatyvos įgyvendinimo. Jos turi tapti sprendimo dalyvėmis. Mūsų perspektyva privalo būti regioninė, įtraukianti visas suinteresuotąsias šalis. Daugiašalis formatas turi papildyti dvišalį Izraelio ir Palestinos derybų formatą.

Artimiausiais mėnesiais ketinu palaikyti glaudų ryšį su Parlamentu visais šiais klausimais. Aš suvoku Parlamento atliekamą aktyvų vaidmenį, taip pat ir kaip valdžios institucijos, atsakingos už biudžetą. Politiniu lygmeniu EP delegacijos tiesiogiai bendradarbiauja su Izraelio Knesetu bei Palestinos Įstatymų Leidybos Taryba (PILT). Praėjusią savaitę Delegacija ryšiams su PILT lankėsi okupuotose Palestinos teritorijose ir pranešė esanti itin susirūpinusi dėl padėties vietoje.

Galiausiai aš džiaugiuosi, kad Parlamento darbo grupė taikos proceso klausimams tęsia darbą ir šią savaitę vėl rinksis posėdžiauti.

Ioannis Kasoulides, PPE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, jaunųjų Izraelio ir Palestinos lyderių vizito Europos Parlamente metu įvyko nuodugni diskusija, kurioje buvo nubrėžti ateityje taiką užtikrinsiančių sprendimų kontūrai – saugus ir pripažįstamas sprendimas, kuriuo numatomos dvi valstybės, pagal 1967 m. nustatytas sienas, su bendra sostine Jeruzale; demilitarizuojant Palestinos valstybę; iš naujo pasitelkiant 2007 m. Arabų taikos iniciatyvą; su NATO garantijomis; bei išsprendžiant pabėgėlių klausimą taip, kad nepakistų demografinės hebrajų valstybės charakteristikos.

Jaunimas turi bendros ateities viziją, o vyresnieji vis dar ginčijasi, ar verta pradėti derybas. Egipto iniciatyva dėl palestiniečių tarpusavio susitaikymo – kad būtų vienas jiems atstovaujantis kalbėtojas derybose – dar nesulaukė atsakymo, o saugumo užtikrinimo Gazos ruože priemonių įgyvendinimo, kuris bus įmanomas išlaisvinus kalinius, kaip antai Giladą Shalitą, dar laukiama. Tuo metu, kai ES misijos rytų Jeruzalėje vadovo ataskaitos duomenimis, Palestinos valstybės perspektyva darosi vis mažiau įgyvendinama dėl daugelio faktinių aplinkybių, kurių jau neįmanoma pakeisti.

Apgailestauju, kad Izraelis, demokratinė šalis, menkai tepaiso tos žalos, kurią, tarptautinės bendruomenės akimis, jis daro kai kuriais savo veiksmais, ir apsiriboja tik žalos padarinių mažinimu jau *post factum*.

Hannes Swoboda, S&D frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, ponios C. Malmström, ponios Komisijos pirmininko pavaduotoja- Europos Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai, pirmiausia norėčiau pareikšti nuoširdžią padėką Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už šią iniciatyvą. Tai – gera iniciatyva, tad noriu jus pasveikinti. Taip pat norėčiau padėkoti baronienei C. Ashton už tai, kad per šį pirmąjį savo pasirodymą čia ji sėdi Komisijos pusėje, nors kalbėjo kaip Europos Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai. Svarbiausia – turėti bendrą užsienio reikalų ir saugumo politiką. Ne visada svarbu, kur sėdima. Svarbu, kad jūs čia ir kad atstovaujate bendrai užsienio politikai.

Antra, Tarybos priimtas pareiškimas yra geras ir jokių būdu nėra priešiškas Izraeliui. Priešingai, jis naudingas Izraeliui, jo saugumo ir stabilumo interesams. Labai svarbu tai pabrėžti. Jeigu mes, kaip europiečiai, norime šiuo atžvilgiu atlikti aktyvų vaidmenį, labai svarbu išlikti aktyviems. Prašau jūsų, baronienė C. Ashton, laikyti šį palinkėjimą įpareigojančiu.

Prieš keletą dienų viešėjome JAV, kur diskutavome su savo kolegomis Kongreso nariais. Turint omenyje vienpusišką Kongreso požiūrį bei palestiniečių padėties supratimo stoką, Prezidentas B. Obama turi nedaug pasirinkimo galimybių. Mes puikiai suprantame Izraelio padėtį. Mes – taip pat prieš visas terorizmo formas ir reikalaujame pagaliau grąžinti pagrobtąjį kareivį jo artimiesiems. Tačiau mums ne mažiau rūpi – ir kelia

atjautą – vargana palestiniečių padėtis visais tais atžvilgiais, kurie nurodomi šiame pareiškingame, konkrečiai, pvz., 1967 m. nustatytų sienų, sudėtingos padėties Jeruzalėje bei naujakurių kėlimosi atžvilgiu. Visiškai nesuprantama, nors tai ir pastarųjų keleto metų politikos tąsa, kodėl naujakurių gyvenviečių plėtros klausimu laikomasi tokios prieštaringos nuostatos. Iš pradžių ta plėtra buvo sustabdyta, o vėliau įrašyta į nacionalinių prioritetų programą. Po to vyko tik savaiminė plėtra, o tuomet buvo nutiesti palestiniečių gyvenvietės kertantys keliai. Kasdienis palestiniečių žemės nusavinimas yra visiškai nepriimtinas.

Taip pat visiškai nepriimtina tai, kas nutiko Parlamento delegacijai. P. de Rosa taip pat išsakys savo nuomonę apie tai. Šio Parlamento nariai drauge su Taryba ir Komisija turėtų aiškiai pareikšti, kad Parlamento nariai turi teisę vykdyti į Gazos ruožą ir savo akimis įvertinti padėtį. Ką Izraeliui reikia slėpti? Kodėl jis kliudo Parlamento nariams vykdyti į Gazą? Privalome su tuo nesutikti, tad tikiuosi, kad vieningai tam prieštarausime. Skaidrumas ir atvirumas, be kitų dalykų, yra būtina išmintingos Artimųjų Rytų politikos sąlyga. Šią nuostatą privalome aiškiai pareikšti.

Annemie Neyts-Uyttebroeck, ALDE frakcijos vardu. – (NL) Pone pirmininke, ponios C. Ashton, ponios Komisijos pirmininko pavaduotoja, ponios einanti Tarybos Pirmininko pareigas, pirmiausia, ponios C. Malmström, noriu pasveikinti visus pirmininkaujančios Švedijos atstovus Tarybai priėmus šias išvadas dėl Artimųjų Rytų konflikto apskritai ir dėl rytų Jeruzalės konkrečiai.

Manau, visi sutiks, kad tai labai svarbus ženklas, jog pirmą kartą ES delegacijos vadovų bendra ataskaita dėl rytų Jeruzalės buvo vieningai patvirtinta ir priimta, ir šį kartą jau įsigaliojus Lisabonos sutarčiai. Kitas geras ženklas – pirmininkaujančios Švedijos pasiūlytos išvados taip pat buvo vieningai priimtoms, įskaitant ir išvadas dėl rytų Jeruzalės. Viliuosi, kad Izraelio valdžia suvokia šių įvykių svarbą.

Ponios ir ponai, apie Artimuosius Rytus diskutuojame kas keletą mėnesių, ir kartais tai darosi panašu į Echternacho procesiją: žingsnelis pirmyn, tuomet – ženklai, liudijantys žengimą atgal, tada – ir vėl daugiau pagrindo vilčiai. Deja, esama pagrindo nusiminti, tačiau vilties mes, žinoma, neprarandame. Aišku, nepaprastai svarbu, – taip pat ir mano frakcijai, – kad ir izraeliečiai, ir palestiniečiai galėtų taikiai gyventi vieni šalia kitų dviejuose atskirose valstybėse, naudotis visomis įmanomomis plėtros galimybėmis bei užtikrinti vieni kitų saugumą. Manau, dėl šito visi sutariame. Taip pat sutariame, kokie žingsniai idealiu atveju atvestų prie šio tikslo, ir, žinoma, esame pasirengę prisidėti.

Jeruzalė yra vienas iš gražiausių miestų pasaulyje – tai ištis ypatinga vieta, – tad be galo tragiška, kad joje greta gyvenančios tautos nepajėgia sugyventi taikiai. Viliuosi, kad dar įmanoma to pasiekti Jeruzalės gerovės ir išsaugojimo labui per tas keletą iki Kalėdų likusių dienų.

Caroline Lucas, Verts/ALE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, noriu išsakyti palankią nuomonę ir apie Tarybos, ir apie Komisijos pareiškimą, tačiau mano klausimas Tarybai ir Komisijai yra štai koks: kada pereisime nuo gražių žodžių – su kuriais aš visiškai sutinku – prie realių veiksmų? Tuos pačius žodžius esame girdėję ne kartą: jog turime užtikrinti, kad Izraelis darytų tai ir dar ką nors, tačiau mums reikia realių svertų, kad tai įvyktų, priešingu atveju Izraelis mus paprasčiausiai ir toliau ignoruos kaip ignoravęs.

Mano klausimas štai koks: ką praktiškai galite padaryti, kad užtikrintumėte, jog išvysime realių judėjimą ir pažangą? Mano supratimu, tai turėtų būti neatsiejama nuo tokių klausimų kaip ES ir Izraelio asociacijos susitarimas įšaldymas.

Dėl rytų Jeruzalės: aš labai palankiai vertinu Tarybai pirmininkaujančios Švedijos iniciatyvą bei jos aiškią poziciją dėl Jeruzalės, kaip dviejų valstybių sostinės, svarbos bei jūsų tvirtą poziciją, jog svarbu, kad Izraelis sustabdytų nausėdijų statybas rytų Jeruzalėje.

Taip pat reiškiu pagarbą ES misijos vadovų ataskaitos dėl rytų Jeruzalės autoriams. Toje ataskaitoje kalbama aiškiai ir išdėstoma vizija, o šito pernelyg dažnai pasigendame disusijose šiuo klausimu. Ji parodo, kad Izraelio neteisėtos rytų Jeruzalės aneksijos politika yra specialiai nukreipta į palestiniečių bendruomenės mieste silpninimą ir turi neleisti Palestinei vystytis. Tačiau misijos vadovai paragino remiantis šia ataskaita priimti visą rinkinį rekomendacijų, tad, manau, turime tikėtis šį raginimą įgyvendinančių skubių Tarybos veiksmų.

Jeigu ES rimtai traktuoja savo išipareigojimą dėl sprendimo, kuriuo numatomos dvi valstybės, ji privalo daryti viską, kas įmanoma, kad būtų saugomas ir stiprinamas palestinietiškas rytų Jeruzalės charakteris ir tapatybė. Misijos vadovų pareiškingame ir ataskaitoje nurodoma praktiniai būdai, kaip tai padaryti.

Peter van Dalen, ECR frakcijos vardu. – (NL) Pone pirmininke, būtent šiuo, advento, laikotarpiu daugelis meldžiasi už taiką Artimuosiuose Rytuose, bet kartais netenka vilties ir atrodo, kad ši taika niekada nebus įmanoma. Nepaisant to, svarbu kad visos suinteresuotosios šalys toliau dirbtų siekdamos taikos, tačiau kaip

tik čia galbūt slypi pagrindinė problema. Ar visos suinteresuotosios šalys yra pajėgios ir nori dirbti taikos labui? Izraelis praėityje jau yra ėmęsis veiksmų, kuriais žemę iškeitė į taiką – turiu galvoje dalinį jo atsitraukimą iš kai kurių Gazos ruožo dalių – deja, tai neatvedė prie taikos. Kaip žinome, raketų salvės suintensyvėjo, ir 2009 m. Izraelis įsiveržė į Gazos ruožą. Dabar Izraelis paskelbė laikiną statybų Vakarų Krante pristabdymą. Taip pat buvo pašalinta nemažai kelio užtvarų. Šis judesys turėjo padėti vėl atverti taikos derybų galimybę.

Šie B. Netanyahu Vyriausybės veiksmai šiaip jau yra, pagal Izraelio standartus, gana ryžtingi, o palestiniečių pusėje vis tiek matau per mažai aktyvumo. Žmonės ir toliau šneka, kad Izraelio veiksmų neverta paisyti, bet aš pasigendau palestiniečių atsakomojo judesio, kuris galėtų atverti galimybę deryboms. Ar palestiniečiai nori tolesnių derybų ir pajėgūs sudaryti joms galimybes? Atrodo, „Hamas“ yra įsivėlęs į kovą su „Fatah“ ir trumpu pasaitėliu tampomas Irano. Mahmoud Abbas daro popierinio tigro išpūdį, atrodo nebeturintis daug įtakos, apie kurią vertėtų kalbėti. Manau, palestiniečiai dabar irgi turėtų aiškiai išreikšti savo norą siekti taikos.

Kyriacos Triantaphyllides, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (EL) Pone pirmininke, ponio C. Ashton, mes palankiai vertiname Europos Sąjungos Tarybos gruodžio 8 d. priimtą sprendimą. Jis patvirtina Europos Sąjungos paramą dvi valstybes numatančiam scenarijui, kuris būtų paremtas 1967 m. nustatytomis sienomis.

Vis dėlto, sprendžiant iš to, ką patyrėme per mūsų pastarąjį apsilankymą vietoje, aptariamose teritorijose susiklosčiusios aplinkybės daro Palestinos valstybės įkūrimą beveik neįmanomą. Konkrečiai turiu galvoje sienos iškilimą, palestiniečių namų išardymą ir, svarbiausia, nausėdijų kūrimąsi visoje Vakarų Kranto teritorijoje, visų pirma aplink rytų Jeruzalę.

Tose nausėdijose šiandien gyvena apie 500 000 naujakurių. Dar svarbiau tai, kad rytų Jeruzalėje siekiama pastatyti metalinių strypų tvorą, kuri juostų aplink miestą statomas gyvenvietes, taip siekiant priversti palestiniečius palikti savo namus. Dabar akivaizdu, kad Izraelio Vyriausybė naudoja derybomis siekdama laimėti laiko. Lėtai, bet užtikrintai ji siekia įtvirtinti savo suverenumą visose Palestinos teritorijose.

Europos Sąjunga turėtų ne tik reikšti paramą dviejų valstybių gyvavimą numatančiam sprendimui, bet ir imtis ypatingų priemonių Izraelio atžvilgiu. Tebesitęsiantis žmogaus teisių pažeidinėjimas yra pakankama priežastis, leidžianti Europos Sąjungai taikyti sankcijas remiantis Sutarties 2 straipsniu, mat jeigu, viena vertus, ji apsisprendusi remti taikos procesą, tačiau, kita vertus, toliau be apribojimų plėtoja ekonominius santykius su Izraeliu, tai ji tepasieks tik tiek, kad pasitarnaus Izraelio politikai, kurios esmė – priversti palestiniečius trauktis iš savo žemių ir išplėsti Izraelio suverenumą visai Palestinai.

Bastiaan Belder, *EFD frakcijos vardu*. – (NL) Pone pirmininke, ar Europa prarado nuovoką? Šį retorinį klausimą gruodžio mėn. pradžioje kėlė Jungtinės Valstijos. Šios griežtos Kongreso išsakytos kritikos objektas buvo vienašališka nuostata svarstyti pateiktame Tarybos rezoliucijos projekte, kad rytų Jeruzalė bus Palestinos valstybės sostinė. Kaip EP delegacijos ryšiams su Izraeliu vadovas, įsivaizdavau ir vyliausi, kad mūsų transatlantinis dialogas prasidės konstruktyvesne gaida. Skubu pridurti ir tai, kad kruopščiai išnagrinėjęs ir projektą, ir galutinį Tarybos pareiškimą, kaip ir mūsų kolegų Kongrese, pasijutau be galo sunerimęs. Konkrečiai, aš kategoriškai atsiribojau nuo siūlymo padalyti Jeruzalę. Tarybos pareiškimą dėl Artimųjų Rytų laikau didele diplomatine ir politine taikos proceso nesėkme, todėl esu labai nusivylęs užsienio reikalų ministrais ir jiems vadovavusia Tarybai pirmininkaujančia Švedija dėl įtemptų santykių su žydų valstybe, palyginti su kitomis pirmininkavusiomis šalimis.

Turiu keletą pagrindinių prieštaravimų minėtam Tarybos pareiškimui. Vargu, ar taip galima paskatinti Palestinos vadovybę atnaujinti derybas su Izraeliu. Be to, šis pareiškimas prieštarauja diplomatinio ketveto 2008 m. lapkričio 9 d. išdėstytam principui, kad trečiosios šalys privalo nesikišti į dvišales derybas. Oficialioje Jungtinių Valstijų reakcijoje į Tarybos gruodžio 8 d. pareiškimą dar kartą pabrėžiamas šis principas. Argi negalime padaryti daugiau nieko, kaip tik blokti taikos procesą į aklavietę? Tikrai galime! Po pastarųjų delegacijos apsilankymų Izraelyje tvirtai tikiu, kad laipsniškas stabilus Izraelio valstybės ir Palestinos vadovybės santykių atkūrimo procesas yra ir būtinas, ir įmanomas. Administracijos laipsniškas perkėlimas į Vakarų krantą, pvz., į C zoną, bei ekonominio bendradarbiavimo stiprinimas, tuo pat metu tvirtinant ir steigiant patikimas Palestinos institucijas, tikrai stums taikos procesą į priekį. Todėl raginu Tarybą ir Komisiją liautis skelbus priešingą nei tikimasi poveikį turinčius pareiškimus dėl taikos proceso ir vėliau investuoti į konkrečius Izraelio ir palestiniečių bendradarbiavimą numatančius projektus. Argi ne tokia yra priimtoji europinė formulė?

Diane Dodds (NI). – Pone pirmininke, kaip parlamentinės delegacijos Izraelyje narė, susidomėjusi išklaušiau Užsienio reikalų tarybos komentarus apie Artimųjų Rytų taikos procesą bei Komisijos pareiškimą. Tačiau išklaušiusi, kaip ir prieš mane kalbėjęs kolega, jaučiu visa kita stelbiantį susirūpinimą padėti. Izraelis yra vienintelė veikianti demokratinė valstybė regione. Mėgstamiausia jo priešininkų taktika visuomet buvo prieš

valstybę nukreiptas terorizmas. Manau, kad Tarybos ir Komisijos pareiškimuose neteikiama derama reikšmė Izraelio saugumo interesams. Iš tikrųjų, kiek girdėjau, šie interesai nebuvo minėti vyriausiosios įgaliotinės kalboje šiame Parlamente.

Negana to, mano galva, pareiškimas pernelyg griežtas tuo atžvilgiu, kad visa atsakomybės našta užkraunama Izraeliui: tiek dėl proceso pažangos nebuvimo, tiek dėl neišspręstų problemų sprendimo – būtent, Jeruzalės.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra (PPE). – (ES) Pone pirmininke, faktas, kad ši diskusija yra itin neįprasta, nes C. Malmström sėdi Tarybos prezidiume – tikimės, kad netrukus išvysime ją sėdinčią Komisijoje. Tuomet suprasime, ant kurios kėdės ji sėdi!

Šiaip ar taip, pone pirmininke, Tarybos išvados vargu ar gali sužadinti optimizmą. Taryba išreiškė didelį susirūpinimą dėl pažangos nebuvimo Artimųjų Rytų taikos procese ir reikalauja, kad jis būtų atgaivintas remiantis Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijomis, Madrido konferencijos išvadomis bei veiksmų planu. Nieko naujo po saule.

Ji taip pat sako, kad Europos Sąjunga yra pasirengusi esmingai prisidėti prie sprendimo tų problemų, kurias čia pristatė dvi kalbėtojos: rytų Jeruzalės problemos, vandens problemos bei sienos problemos.

Tačiau esama visos virtualios naujų aspektų, apie kuriuos norėčiau išgirsti mūsų viešnių nuomonę. Pirmiausia, norėčiau žinoti, ar, jų nuomone, aštuonių mėnesių išsaldymas ir nausėdijos, dėl kurių apsisprendė Izraelio Vyriausybė, yra susijusios su naująja Jungtinių Valstijų administracija.

Taip pat norėčiau žinoti, ką jos mano apie vakar Gazoje „Hamas“ atstovo dvidešimt antrųjų metų proga paskelbtus pareiškimus, kuriuose sakoma, kad „Hamas“ neketina daryti jokių nuolaidų Izraeliui ir nežada jo pripažinti. Ką jos mano apie tęstinumo įstatymą, kuriuo Izraelio žmonėms bus leista referendume išsakyti savo nuomonę dėl okupuotųjų teritorijų okupacijos?

Pagaliau, ką jos mano apie R. Goldstone'o ataskaitą ir jos patvirtinimą Jungtinių Tautų Žmogaus teisių taryboje? Ar, jų nuomone, tai padės taikos procesui, ar, priešingai, kaip teigia Izraelis, tai kliudys tam procesui ir jį žlugdys?

Proinsias De Rossa (S&D). – Pone pirmininke, norėčiau paminėti du įsipareigojimus, kuriuos palankiai vertinu Tarybos pareiškimu ir kuriais potencialiai galima sukurti naują dinamišką paramą Palestinos valdžios dvejų metų programai, kuria numatoma Izraelio okupacijos pabaiga, Palestinos valstybės įkūrimas bei Europos Sąjungos pasirengimas tinkamu metu pripažinti Palestinos valstybę.

Praėjusią savaitę vadovavau oficialiai Europos Parlamento delegacijai, viešėjusiai okupuotose Palestinos teritorijose, kur dar sykį savo akimis mačiau prieš palestiniečius nukreiptą Izraelio apartheido sistemą, kai nusavinami ir griunami jų namai, atimamos žemės, vanduo, taip pat maldos vietos.

Praėjus vos kelioms valandoms po Tarybos pareiškimo paskelbimo, buvo atšauktas leidimas mano vadovaujamai delegacijai vykti į Gazą. To nepavadinsi draugiškos valstybės veiksmu. Juo, be abejo, paminama šio Parlamento demokratinė teisė palaikyti deramus ir demokratinius santykius su tokiais pat Palestinos žmonių išrinktais atstovais.

Tarp sutiktų žmonių bei vietovėse, kurias aplankėme Hebrone, rytų Jeruzalėje ir Ramaloje, matėme daugelį apėmusį nusiminimą ir neviltį. O kur neviltingas, ten ir smurtas. Galime pasiekti, kad pažanga prasidėtų dabar – arba leisti padėčiai risti dar brutalesnio smurto link, kuris išstums iš politikos nuosaikiuosius Palestinos politikus. Štai iš ko dabar turime rinktis.

Raginčiau tiek Tarybą, tiek baronienę C. Ashton (kuriai linkiu sėkmės) suteikti naują postūmį Europos Sąjungos vaidmeniui šiame procese – užuot tik žvalgiusis į diplomatinį ketvirtą viliantis, kad šis suaktyvins savo vaidmenį procese, – ir sudaryti su Palestinos vadovybės dvejų metų darbotvarke suderintą planą, kuriame būtų numatytas mūsų praėjusią savaitę, mano vertinimu, ryžtingai išsakytų principų įgyvendinimas.

Privalome nenuolaidžiaudami ginti žmogaus teises. Turime imtis veiksmų. Siekdami sukurti Izraeliui paskatas, turime pasitelkti teisės naudotis mūsų rinkomis kortą. Nekalbu apie sankcijas. Kalbu apie tai, kad teisės naudotis mūsų rinkomis užtikrinimas būtų paskata užsitikrinti, kad Izraelis veiktų paisydamas savo tarptautinių įsipareigojimų. Galiausiai privalome įtikinti ir Jungtines Valstijas nedelsiant vėl imtis tarpininkavimo tomis pačiomis sąlygomis, kurias išdėstėme praėjusią savaitę.

Chris Davies (ALDE). – Pone pirmininke, Europos Sąjungos misijos vadovų ataskaita dėl rytų Jeruzalės – ištis slogus tekstas. Eikime tiesiai prie reikalo. Šioje ataskaitoje aiškiai pasakyta, kad tai, kas vykdoma rytų

Jeruzalėje, yra ne kas kita kaip etninio valymo būdas. Palestiniečių namai neteisėtai atimami, žmonės verčiami išsikraustyti, o taikos viltys griauamos. Todėl kyla klausimas: ką mes ketiname daryti?

Tarybos išvados vertintinos labai palankiai. Kad jos griežtos, žinome iš to, jog Izraelio Vyriausybė jas tuoj pat atmetė. Pasak jos, nieko naujo jose nėra. Jie įpratę atmetinėti mūsų žodžius, nes mes niekuomet jų žodžių neparemiame darbais. Jie traktuoja mus niekinamai. O kodėl jie turėtų elgtis kitaip – juk mes tokie lengvatikiai, kad net apmokame okupacinės galios sąskaitas! Mes padedame palestiniečiams atsigauti, nors būtent Izraelis, o ne mūsų mokesčių mokėtojai, turėtų rūpintis padengti šią sąskaitą.

Kad mūsų žodžiai nebūtų tušti, turėtume sustabdyti arba perspėti sustabdysią asociacijos susitarimą, tačiau, kiek esame informuoti, nė vienas iš mūsų užsienio reikalų ministrų niekuomet nė nesvarstė tokios galimybės. Tad kyla klausimas: kur ta politinė nuostata? Na taip, mes turime politinę nuostatą. Ji – išvadose. Gerai, o kur veiksmai? Izraelis nieko nedarys, kol jo nepastumsi.

Franziska Katharina Brantner (Verts/ALE). – (DE) Pone pirmininke, norėčiau pasveikinti baronienę C. Ashton užėmus naują postą. Taip pat norėčiau padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už rezoliuciją ir už pripažinimą, kad ilgainiui nebus įmanoma įgyvendinti dvi valstybes numatantį sprendimą, jeigu neišspręsime nausėdijų problemos. Keletą kartų čia buvo paminėta Misijos vadovų ataskaita – mes taip pat manome, kad ji labai gera. Tai turėdama omenyje, noriu paklausti dviejų dalykų. Koks yra dabartinis šios ataskaitos statusas ir kur ji bus skelbiama? Antra, ką jūs, Komisija ir Taryba, ketinate daryti, kad įgyvendintumėte ataskaitoje pateiktas rekomendacijas? Dabar norėčiau iš ataskaitos pacituoti tris rekomendacijas. Štai pirmoji jų:

„neleisti sudaryti ir pareikalauti nutraukti ES valstybių narių aktorių finansinius sandorius, kuriomis remiamos nausėdijų statybos rytų Jeruzalėje, tam tikslui priimant reikalingus ES teisės aktus“; antra: „užtikrinti, kad nausėdijose rytų Jeruzalėje pagaminti produktai nebūtų, remiantis ES ir Izraelio asociacijos susitarimu, eksportuojami į ES“; ir trečia: „parengti instrukcijas stambiesiems ES mažmenininkams dėl gyvenvietėse pagamintų produktų kilmės žymėjimo“.

(DE) Šie ataskaitoje pateikti siūlymai – labai konkretūs ir išsamūs. Kokių priemonių dabar planuojate imtis, kad juos įgyvendintumėte?

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, Ministre, dėkoju jums ir palankiai vertinu jūsų komentarus.

Europa dabar turi du esminius dokumentus, kuriais remdamasi gali siekti įgyvendinti naujas taikos iniciatyvas. Pirmiausia – drąsi Tarybai pirmininkaujančios Švedijos ataskaita, kurią neseniai paminėjote, ponია C. Malmström. Ši ataskaita ragina siekti pažangos remiantis dviejų valstybių vizija, iš kurių viena būtų Palestina, su 1967 m. sienomis ir sostine rytų Jeruzalė.

Antras dokumentas – ambasadorių, Misijos vadovų, tekstas, parodantis, kad Izraelio vadovybė pasirinko strategiją, pagal kurią griaua namus ir kolonizuoja žemes, pamindama žmogaus teises. Šios strategijos tikslas yra atkirsti Jeruzalę nuo Vakarų Kranto, kad pati Palestinos valstybės įkūrimo idėja būtų palaidota.

Tačiau, žinoma, mūsų šiame Parlamente sakomi žodžiai neturės jokio poveikio, jeigu jų neparemsime konkrečiais veiksmais. Privalome veikti ir šiam tikslui galime sustabdyti Europos Sąjungos ir Izraelio asociacijos susitarimą tol, kol Izraelio Vyriausybė ims paisyti tarptautinės teisės. Todėl turime veikti, kad užtikrintume, kad bus nutrauktas kolonizavimas, Gazos ruožo blokada, nugriauta gėdos siena, sugrąžinti pabėgėliai ir visi politiniai kaliniai išleisti į laisvę.

Leiskite pasakyti dar vieną dalyką. Šiame Parlamente buvo svarstomas kareivio Gilado Shalito išlaisvinimo klausimas. Sutinku su tuo, kas buvo pasakyta. Tačiau mūsų Parlamentas privalo remti ir kito Europos Sąjungos piliečio, jauno Prancūzijos palestiniečio Salah Hamouri išlaisvinimą. Taip: laisvę Giladui Shalitui! Bet ir – Salahui Hamouri!

Simon Busuttil (PPE). – (MT) Pirmiausia leiskite padėkoti Tarybai už ryžtingas išvadas, kurias ji priėmė praėjusią savaitę. Mano nuomone, iki šiol dar nesame turėję tokių aiškių, konkrečių ir ryžtingų Tarybos išvadų tokiu opiu klausimu kaip šios, kurios mus pasiekė praėjusią savaitę. Todėl sveikinu Tarybą.

Tačiau norėčiau pridurti, kad dabar privalome nesudėti rankų ir imtis veiksmų, nes padėtis Jeruzalėje blogėja su kiekviena diena ir toliau šito toleruoti negalime. Susiduriame su atviro tarptautinės teisės pažeidinėjimo problemomis, apsunkinimu, lemiančiu dideles kančias daugeliui asmenų, tokiu kaip vertimas palikti namus, jų gyvenamųjų būstų griovimas ir neteisėtos būstų statybos. Negalime tylėti susidūrę su tokiu neteisingu, o

nes jei tylėsime, leisime suprasti, kad teisė, diplomatija ir itin branginamas taikaus konfliktų sprendimo principas yra beverčiai. Nemanau, kad būtume leidę tokiai padėčiai susiklostyti savo šalyje. Todėl turime veikti kurdami tinkamą aplinką, palankią savitarpio pasitikėjimo kūrimui tarp abiejų konflikto šalių, kad turėtume dvi atskiras ir gyvybingas valstybes, gebančias taikiai sugyventi. Leiskite išreikšti pasitikėjimą Jordanijos čia atliekamu svarbiu vaidmeniu. Baigdamas noriu kreiptis į baronienę C. Ashton – Lisabonos sutartimi jums skirtas naujas vaidmuo, svarbus vaidmuo, suteikiantis mums šansą. Prašau, nepraleiskime šios progos.

Rosario Crocetta (S&D). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, būdami Ramaloje išgirdome žinią, kad Europa priėmė naują nutarimą dėl Artimųjų Rytų taikos proceso. Matėme viltingas šypsenas palestiniečių atstovų veiduose.

Tos dienos buvo kupinos emocijų, taip pat kančios, vaikų veiduose įsirėžusios kančios: juos matėme įsitvėrusius savo namų langų grotų prie Hebrono kelio – apleisto kelio, kurio neleidžiama kirsti nė vienam palestiniečiui. Matėme kančią aštuoniasdešimt penkerių metų moters, priverstos palikti užimtus savo namus ir miegoti, spaudžiant šalčiui, palapinėje savo buvusių namų sode, taip pat kančią veiduose tų palestiniečių, kurių panaudojus Europos Sąjungos paramą pasistatytus ūkinius pastatus sugriovė Izraelio kariai.

Izraelis turi teisę būti nepriklausoma valstybė, tačiau palestiniečiai taip pat turi teisę į tėvynę, valstybę ir pasą. Europos Vadovų Tarybos sprendimas yra didelis žingsnis pirmyn, tačiau turime tučtuojau imtis veiksmų. Izraelio ir palestiniečių konfliktas tėra tik ledkalnio viršūnė, turint omenyje daug platesnį konfliktą. Paskutiniąją mūsų vizito dieną Izraelio valdžia neleido mums, Europos Parlamento delegacijai, apsilankyti Gazos ruože. Manau, šiuo atžvilgiu Sąjungos vyriausioji įgaliotinė baronienė C. Ashton turėtų reaguoti ir pareikšti protestą demokratinės Europos vardu.

Norėčiau padėkoti delegacijai vadovavusiam P. De Rossa bei visiems kitiems delegacijos nariams, nes tomis dienomis, kai viešėjome Palestinoje, pažeidžiami žmonės galėjo matyti veidus ir išgirsti žodžius tokios Europos, kuri lieka ištikima teisėms ir nori – privalo – padaryti dar daugiau.

Hannu Takkula (ALDE). – (FI) Pone pirmininke, pone Komisijos narį, ponias C. Ashton, mano nuomone, nauja Sąjungos vyriausioji įgaliotinė turėtų būti priblokšta matydama, kaip Europos Parlamentas atliko namų darbus. Kokias istorijos knygas jo nariai skaitė, jei nežino, kaip 1947 m. atsirado Izraelio valstybė? Todėl ši Tarybos interpretacija, priimta vadovaujant pirmininkaujanciam Švedijai, atrodo keistoka.

Turime neužmiršti tų vertybių, kurioms Europos Sąjunga privalo būti ištikima. Mes puoselėjame demokratiją, žmogaus teises bei nuomonės laisvę – tai svarbu. Svarbu ir tai, kad Izraelis yra vienintelė demokratinė šalis Artimuosiuose Rytuose. Neturėtume prisidėti prie antidemokratinėms valstybėms kūrimosi tame regione, nedemokratiškai, nes jos negerbia mūsų vertybių.

Taip pat labai svarbu atsiminti, kad idėja, jog Jeruzalė turi būti padalyta, paverčiant ją dviejų valstybių miestu, yra visiškai nesuvokiama. Europos Sąjunga nesiūlytų tokio dalyko jokiai kitai demokratinėi šaliai. Neabejotina, kad mums reikia užtikrinti, kad Izraelis išsaugotų savo demokratinę sistemą ir savo teises savo paties sostinėje, o Europos Sąjunga gali – ir privalo – dalyvauti taikos procese, tačiau – atlikdama diplomatinį vaidmenį, o ne kaip gydytoja ar teisėja.

Apmatau, kad Gilad Shalit, Prancūzijos pilietis – Europos Sąjungos pilietis – ir Izraelio kareivis, nebuvo paleistas į laisvę. Tai rodo Palestinos administracijos ir „Hamas“ požiūrį į Europos Sąjungą. Jie absoliučiai nepaiso nei mūsų principų, nei mūsų vertybių. Privalome ieškoti išeičių, o tokių svajų, kurios sudaro didžiąją Tarybos rezoliucijos dalį, derėtų atsisakyti.

Izraelis yra demokratija, jo vertybės yra tokios pačios kaip mūsų. Privalome ginti demokratiją ir Izraelio žmonių teisę į visavertę ir saugią būtį bei taiką, o tą taiką bus galima pasiekti tuomet, kai teroristų organizacijos, „Hamas“ ir jų pagalbininkai, nustos rengti atakas prieš Izraelį ir Izraelio piliečius. Mes čia turime galimybių bendromis pastangomis kovoti su terorizmu ir sudaryti galimybes Izraeliui gyvuoti kaip tautai.

Frieda Brepoels (Verts/ALE). – (NL) Pone pirmininke, lapkričio 23 d. ataskaitoje Jeruzalėje ir Ramaloje apsilankiusios ES delegacijos vadovai labai aiškiai nurodė, kad Izraelis aktyviai vykdo neteisėtą rytų Jeruzalės aneksiją ir įgyvendina visišką jos izoliaciją nuo likusio Vakarų Kranto. Todėl man kyla klausimas, kodėl Užsienio reikalų taryba iš šio fakto nedaro reikalingų išvadų. Kodėl ji paprasčiausiai ignoruoja kaip tik tos svarbios ataskaitos dėl faktinės padėties konkrečias rekomendacijas – be to, juk savo pačios ataskaitos, – žinodama, kad vykstantys procesai yra neatitaisomi. Tokia Tarybos laikysena verčia rimtai abejoti galimybe įkurti nepriklausomą, gyvybingą Palestinos valstybę šalia Izraelio valstybės. Artimųjų Rytų taikos procesui

nereikia miglotų kalbų. Dabar pats metas ir tinkamas momentas Europos Sąjungai imtis aktyvaus, matomo vaidmens regione, o tai, žinoma, bus įmanoma tik tuomet, jeigu parodysime taip pat ir ryžtą priimti aiškią ir nedviprasmišką poziciją, konkrečiai rytų Jeruzalės klausimu.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL). – (EL) Pone pirmininke, ES politinė nuostata yra drauge su Jungtinėmis Valstijomis ir NATO remti Izraelio valdžią, kuri vykdo nusikalstamą Palestinos žmonių genocido politiką. Tai išvada, prie kurios priėjo Europos Parlamento delegacijos, kuriai Izraelio valdžia neleido įžengti į okupuotąją Gazos ruožą, nariai.

ES politinė nuostata ir pastarasis sprendimas iš esmės suteikia papildomo laiko Izraelio vyriausybėms, slegiamoms karo nusikaltimų naštos, kaip žinome iš Jungtinių Tautų ataskaitos dėl karo Gazoje, todėl jos gali toliau sau vykdyti savo okupacijos planus.

Europos Sąjungos gražbyliavimas neturi nieko bendra su pasauliniu mastu skambančiu raginimu įkurti nepriklausomą Palestinos valstybę 1967 m. apibrėžtose teritorijose, su sostine rytų Jeruzalėje. Europos Sąjunga nesiima jokių praktinių žingsnių šia linkme. Priešingai: ji plėtoja santykius su Izraeliu, kuris toliau stato nausėdijas, visų pirma rytų Jeruzalėje, renčia skiriamą sieną bei tęsia gėdingą ir nusikalstamą Gazos ruožo izoliaciją.

Mes smerkiame Artimuosiuose Rytuose įgyvendinamus imperialistinius planus ir solidarizuojamės su kovojančiais Palestinos žmonėmis bei visomis kovojančiomis tautomis.

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) Turiu pažymėti, kad praėjusios savaitės Ministrų Tarybos posėdžio rezultatai nebuvo visiškai subalansuoti, be to, mane lydi jausmas, – mat prie šio klausimo dirbau ilgą laiką, – kad iš tikrųjų tomis išvadomis reikalai nepasistūmėjo pirmyn, jei kalbame apie mūsų pastangas siekti taikaus šių dviejų tautų sambūvio.

Todėl norėčiau pasakyti, kad žinau, jog turime nuveikti daugiau. Privalome būti ne šiaip tarpininkai, bet aktyvūs tarpininkai šiame taikos procese, privalome laikytis nuostatos, kad šios katastrofiškos padėties sprendimas turi atrodyti vienodai priimtinas ir turi būti priimtinas abiem valstybėms, kaip lygiems partneriams, t. y. toks, kad abi valstybės, Palestina ir Izraelio valstybė, būtų juo vienodai suinteresuotos.

Taryba mėgino sugrąžinti palestiniečius prie derybų stalo, nors šie ir protestuoja prieš kai kuriuos Izraelio veiksmus, o mes irgi atkakaliai raginame, kad netikslingos kliūtys taikos proceso kelyje būtų pašalintos kuo greičiau. Palestiniečių namų išardymas rytų Jeruzalėje bei nausėdijų statybos, taip pat skiriamųjų užkardų statymas okupuotoje teritorijoje yra nepriimtina. Tačiau taip pat nepriimtina būtų palikti Izraelį vieną grėsmių akivaizdoje, jei nepajėgtume jo aktyviai apginti nuo visų puolimų bei nuo prieš Izraelio valstybės piliečius nukreiptos teroristinės veiklos.

Žinoma, taip pat norėčiau pabrėžti, kad būtina paisyti visumos tarptautinės teisės nuostatų, be kurių neįmanoma tikėtis stabilios plėtos regione. Mano nuomone, mes, europiečiai, ES bei mūsų valstybių piliečiai, yra pasirengę ištieti pagalbos ranką, o aš viliuosi, kad baronienės C. Ashton misiją regione lydės sėkmė ir ji sugrįš su geromis naujienomis savo ataskaitose.

Alexandra Thein (ALDE). – (DE) Pone pirmininke, ponai C. Malmström, ponai baronienė C. Ashton, ponios ir ponai, aš esu Delegacijos ryšiams su Palestinos Įstatymų Leidybos Taryba – kitaip tariant, Palestinos Parlamentu – narys. Praėjusią savaitę mūsų delegacijai Izraelis neleido patekti į Gazą. Padėtis Gazoje yra ištis gąsdinanti, ypač dabar, kai atėjo žiema. Tik 10 proc. gyventojų gali apsirūpinti reikalingiausiais dalykais, kontrabanda gabendami prekes vadinamaisiais koridoriais – būtent todėl tie koridoriai yra visiems priimtini.

Iki operacijos „Cast Lead“ padėtis buvo visiškai priešinga: 90 proc. Gazos gyventojų buvo pajėgūs pasirūpinti savimi. Kaip okupacinė galia, Izraelis turėtų prisiimti atsakomybę už gyventojų aprūpinimą visose okupuotose zonose. Tačiau Izraelis vengia šios pagal tarptautinę teisę jam tenkančios atsakomybės, o tai reiškia, kad tarptautinė bendruomenė ir, visų pirma, ES privalo įsikišti.

Mes tiekiamo maistą 90 proc. Gazos gyventojų, todėl turime teisę stebėti, kur leidžiami Europos mokesčių mokėtojų pinigai, ar jie naudojami deramai ir ar maistas pasiekia tuos žmones, kuriems jo reikia.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Pone pirmininke, aš taip pat noriu pasveikinti ponią C. Malmström bei Tarybą pirmininkaujančią Švediją paskelbus puikias išvadas. Jos atgaivina lūkesčius, kuriuos mes visi puoselėjome, būtent – kad bus patvirtinta, jog ES iš tikrųjų yra atsakinga už taiką regione pagal tarptautinę teisę, ir tai, esu tikra, yra be galo svarbu.

Vis dėlto, esu nustebusi, kad, praėjus vos metams po karinio įsiveržimo į Gazą, šiose išvadose nėra neužsimenama apie R. Goldstone'o pranešimo rekomendacijas, kurių Taryba siekė. Kokiam Goldstone'o pranešimo rekomendacijų įgyvendinimo etape mes dabar esame? Taryba įsipareigojo jas įgyvendinti – visų pirma pabrėžtinai įsipareigojimas dėl vidaus tyrimų, dalyvaujant įvairioms suinteresuotosioms šalims.

Antra, džiaugiuosi, kad rytų Jeruzalė įvardijama būsimos Palestinos valstybės sostine, t. y. dviejų valstybių Jeruzale. Vis dėlto, šiose išvadose neįvardijamas konkrečių galimų veiksmų plano scenarijus. Kita vertus, tokių galimybių ištis daug nurodyta rytų Jeruzalėje apilankiusių valstybių bei vyriausybių vadovų misijos ataskaitoje.

Todėl kreipiuosi į Komisiją ir Tarybą maloniai prašydamas mums paaiškinti, kaip konkrečiai Europos Sąjunga nepripažins ir neįteisins rytų Jeruzalės aneksijos, kurią Izraelis siekia įtvirtinti, be kitko, ekonominėmis priemonėmis, bet taip pat ir organizuodamas masinį palestiniečių bendruomenių ištūmimą.

Richard Howitt (S&D). – Pone pirmininke, leiskite palankiai įvertinti naujosios vyriausiosios įgaliosinės dalyvavimą šiame posėdyje, taip pat pasidžiaugti vadovaujant Švedijai parengtomis principingomis Tarybos išvadomis dėl Artimųjų Rytų.

Dėl R. Goldstone'o pranešimo: norėčiau pasveikinti C. Bildtą, kaip Tarybai pirmininkaujančios šalies atstovą, už tai, kad įvertino – cituoju – R. Goldstone'o pranešimo „patikimumą ir išskirtinį nuoseklumą“. Mano galva, būtų ištis naudinga, jei C. Malmström galėtų čia šiandien, Europos Parlamente, pakartoti tai, ką jos ambasadorius pasakė Jungtinėse Tautose – kad ES ragina Izraelį ir palestiniečius pradėti deramus, patikimus ir nepriklausomus su Gazos konfliktu susijusių žmogaus teisių pažeidimų vidaus tyrimus.

Galiausiai, ar galiu paklausti Tarybai pirmininkaujančios šalies bei vyriausiosios įgaliosinės, ar jos susipažinusios su Jungtinės Karalystės Vyriausybės praėjusią savaitę priimta maisto produktų žymėjimo direktyva, kuria nustatoma, kaip atskirti importuojamas Palestinos teritorijose pagamintas prekes nuo prekių, pagamintų neteisėtose Izraelio nausėdijose, ir noriu paprašyti informuoti mus, kaip jos planuoja taikyti šią rekomendaciją Europos lygmeniu. Kaip rinkėjai, galime apsispręsti mokėti taikos kainą. Kaip vartotojai, nenorime subsidijuoti konflikto išaidų.

Ramon Tremosa i Balcells (ALDE). – Pone pirmininke, mano galva, vadovaujant Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai priimta naujausia Europos Sąjungos pozicija dėl Artimųjų Rytų, pagal kurią rytų Jeruzalė būtų pripažįstama būsimos nepriklausomos Palestinos valstybės sostine, gali pakenkti Europos pastangoms atlikti svarbų vaidmenį tarpininkaujant Izraelio ir palestiniečių deryboms. Ji gali sukelti priešingų mūsų bendram siekiui padarinių, būtent pakenkti taikos šiame ir šiaip neramiame regione siekiui.

Aš, asmeniškai, esu įsitikinęs, kad daug geresnis sprendimas būtų ir Europos Sąjunga gerokai daugiau naudotos turėtų, jei sutelktų visas savo pastangas tikrai demokratijai Palestinos teritorijose puoselėti, pvz., remtų neprievartinę opoziciją, užuot vienašališkai ir netikėtai įvardijusi nepriklausomą Palestinos teritorijų sostinę. Tai padėtų Izraelio valstybei ir jo demokratijai, taip pat ir tarptautinei bendruomenei, rasti patikimą ir įteisintą derybų partnerį.

Kaip šiandien teigė Cecilia Malmström, dėl Jeruzalės statuso Izraelis ir palestiniečiai turi derėtis dvišališkai. Todėl esu įsitikinęs, kad mūsų siekius daug labiau atitinka ne sprendimas, kuriuo numatoma „dvi valstybės dviem tautoms“, o „dviejų demokratijų dviem tautoms“ vizija.

Demokratija, mieli kolegos, yra neišvengiama taikos sąlyga.

PIRMININKAVO: S.LAMBRINIDIS

Pirmininko pavaduotojas

Michael Gahler (PPE). – (DE) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasidžiaugti, kad baronienė C. Ashton sėdi Komisijos pusėje. Tikiuosi, ji ir ateityje sėdės toje pusėje.

Turiu du klausimus Tarybai pirmininkaujančiai šaliai. Užsienio reikalų ministrų Tarybos priimtose išvadose visai neužsimenama apie Artimųjų Rytų ketvertą. Ar Taryba neturi vieningos nuomonės dėl Artimųjų Rytų ketverto vaidmens taikos procese, ar tą nutylėjimą lėmė kokia kita priežastis?

Antra, tas pat pasakytina apie „Hamas“. Išvadose nėra nė žodžio apie šią grupuotę, kuri, deja, yra politiškai svari. Ką slypi už šio nutylėjimo?

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, kadangi P. Le Hyaric kalbėjo kone dvigubai ilgiau nei galima, aš jaučiuosi turįs teisę neskubėti, visgi eisiu tiesiai prie reikalo.

Pirmininkaujant Švedijai, paprastai būdavo geriau, daug geriau. Ponia C. Malmström, atleiskite man už tokį atvirumą. Numatyti, paskelbti rytų Jeruzalę būsimos Palestinos valstybės sostine, kaip jūs padarėte, – ir tai tik pradžia, žinau, – mano supratimu, yra reto šiurkštumo diplomatinė klaida – ir čia dar švelniai pasakiau. Tai ne turinio klaida – nenorėčiau, kad mano žodžiai ką nors suklaidintų, – klaida laikau tai, kad ši deklaracija, kuria iš anksto užbėgama už akių galutiniams derybų rezultatams, iš aukšto, netgi niekinamai traktuojamos suinteresuotosios šalys. Be to, yra daug valstybių narių kurios nepritarė ir liko nepalankios šiai pirmajajai teksto redakcijai.

Taigi, taip, be abejonės, tūkstantį kartų – taip atvirai sostinei, bendrai sostinei: tokia pasidalijimo formulė visuomet buvo ir tarp B. Clintono nustatytų parametrų derybomis siekiamai taikai, nuo pat praėjusio amžiaus paskutiniojo dešimtmečio, tai – principas, su kuriuo Taboje sutiko Ehud Barak bei kiti. Be to, mes taip pat atsimename, kaip įtikinamai čia, šioje salėje, jį gynė Avraham Burg ir Ahmed Qurei. Jeruzalė: šventas trijų religijų miestas, šventųjų knygų sostinė, atvira sostinė. Tačiau, aiškus dalykas, kad savo vaidmenį galėsime atlikti tik tuomet, jeigu, užuot piršę dalybas, tvarkaraščius ar metodus, verčiau – kaip buvo pasakyta pirmiau – skatinsime dialogą, kad suinteresuotos šalys, palestiniečiai ir izraeliečiai, prieitų prie savo išvadų.

Sarah Ludford (ALDE). – Pone pirmininke, Tarybos išvada yra ištis sveikintinas principingas pareiškimas ES pozicijos ir jos ketinimų vaidinti kur kas svaresnį vaidmenį daug energingesnėje Ketverto derybinėje veikloje. Tad ar Taryba ir Komisija sutaria, kad pasigirdusiais raginimais boikotuoti Izraelį siūloma visiškai klaidingas kelias tai veiklai? Neįmanoma tuo pat metu ir boikotuoti, ir plėtoti dialogą.

Iš tikrųjų, ir pačiose Tarybos išvadose pabrėžiamas kitoks, teisingas požiūris, būtent – patvirtinti paramą tolesnei dvišalių derybų su Izraeliu plėtrai. Kad ir kokia stipri būtų pagunda, jei Taryba nori būti įtakinga veikėja, tiek politiškai, tiek ekonomine parama, ji privalo atsisipirti pagundoms – kartais kylančioms dėl nusivylimo viena arba antra iš šalių – imtis kokių nors sankcijų arba nubausti vieną arba antrą šalį. Padėtis yra pernelyg sudėtinga, ir tokie veiksmai paprasčiausiai žlugdo nuoseklų ir sustyguotą ES spaudimą abiem šalims grįžti prie derybų stalo ir pasiekti taikos susitarimą.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Aš taip pat esu prieš sankcijų ir grasinimų kalbą ir taip pat pasisakau už konstruktyvią politiką bei dialogą. Tačiau apgailestauju dėl to, kad šiandien čia mes pernelyg dažnai girdėjome žinią, kad Izraelis yra demokratinė valstybė. Izraelis yra valstybė, nesielgianti demokratiškai nei palestiniečių atžvilgiu, nei tuomet, kai reikia veikti bendram tikslui, būtent kurti sąlygas dviem nepriklausomoms, savimi pasitikinčioms ir saugioms valstybėms, kurios gyvuos viena šalia kitos. Štai kodėl, mano manymu, šiandien išgirdote tiek daug raginimų, baronienė C. Ashton, raginimų plėtoti konstruktyvesnę ir veiksmingesnę Europos Sąjungos politiką. Man apmaudu konstatuoti, kad Izraelis ir toliau mus traktuoja kaip popierinį tigrą, o ne realų veikėją, su kuriuo privalėtų pradėti dialogą ir kuris galėtų pasitarnauti sprendžiant konfliktą.

Robert Atkins (ECR). – Pone pirmininke, kaip delegacijos, praėjusią savaitę vykusios į Palestiną, nariui man akivaizdu, kad daugelis racionalių žmonių mano, jog pasirinktasis dviejų valstybių scenarijus yra miręs dar negimęs, pirmiausia dėl Izraelio veiksmų, tarp jų – siūlymų pratęsti sieną dar toliau į rytų Jeruzalę ir už jos, šitaip padalijant Vakarų Krantą į šiaurinę ir rytinę dalis.

Kokius interesus ginsime ir kokių veiksmų imsime, jei realybe taps vienos valstybės scenarijus?

Antra, ar Tarybai pirmininkaujanti šalis ir C. Ashton žino, kad racionalių žmonių požiūris į apgaulę, pristatomą kaip Ketvertas, yra tam tikro skaičiaus žmonių vyraujantis požiūris? Kokių veiksmų mes imsime siekdami užtikrinti, kad šios operacijos kaina atitiktų jos rezultatyvumą, kuris šiuo metu yra nulinis?

Charles Tannock (ECR). – Pone pirmininke, sutinku su Izraelio užsienio reikalų ministru A. Liebermanu, kad galutinė Tarybos pareiškimo redakcija galbūt yra daug geresnė negu ankstesnė, Švedijos parengta, kurią mačiau prieš porą savaičių, tačiau ir čia nėra neužsimenama apie priimtuosius Ketverto principus, kurių „Hamas“ nepripažįsta, toliau terorizuodamas ne tik Palestinos vadovybės pareigūnus, bet ir civilius Gazoje.

Be to, kodėl užsienio reikalų ministras C. Bildt neapsilankė regione, kad parodytų solidarumą su demokratiniu Izraeliu ir nuosaikiais palestiniečiais?

Be to, kodėl rytų Jeruzalės aneksija buvo išskirta kaip verta paminėti šiuo kritišku metu?

ES privalo siekti didesnės pusiausvyros ir formaliai pripažinti mums ir Izraelio valstybei bendras demokratines vertybes, taip pat realiai pagerinti Izraelio galimybes dalyvauti ES programose – o tai nėra įprasta, čia sutinku

su baronienė S. Ludford, – pagal asociacijos susitarimą, kad pelnytume Izraelio pasitikėjimą gera ES valia žydų valstybės atžvilgiu.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas*. – (SV) Pone pirmininke, dėkoju už labai konstruktyvią diskusiją. Pradžioje norėčiau atsakyti į keletą konkrečių klausimų, tuomet tarsiu keletą žodžių apibendrinama.

R. Goldstone'o pranešimas yra ištis svarbus. Tai rimtas pranešimas. Reikia atidžiai išnagrinėti jos išvadas, o ES jau paragino abi konflikto šalis, Izraelį ir palestiniečius, pradėti deramus tyrimus ta linkme, kuri rekomenduojama ataskaitoje.

O dėl Ketverto, tai Tarybos priimtose išvadose yra paminėtas ir pats Ketvertas, ir būtinybė aktyvinti Ketverto pastangas. Dėl derybų su „Hamas“: Taryba palaiko ryšį su Palestinos lyderiais, vadovaujama vadovo M. Abbaso ir Ministro Pirmininko S. Fayyado. Deryboms su „Hamas“ keliamos sąlygos yra gerai žinomos, iki šiol jos nebuvo įvykdytos.

Galiausiai noriu pasakyti, kad nepaprastai džiugu matyti tokį gausų išvadų palaikymą šiame Parlamente. Visi, tarp kurių, žinoma, yra ir tokių, kurių nuomonė šiek tiek skiriasi, pripažįsta, kaip svarbu visais įmanomais būdais remti taikos procesą Artimuosiuose Rytuose, ir mes visi jaučiame didžiulį nusivylimą dėl to, kad jis pirmyn juda taip kankinamai lėtai. Kalėdų ramybė, netrukus įsivyranti šioje salėje ir daugelyje pasaulio vietų, ir šiais metais nebus juntama, kaip mes norėtume, tame regione.

Švedijos pirmininkavimo Tarybai pradžioje mes vylėmės, kad JAV prezidento B. Obamos pastangos, skirtos Izraelio ir Palestinos deryboms, bus vaisingos. Svarbu, kad ES ir JAV glaudžiai bendradarbiautų. To dar nėra, tačiau – kaip įprasta šioje srityje – turime būti kantrūs ir atkaklūs. ES turi būti nuosekli ir tvirtai laikytis savo nuostatos dėl rytų Jeruzalės, sienų, nausėdijų ir saugumo. Labai džiaugiuosi aukštu sutarimo lygiu čia Parlamente, taip pat ir sutarimu dėl mūsų išvadų, kurios yra aiškos ir nuoseklios. Jos ilgai bus ES darbo pagrindas būsimoju laikotarpiu. Šiuo atžvilgiu bus svarbu, kad visos institucijos glaudžiai bendradarbiautų.

ES tęsia savo Europos saugumo ir gynybos politikos misiją regione; konkrečiai, svarių indėlių praėjusiais metais tapo Europos Sąjungos policijos koordinavimo biuras Palestinos policijai remti (Eupol Copps), gerindamas socialines ir ekonomines palestiniečių sąlygas Vakarų Krante. ES taip pat remia pasirengimą formuoti nepriklausomą Palestinos valstybę. Čia reikės dar daug nuveikti, ir mes, žinoma, remiame Palestinos vadovybės parengtą programą „Palestina: okupacijos nutraukimas, Valstybės įkūrimas“.

Norint sustabdyti šį konfliktą, būtinas derybomis prieitas susitarimas tarp konflikto šalių. Jis turi aprėpti visas problemas. Mes negalime sutikti su tokiu sprendimu, kuris peršamas vienašališkai, pasitelkiant tokias priemones, kuriomis sukuriamos aplinkybės tampa *fait accompli*. Sprendimas turi būti visa apimantis ir įtraukiantis visas suinteresuotąsias šalis. Jis privalo apimti Libano ir Sirijos kelią ir būti regioninės strategijos sudedamoji dalis – strategijos, kuria sprendžiamas arabų ir Izraelio konfliktas. Mes dar nepasistūmėjome taip toli, tačiau ES vis dėlto žengė didžiulį žingsnį pirmyn. Visos institucijos yra itin vieningos dėl būtinybės to siekti, ir aš viliuosi, kad bendradarbiavimas šiais klausimais sėkmingai tęsis.

Catherine Ashton, *kandidatė į Komisijos pirmininko pavaduotojus*. – Pone pirmininke, ar galiu pasakyti, kad nujaučiu, jog klausimas, kur aš sėdžiu, bus keliamas ir ateityje. Aš sėdžiu čia, nes Taryba yra ten. Man gali prireikti nueiti ir atsistoti ten, arba turėsite pastatyti man kėdę per vidurį, nes, patikėkite, kad ir kur aš sėdėčiau, tai visuomet kam nors atrodytų problemiška. Tačiau man labai malonu būti čia, šalia Cecilio Malmström, ir labai džiaugiuosi, kad dirbsiu su ja.

Ką tik įvykusi diskusija man pasirodė įdomi tuo, kad atskleidė gana vieningą įsitikinimą, – o jūsų kalba, pone R. Atkinsai, čia, ko gero, yra išimtis, bet išklausiau jūsų labai atidžiai, – kad siekiame sprendimo, kuriuo numatomos dvi valstybės. Visų Parlamento narių kalbose buvo juntamas nepaprastas susijaudinimas, ypač, jei galėčiau pažymėti, P. De Rossa kalboje, taip pat tų narių, kurie neseniai sugrįžo iš Gazos ir kurie savo akimis aiškiai pamatė šurpią padėtį, besiklostančią vietoje.

Mano nuomone, Tarybos išvados labai aiškos. Jos man suteikia aiškų krypties suvokimą, kurio mums reikia, kad imtumėmės veiksmų. Čia, šiame Parlamente, taip pat labai akivaizdus nusivylimas tuo, kad dalykai nejudą pirmyn, ir čia aš atiduodu pagarbą Tarybai pirmininkaujančiai valstybei už darbą, kurį ji nuveikė šiuo klausimu; tą nusivylimą lemia tai, kad požiūriai kartais yra pakankamai skirtingi, tačiau jiems bendra viena: sprendimo troškimas. Niuanasai yra reikšmingi. Ir jūsų požiūris į skirtumus, ir į panašumus man yra labai svarbus, kai šiose diskusijose ir derybose mėginu išvelgti mūsų ateities kontūrus.

Jokių abejonių man nekelia tai, kad privalome padaryti du dalykus. Vienas iš jų – tie labiau politiniai klausimai, kuriuos jūs visiškai pagrįstai keliate. Kokie turi būti mūsų santykiai? Šiuo klausimu aš esu tik kelio pradžioje,

ir ši diskusija man be galo svarbi, nes leidžia įsiklausyti į čia siūlomus požiūrius. Iš šios diskusijos išsinešiu visų pirma štai ką: diplomatinis Ketvertas turi įrodyti, kad jis vertas tų pinigų, kurie į jį investuojami; ir: jį galima atgaivinti. Aš jau kalbėjausi vaizdo ryšio kanalais su personalu Jeruzalėje, jau kalbėjau su T. Blairu apie jo darbą, šiais klausimais jau kalbėjau ir su Valstybės Sekretore H. Clinton. Jeigu norima, kad Ketverto veikla būtų veiksminga, čia labai svarbus tas absoliučiai taiklus žodis „atgaivinti“.

Antra, regione esama problemų, kurias iškėlė Tarybai pirmininkaujanti valstybė, kalbėdama apie platesnius klausimus, keliamus kitų šalių, su kuriomis turime tartis. Manau, pats aktualiausias klausimas šiandien yra šis: ką pati ES pajėgs nuveikti?

Šitai, galima sakyti, nukreipia mane prie tos klausimų srities, kurią vadinu praktine. Nemažai kolegų iškėlė konkrečius klausimus, kad ir klausimą, kaip Jungtinė Karalystė sprendžia prekių žymėjimo problemą, arba klausimus, susijusius su asociacijos susitarimu, arba klausimą, ar ši ataskaita – Misijos vadovų ataskaita – ir jos rekomendacijos, į kurias aš dar nesižvelgiau, ar jos ten yra. Privalome atidžiai išnagrinėti visus šiuos klausimus, tačiau, svarbiausia, turime parodyti, kad teikiame praktinę paramą vietoje.

Kalbėjau apie 1 200 klasių, kurių trūksta, ir papasakojau apie mūsų darbą sveikatos srityje. Mes esame griežtai įsipareigoję Ministro Pirmininko S. Fayyado valstybės kūrimo planui, įsipareigoję tobulinti institucijas, pirmiausia įstatymo valdžios stiprinimo atžvilgiu. Turi būti matoma, kad praktiškai veikiame vietoje ir dirbame ieškodami būdų, kaip galime pagerinti padėtį žmonių, kurie ten turi gyventi kiekvieną dieną ir kurie tikisi iš mūsų tos pagalbos, kurios jiems reikia.

Tai – pats svarbiausias ir praktiškiausias dalykas, kurį turiu padaryti visų pirma. Darbą, kurį noriu nuveikti, apibūdindčiau taip: esame pajėgūs daug nuveikti politikos ir ekonomikos srityse. O aš, savo ruožtu, noriu suartinti tas kryptis, rasti būdų, kaip galime patobulinti tai, ką darome, remti jau dirbamą darbą, padaryti Ketvertą veiksmingesnį, sujungti tai, ką iki šiol, galima sakyti, Taryba ir Komisija darė lygia greta, ir suldyti tai į visumą taip, kad mūsų darbas vietoje turėtų realų poveikį.

Galiausiai ne kas kitas, o dvi šalys turės susėsti, kad galėtų priimti sprendimą ir siekti taikos. Tačiau kad priartėtume prie šio tikslo, privalome atlikti svarbų vaidmenį, ir aš esu pasiryžusi jūsų ir Komisijos bei Tarybos vardu užtikrinti, kad atliksime viską, kam įpareigoja mūsų vaidmuo.

Pirmininkas– Diskusija baigta.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Dominique Baudis (PPE), raštu. – (FR) Praėjusio Užsienio reikalų tarybos susitikimo metu Europos Sąjungos Taryba paskelbė norinti, kad artimoje ateityje būtų įkurta Palestinos valstybė, su 1967 m. apibrėžtomis sienomis ir sostine rytų Jeruzalė. Taip Europa formuluoja Artimųjų Rytų konflikto realaus, abiem šalims priimtino sprendimo sąlygas. Tarybos pasiūlytas sprendimas yra geras teisingumo atžvilgiu. Izraelis ir Palestina gali juo remtis kaip pagrindu tartis žemę iškeisti į taiką. Europos Sąjungai tenka itin svarbus vaidmuo. Ji gali paremti susitaikymą tarp palestiniečių, be kurio nebus įmanomas deramas Palestinos astovavimas derybose su Izraeliu. Ji gali paskatinti Izraelio ir palestiniečių dialogą atsižvelgiant į Viduržemio jūros šalių sąjungą.

Daciana Octavia Sârbu (S&D), raštu. – Palankiai vertinu naujausias Tarybos išvadas šiuo klausimu, visų pirma dėl rytų Jeruzalės problemos. Taryba išdėstė aiškią poziciją keletu esminių klausimų, įskaitant 1967 m. apibrėžtas sienas, Izraelio nausėdijas, susisiekimą su Gaza bei paramą sprendimui, kuriuo numatomos dvi valstybės su bendra sostine Jeruzalė. Šie klausimai tebėra vieni iš pagrindinių nesutarimo židinių, ir Tarybai pavyko juos iškelti savo išvadose. Taryba įteikė Komisijos pirmininko pavaduotojai-Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai konkrečių tikslų sąrašą bei nurodė aiškią kryptį, kuria ES pageidauja matyti judant derybas. Viliuosi, kad šis aiškumas ir valstybių narių vieningumas leis ES daug veiksmingiau prisidėti prie taikos derybų bei sustiprins jos pozicijas derantis su kitais svarbiausiais taikos proceso dalyviais.

14. Ribojamosios priemonės, darančios poveikį asmenų teisėms įsigaliojus Lisabonos sutarčiai (diskusijos)

Pirmininkas – Kitas klausimas:

- klausimas žodžiu Tarybai (B7-0233/2009) m. kurį pateikė Emine Bozkurt, Louis Michel ir Michèle Striffler Piliiečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu dėl ribojamųjų priemonių, darančių poveikį asmenų teisėms įsigaliojus Lisabonos sutarčiai (O-0135/2009);

- klausimas žodžiu Komisijai (B7-0234/2009), kurį pateikė Emine Bozkurt, Louis Michel ir Michèle Striffler Piliiečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu dėl ribojamųjų priemonių, darančių poveikį asmenų teisėms įsigaliojus Lisabonos sutarčiai (O-0136/2009).

Emine Bozkurt, autorė. – (NL) Pone pirmininke, demokratija, įstatymo valdžia, žmogaus teisės ir pamatinės laisvės yra tai, kam atstovauja ES. Tačiau kovoje su terorizmu ES yra ne tokia principinga. Štai kad ir JT juodasis sąrašas. Žmonės arba organizacijos, įtariamios ryšiais su Osama bin Laden, al-Qaeda tinklu arba Talibanu, gali būti įrašyti į šį sąrašą, o tai užtraukia draudimą keliauti bei jų finansinių išteklių išsaldymą. Ši priemonė yra gera ir tinkama, kai turime reikalų su terorizmu, nes su terorizmu būtina kovoti – dėl to nesiginčijame, – tačiau teroristų veikimui būdingas nesiskaitymas su teise neturėtų tapti ir kovos su terorizmu bruožu.

Nelaimė, esamai sistemai būdingas pamatinių teisių pažeidinėjimas. Žmonės įrašomi į sąrašą, dažnai jų išsamiai neinformuojant apie tai, netarpininkaujant jokiai teisinei institucijai. Informaciją, kuria remiantis jie įtraukiami į juodąjį sąrašą, nuolat siunčia slaptosios tarnybos. Ši informacija nėra prieinama įtariamiesiems, todėl jie nežino, kodėl buvo įtraukti į tą sąrašą. Šitai jiems neleidžia naudotis ne tik teise į informaciją, bet ir teise į gynybą.

Kai asmens pavardė atsiduria sąrašė, labai sunku pasiekti, kad ji iš jo būtų išbraukta. Jau būta pakankamai atvejų, kai klaidingai įtrauktos žmonių pavardės daugelį metų išliko sąrašė, ir tie žmonės turėjo kovoti reikalaudami deramo teisinio proceso. Jie pasmerkiami skurdui, negali naudotis savo PIN kodu mokėdami už pirkinius, jiems neleidžiama išvykti iš savo šalies. Šiandien čia pasisakau ne už daugiau teisių įtariamiesiems teroru, o tik už tai, kad jie galėtų kaip bet kuris kitas asmuo pasitikėti savo teisėmis. Aš ginu skaidrias procedūras ir deramą teisės procesą kiekvienam ir kiekvienai.

Minėtas sąrašas taip pat turi toli siekiančių šalutinių poveikių. Kadangi valdžios institucijos gali nuspręsti įtraukti žmones arba organizacijas į tą sąrašą, tai galima panaudoti ir kaip politinį įrankį. Pvz., už žmogaus teisės kovojančios nevyriausybinių organizacijų (NVO), kurios yra gyva rakštis valdžiai, gali būti paskelbtos teroristinėmis organizacijomis siekiant paralyžiuoti jų veiklą. Komisija buvo priversta peržiūrėti dabar galiojančias procedūras, atsižvelgdama į Europos Teismo nutartį. Komisija tam suteikė deramą postūmį, tačiau patyrė nesėkmę Tarybos lygmeniu.

Dabar, įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, susiklostė nauja padėtis. Kuriuo straipsniu turi būti reglamentuojamas Europos Sąjungos veikimas – 215 ar 75? Kitaip tariant, ar Europos Parlamentas turi nedalyvauti nagrinėjant pateiktus projektus, ar visgi jis turi dalyvauti įprastine tvarka, būtent pagal bendrą sprendimo procedūrą? Teisės reikalų komitetas yra nurodęs, kad reikiamas teisinis pagrindas yra 75 straipsnis, tai konstatavo ir Parlamento teisės tarnyba. Norėčiau, kad ir Taryba, ir Komisija mums šiandien pasakytų, kaip jos įsivaizduoja šių siūlymų dėl apribojamųjų priemonių perspektyvą. Koks vaidmuo čia numatytas Parlamentui? Metas įtvirtinti skaidrias, demokratiškas procedūras. Aš klausiu, ar mes galime tikėtis jūsų bendradarbiavimo.

Carlos Coelho (PPE). – Pone pirmininke, atrodo, sutriko vertimas į portugalų kalbą. Neišgirdau nė žodžio iš pastarojo kalbėtojo kalbos. Reikia kažką daryti, nes negaliu sekti diskusijos.

Pirmininkas– Turėsime pasiterauti, kas nutiko, ir informuosime jus, pone C. Coelho.

Louis Michel, autorius. – (FR) Pone pirmininke, ponai C. Malmström, pirmiausia norėčiau padėkoti ir pasveikinti savo kolegias pranešimo autorese, E. Bozkurt ir M. Striffler.

Aš visiškai pritariu Piliiečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto, Teisės reikalų komiteto bei Parlamento teisės tarnybos išvadoms. Kadangi pagarba žmogaus teisėms yra viena iš pamatinių Europos Sąjungos vertybių, labai svarbu, kad šių teisių būtų iki galo paisoma. Priemonės, kurių buvo imtasi plėtojant kovą su terorizmu, turi būti proporcingos, deramos ir veiksmingos.

Dėl pagarbos pamatinėms žmogaus teisėms bei teisė į gynybą, asmenų galimybė susipažinti su savo asmens duomenimis, taip pat teisė būti informuojamiems apie priežastis, dėl kurių taikoma priemonė, yra neapeinami, esminiai kovos su terorizmu proceso momentai. Kadangi sankcijos ir juodieji sąrašai yra tik laikini, tai, mano įsitikinimu, turi būti vykdoma atidi ir rimta stebėseną: reikia nuolatinio vertinimo, privaloma tvarka kreipiantis į Parlamentą.

Nors mes galime palankiai vertinti priimtas priemones, ypač tas, kurios taikomos Zimbabvei ir Somaliui, privalome turėti omenyje, kad šios priemonės jokiais aplinkybėmis neturi tapti kliūtimi, varžančia plėtrą, demokratijos kūrimą bei žmogaus teisių misijas, vykdomas humanitarinių organizacijų, arba turėti žalingų padarinių vietos gyventojams.

Pagaliau, dėl asmens duomenų apsaugos, aš visiškai pritariu Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno išvadoms dėl šių duomenų kaupimo, apdorojimo ir perdavimo.

Michèle Striffler, autorė. – (FR) Pone pirmininke, pone Komisijos narį, ponios ir ponai, didžioji dauguma Europos piliečių mano, kad kova su terorizmu turi būti prioritetinė ES veikla. Jie aiškiai suvokia, kad Europa gali būti labai veiksminga šioje srityje, įgyvendindama savo pasaulinę viziją bei nuoseklias politines strategijas.

Tad aš palankiai vertinu tą aplinkybę, kad dėl Lisabonos sutarties Europos Parlamentas gali nuveikti rimtą darbą dalyvaudamas kuriant šią sritį reguliuojančius teisės aktus ir gali užtikrinti būtiną demokratinę kontrolę, taikytiną prieš terorizmą nukreiptai Europos politikai.

Pirmasis XXI a. dešimtmetis artėja prie pabaigos. Visi atsimename, kad jis prasidėjo viena iš baisiausių tragedijų žmonijos istorijoje. Negalime leisti terorizmui plėstis, todėl privalome rasti tvirtą ir priimtą sprendimą. Talibanas, al-Qaeda tinklas ir Osama bin Laden yra didžiausia, artimiausia grėsmė Europos Sąjungai.

Islamiškasis ekstremizmas – gėdingas piktnaudžiavimas musulmonų religija – bei neapykanta vakarams ir jų vertybėms yra šio mirtį sėjančio teroristinio tinklo atrama. Privalome įveikti šį reiškinį, tad, kartoju, Europos Sąjunga šios grėsmės akivaizdoje privalo įrodyti esanti be galo tvirta ir be galo budri.

Be to, Europos Sąjunga taip pat neturėtų užsimerkti matydama rimtus ir nuolatinius žmogaus teisių ir saviraiškos, asociacijų bei taikių susirinkimų laisvės pažeidinėjimus Zimbabvėje. Fizinis ar juridinis asmenis, – priklausančius ar nepriklausančius valdžiai, – kurių veiksmai griauja demokratijos pagrindus, pamina pagarbą svarbiausioms žmogaus teisėms bei įstatymo valdžią Zimbabvėje, reikia negailestingai bausti.

Kartu, ponios ir ponai, Europos Sąjungos pareiga – imtis tikslinių priemonių prieš tuos, kurie kelia grėsmę taikai, saugumui ir stabilumui Somalyje. Privalome paskelbti bendrą ir visišką ginklų tiekimo Somaliui embargą ir užtikrinti patikimą humanitarinės pagalbos pristatymą, tos pagalbos prieinamumą bei paskirstymą Somalyje.

Tai sakau dėl to, kad nukenčia visų pirma skurdžiausi, pažeidžiamiausi gyventojai, todėl negalime tik stovėti ir visa tai stebėti iš šalies. Tačiau apgailestauju, kad Parlamento vaidmuo šioje srityje Lisabonos sutartimi buvo susiaurintas, priešingai sutarties esmei ir nepaisant sutartyje Parlamentui teikiamos svarbos.

Vis dėlto, Europos Sąjunga privalo bausti atsakingus. Ar tai reiškia, kad ji turi užmiršti pagrindinius savo principus? Ne. Veikdama tarptautinėje arenoje, Europos Sąjunga privalo remtis principais, kuriais buvo vadovaujamasi kuriant Europos Sąjungą, jai vystantis ir plečiantis, ji taip pat privalo skleisti tas vertybes likusiame pasaulyje.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, tai ką mes vadiname ribojamosiomis priemonėmis, yra labai svarbios priemonės – žinau, kad apie jas daugelis narių turi savo nuomonę. Ko gero, jų esmę kiek sunkoka suprasti besiklausant šios diskusijos. Leiskite pradžioje paaiškinti, kaip Taryba taiko šias priemones. Tada pakalbėsiu apie Lisabonos sutartį.

Ribojamosios priemonės prieš trečiąsias šalis, individus, fizinius ar juridinius asmenis arba kitus darinius yra svarbi ES užsienio reikalų bei saugumo politikos priemonė. Apibendrintai galima pasakyti, kad jos taikomos siekiant pakeisti tam tikrą politikos kursą ar veiklą. Žinoma, jos turi būti taikomos kaip integruotos, visa apimančios politinės strategijos dalis, be kitų galimų priemonių, tokių kaip politinis dialogas, įvairių formų paskatos bei sąlygos, kurias reikalaujama patenkinti. Vien tik ribojamosios priemonės savaime ne visada yra pakankamos siekiant permainų, tačiau jos gali pasitarnauti kaip būdas daryti spaudimą represyviems režimams arba sustabdyti judėjimą pinigų bei kitų išteklių, kuriais remiami tokie režimai arba teroristiniai tinklai.

Kai kuriais atvejais ribojamąsias priemones patvirtina Taryba, kai įgyvendiname JT Saugumo Tarybos rezoliucijas, priimtas remiantis JT Chartijos VII skyriumi. Tokiais atvejais taikant įvairius ES teisės dokumentus turi būti griežtai laikomasi šių rezoliucijų. Jos taikomos tokiomis aplinkybėmis ir tokiems aktams, įskaitant terorizmą, kurie kelia grėsmę taikai ir saugumui. Jos gali sudaryti tik dalį ES išorės veiksmų ir tuo jos skiriasi nuo priemonių, skirtų kurti mūsų pačių laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei, o tai, žinoma, yra mūsų tikslas Europos Sąjungoje.

Taryba aiškina Lisabonos sutartį taip: šių ir kitų ribojamųjų priemonių atžvilgiu taikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 215 straipsnis, jis taikomas atsižvelgiant į bendrą užsienio reikalų ir saugumo politiką, taip pat ir terorizmo atžvilgiu. ES taip pat gali nuspręsti taikyti daugiau priemonių, kartu su tomis, dėl kurių apsisprendžia JT, mes taip pat galime imtis priemonių savarankiškai. Sankcijos, dėl kurių ES apsisprendžia pati, gali būti pradėdamos taikyti siekiant paremti kitus užsienio reikalų ir saugumo politikos tikslus – tokius kaip pagarba žmogaus teisėms, demokratija, įstatymo valdžios ir gero valdymo principai, – tai derinant su ES įsipareigojimais pagal tarptautinę teisę.

Šios priemonės dabar dažniausiai pasitelkiamos tiesiogiai prieš tuos, kurie buvo įvardyti kaip asakingi už tokią politiką arba priemones, kurioms mes prieštaraujame, arba prieš jų interesus, arba jų pajamų šaltinius. Toks būdas yra daug veiksmingesnis negu didesnio masto sankcijos, tokios kaip bendri prekybos embargai arba kitos sutartiniu pagrindu grįstos priemonės. Tikslinėmis sankcijomis siekiama, kad kuo mažesnis būtų neigiamas šių priemonių poveikis gyventojams tos šalies, kuriai jos taikomos. Tai labai svarus argumentas Tarybai rengiant sprendimą dėl naujų sankcijų įvedimo.

Visos sankcijos yra reguliariai peržiūrimos tam, kad būtų įvertintas jų veiksmingumas. Atsižvelgiant į naujausius įvykius, jos gali būti koreguojamos arba visiškai atšaukiamos. Pagal Lisabonos sutartį ribojamosios priemonės bus ir toliau taikomos kaip įrankis bendroje užsienio reikalų ir saugumo politikoje, remiantis Tarybos sprendimais pagal sutarties 29 straipsnį. Naujojoje sutartyje esama vieno svarbaus pakeitimo: sprendimai dėl ribojamųjų priemonių, taikomų juridiniams ir fiziniams asmenims, dabar privalo būti nuolat peržiūrimi teisėtumo atžvilgiu. Tai reiškia, kad teismas gali patikrinti, ar sprendimas dėl sankcijų yra įstatymiškas. Anksčiau to nebuvo.

Dabar, kai Lisabonos sutartis įsigaliojo, primti ir reglamentai, Europos Sąjungos vyriausijai įgaliotinei bei Komisijai pateikus bendrą projektą, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 215 straipsniu. Europos Parlamentas privalo būti informuojamas apie kiekvieną tokį sprendimą. Aš suprantu, kad šitas pakeitimas nėra palankiai vertinamas Parlamente, nes Taryba nebėra įpareigota su Parlamentu tartis dėl sankcijų, taikomų individams. Tačiau būtent taip mes aiškiname sutartį.

Svarbu pažymėti, kad bet koks sprendimas dėl ribojamųjų priemonių bei tų priemonių įgyvendinimo visuomet privalo atitikti tarptautinę teisę. Ribojamosiomis priemonėmis numatomas tam tikras teisių suvaržymas, teisių tų individų, prieš kuriuos tos priemonės nukreiptos. Todėl taikant tokias sankcijas turi būti aiškiai paisoma žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių. Šiuo atveju reikia atsižvelgti į procesines teises bei teisę į teisingą apsaugą. Priemonės taip pat visuomet privalo būti proporcingos tikslui.

Pasitelkę taikant sankcijas įgytą patirtį, mes atlikome nuodugną įvertinimą ir aiškinomės galimybes sankcijas taikyti konstruktyviai. Buvo įgyvendinta nemažai apčiuopiamų patobulinimų. Tarp jų – reikalavimas sukonkretinti tam tikrų sankcijų taikymo kriterijus, taip pat reikalavimas pateikti motyvus, kuriais remiantis individas, fizinis ar juridinis asmuo arba kiti dariniai įtraukiami į sankcijų subjektų sąrašą. Šis privalo būti nuolat peržiūrimas ir prireikus patikslinamas. Šiame darbe Taryba atsižvelgė į Europos Parlamento praėjusių metų rezoliucijos dėl ES sankcijų, kaip ES veiksmų ir politinių strategijų žmogaus teisių srityje dalies, įvertinimą.

Catherine Ashton, kandidatė į Komisijos pirmininko pavaduotojus. – Pone pirmininke, kaip pažymėjo Tarybai pirmininkaujanti valsybė, savo klausimais keliate svarbias problemas, susijusias su ribojamųjų priemonių valdymu arba sankcijų taikymu ES ateityje. Lisabonos sutarčiai įsigaliojus, dabar turime apsispręsti dėl teisinės bazės siūlomam reglamento projektui, kuris papildys sankcijų, taikomų al-Qaeda ir Talibanui, reglamentą. Mūsų požiūris yra štai koks:

Pirmiausia, naująja sutartimi įtraukiama konkreti nuostata, kuria papildomas buvusios EB sutarties straipsnis dėl su užsienio reikalų politika susijusių ribojamųjų priemonių arba sankcijų. 215 straipsnio 2 dalimi suteikiamas naujas teisinis pamatas ribojamosioms priemonėms, taikomoms fiziniams ar juridiniams asmenims bei grupėms arba nevalstybiniais subjektams. Juo praplečiama buvusio 301 straipsnio taikymo sritis ir jis turėtų būti taikomas kaip teisinis pagrindas siekiant papildyti sankcijų al-Qaeda ir Talibanui reglamentą.

Antra, 215 straipsnis taikytinas tuomet, kai yra priimtas bendrosios užsienio reikalų ir saugumo politikos (BUSP) sprendimas. Sankcijų al-Qaeda ir Talibanui reglamentu įgyvendinamas BUSP sprendimas, o tam būtina, kad reglamentais būtų įgyvendinamos tam tikros JT Saugumo Tarybos rezoliucijos. Šios rezoliucijos privalomos ES valstybėms narėms pagal tarptautinę teisę.

Trečia, mūsų supratimu, dvilypis teisinis pagrindas – 215 straipsnio 2 dalis ir 75 straipsnis – trukdo veikti. Taip yra dėl to, kad tikslai, apimtis ir procedūros, numatomi šiais dviem straipsniais, yra skirtingi. Atkreipiu dėmesį, kad Parlamento Užsienio reikalų komitetas bei teisės patarėjai pateikė tokį patį vertinimą.

Apibendrintina, kad mūsų požiūriu naujoji Sutartis suteikė konkretumo ir aiškumo dėl teisinio pagrindo, reikalingo taikyti ribojamąsias priemones, nukreiptas prieš fizinius ar juridinius asmenis bei grupes arba nevalstybinius subjektus. 215 straipsnyje išaiškinamas Parlamento ir Tarybos vaidmuo, ir teisės aktų leidėjas neturėtų nukrypti nuo Sutarties.

Mūsų taip pat prašoma pateikti informaciją dėl patobulinimų JT Sankcijų komitetų darbe, susijusių su pagrindinėmis teisėmis.

Pasiūlyta sankcijų prieš al-Qaeda ir Talibaną reglamento pataisa siekiama įgyvendinti Europos Teisingumo Teismo išvadas, priimtas *Kadi* byloje. Tame sprendime Teismas pateikė komentarų, kaip patobulinti sąrašų sudarymo procedūras, taikomas JT sankcijų al-Qaeda ir Talibanui komiteto. Teismas savo argumentais suteikė motyvaciją priimti reglamente numatytų sąrašų sudarymo procedūrų pataisas.

Kelete JT Saugumo Tarybos rezoliucijų išdėstytos sankcijų sąrašo sudarymo tvarkos JT lygmeniu procedūros. Visiškai neseniai priimtoje JT Saugumo Tarybos rezoliucijoje Nr. 1822 numatyta, kad motyvų dėl kiekvieno įtraukto asmens santrauka turi būti prieinama JT al-Qaeda ir Talibanui taikomų sankcijų komiteto tinklavietėje, ir numatyta peržiūrėti visas įtrauktas į sąrašą pavardes 2010 m. birželio 30 d., nuo šiol numatant nuolatinę peržiūrą. Rezoliucija reikalaujama, jog suinteresuota valstybė imtųsi priemonių informuoti į sąrašą įtrauktą asmenį, kad šis yra sąrašė, apie įtraukimo priežastis, taip pat reikalaujama informacijos apie išimtis bei prašymus pašalinti iš sąrašo.

Rezoliucijos Nr. 1822 traktuotė buvo perkelta į rezoliuciją Nr. 1844 dėl sankcijų Somalio atžvilgiu bei rezoliuciją Nr. 1857 Kongo Demokratinės Respublikos atžvilgiu.

Rezoliucijoje Nr. 1822 numatoma joje išdėstytų priemonių peržiūra po 18 mėnesių. Šis laikotarpis baigiasi šių metų pabaigoje. Pasirengimo šiai peržiūrai darbas vykdomas, tačiau Komisija negali numatyti, kokius procedūrų pakeitimus nuspręst atlikti JT Saugumo Taryba.

Nuno Melo, PPE frakcijos vardu. – (PT) Parlamento galių stiprinimas buvo dažniausias motyvas daugelio politikų kalbose apie Lisabonos sutarties įsigaliojimą. Pvz., Komisijos Pirmininkas dr. J. M. Barroso štai ką pasakė čia, Strasbūre, lapkričio 25 d. dėl pasirengimo Europos Vadovų Tarybai: „Dabar Lisabonos sutartis suteikia mums naują galimybę judėti pirmyn. Visi žinome, kad taika, saugumas ir teisingumas dėl šios sutarties patirs ne vieną reikšmingiausią permainą. [...] Konkrečiai, ja išplečiama demokratinė sistema, kurios erdvėje vykdomos šios politinės strategijos, numatant visavertį jūsų Parlamento dalyvavimą“. Pabrėžčiau „jūsų Parlamento dalyvavimą“.

Savo pirmoje oficialioje kalboje Tarybos Pirmininkas H. Van Rompuy taip pat sakė, kad Sutartis yra galinga priemonė, leisianti priimti mūsų laikų iššūkius. Jeigu taip būtų iš tikrųjų, tai nebūtų jokios prasmės pabrėžti mūsų galių ir kompetencijos stiprinimą oficialiame pranešime, o tada priimti siaurinantį Lisabonos sutarties aiškinimą, kuriuo iš Parlamento atimamos iki šiol turėtos prerogatyvos ir kurių netekti nėra jokio reikalo.

Taigi čia keliama klausimai pagrįsti sveika nuovoka, tačiau ši sveika nuovoka neapsiriboja tik doktrinos vertinimu bei skelbiamų ketinimų ir jų aiškinimo derme. Esama ir praktinių pasekmių, kuri kyla iš seno posakio, kad tas, kuris gali padaryti daugiau, žinoma, gali padaryti ir mažiau, ir šitai taikytina štai kam: kokia prasmė institucijai, kuri, turėdama kompetenciją nusikalstamumo srityje bei teroristinių išpuolių prevencijos ir kovos su jais srityje – mat dalyvauja bendro sprendimo procedūroje, – paskui nušalinti, *a priori*, nuo sprendimo dėl kitų priemonių, kurios, turėdamos poveikį piliečių teisėms, gali būti ne mažiau svarbios šiomis aplinkybėmis?

Jau baigiu, pone pirmininke. Tad čia principo reikalas, kad Lisabonos sutarties aiškinimas teisės aktuose iš tikrųjų atitiktų įtvirtintą Parlamento galių ir nustatytos kompetencijos stiprinimo nuostatą. Mažų mažiausiai kai kuriais atvejais, kaip buvo pažymėta klausime, turi būti įmanoma turėti dvilypį teisinį pagrindą, kai sprendžiama dėl piliečių teisių ir kyla grėsmė prieš terorą nukreiptoms politinėms priemonėms. Kitais atvejais, pvz., tokiais kaip Zimbabvės ir Somalio, turi būti numatytas neprivalomas tarimasis, o tai faktiškai ir įrašyta Štutgarto deklaracijoje dėl Europos Sąjungos, tai taip pat buvo paminėta klausime. Tokią poziciją norėjau čia išdėstyti, pone pirmininke.

Monika Flašíková Beňová, S&D frakcijos vardu. – (SK) Norėčiau pasakyti kad, mano nuomone, į Europos Parlamento narių pastangas Lisabonos sutarties ratifikavimo procese nebuvo – dabar diskutuojamos temos požiūriu – tinkamai atsižvelgta numatant aktyvesnį mūsų dalyvumą tuose procesuose.

Ribojamąsias priemones ir sankcijas laikau svarbia ES politikos priemone užsienio reikalų ir saugumo politikos srityse, taip pat, žinoma, teisingumo bei pagrindinių žmogaus teisių gynimo srityse. Suprantama, mes, Europos Parlamentas, tikėjimės galimybės daug plačiau dalyvauti priimančioms sprendimus šioje srityje.

Mes taip pat sutinkame, kad tikslinių priemonių ir sankcijų idėja – sumažinti poveikį civiliams gyventojams, ir aš džiaugiuosi, kad jūs paminėjote būtent šią sąlygą, ponio C. Malmström. Tačiau kaip vieninteliai tiesiogiai išrinkti atstovai tarp Europos Sąjungos institucijų, mes visgi gana pagrįstai buginėjame, kad jausimės kaip savotiškas prielipas kūrimo procese, o vėliau – nušalinti nuo sprendimų priėmimo ir priežiūros proceso.

Nemanau, kad tai visiškai teisinga, ypač tokiu atveju kaip šis, kai kalbama apie labai opią sritį, susijusią su teisingumu ir pamatinių teisių apsauga, nes kova prieš terorizmą yra labai opi tema mūsų šalių piliečiams ir visai ES. Todėl aš kantriai lauksiu, kol visas procesas įsibėgės, kad pamatyčiau, koks bus tas mūsų bendradarbiavimas.

Hélène Flautre, Verts/ALE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, kalbėsiu apie vadinamąsias tikslines sankcijas, protingas sankcijas, ir kartu sankcijas, kurios turi tiesioginį poveikį pagrindinėms teisėms – asmenų, organizacijų ar bet kokių kitų teisės subjektų. Šios pagrindinės teisės yra svarbios. Tai gali būti, pvz., judėjimo laisvė, bet taip pat nuosavybės apsauga.

Būtent dėl šių prežasčių tos tikslinės sankcijos turi derėti su tam tikru mažiausiu skaičiumi taisyklių proceso ir teisinio tikrumo atžvilgiu. Be to, pridurčiau, kad pagarba šioms juridinėms ir procesinėms taisyklėms turi esminę reikšmę, jeigu norima, kad šios tikslinės sankcijos būtų patikimos, taigi ir veiksmingos.

Mes šiuose Rūmuose prisimename, kaip Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja, atstovaujama vieno iš tuomečių jos narių, Dicko Marty, reikalavo skaidrumo ir teisės į gynybą ir parodė šio skaidrumo stygiaus absurdiškumą, atsižvelgiant į sąrašų sudarymo ir pavardžių pašalinimo iš sąrašų veiksmingumą. Įtraukimas į sąrašą ir pašalinimas iš jo buvo susiję su rizika paveikti ir nekaltus žmones, žmones, kurie nežinojo, kas nutiko, ir niekaip negalėjo pakeisti savo padėties, kurioje atsidurdavo dažniausiai atsitiktinai.

Štai kodėl prieiga prie duomenų, minima L. Michelio, taip pat pranešimas apie motyvus, dėl kurių asmuo buvo įtrauktas į sąrašą, bei apsauga, perduodamų asmens duomenų apsauga, yra esminiai šio proceso elementai.

Judant šia linkme pirmyn, vis dėlto prireikė didelio atkaklumo nukentėjusiųjų nuo Jungtinių Tautų ir Europos Sąjungos sankcijų sistemos, taip pat pilietinės visuomenės susitelkimo, žmogaus teisių organizacijų pagalbos, taip pat ir Europos Parlamento pastangų, kol buvo pasiekta, kad šių nukentėjusiųjų teises pripažintų Europos Teisingumo Teismas.

Pridurčiau, kad Tarybos pataisos dėl juodųjų sąrašų priklauso nuo teikiamų siūlymų, tarp jų ir Europos Parlamento. Štai kodėl absoliučiai būtina, kad Europos Parlamentas dalyvautų priimančioms, įgyvendinančioms ir vykdančioms sprendimų stebėseną, nes istorija liudija, kad būtent Europos Parlamentas padarė įmanomą Tarybos reglamento reformą.

Derek Roland Clark, EFD frakcijos vardu. – Pone pirmininke, teisės, kaip ir labdara, prasideda namie. Klausiu apie Europos sikhų teises. Tik dėl to, kad po drabužiais buvo prisisegę kirpanus, mažus ritualinius durklus, jiems buvo neleista įeiti į Europos Parlamentą.

Kirpano nešiojimas yra tikėjimo aktas, jie negali jų nusiimti, tad jų neįleidimas yra religinės ir rasinės nepakantos dalykas. Metai iš metų rašiau kiekvienam iš dviejų buvusių pirmininkų, taip pat Komisijai, ir visi atsakė, kad tie žmonės neįleidžiami saugumo sumetimais.

Švęsdama savo deimantinę sukaktį, karalienė Elžbieta atvyko į mano regioną, Rytų Midlandsą, kur bendravo su sikhais jų maldavietėje Lesteryje; visi jie buvo prisisegę kirpanus, o ji stovėjo taip arti jų, kaip jūs šalia kolegų.

Aš matau reikalą šiandien apie tai kalbėti, nes prieš mėnesį buvau Vestminsterio rūmuose. Ten, mūsų demokratiniame parlamente, labai arti Lordų Rūmų ir Bendruomenių Rūmų, aš sutikau keletą sikhų, visi buvo prisisegę kirpanus. Tarp jų buvo vyriausiasis sikhas, kurį pažinojau. Jo protėviai stovėjo pety petin su

mano protėviais, kovodami už demokratiją tuose konfliktuose, kurie taip sudarkė šią mūsų Europą. Dėl to jūs ir 700 kitų turite laisvę suvažiuoti iš visų keturių Europos kampų ir susitikti čia, šioje vietoje.

Taigi, kaip ten su ta Lisabonos sutartimi, kurioje kalbama apie Sąjungą, pastatytą ant pagarbos laisvei, lygybei, mažumų teisėms, nediskriminavimo vertybių pamatų? Ar jūs tesėsite savo įsipareigojimus pagal šią sutartį, ar tai ir liks tik tušti žodžiai?

Pirmininkas. – Pone D. R. Clarkai, sunku suprasti, kaip tai susiję su dabar vykstančia diskusija dėl žodžiu pateikto klausimo, tačiau dėkoju jums.

Andrew Henry William Brons (NI). – Pone pirmininke, kaip pateisinti Talibano įtraukimą į pradinį sąrašą toje pačioje kategorijoje kaip Osama bin Laden bei al-Qaeda?

Osama bin Laden ir al-Qaeda yra teroristai, kurie jau vykdė teroristinius aktus pasaulio mastu ir ketina įvykdyti jų dar daugiau ateityje. Privalome persekioti tuos žmones iki pasaulio krašto ir suvaržyti juos kiek įmanoma labiau.

Nors talibanas yra atgrasi, represyvi ir antidemokratinė organizacija, pasaulis yra pilnas nemielų režimų, o Talibanas netgi nėra valdžioje.

Jie žudo ir luošina mūsų kareivius Afganistane, dėl to visiškai pagrįstai yra nekenčiami. Tačiau jie nežudytų ir neluošintų mūsų kareivių, jeigu mūsų kareiviai nebūtų ten dislokuoti. Talibanas, kiek žinau, nepuoselėja jokių užmačių ką nors veikti anapus savo šalies sienų.

Ar nesama pavojaus, kad Talibano įrašymas į tą pačią kategoriją kaip al-Qaeda suteikia dingstį karo šalininkams JAV ir Jungtinės Karalystės administracijose dar daugelį metų tęsti betikslį, žudikišką karą, kurio neįmanoma laimėti? Be to, karai prieš musulmoniškas šalis tik provokuoja teroristinius žiaurumus.

Trumpam grįžtant prie Al-Qaeda, yra didelių abejonių dėl jos kaip organizacinio vieneto egzistavimo, kaip kažko, kas egzistuočiau anapus ideologinio darinio. Neįmanoma sudaryti galutinio ir išsamaus sąrašo joje veikiančių asmenų. Vienintelė galima strategija – budriai stebėti tas bendruomenes, iš kurių ji pritraukia savo narius, deja, taip pat ir nekaltus žmones, ne tik kaltus.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Pone pirmininke, Lisabonos sutartis turi tam tikrą specifiką ir ją pradedamos naujos Europos Sąjungos institucijų bendradarbiavimo programos. Aš sutinku su naująja tvarka; Europos Parlamento vaidmuo tapo svaresnis, kalbant apie asmenų teises, nes sprendimai nuo šiol bus priimami pagal bendro sprendimo procedūros reikalavimus.

Todėl manau, kad šiek tiek ginčytina tai, jog šiandien, pirmą plenarinį posėdį po to, kai įsigaliojo Lisabonos sutartis, esame įpareigoti diskutuoti ir gilintis į teises nuostatas dėl mūsų naujo vaidmens ribų, nors vos pradėjome veikti pagal ją ir mėginame prisitaikyti.

Visi be išimties sutariame, kad turime imtis ryžtingų kovos su terorizmu veiksmų. Siekiant tai įgyvendinti, dažnai būtina imtis griežtų priemonių, pavyzdžiui, šiuo atveju, banko sąskaitų ir lėšų išaldymo.

Kita vertus, asmens teisių pagarba ir apsauga yra pamatinė ir pagrindinė Europos Sąjungos vertybė, ir mes neturime teisės to nepaisyti, kai imamės priemonių piliečių saugumo labui, tačiau, žinoma, tai nereiškia, kad mes nesame apsisprendę laikyti kovą su terorizmu ir kita nusikalstama veika prioritetine sritimi. Žinoma, tiek Europos Parlamento Teisės tarnybos nuomonė, tiek ir Europos Bendrijų Teisingumo Teismo praktika juda šia kryptimi.

Mus tiesiogiai išrinko Europos Sąjungos piliečiai, būtent todėl mums suteikta konkreti atsakomybė paaiškinti piliečiams, kaip, viena vertus, mes rūpinamės jų saugumu ir kaip, kita vertus, mes tuo pat metu kovojame, kad apgintume jų teises. Mes esame kompetentingiausi žmonės šiam darbui.

Debora Serracchiani (S&D). – (IT) pone pirmininke, ponios ir ponai, Europos Sąjunga yra įsipareigojusi kovoti su visomis terorizmo formomis. Kai kalbame apie teroristinių nusikaltimų pažabojimą, turime užtikrinti, kad pagrindinių teisių yra iki galo paisoma ir kad priemonės, priimtose siekiant kovoti su terorizmu, būtų tinkamos ir veiksmingos.

Todėl ES institucijos privalo iki galo laikytis teisės į gynybą ir pagrindinių procedūrinių garantijų, taip pat ir tuomet, kai rengia sąrašus asmenų ir įstaigų, šiuo atveju susijusių su al-Qaeda, kuriems taikomos ribojamosios priemonės. Taip pat svarbu, kad šioms priemonėms būtų taikoma derama demokratinė ir parlamentinė kontrolė, kaip pagrįstai reikalaujama Lisabonos sutartyje.

Todėl aišku – ir tai patvirtino Parlamento Teisės tarnybos, – kad kiekviena tokio pobūdžio priemonė turi atitikti įprastą teisėkūros procedūrą tam, kad Europos piliečių atstovai galėtų visapusiškai atlikti savo vaidmenį, kaip teisės aktų leidėjai ir garantai.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Pone pirmininke, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 75 straipsnis reglamentuoja ribojamųjų priemonių įgyvendinimą kovojant su terorizmu, taigi ir bet kokių piliečių nuosavybės teisių varžymą, kaip antai banko sąskaitų įšaldymą. Nors šiomis nuostatomis aptariamas policijos bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose, 215 straipsnis yra apie bendrą užsienio ir saugumo politiką. Tačiau Taryba turi išskirtinę galią šioje srityje. Todėl viename puslapyje, 75 straipsnyje, Europos Parlamentui skiriamas vaidmuo bendrai leidžiant teisės aktus, o kitame puslapyje, 215 straipsnyje, teigiama, kad Europos Parlamentas tik turi būti informuojamas apie įvykius. Tačiau abu straipsniai susiję su galimu piliečių amens teisių ar juridinių asmenų teisių varžymu, todėl Taryba ir Komisija privalo paaiškinti šių dviejų nuostatų santykį ir visų pirma tai, kodėl nenumatytas Parlamento dalyvavimas 215 straipsnyje aptariamais atvejais.

Petru Constantin Luhan (PPE). Pone pirmininke, prieš įsigaliojant Lisabonos sutartį, tie trys siūlymai, apie kuriuos čia kalbame, buvo pagrįsti Europos Bendrijos steigimo sutarties 60, 301 ir 308 straipsniais. Šiuo metu tai gali būti įdomu nebent istorikams, nes teisinis pagrindas pasikeitė, ir dabar turime kaupti žvilgsnį į naujosios Sutarties 215 ir 75 straipsnius.

Kad ir kaip tai neįtikėtina, Lisabonos sutartis susiaurino Europos Parlamento vaidmenį šiuo konkrečiu atveju. 215 straipsnyje aiškiai nurodyta, kad Taryba turi tik informuoti Europos Parlamentą apie priimtas priemones, skirtingai nei pagal buvusią tvarką, kai buvo privalu tartis su Parlamentu tokiais klausimais. Negaliu su tuo sutikti ir tvirtai remiu savo kolegų iniciatyvą išsiaiškinti Parlamento dalyvavimo klausimą šioje srityje.

Neminėdamas teisinio aspekto, dėl kurio, tikiuosi, bus išsiaiškinta tinkamai bendradarbiaujant ES institucijoms, aš norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į svarbią problemą, dėl kurios mes čia diskutuojame: kovos su terorizmu ir su terorizmu susijusia veikla, pvz., tokia, kurią vykdo Osama bin Laden ir Al-Qaeda tinklas. Manau, kad kai kalbama apie tokius jautrius klausimus, mes negalime sau leisti juos klasifikuoti į griežtas kategorijas, pvz., ES vidaus ir ES išorės klausimus, nes teroro aktai gali būti sumanyti ne ES, bet rimtai pakenkti žmonėms, gyvenantiems Europos Sąjungoje.

Mūsų atsakomybė – apsaugoti šiuos Europos piliečius nuo teroristų veiksmų, todėl privalome turėti tam reikalingų priemonių. Pasitikiu jūsų nuovoka sprendžiant šią procedūrinę problemą, ir nekantrauju išgirsti Tarybos ir Komisijos atstovų nuomonę.

Carlos Coelho (PPE). – (PT) Ponia C. Malmström, ponios baronienės C. Ashton, ponios ir ponai, norėčiau grįžti prie klausimo, kurį bandė spręsti ne vienas mano kolega Parlamente, ypač pastarosiose kalbose (G. Papanikolaou ir J. Luhan).

Paanalizuokime imdami po vieną aspektą, pradedant pasiūlymais dėl Zimbabvės ir Somalio. Aš sutinku, kad čia turime reikalą su sankcijomis, nustatytomis Jungtinių Tautų, ir kaip tokios, jos aiškiai patenka į Europos Sąjungos išorės veiksmų taikymo sritį. Iš esmės, 215 straipsnis atrodo tinkamiausias. Tačiau pagal šį straipsnį, bet kuriuose juo remiantis priimtuose teisės aktuose turėtų būti numatytos būtinos nuostatos dėl teisių apsaugos priemonių, bet šis reikalavimas nėra įvykdytas nė viename iš pasiūlymų.

Šios iniciatyvos yra vien Komisijos, o ne iš bendro pasiūlymo dėl Komisijos ir vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai. Todėl nėra jokių abejonių, kad šie pasiūlymai neatitinka būtinų reikalavimų dėl sprendimų priėmimo pagal 215 straipsnį.

Dėl trečiojo pasiūlymo dėl asmenų ir grupių, susijusių su Osama bin Ladenu, Al-Qaida tinklu ir Talibanu, idėja, kad ši sritis priklauso Europos Sąjungos išorės veiksmų sričiai, yra nepagrįsta, kaip neseniai pažymėjo P. C. Luhan. Kadangi prevencija ir kova su terorizmu yra vienas iš svarbiausių prioritetinių Europos Sąjungos vidaus veiksmų, šis tikslas yra aiškiai įtrauktas į Lisabonos sutarties 75 straipsnį. Tuomet kaip tik tai turėtų būti tinkamiausias teisinis pagrindas, pagal įprastą teisėkūros procedūrą.

Ponia E. Malmström, mes tik pradedame įgyvendinti Lisabonos sutartį. Įsigaliojus šiai sutartimi, ar Taryba parodys savo geranoriškumą pradedama mūsų tarptautinių santykių plėtotę tinkamais veiksmais, ar ji ketina ir toliau tęsti ribotą analizę? Manau, mes visi norėtume pradėti tinkamiausiu būdu.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Pone Pirmininke, dėl specialiųjų ribojamųjų priemonių, su al-Qaeda susijusiems fiziniams ir juridiniams asmenims priklausančių lėšų įšaldymo ir priemonių, nukreiptų prieš Zimbabvės ir Somalio vyriausybių narius, lapkričio 5 d. Komisija ir Taryba pareiškė, kad Lisabonos

sutarčiai jau įsigaliojus, teikiant pasiūlymus reikia remtis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 215 straipsniu, o ne 75 straipsniu.

215 straipsnyje nurodoma, kad Taryba privalo pranešti Parlamentui apie bet kokius sprendimus, kuriais numatoma nutraukti ar apriboti ekonominius santykius ir t. t. Tačiau 75 straipsnyje aiškiai nustatyta, kad tuomet, kai tai būtina siekiant tikslų, nustatytų 67 straipsnyje, Parlamentas ir Taryba nustato, kitaip tariant, kartu priima sprendimus dėl reguliavimo priemonių su teroristine veikla susijusiems fiziniams ar juridiniams asmenims, grupėms ar subjektams priklausančių, valdomų ar laikomų lėšų, finansinio turto arba ekonominio pelno išaldymo.

67 straipsnyje taip pat nustatoma laisvės, saugumo ir teisingumo srities pagrindų tikslai.

Todėl atrodo akivaizdu, kad žmonių ar organizacijų, susijusių su teroristų veikla, atžvilgiu Tarybos reglamentų siūlymų teisinis pagrindas turėtų būti 75 straipsnis.

Dėl Zimbabvės ir Somalio, Taryba ir Komisija taip pat galėtų apsvarstyti Iškilmingą Štutgarto deklaraciją, kuria numatytas neprivalomas tarimasis su Europos Parlamentu užsienio reikalų klausimais, įskaitant tuos atvejus, kai Sutartimis šiuo atžvilgiu niekas nenustatoma.

Aš tiesiog patikslinu savo poziciją, pone pirmininke. Noriu pagrįsti Parlamento, kaip bendro teisės aktų leidėjo, vaidmenį, čia ir dabar, ir prašau Tarybos ir Komisijos labiau pagrįsto paaiškinimo. Šiam kartui viskas.

Seán Kelly (PPE). – Pone pirmininke, pirmiausia noriu pasakyti, kad kalbant šia tema, labai sunku surasti galutinį atsakymą, išaiškinantį, kas teisinga, o kas ne.

Po rugsėjo 11-osios įvykių visi žinome, kad gyvename labai pavojingame pasaulyje, kur laisvai veikia teroristai, visą dieną, kiekvieną dieną praleidžiantys planuodami savo mirtį sėjančias misijas ir kurie turi ekonominių išteklių, kartais ir valstybės remiami, atlikti savo užduotis.

Dėl šios priežasties tiems, kurie stengiasi kovoti su terorizmu, sunku įrodyti, kokie jie veiksmingi, bet manau, kad mes galėtume drąsiai teigti, kad, jei teroristams būtų atvertas kelias, šie rūmai jau seniai būtų buvę susprogdinti.

Nors svarbu, kad Parlamentas taikytų priežiūrą apribojimams dėl asmenų teisių ir t. t., tuo pat metu mes turime pasitikėti tais, kurie yra atsakingi už saugumą. Manau, netrūksta įrodymų, kad jie dirbo ir dirba gerai. Kartais negalime žinoti visko apie dalyvaujančius asmenis, tačiau visgi bendras principas čia yra geras.

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Norėčiau nuoširdžiai padėkoti, kad leidote man kalbėti šia tema. Manau, niekas šiame Parlamente neturi abejonių, kad terorizmas yra XXI a. praeiksmas ir kad turime jį sustabdyti. Todėl suprantu, viena vertus, mūsų rūpestį dėl pagarbos pagrindinėms teisėms, bet, kita vertus, mes žinome, kad čia turime reikalų su tokia sritimi, kur ne viskas gali būti vieša.

Todėl mano klausimas C. Ashton yra štai koks: ar, kaip Parlamentas, turime būti informuojami apie dalykus, kurie, mano galva, yra be galo svarbūs – apie įvairius apribojimus taikant kai kuriuos teisės aktus? Taigi mano klausimas yra toks: kiek ir kokios informacijos pasieks Europos Parlamentą? Mano nuomone, ši diskusija ne apie tai, ar Parlamentas gali tikėtis gauti šią informaciją, bet apie tai, kiek ir kokia bus ta informacija.

Miroslav Mikolášik (PPE). – (SK) Atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjungos veikimas grindžiamas atstovaujama demokratija, o Europos Sąjungos piliečiams Europos lygmeniu atstovauja Europos Parlamentas, esu įsitikinęs, kad šiuo atveju buvo būtina aiškiai numatyti Europos Parlamento dalyvavimą vertinant ribojamąsias priemones, darančias poveikį pagrindinėms asmenų teisėms.

Mano manymu, nenuoseklu nustatyti, kad Europos Parlamentas, viena vertus, turi būti atsakingas už nusikalstamumo problemas, ir visų pirma už terorizmo prevenciją bei kovą su juo, bet, kita vertus, negali dalyvauti priimant privalomas kovos su terorizmu priemones, kurios bus taikomos ES.

Tad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 215 straipsnis, kuris taikoms kaip 75 straipsnio nuostatų išimtis, pagal kurį Europos Parlamentas yra bendras teisėkūros organas, neturėjo būti taikomas ar aiškinamas taip, kad susilpnintų pagrindinių teisių apsaugą ir demokratinį sprendimų priėmimo procesą ES.

Pirmininkas – Prieš suteikiant žodį C. Malmström ir C. Ashton, leiskite man tiesiog pasakyti, kad šis Parlamentas labai daug tikisi iš jūsų abiejų ir labai gerai jus pažįsta, pirmiausia dėl jūsų asmeninio indėlio į darbą šiais klausimais praeityje. Mes nekantraujame tęsti glaudų bendradarbiavimą su jumis ir tikimės ir jūsų

paramos, kokios esame sulaukę praeityje, tam svarbiam vaidmeniui, kurį Europos Parlamentas gali atlikti šioje itin jautrioje srityje.

Cecilia Malmström, *Einanti Tarybos Pirmininko pareigas*. – (SV) Pone pirmininke, Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai kainavo ištis nemažai laiko, kad dabartinė Lisabonos sutartis išvystų dienos šviesą. Mes labai didžiujamės tuo, kad ji jau įsigaliojo. Joje padaryta svarbių patobulinimų, kurie bus naudingi Europos Sąjungai ir Europos piliečiams. Viena iš svarbiausių permainų, kuri įgyvendinama Lisabonos sutartimi, yra būtent bendro sprendimo galios suteikimas Europos Parlamentui teisingumo, saugumo ir laisvės srityje. Tai suteiks Europos Parlamentui bendro sprendimo galią daugelyje sričių. Tai geras dalykas, pagerinsiantis mūsų kartu kursimų teisės aktų kokybę. Jis taip pat padidins teisinį tikrumą ir tai labai svarbu, nes šios sritys yra jautrios ir problemiškos.

Taip pat norėčiau padėkoti jums už jūsų paramą nustatant sankcijas teroristams, asmenims ar režimams, kurie engia žmones ir neleidžia jiems naudotis žmogaus teisėmis. Sankcijos ir pagarba žmogaus teisėms bei teisinis tikrumas nėra tarpusavyje nesuderinami dalykai – visiškai priešingai. Sankcijos gali būti labai veiksmingos ir teisėtos, jei sykiu jos pasižymi teisiniu tikrumu. Galiu jus patikinti, kad Europos Parlamentas dalyvaus rengiant naujas taisykles, įskaitant tas, kurios susijusios su kova su terorizmu, pasitelkdamas savo bendro sprendimo teisę pagal 75 straipsnį, jei kalbame apie sankcijas, taikytinas Europos Sąjungoje.

O dėl išorės veiksmų, kitaip tariant, JT patvirtintų sankcijų, nukreiptų prieš trečiąsias šalis, čia Europos Parlamentas neturės bendro sprendimo teisės. Ir mūsų, ir Komisijos supratimu, tai aiškiai pasakyta Sutartyje. Tačiau mes itin dėmesingai įsiskaitysime į jūsų rezoliuciją šiuo klausimu ir niekuomet neišleisime iš akių žmogaus teisių aspektų, kai taikysime sankcijas, kaip apibrėžta ES ir JT. Mes stengiamės nuolat tobulinti procedūras.

Mes įsidėmėjome jūsų prašymą tartis su jumis, taip pat keistis informacija apie pasiūlymus dėl sankcijų sistemų. Aš esu tikra, kad galime našiai dirbti kartu, ir nė kiek neabejoju, kad surasime tinkamus būdus bendradarbiauti naudodamiesi esama institucine sąranga.

PIRMININKAVO: L. ROUČEK

Pirmininko pavaduotojas

Catherine Ashton, *kandidatė į Komisijos Pirmininko pavaduotojus*. – Pone pirmininke, kalbėsiu trumpai. Manau, kad yra trys pagrindiniai klausimai, apie kuriuos norėčiau kalbėti.

Pirma, gerbiamieji nariai visiškai teisėtai kalbėjo apie pagrindinių teisių svarbą ir manau, kad mes visi sutinkame, kad Europos Teisingumo Teismas šiuo atveju turėtų atlikti svarbų vaidmenį, ir Teismas, be visa kita, užtikrins, kad visoje Tarybos ir Komisijos veikloje būtų gerbiamos teisės. Ir aš tam labai pritariu.

Antras klausimas, kurį norėjau aptarti, yra gero bendradarbiavimo klausimas. Buvęs pirmininkas paragino mane ir M. Wallström labai aiškiai kalbėti apie svarbą, kurią mūsų darbo su Parlamentu vaidmeniui ir požiūriui jie teikia.

Manęs konkrečiai klausė, kokia informacija. Šiuo metu to nežinau. Manau, kad vienas iš dalykų, kuriuos turiu padaryti atlikdama šį naują vaidmenį, yra darbas su Parlamentu, kad pamatyčiau, kas tai yra. Kaip veiksmingai mes bendradarbiaujame ir kokia informacija įtraukiama, iš tikrųjų atsižvelgiant į tai, kas buvo pasakyta apie tai, ką galime pateikti į viešąją erdvę, o ko – ne.

Ir skirsiu tam daug dėmesio dėl visų tų priežasčių, dėl kurių to iš manęs tikisi Parlamento nariai.

Trečias ir paskutinis dalykas, apie kurį norėčiau kalbėti, yra teisinis tikrumas. Labai daug valandų praleidau nagrinėdama Lisabonos sutartį su Parlamentu, taigi kažkuriuo metu tą sutartį žinojau labai gerai. 75 straipsnio aiškinimas, žinoma, yra tai, kaip jūs grįžtate prie 67 straipsnio ir kaip tai aktualu tam tikrame kontekste, taigi teisinis patarimas, kurį gavome, yra siekti išsiaiškinti, kur iš tiesų tai dabar tinka. Patarimas, kurį gavome, yra aiškus. Parlamento nariai, žinoma, gali tam prieštarauti, bet, manau, labai svarbu, kad, nepaisant to, ką nuspręstume šiuo atveju, būtų teisinis tikrumas.

Tai labai svarbu, nes Lisabonos sutartis įsigalioja. Tai labai svarbu man, nes aš stengiuosi suprasti, kaip atlikti savo vaidmenį, kurį man teko garbė gauti. Labai svarbu, kad prieitume prie išvados šiuo klausimu. Pati manau, kad turime atsakymus tikrumo požiūriu. Tikrai suprantu Parlamento rūpestį; suprantu, kad vis tiek reikia iki galo bendradarbiauti.

Pirmininkas. – Gavau vieną pasiūlymą dėl rezoliucijos⁽¹⁾, pateiktą pagal Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 5 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

15. Galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais teisinio pagrindo patobulinimai, kurie būtini įsigaliojus Lisabonos sutarčiai (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – bendros diskusijos dėl

- žodinio klausimo Tarybai dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais teisinio pagrindo patobulinimo įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, kurį Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu pateikė Michael Cashman (O-0122/2009 - B7-0230/2009);

- žodinio klausimo Komisijai dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais teisinio pagrindo patobulinimo įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, kurį Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu pateikė Michael Cashman (O-0123/2009 - B7-0231/2009).

Michael Cashman, autorius. – Pone pirmininke, norėčiau pradėti pasakydamas, kad labai gera matyti čia Komisijos narę M. Wallström, taip pat pirmininkaujančios valstybės atstovę Ceciliją Malmström, nes mes kartu dalyvavome rengiant šį dokumentą nuo pat pradžių, t. y. 1999 m.

Įdomu prisiminti, kad tai, ką mes pasiekėme 2001 m. gegužės mėn. susitarimu, buvo tam tikru požiūriu istorinis įvykis – 15 valstybių narių perėjo nuo skirtingų tradicijų ir kultūrų, taip pat skirtingo požiūrio prie atvirumo ir skaidrumo. Mums pavyko pasiekti susitarimą ir, kas įdomu, tai daugiausia pasiekta dėl tuo metu pirmininkavusios Švedijos ryžtingumo.

Tai taip pat pasiekta dėl Komisijos pasiryžimo pripažinti, kad visose trijose institucijose reikia kultūrinių pokyčių. Turime matyti, kad atvirumas ir skaidrumas nesutrukdė demokratijai klestėti, o tik iš tikrųjų ją padidino. Sudarytos sąlygos atskaitomybei. Piliečiams sudarytos galimybės matyti, kas daroma jų vardu, ir, be abejonės, tai padėjo mums pakelti uždagą ir visiems laikams įrodyti, kad Komisijos ir Tarybos seifuose neslėptos jokios baisios paslaptys, nesu visiškai tikras dėl Parlamento, bet, tikiuosi, nebuvo to ir Parlamento seifuose!

Visų pirma noriu padėkoti Komisijos narei ir, jei galima, savo gerbiamai buvusiai kolegei Cecilijai Malmström už tą įsipareigojimą. Dabar mums reikia dar vieno įsipareigojimo. Kaip minėjau, daug pasiekėme. Turime dokumentų registrą. Turime ETT jurisprudenciją, dabar iš naujo ir pakartotinai apibrėžiame tai, dėl ko susitarta susipažinimo su dokumentais srityje. Sutikime su principu, kad su visais dokumentais turi būti galima susipažinti ir kad, kai tai neįmanoma, atsisakymas leisti susipažinti turi būti gana aiškiai ir konkrečiai apibrėžtas pagal 4 straipsnį (išimtis) arba 9 straipsnį (neskelbtini dokumentai).

Tačiau, einant toliau, Parlamentas ne kartą pareikalavo persvarstymo. Manau, kad redakcijoje, kurią Komisija pateikė Parlamentui, dėl kurios vėliau balsavome komitete ir kurios pirmasis svarstymas atidėtas šių metų kovo mėn., nepažengta pakankamai toli, ir žinau, kad mūsų nuomonė šiuo klausimu skiriasi. Būta ir susirūpinimo, – jo vis dar yra šiame Parlamente, – kad bandyta grįžti prie galimybės susipažinti su dokumentais, iš dalies prie pakartotinio dokumentų apibrėžimo – minties, kad išimtis būtų taikoma ištisiems dokumentų rinkiniams – ir bandyta pakartotinai apibrėžti trečiosios šalies veto teisės sąvoką.

Įdomu tai, kad balkone sėdintys mūsų piliečiai turėtų galvoti, kad kalbame apie kažką, kas vyksta kosmose, – straipsniai, trečiųjų šalių veto teisės, – bet iš tikrųjų kalbame apie įstatymą, kuris jiems leidžia įsitikinti, kad mes turime atsiskaityti: Parlamento nariai turi atsiskaityti už tai, ką darome jų vardu, Komisija – už tai, ką ji daro jų vardu, ir taip pat Taryba. Kaip jie ir NVO galėtų tai padaryti, jei tai, kaip dirbame ir kas ką daro įvairiuose padaliniuose, liktų gerai saugoma paslaptimi, atskleidžiama tik tiems lobistams ir tiems teisininkams, kurie tai žino?

Manau, kad tai yra svarbiausia Lisabonos sutartyje. Sutartyje teigiama, kad turėtume toliau stiprinti demokratiją. Turime toliau didinti galimybes susipažinti su dokumentais. Štai kodėl Parlamentas šiuo žodiniu

⁽¹⁾ Žr. protokolą.

klausimu ragina imtis įvairių rekomendacijų. Pirmiausia tai susiję su užtikrinimu, kad būtų remiamasi teisėmis, kurias turime, kad jos nebūtų mažinamos, ir su tuo, kad pagal Lisabonos sutartį nebėra tiesiog trijų institucijų, yra visos jų įsteigtos agentūros ir įstaigos, įskaitant Europos centrinę banką, tam tikrais atvejais Europos Teisingumo Teismą, Europos investicijų banką, Europolą ir Eurojustą. Visos tos institucijos dabar atskaitingos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001.

Manome, kad nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo pateikti pasiūlymai neatitiko sutarties dvasios arba raidės, arba, iš tikrųjų, išpareigojimų, kurie, manome, nustatyti pirminiame Reglamente (EB) Nr. 1049/2001, kuriuo, mūsų klausytojų naudai, reglamentuojama galimybė susipažinti su visų trijų institucijų visais turimais, gautais ar parengtais dokumentais.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, kaip žinote, didesnis skaidrumas labai svarbus klausimas pirmininkaujant Švedijai. Kalbant apie skaidrumą, ES institucijose nuėjome gana ilgą kelią. Tačiau tai ne tik mūsų įstatymai ir kiti teisės aktai. Skaidrumas yra susijęs su požiūriu ir su tuo, kaip įstatymai ir kiti teisės aktai taikomi praktiškai.

Šį rytą Tarpinstituciniame komitete dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais buvo labai malonu susitikti su Komisijos pirmininko pavaduotoja Margot Wallström ir Parlamento pirmininko pavaduotoja Diana Wallis. Susitikimas vyko pirmininkaujančios Švedijos iniciatyva. Komitetas nesusitiko dvejus metus. Buvo labai pozityvių ir specialių diskusijų, kaip galėtume padidinti galimybes piliečiams praktiškai susipažinti su institucijų dokumentais. Turėtume dažniau rengti susitikimus, ir tai buvo tik viena iš bendrų išvadų.

Man malonu, kad Lisabonos sutartyje didelis dėmesys skiriamas skaidrumui, visuomenės atliekamam tikrinimui ir demokratijai. Džiaugiamės tuo. Kalbant apie Reglamentą (EB) Nr. 1049, kurį vadiname Skaidrumo reglamentu, persvarstymą, pirmininkaujanti valstybė pirmiausia norėtų sutelkti pagrindinį dėmesį į naują teisinį reglamento pagrindą. Tai nustatyta Lisabonos sutarties 15 straipsnio 3 dalyje. Svarbiausias pasikeitimas dėl naujo teisinio pagrindo yra institucinės aprėpties išplėtimas. Paprastai kalbant tai reiškia, kad, nors ankstesnis straipsnis taikytas tik Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentams, nauju straipsniu visuomenės teisė susipažinti su dokumentais išplečiama ir įtraukiamos visos Europos Sąjungos institucijos, įstaigos, biurai ir agentūros. Yra tam tikrų Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, Europos centrinio banko ir Europos investicijų banko dokumentų apribojimų, bet tai gerokai platesnė sritis, negu buvo anksčiau.

Komisija paskelbė, kad pateiks pasiūlymą Parlamentui ir Tarybai, siekdama pritaikyti galiojantį Skaidrumo reglamentą prie naujų sutarties nuostatų.

Kol kas Tarybos darbas, susijęs su Skaidrumo reglamento persvarstymu, ir toliau bus grindžiamas pasiūlymu, kurį Komisija pateikė Parlamentui 2008 m. gegužės mėn.

Nuo 2008 m. gegužės mėn. Tarybos informacinė darbo grupė pasiūlymą persvarstė du kartus. Antras techninis persvarstymas užbaigtas šių metų birželio ir liepos mėn. ir jis apima nemažai pakeitimų, kuriuos Parlamentas patvirtino 2009 m. kovo mėn. plenariniame posėdyje. Gegužės mėn. Parlamentas nusprendė nebaigti Komisijos pasiūlymo oficialaus svarstymo Europos Parlamente. Norėčiau Parlamentui priminti, kad mano kolegė Beatrice Ask, Švedijos teisingumo ministrė, 2009 m. rugsėjo 2 d., Švedijai pradėjus pirmininkavimą, paaiškino Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui, kad yra pasirengusi pradėti institucijų diskusijas. Ji konkrečiai paklausė, ar naujai išrinktas Parlamentas ketina tęsti darbą, susijusį su 92 pakeitimais, kuriuos Parlamentas patvirtino 2009 m. kovo mėn. Tą klausimą ji uždavė dėl to, kad mes, pirmininkaujanti valstybė, turime žinoti Parlamento poziciją, ir nebūtina, kad tai būtų užbaigtas pirmasis svarstymas.

Kaip suprantu, naujasis Parlamentas dar neturėjo galimybės diskutuoti dėl Komisijos pasiūlymo, bet pagrindinį dėmesį sutelkė į galimą Lisabonos sutarties poveikį vykdomam persvarstymui.

Taryboje laukiame paskelbto Komisijos pasiūlymo, susijusio su Lisabonos sutarties poveikiu Skaidrumo reglamentui. Žinoma, mes ir toliau būsimė atviri diskusijoms su jumis dėl šio pasiūlymo ir, savaime suprantama, tokiose diskusijose tikrai natūralu būtų atsižvelgti į naujos sutarties poveikį.

Mano nuomone, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 15 straipsnio 3 dalis yra visiškai tinkamas pagrindas pasiūlymui pagal naują sutartį. Kiti straipsniai, susiję su apskritai visuomenės vykdoma priežiūra, geresniu institucijų ir piliečių bendradarbiavimu ir geru administravimu, labai svarbūs institucijų darbui, siekiant stiprinti demokratiją, veiksmingumą ir teisėtumą. Taip pat turime diskutuoti, kaip tokios rūšies tikslą reikėtų įgyvendinti. Tačiau manęs neįtikino, kad tam yra vietos Skaidrumo reglamento sistemoje. Aiškumo dėlei reglamente turėtų būti aiškos taisyklės, susijusios paprasčiausiai su galimybe visuomenei susipažinti su dokumentais, o ne daugybė kitų dalykų.

Margot Wallström, Komisijos Pirmininko pavaduotoja. – Pone pirmininke, gerbiamieji nariai, norėčiau pirmiausia kreiptis į M. Cashmaną. Manau, kad tai paskutinė galimybė ar proga, kai turėsiu jums padėkoti. Jūs iš tikrųjų esate kovos už šį konkretų reglamentą, taip pat už atvirumą ir skaidrumą Parlamente veidas. Tapote to veidu, simboliu ir propaguotoju.

Taip pat manau, kad mumis, švedėmis, – ir Cecilia Malmström, ir manimi, – labai pasitikima, ir nematau, kad žmonėms kils abejonių dėl to, ar tęsime kovą už atvirumą ir skaidrumą. Kartu mes turime savo uždavinius, nes taip pat atliekame skirtingus vaidmenis ir kartais turime labai tikroviškai vertinti, ką galime pasiekti, ir turime išsikvototi savo vietą kiekvienoje institucijoje. Tai ne visada lengva. Manau, kad visas politinis klimatas taip pat pakito, pakito ir politinė pusiausvyrą, ir tai padarė poveikį mūsų diskusijoms šiais klausimais.

Bet mūsų pradinis taškas, sakyčiau, yra visiškai tas pats ir mes taip pat teigiame, kad šis konkretus reglamentas dėl susipažinimo su dokumentais mums buvo labai naudingas. Daugelį metų tai buvo puiki priemonė, ir norime, kad ja ir toliau naudotųsi ne tik lobistai ar tie, kurie susimoka už dokumentų peržiūrėjimą. Norime, kad plačioji visuomenė ir žurnalistai galėtų tuo naudotis ir turėtų galimybę išsamiai susipažinti su dokumentais. Štai tokia mano pradinė mintis. Manau, kad, kaip girdėjote, panašiai galvoja ir ministrė.

Taip pat manau, kad pirmininkaujanti Švedija turi auksinę galimybę toliau kelti šį klausimą. Tikrai noriu padėkoti Parlamentui už galimybę surengti šias diskusijas dėl skaidrumo ir naujos Lisabonos sutarties, nes jose pabrėžiamas atvirumas ir tai, kas vadinama dalyvavimo demokratija. Visi sutinkame, kad tai labai palankiai vertinama plėtra.

Šiandien kyla toks konkretus klausimas: kokių priemonių Komisija imsis dėl Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 persvarstymo?

Kaip žinote, Lisabonos sutartimi išplėsta visuomenės teisė susipažinti su dokumentais, kaip girdėjome sakant ministrę, ir leidžiama susipažinti su visais visų Europos Sąjungos institucijų, įstaigų, biurų ir agentūrų dokumentais, nors yra keletas apribojimų, dėl suprantamų priežasčių taikomų Teisingumo Teismo, Europos centrinio banko ir Europos investicijų banko dokumentams.

Dėl Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 persvarstymo norėčiau nurodyti, kad naujas teisinis pagrindas, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 15 straipsnio 3 dalis, labai panašus į buvusį 255 straipsnį, pagrindinis skirtumas – institucinės aprėpties išplėtimas.

Šį klausimą Komisija šiais metais nagrinėjo gruodžio 2 d. komunikate. Komunikatu siekta suderinti nepatvirtintus pasiūlymus dėl antrinių teisės aktų, susijusių su nauja sutartimi. (Kai kuriems iš jūsų jie gali būti žinomi ES žargonu kaip „įstatymo projektai įvairiais klausimais“ (angl. *omnibus act*) – užmirškite tai tą pačią minutę, kai pasakysiu!)

Turiu omenyje, kad bet kuris teisės aktų leidėjas dabar gali įtraukti pakeitimus, kuriais išplečiama reglamento taikymo sritis įtraukiant kitas įstaigas ir institucijas. Tai taip pat sakau, kad Taryba žinotų, jog Komisija tai pateikė ir patvirtino.

Tolesnė teisėkūros proceso eiga, vedanti link iš dalies pakeisto Reglamento (EB) Nr. 1049/2001, teisės aktų leidėjų rankose: Parlamento ir Tarybos. Vis dar esame pirmojo svarstymo etape. Neturime teisėkūros rezoliucijos ir nežinome naujo Parlamento pozicijos. Žinoma, Komisija ir toliau prisidės siekiant susitarimo, kaip ir kituose teisėkūros procesuose.

Lisabonos sutartyje nustatomas teisinis dalyvavimo demokratijos pagrindas. Komisijoje mes jau ėmėmės nemažai iniciatyvų, kuriomis siekiama patobulinti konsultavimąsi su visuomene ir visuomenės dalyvavimą siūlomoje naujoje politikoje. Pvz., vertinsime Komisijos konsultacijų gaires lygindami su naujomis sutarties nuostatomis ir spręsimė, ar siekiant jas toliau tobulinti jas reikia taisyti, ir jau pradėjome darbą, susijusį su piliečių iniciatyva, pradėję diskusijas su visuomene, norėdami prieš pateikiant pasiūlymą išklausti piliečius ir suinteresuotąsias grupes.

Europos Vadovų Taryba praėjusią savaitę taip pat pripažino, kad piliečių iniciatyva yra labai svarbi. Ir pirmininkausianti Ispanija, kaip supratau, įtraukė tai tarp pirmų savo darbotvarkės klausimų. Jie nori greito parengimo.

Šį rytą, kaip jau girdėjome, pirmininkaujančios Švedijos iniciatyva susitiko Tarpinstitucinis komitetas dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais. Šios grupės uždutis – nagrinėti geriausią patirtį, spręsti galimus konfliktus ir toliau diskutuoti apie pokyčius galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais srityje.

Taigi drauge nusprendėme, kad sukursime „Atvirumo“ portalą; papildysime mūsų institucijų viešuosius registrus; paprašysime savo atitinkamų IT tarnybų susėsti ir suderinti prieigos pastangas ir dabar atsižvelgsime į galimybės susipažinti su dokumentais poveikį, kai mūsų institucijos kurs ar keis elektronines laikymo sistemas.

Žinau, kad dabar toks metų laikas, kai sudaromi norų sąrašai. Bet manau, kad kalbant apie atvirumą ir skaidrumą nereikėtų kliautis Kalėdų seniu. Manau, kad turime tai parengti dabar: Parlamentas, Taryba ir Komisija. Turime parengti realiai, konkrečiai ir tiesiogiai. Manau, kad jau pradėjome ir dabar turime toliau eiti šiuo keliu, taigi laukiame mūsų diskusijų.

Renate Sommer, PPE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, su pranešėju ir kitų frakcijų šešėliniais pranešėjais susitarėme pateikti žodinį klausimą dėl procedūros būklės ir tolesnių veiksmų. Remdamiesi Tarybos ir Komisijos atsakymu mes planavome diskutuoti, kaip veikti toliau. Iš tikrųjų ką tik gavome tą atsakymą. Man dar ne visai aišku, kodėl pranešėjas, priešingai negu susitarė frakcijos, staiga pateikė rezoliuciją, kurioje jis pateikė savo požiūrį. Kokio atsakymo jis nori iš Komisijos ir Tarybos? Pone M. Cashmanai, labai jus gerbiau, bet visa tai buvo padaryta tyliai, slapta ir visiškai neskaidriai. O jūs tikinate kovojantis už skaidrumą. Bandėte mus apeiti. Be to, manau, kad šios rezoliucijos teisėtumas labai abejotinas pagal Darbo tvarkos taisykles. Bet kokiu atveju rezoliucijos turinyje pakartota tai, kas yra praėjusią kadenciją jūsų parengtame pranešime, taigi tai visiškai nereikalinga.

Žinau, kad bandėte tartis su šešėliniais pranešėjais ir įtraukti bendrą rezoliuciją, bet aš iš esmės šiai rezoliucijai prieštarauju. Dėl Lisabonos sutarties įsigaliojimo, mano nuomone, dokumentų rinkinio teisinis pagrindas nepasikeitė tiek, kiek jis pasikeitė dėl pasikeitusio Europos Parlamento vaidmens. Pranešimas buvo ir yra dokumentas, priimamas taikant bendro sprendimo procedūrą. Tai taip pat paaiškina mano frakcijos rūpestį dėl rezoliucijos teisėtumo darbo tvarkos taisyklių požiūriu.

Nenoriu diskutuoti dėl šio turinio. Siekdamas įteisinti savo pasiūlymą dėl rezoliucijos, į ją įtraukėte daug skirtingų dalykų, įskaitant citatas iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, Lisabonos sutarties, Pagrindinių teisių chartijos, visas ištrauktas iš konteksto. Esant tokiai dokumento formai, kokia pateikta, tai nėra teisiškai logiška. Jūs nepriėmėte skaidrumo išpareigojimo, kuris aiškiai būtinas, bent tam tikru mastu. To, pvz., pagal tarptautinius susitarimus trečiosios šalys reikalauja kaip *conditio sine qua non*. Jums tik reikia pagalvoti apie susitarimą su JAV dėl SWIFT. Taip pat nėra jokio tarpininkavimo sprendimo, kurio forma būtų, pvz., *ex-post* skaidrumas. Jūs to neužtikrinote. Be to, nepaisoma kitų teisiškai ginamų teisių, kaip antai duomenų apsaugos ar teisės į privatumą.

Neturėtume patvirtinti šios rezoliucijos. Iš Komisijos ir Tarybos gavome gerą atsakymą ir turėtume tęsti remdamiesi tuo, kitaip sakant, atsakymu į mūsų žodinį klausimą. Prašyčiau jūsų, pone M. Cashmanai, atsiimti savo pasiūlymą dėl rezoliucijos.

Vilija Blinkevičiūtė, S&D frakcijos vardu. – (LT) Ačiū, pone Pirmininke, gerbiami kolegos. Aš tikrai pritariu kolegos Cashmano nuomonei, jog įsigaliojus Lisabonos sutarčiai ir pasikeitus teisinei situacijai dabar yra pats tinkamiausias laikas vėl atnaujinti diskusijas dėl 2001 m. reglamento, leidžiančio visuomenei susipažinti su dokumentais, ir esminio to reglamento patobulinimo ir pakeitimo.

Lisabonos sutartimi mes siekiame dar didesnio atvirumo visuomenei, nurodant, kad sprendimai turi būti priimami kuo atviriau ir kad būtų kuo labiau suprantami piliečiams. Juo labiau, jog nuo mūsų piliečių suvokimo ir galėjimo susipažinti su Europos Sąjungos veikla ir priimamais dokumentais yra susijęs visos Europos Sąjungos veiklos vertinimas ir pasitikėjimas jos veikla.

Atvirumas čia ypač reikalingas stiprinant demokratijos principus ir pagarbą pagrindinėms teisėms. Taigi, galimybė visuomenei susipažinti su dokumentais turi tapti pagrindiniu principu, o slaptumas turi būti taikomas tikrai išimtiniais atvejais.

Europos Parlamentas šioje srityje jau atliko labai daug darbo. Dar šių metų kovo mėn. parengė savo pranešimą dėl Komisijos siūlymo keisti dabar galiojantį reglamentą, ir šis Europos Parlamento pasiūlymas yra tinkamas pagrindas naujoms diskusijoms. Tačiau reikėtų nepamiršti, kad čia svarstomas reglamento pakeitimas, tad būtinas visų Europos Sąjungos institucijų tolesnis bendradarbiavimas ir bendras sutarimas dėl skaidrumo taisyklių peržiūrėjimo.

Patobulintas reglamentas sukurtų geresnį skaidrumo lygį. Kadangi Lisabonos sutartimi tvirtinami principai, kuriais siekiama didesnio Europos Sąjungos viešumo, artimesnio bendradarbiavimo su piliečiais, svarbu sukurti konkrečias priemones ir Europos Sąjungos institucijų administravimo pagrindus šiam tikslui pasiekti.

Todėl siūlyčiau naujai Komisijai kuo skubiau pateikti pasiūlymą ir susiderėti dėl bendros pozicijos su Taryba, norint pilnai užtikrinti atvirą ir nuolatinį dialogą su piliečiais ir su juos atstovaujančiomis asociacijomis.

Diana Wallis, *ALDE frakcijos vardu*. – Pone pirmininke, labai džiaugiuosi, kad užduotas šis klausimas, ir dėkoju M. Cashmanui už savo požiūrio išdėstymą. Iš tikrųjų, maniau, kad dėl rezoliucijos susitarė visos šio Parlamento frakcijos. Tai, kaip man buvo pasakyta, šią popietę vykusio susitikimo rezultatas.

Aišku, kad įsigaliojus Lisabonos sutarčiai mes galime toliau laipsniškai keisti visus su skaidrumu susijusius dalykus. Kaip šio Parlamento pirmininko pavaduotojai, atsakingai už skaidrumą, man tai ne visad būdavo lengva tema, bet tikrai manau, kad dabar turime progą veikti geriau ir turėti dar glaudesnę ryšį su savo piliečiais. Šiuose rūmuose mes nagrinėjame savo pačių tvarką, taikomą susipažinti su dokumentais ir informacija. Tikrai buvo malonu ši rytą susitikti su Cecilia Malmström ir Margot Wallström, nes visos trys mūsų institucijos bent kartą galėjo susėsti ir tikrai padaryti tam tikrą pažangą. Jau buvo minėta, – ir manau, kad mums tai yra stiprus proveržis, – kad susitarėme (kitaip negu šis tarpinstitucinis organas, kuris susitinka, kai prireikia, ir kas dvejus – trejus metus), jog vėl susitikime po šešių mėnesių, taip pat dėl gerokai reguliaresnio tvarkaraščio. Mes rimtai nusiteikę ir tai rimtas signalas, kurį kartu davėme, kad siekiame tikrai skaidraus portalo tarp visų mūsų, kad siekiame užtikrinti, jog mūsų piliečiai galėtų matyti teisėkūros proceso eigą visuose jo etapuose ir kad jie iš tikrųjų gali prisidėti ir tikrai suvokti, ką mes darome.

Taigi mano frakcija – ir manau, kad visos frakcijos – sutarė dėl pakeitimų, kurie atspindės šiandienos pažangą. Man belieka padėkoti mums, trims damoms, kad pasiekėme pažangos šiuo klausimu.

Zbigniew Ziobro, *ECR frakcijos vardu*. – (PL) Pone pirmininke, daugelio publicistų, kurie domisi Europos reikalais, nuomone, Europos institucijose daugelį metų buvo matoma tai, kas vadinama demokratijos trūkumu. Šis kaltinimas kartais yra nepagrįstas, bet kartais jis iš tikrųjų turi pagrindą. Pastaruoju atveju nurodoma, kad kai manoma, jog svarbius sprendimus priima anonimiškai Europos klerkai kažkur toli Briuselyje, demokratijos mechanizmas neveikia tinkamai. Štai kodėl reikėtų pabrėžti, kad atvirumas yra labai svarbus Europos Sąjungos veiklos elementas. Institucija turi būti atskaitinga visuomenei. Kitaip, kaip rodo istorija, valdžia išsikreipia.

Europos visuomenę sudaro įvairios tautos, gyvenančios konkrečiose šalyse. Todėl Europos Sąjungos institucijos turi atsakyti kiekvienos valstybės narės piliečiams, o būdas užtikrinti nuolatinę visos valdžios, kuri patikėta Europos Sąjungai, priežiūrą – leisti išsamiai susipažinti su dokumentais. Pirmiausia galvoju apie Europos Komisijos arba Tarybos darbo dokumentus, analizes ir konsultacijas. Labai svarbu, kad suinteresuotųjų grupių įtaka reglamentų kūrimui būtų registruojama ir atvira visiems. Svarbu, kad ne tik Parlamentas galėtų išsamiai susipažinti su dokumentais. Visų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai turėtų turėti demokratinės priežiūros teisę, kad ja galėtų naudotis kiekviena suinteresuota visuomenės organizacija ir kiekvienas žurnalistas. Tik skaidrumas gali garantuoti, kad Europos Sąjungos institucijos ir darbuotojai pasinaudos jiems suteiktomis teisėmis bendram valstybių narių piliečių labui.

Rui Tavares, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (PT) Ponios ir ponai, šios diskusijos sukasi aplink pasitikėjimo klausimą. Europos institucijos visad prašo piliečių pasitikėti jomis. Vykstant Lisabonos sutarties procesui, kad ir kas būtų, jos prašė piliečių pasitikėti jomis. Finansų krizė prasidėjo ir jos prašė piliečių pasitikėti jomis. Ką gi, pasitikėjimas yra dviejų kryptių kelias, negalima nuolat prašyti piliečių pasitikėti jumis ir kartu nepasitikėti piliečiais tiek, kad būtų galima jiems parodyti visus procesus ir vidaus darbą, kuris yra varomoji Komisijos jėga. Tie, kas turi valdžią, negali skųstis, kad piliečiai nepasitiki politikais, jei politikai patys nepasitiki piliečiais.

Tai demokratijos problema; ir ne tik, tai taip pat su švaistymu susijusi problema. Visuomenė pati savaime yra didžiulė žinių talpykla, kurią mes švaistysime, jei piliečių neįtrauksime į Europos Sąjungos lyderystės ir valdymo procesą. Taigi, neturiu jokių nuogastavimų sakydamas, kad visiškai palaikau pranešėjo pastangas, kad jis puikiai pasitarnauja demokratijai ir kad mes turėtume eiti ne tik link skaidrumo, bet ir, pirmiausia, link užtikrinimo, kad skaidrumas nebūtų tik gražus žodis, o reikštų kažką konkrečiau.

William (The Earl of) Dartmouth, *EFD frakcijos vardu*. – Pone pirmininke, Europos Sąjunga mano šalyje ir kitur turi visiškai pelnytą reputaciją, kad sprendimus priima paslapčia, slaptai ir vogčiomis. Todėl būtų manoma, kad Komisija dės visas pastangas dabar būti atvira ir skaidri. Vietoj to Komisija pateikė šį pasiūlymą, – atrodo, jis yra 1049, – kurio dalimi faktiškai ribojama galimybė susipažinti su dokumentais, kurie dabar vieši.

Be to, dar yra vienas svarbus objektyvus dalykas, kurį atsimenu iš savo studijų Harvardo universitete, būtent: neskaidriai ir be tinkamo visuomenės atliekamo tikrinimo priimti sprendimai savaime turi tendenciją būti

blogi sprendimai. Turėtume sutikti, kad viena iš priežasčių, kodėl Komisija pateikia tiek daug prastai apsvartytų, prastai apgalvotų, netinkamų ir netinkamai parengtų sprendimų, su kuriais mes Anglijoje ir kitose šalyse turime sutikti, yra skaidrumo stoka. Taigi, raginčiau Komisiją dar kartą pagalvoti dėl šios teisinės sistemos, jei tokiai ydingai tokios ydingos valdymo sistemos institucijai apskirtai įmanoma dar kartą pagalvoti.

Salvatore Iacolino (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, labai atidžiai klausiausi Komisijos, pirmininkaujančios valstybės ir savo kolegų narių kalbų. Stokholmo programoje tikrai labiau paaiškinta teisės susipažinti su ES institucijų parengtais dokumentais svarba.

Lisabonos sutartyje taip pat dar kartą patvirtinta teisė fiziniams ar juridiniams asmenims susipažinti su dokumentais, kartu užtikrinant, kad būtų sukurti reglamentai, kuriuose būtų nustatyti kriterijai ir apribojimai, atsižvelgiant į kiekvienos įstaigos ypatybes. Kaip jau minėta, šiais metais Parlamentas jau turėjo progą spręsti klausimus dėl susipažinimo su dokumentais, nuomonės kartais kažkiek skyrėsi.

Šiandien visi sutinkame, kad reikia faktiškai priimti 2001 m. reglamentą, tačiau M. Cashmano pasiūlytas sprendimas neatrodo patikimas tiek, kiek galimybė gauti dokumentus juo išplečiama nepaisant jokių pagrįstų ribų, o tai iš tikrųjų kartais gali prieštarauti vyraujančiam viešajam interesui. Pacituosiu kelis pavyzdžius: derybos su trečiosiomis šalimis ar kita neskelbtina veikla turėtų būti aiškiai apibrėžtos, reikėtų teisėtos teisės į skaidrumą, atskleidimą bei žinojimą ir atsakymo suteikti galimybę susipažinti su dokumentais paisant vyraujančio ir pripažinto viešojo intereso pusiausvyros.

Liekame įsitikinę, kad reikia skatinti teisę fiziniams ir juridiniams asmenims susipažinti su dokumentais, kartu žinodami, kad privalome apibrėžti pagrįstą principą prieštarangiems poreikiams subalansuoti: Europos ombudsmeno vaidmens išplėtimas, tikslų ir tinkamų susipažinti taikomų kriterijų nustatymas, laikinų dokumentų, kurie laipsniškai vestų link piliečių poreikius, suderinamus su tinkamu institucijų veikimu, atitinkančių taisyklių, pasirašymas. Pasikliauname šiuo metu pirmininkaujančios valstybės, pirmininkausiančios Ispanijos vaidmeniu ir Komisijos veikla to siekiant.

Cornelis de Jong (GUE/NGL). – (NL) Pone pirmininke, kurių tiksliai dokumentų ieškote? Koks dokumento numeris? Tai tik keli atsakymai, kurių gali tikėtis piliečiai, pateikę klausimą Europos institucijoms. Tačiau piliečiai nori gauti informaciją, o ne reklaminę medžiagą ar neiššifruojamus politikos dokumentus, taigi reikia drastiškų pokyčių. Pagrindinis dėmesys turi būti skiriamas piliečiams. Tai yra M. Cashmano, kuriam norėčiau padėkoti už puikų ir – skiriu tai R. Sommer, kuri, deja, išėjo iš salės – labai skaidrų bendradarbiavimą pastaruosius kelis mėnesius, užduotų klausimų pagrindas.

Norėčiau matyti, kad dalis Europos informacijos biudžeto būtų išleidžiama užtikrinti (ir skaitmeninėmis informacijos priemonėmis, ir asmeniškai kalbant), kad piliečiai gautų tikrą, išsamią informaciją ir atsakymus į tokius klausimus kaip „Ar galite man tiksliai pasakyti, kokia Europos priimto sprendimo dėl Europos pastangų Kopenhagos klimato kaitos konferencijoje pažanga?“ Štai ką piliečiai nori žinoti, taigi raginu Komisiją, Tarybą, o labiausiai Parlamento narius paremti mūsų iniciatyvas, kuriomis siekiama didesnio skaidrumo. Tai man atrodo vienintelė tikrai aiški mintis.

Heidi Hautala (Verts/ALE). – (FI) Pone pirmininke, galimybė visuomenei susipažinti su dokumentais reiškia piliečių teisę dalyvauti priimant sprendimus ir gauti informacijos, kad galėtų tame dalyvauti. Lisabonos sutartyje patvirtinama ši pagrindinė ES piliečių teisė. Jei Europos Parlamentas negina šios pagrindinės teisės, kas ją gins?

Štai kodėl labai svarbu šiame posėdyje patvirtinti stiprią ir aiškią poziciją, palankią skaidrumui. Turime nesutikti su jokiais žingsniais atgal arba tuo, ką siūlo Komisija.

Galiu jus patikinti, kad yra labai daug neteisingų klausimo, kurį čia sprendžiame, interpretacijų. Nenorime kelti pavojaus tarptautinėms deryboms, bet manome, kad piliečiai turi teisę žinoti, kokie klausimai, turintys poveikį jų teisėms, aptariami su užsienio jėgomis. Neteigiama šiuo atveju ir to, kad kiekvienas Europos Parlamento narys turėtų viešinti savo elektroninio pašto turinį. Jei kas nors to bijo, tikrai nėra jokio poreikio bijoti.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Pone pirmininke, skaidrumo ir galimybės piliečiams susipažinti su dokumentais klausimas Europos Sąjungoje, be jokios abejonės, yra svarbus, nes žmonės visoje Europoje dar vis labai nepatenkinti Europos integracijos politika.

Būtent taip yra Austrijoje, kur didelė dalis gyventojų nepatenkinti Europos Sąjunga arba skeptiškai ją vertina, nes jiems atrodo, kad nėra skaidrumo ir nėra galimybės susipažinti su politika. Lisabonos sutarties parengimo, o tada stūmimo procesas, kartu su Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir vyriausiosios įgaliotinės išrinkimu,

sudarė piliečiams išpūdį, kad jie negali matyti, kas vyksta, kad nėra skaidrumo ir jie neturi jokio supratimo, kodėl tai padaryta. Manau, kad jei Lisabonos sutartis turi būti naudinga Europos piliečiams, svarbu, kad leistume žmonėms jausti, kad jie gali nustatyti, kas Europos Sąjungoje priima sprendimus, kodėl ir kaip tai daroma.

Michael Cashman, *autorius*. – Pone pirmininke, manau, kad būtina iškelti du klausimus.

R. Sommer vis dar salėje, taigi manau, kad būtų tinkama, net jei ji nesiklauso, atsakyti į tai, ką ji sakė. Ji pateikė nemažai kaltinimų. Vienas iš jų – aš elgiausi neskaidriai. Norėčiau pataisyti tai ir pasakyti, kad visos frakcijos ir visi pranešėjai buvo kviešti į visus posėdžius. Tais kartais, kai jie negalėdavo dalyvauti, posėdžiuose jų pozicijoms ištikimai atstovauta. Vėliau visi sprendimai pateikti visiems šešėliniams pranešėjams ir visoms frakcijoms.

Siūlyta, kad kas nors turėtų atsiimti šį pasiūlymą dėl rezoliucijos, kuri, R. Sommer nuomone, yra nedemokratinė ir neskaidri ir apie kurią jos frakcija nieko nežinojo. Ką gi, man tai įdomu, nes šią popietę kalbėjausi su jos frakcija, PPE, dėl jų pasiūlymo dėl rezoliucijos dėl žodinio klausimo projekto. Taigi man belieka galvoti, kad ji buvo blogai informuota, ir apskritai aš laikiu nuoširdžių ir sąžiningų derybų su PPE ir visomis kitomis frakcijomis.

Galiausiai tai buvo mano klaida. Tai paskutinis kartas, Komisijos nare M. Wallström, ir aš susitiksiu akis į akį čia, salėje, ir tik norėjau pasakyti, jei leisit, kad aš ir Parlamentas niekada neabejojome jūsų įsipareigojimu atvirumui ir skaidrumui. Jūs absoliučiai teisi: visada turėjome kovoti dėl savo vietos mūsų institucijoms ir jūs puikiai kovojote dėl savosios ir niekada nenukrypote nuo atvirumo ir skaidrumo principo.

Jūs esate ir, esu tikras, būsite puiki valstybės tarnautoja, turinti pavyzdinę charakteristiką. Niekada nevengėte daryti to, kas jums atrodė tinkama, teisinga ir padoru, ir norėčiau padėkoti jums žmonių, kurie neturėjo privilegijos su jumis susitikti, vardu.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas*. – (SV) Pone pirmininke, teisės aktas, susijęs su galimybe visuomenei susipažinti su dokumentais, kitaip tariant, tai, ką mes šiuo atveju vadiname Reglamentu (EB) Nr. 1049, mums puikiai pasitarnavo. Labai didžiuojuosi, kad jam rengiantis vaidmuo teko ir man, kartu su M. Cashmanu, prisidedant ir Komisijai, kuriai atstovavo M. Wallström.

Lisabonos sutartis suteikia mums galimybę žengti dar vieną žingsnį ir išplėsti aprėptį. Tai labai teigiamas dalykas. Apgailėstauju, kad rudenį nebuvo galima inicijuoti tarpinstitucinio dialogo su Europos Parlamentu. Prieš tęsdami laukėme Europos Parlamento nuomonės. Manau, kad pirmininkausiančiai Ispanijai taip pat reikės šiek tiek nurodyti Europos Parlamento poziciją šiuo klausimu, kad būtų galima judėti į priekį tarpinstitucinėse derybose.

Kol to laukiama, daug ką reikia padaryti. Ir M. Wallström, ir D. Wallis paminėjo mūsų šio ryto susitikimą, kuris yra apčiuopiamas būdas skatinti skaidrumą ir galimybę susipažinti su dokumentais ir siekti, kad mūsų institucijos taptų palankesnės naudotojams. Vienas iš dalykų, dėl kurių diskutavome, buvo, kaip galėtume pasinaudoti savo kompiuterinėmis sistemomis taip, kad piliečiai, žurnalistai, NVO ir kiti galėtų stebėti teisės akto rengimo eigą nuo Komisijos pasiūlymo iki pat galutinio balsavimo dėl jo.

Manau, kad tai labai padėtų didinti ES supratimą ir išsanimą bei pasitikėjimą ja. Kaip jau sakytą, skaidrumas geras dalykas ir jis būtinas bei svarbus. Jis padidina sprendimų veiksmingumą, pasitikėjimą sprendimais ir mažina klaidų riziką ir įtarimus.

Jei ES teisėtumas sprendimų atžvilgiu didės, tai taip pat bus gerai ir mūsų sprendimų kokybei. Todėl puiku, kad Europos Parlamentas diskutuoja šiuo klausimu, ir aš tikiuosi, kad šio klausimo bus toliau imamas, net jei Tarybai pirmininkaujanti Švedija ir neturės galimybės tai padaryti. Labai dėkoju M. Cashmanui ir Parlamentui už šio klausimo iškėlimą.

Margot Wallström, *Komisijos Pirmininko pavaduotoja*. – Pone pirmininke, tai buvo labai veiksmingas būdas truputį suminkštinti mano širdį, nes dabar kalbu paskutinį kartą. Negalėjau pasirinkti geresnės temos, kuria paskutinį kartą kalbėčiau Europos Parlamente ir kuri, tikriausiai, susijusi su atvirumu ir skaidrumu.

Leiskite pasakyti kelis pagrindinius faktus. Europos Komisija pateikė pasiūlymą. Tai vienintelis pateiktas pasiūlymas. Mes tai padarėme priimdami naują redakciją, o tai reiškia, kad manome, jog pagrindiniai šiame reglamente išdėstyti principai yra pagrįsti; taigi jie geri. Galime juos naudoti, bet turime juos sušiuolaikinti, atnaujinti ir padaryti veiksmingesnius. Tai visa už šio naujos redakcijos slypinti mintis.

Mūsų požiūris į kelis dalykus – kaip apibrėžti dokumentus ir kt. – šiek tiek skyrėsi, bet tai tik panašų į derybas, kurias turime pradėti, ir turime pasiekti, kad reikalai pajudėtų į priekį. Tam padaryti mums reikia pirmojo svarstymo Parlamente. Tai pagrindinė mūsų mintis.

Taip pat manome, remdamiesi nauja sutartimi, kad galime tai padaryti išplėsdami šio reglamento taikymo sritį. Tai pagrindinis skirtumas, kaip mes tai matome Komisijoje. Dabar jis bus taikomas visoms Europos Sąjungos įstaigoms, agentūroms ir pan. Štai kur šiandien esame, taigi tikimės, kad Parlamentas kuo skubiau atliks pirmąjį svarstymą. Tada galėtume taip pat išklausti Tarybos nuomones, kad galėtume pradėti tinkamas diskusijas ir derybas ir galiausiai priimti sprendimą.

Dėl keleto labai svarbių klausimų, kuriuos jūs, pone M. Casmanai, iškėlėte savo pranešime: manau, kad yra kitų priemonių, kuriomis galėtume pasinaudoti, nes tai šiek tiek peržengia šio reglamento taikymo srities ribas. Tačiau tai vis tiek labai svarbios iniciatyvos. Jos susijusios su registrais, su dalykais, apie kuriuos diskutavome, – pvz., šiandien, – kur galėtume didinti atvirumą ir skaidrumą kitais būdais ir ne tik reglamentu. Šiuo klausimu tęsime darbą. Žinau, kad jums tai nelabai patinka, bet ėmiausi iniciatyvos parengti atvirumo veiksmų planą, kurio dalis šiandien aptarėme, kuriame galėtume sujungti pastangas atvirumo ir skaidrumo srityje, jas tęsti ir kovoti už tai.

Ta pozityvia gaida – tikrai norėčiau, kad ji būtų pozityvi – norėčiau padėkoti jums visiems, taip pat norėčiau pasinaudoti galimybe pasakyti jums visiems „Linksmų šv. Kalėdų ir laimingų naujųjų metų“.

Pirmininkas. – Leiskite man pasinaudoti proga dar kartą jums padėkoti už mūsų bendradarbiavimą visus tuos metus. Linksmų šv. Kalėdų ir kuo geriausios kloties jums.

Gavau penkis pasiūlymus dėl rezoliucijos⁽²⁾, pateiktus pagal 115 straipsnio 5 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks 2009 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienį.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz (PPE), raštu. – (PL) Pone pirmininke, manau, kad susipažinimo su ES organų ir institucijų dokumentais klausimas, kuriuo šiandien čia diskutuojame, yra labai svarbus Europos Sąjungos teisėkūros atžvilgiu, todėl labai svarbu užtikrinti skaidrumą, kad kiekvienas ES pilietis galėtų susipažinti su dokumentais, kuriuos, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 15 straipsnio 3 dalyje, sudaro ne tik galiojantys teisės aktai, bet ir jų projektai. Vadinas, kiekvienas fizinis arba juridinis asmuo, gyvenantis arba turintis registruotą buveinę Europos Sąjungoje, gali daryti tiesioginę įtaką naujiems teisės aktams; tai tam tikros formos viešoji kontrolė. Šiuo metu galiojančiu Reglamentu Nr. 1049/2001 užtikrinama pakankama galimybė susipažinti su ES dokumentais, bet, 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, turime priimti ypatingą iššūkį, nes padidėjo ES piliečių vaidmuo ir tikrasis jų dalyvavimas. Taigi, neribotos galimybės susipažinti su dokumentais yra svarbus būsimos ES formos ir funkcijos rodiklis.

16. Situacija Gruzijoje (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl padėties Gruzijoje.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, šią popietę aptariame daug įvairių klausimų, todėl taip įdomu atstovauti Tarybai pirmininkaujančiai valstybei. Netrukus diskutuosime apie Gruziją. Žinau, kad šiuo klausimu labai domisi Europos Parlamentas; jis svarbus ir man. Iš karto aiškiai pasakau, kad ES visapusiškai remia Gruzijos stabilizavimą, jos padėties normalizavimą ir demokratines reformas.

Gruzijai padedame keliais labai konkrečiais būdais: vykdomė ES stebėsenos misiją (ESSM), aktyviai dalyvaujame ir imamės pagrindinio vaidmens Ženevos derybose ir teikiame didesnę ES finansinę paramą siekdami gerinti humanitarinę padėtį ir skatinti Gruzijos ekonomikos atkūrimą.

Užmezgusi Rytų partnerystę, ES sustiprino ryšius su Gruzija ir kitomis šalimis. Sudarome sąlygas gerinti santykius asociacijos susitarimais ir didindami laisvosios prekybos sritis. Gruzija tikrai siekia užtikrinti stabilumą ir gerovę. Padėsime jai siekti šio tikslo. Vis dėlto, norėdama pasiekti tikrai gerų rezultatų, Gruzija

⁽²⁾ Žr. protokolą.

ir toliau turėtų daug dėmesio skirti demokratinėms reformoms. Labai daug dėmesio skiriame geram socialiniam valdymui ir žmogaus teisėms. Džiaugiamės, kad Gruzija nori tęsti demokratines reformas ir yra tvirtai pasiryžusi pradėti antrą reformų etapą.

Gruzija daug laimėtų, jei įtvirtintų demokratiją ir užtikrintų pagrindines piliečių laisves ir žmogaus teises. Tai, be abejo, būtų naudinga ne tik šaliai ir joje gyvenantiems žmonėms, bet ir separatistinių regionų gyventojams, nes būtų galima jiems sudaryti palankesnes sąlygas. Politinė aplinka sudėtinga. Vyriausybės ir opozicijos derybose ir toliau reikėtų siekti bendro sutarimo dėl pagrindinių institucijų steigimo elementų, konstitucinių ir rinkimų reformų, žiniasklaidos laisvės ir žmogaus teisių. Be to, Gruzijos Vyriausybė ir toliau turi palaikyti ryšius su opozicija ir pilietine visuomene.

ES pasiruošusi padėti šioje srityje. Siekti pažangos padedama ne tik bendradarbiaujant pagal Europos kaimynystės politikos veiksmų planą, bet ir dvišale Rytų partnerystės strategija. Be to, svarstome apie derybų nurodymus dėl asociacijos susitarimo su Gruzija, Armėnija ir Azerbaidžanu. Gerindami santykius su šiomis šalimis laikysimės dalyvavimo, diferencijavimo, sąlygiškumo ir bendros atsakomybės principų. Džiaugiamės Gruzijos pastangomis gerinti santykius su ES, atsižvelgiant į Rytų partnerystę kuriamą perspektyvą.

Dabartinėmis aplinkybėmis ES stebėsenos misija labai svarbi siekiant užtikrinti stabilumą. Įgaliojimai pratęsti iki 2010 rugsėjo mėn. Daugiausia dėmesio skiriame šalių tarpusavio pasitikėjimo skatinimo priemonėms. Pasirašius Ženevos susitarimą dėl incidentų prevencijos ir reagavimo į juos mechanizmą, stebėsenos misijai tenka ypatingas vaidmuo derinant įvairių šalių – Gruzijos, Rusijos ir Pietų Osetijos bei Abchazijos *de facto* valdžios institucijų – mechanizmus.

Nepaisant tam tikrų sunkumų, šalims pavyko susitarti dėl kelių dalykų ir, pvz., įsteigta karštoji linija, kad būtų galima spręsti saugumo problemas prie administracinių Pietų Osetijos ir Abchazijos sienų. Taikant stebėsenos mechanizmą, ja naudotasi mažinant šalių įtampą po incidentų Juodojoje jūroje ir sprendžiant prie administracinės Pietų Osetijos sienos kilusį incidentą, kai buvo suimtas ir vėliau paleistas 21 Gruzijos pilietis.

Tęsime stebėsenos misiją su suinteresuotosiomis šalims. Normalizuojant padėtį bus svarbu incidentų prevenciją pakeisti pasitikėjimo skatinimo priemonėmis. Misijos metu stebimos naujai įkurtos gyvenvietės, per praėjusių metų rugpjūčio mėn. karą šalies viduje perkeltų asmenų perkėlimas ir jų ryšių su Gruzijos valdžios institucijomis, NVO ir tarptautinėmis organizacijomis gerinimas. Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad beveik visi ankstesnių konfliktų metu šalies viduje perkelti asmenys vis dar gyvena tarptautinių standartų neatitinkančiomis sąlygomis, nors padėtis nuo 2008 m. pagerėjo. Misijos metu ir toliau kiek galėdami gerinsime bendravimą su valdžios institucijomis sąlygas.

Labai svarbus misijos įvykis buvo dviejų susitarimo memorandumų su Gruzijos gynybos ministerija ir Vidaus reikalų ministerija įgyvendinimas. Vis dėlto akylai stebime, kad, trūkstant šalių tarpusavio pasitikėjimo, Gruzijos valdžios institucijos nenustotų taikiosios susitarimo memorandumų.

Žinote, kad neseniai paskelbta tarptautinės nepriklausomos konflikto Gruzijoje tyrimo misijos ataskaita. Visos suinteresuotosios šalys ir visa tarptautinė bendruomenė gali pasimokyti iš šios ataskaitos. Ją reikėtų vertinti ne dalimis, bet kaip visumą. ES nuolat primena tvirtą paramą Gruzijos suverenumui ir teritoriniam vientisumui, atsižvelgdama į tarptautiniu lygmeniu pripažintą Gruzijos sienas. Esame tvirtai įsitikinę, kad Gruzijoje reikia tarptautinių pajėgų, ir stengsimės tai užtikrinti. Apgailestaujame, kad nepaisant daugumos valstybių pritarimo, nepavyko susitarti dėl Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO).

ES pozicija dėl rugpjūčio 12 d. ir rugsėjo 8 d. susitarimų nepasikeitė. Rusija privalo visapusiškai laikytis šių susitarimų. Šiuo atžvilgiu dar reikia išspręsti kelis svarbius klausimus, pvz., dėl sienų kontrolės ir bendrojo ES patekimo į dvių atsiskyrusių provincijų teritorijas. Šiuos klausimus iškelsime derybose su Rusija.

Be to, reikia žvelgti į ateitį. Šiuo atžvilgiu bus labai svarbios, nors ir nelengvos, Ženevos derybos. Tik ten susirinks visų šalių atstovai, todėl svarbu užtikrinti pragmatiską diskusijas dėl smurto nenaudojimo ir tarptautinių saugumo susitarimų. Tai vienintelis galimas veikimo būdas ir laukiame konsultacijų, kurias numatyta surengti 2010 m. sausio mėn. pabaigoje. Tai turėtų būti naudinga visiems, kas siekia užtikrinti ilgalaikį Gruzijos ir viso regiono stabilumą ir vystymąsi.

Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė. – Pone pirmininke, Tarybos Pirmininke, brangi būsima kolege, garbingi Europos Parlamento nariai, malonu būti čia. Norėčiau pasidžiaugti dar viena galimybe pasikeisti su jumis nuomonėmis apie Gruziją.

Žinote, kad per pastaruosius dvejus metus Gruzija išgyveno labai sunkų laikotarpį viduje ir išorėje.

Ką tik minėtas praeitų metų rugpjūčio mėn. karas su Rusija paliko žaizdų visame regione ir Gruzijai vis dar sunkiai sekasi spręsti pagrindines problemas, pvz., atsižvelgti į pagrindinius perkeltų asmenų poreikius, kurių daugiau nei 200 000 ir kai kurie iš jų negali grįžti į gimtinę jau apie dvidešimt metų. Dėl praeitų metų konfliktų padidėjo įtampa ir Gruzijos viduje. Pvz., dėl ginčytinų rinkimų kelis mėnesius vyko protestai gatvėse.

Visomis išgalėmis stengiamės padėti šaliai įveikti sunkumus. Visų pirma – nutarėme įgyvendinti pažadą ir skirti 500 mln. EUR pagalbos Gruzijos ekonomikai atkurti. Puikiai sekasi įgyvendinti pagalbos po konfliktų paketą ir jau pagerinome daugelio žmonių gyvenimo sąlygas.

Laikomės pažadų ir daugiausia padedame teikdami šalies viduje perkeltų asmenų perkėlimo, ekonomikos stabilizavimo ir Gruzijos infrastruktūros rėmimo pagalbą. Be to, artimiausiomis dienomis Komisija išmokės Gruzijai pirmąją 46 mln. EUR makrofinansinės pagalbos dalį dotacijomis – dar vieną šio išsamaus paketo dalį.

Vis dėlto mūsų pagalba Gruzijai bus veiksminga tik tuo atveju, jei pati Gruzija labiau pasistengs, ypač trijose srityse.

Pirma, Gruzija turėtų skatinti tolesnes demokratines reformas. Demokratija, teisinė valstybė, pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms yra mūsų ryšių su visomis Rytų partnerėmis pagrindas; Gruzijos Prezidentas labai pradžiugino, anksčiau šiais metais pranešęs apie naujas demokratines reformas ir pareiškęs, kad, atsakydama į Rusijos agresiją, Gruzija imsis daugiau demokratiškesnių reformų, skatins laisvę ir pažangą.

Šie įsipareigojimai bus patikrinti per gegužės mėn. vietos rinkimus Tbilisyje. Vietos rinkimai bus labai svarbūs, nes pirmą kartą Tbilisio meras bus renkamas remiantis tiesiogine rinkimų teise.

Tai puiki proga Gruzijai susigrąžinti savo piliečių pasitikėjimą rinkimais ir ja reikėtų pasinaudoti, nes rinkimų sistemos trūkumai ir toliau lieka svarbi galima politinio Gruzijos nestabilumo priežastis.

Antra, Gruzijai turi išlaikyti strateginę kantrybę po konflikto. Tai paties Prezidento M. Saakashvilio žodžiai. Žinote, kad Europos Sąjunga labai padėjo nutraukiant karo veiksmus; ji ir toliau ieškos ilgalaikio sprendimo.

Kaip minėta, nedvejodami remsime teritorinį Gruzijos vientisumą ir suverenitetą. Vykdydami stebėsenos misiją ir tarpininkaudami Ženevos derybose visomis išgalėmis sieksime normalizuoti padėtį.

Be to, reikėtų paminėti, kad, izoliuojant atsiskyrusius regionus, nebus lengviau išspręsti konfliktus. Priešingai – reikia tinkamos bendradarbiavimo su Abchazija ir Pietų Osetija politikos.

Taigi, palankiai vertiname Gruzijos suformuluotą strateginės kantrybės politiką ir didėjantį supratimą, kad būtina išlaikyti neribotus ryšius su atsiskyrusiais regionais piliečių labui ir siekiant atkurti stabilumą regione.

Turėtume remti Gruzijos Vyriausybės pastangas kurti valstybės strategiją, skirtą Abchazijos ir Pietų Osetijos regionams, ypač visas pastangas glaudžiau bendradarbiauti savo gyventojų labui.

Vis dėlto mums ir toliau neramu, kad pernelyg griežtai taikant Okupuotų teritorijų įstatymą gali būti reikalo padidėti nesutarimai ir pablogėti pagalbos teikimo sąlygos. Kyla pavojus, kad pablogės ekonominiai santykiai ir bus neįmanoma imtis kasdienio bendravimo normalizavimo veiksmų. Nors Europos Tarybos Venecijos komisija pateikė gerą pasiūlymą, Gruzija šio įstatymo dar nepakeitė, todėl toliau raginsime Gruziją įgyvendinti pasiūlytus keitimus.

Trečias dalykas, į kurį norėčiau atkreipti dėmesį, yra tai, kad Gruzija turėtų aktyviai ruoštis deryboms dėl naujo ES ir Gruzijos asociacijos susitarimo pagal Europos ir Rytų partnerystę. Remsime Gruziją negailėdami pastangų.

Gana sėkmingai ruošiamasi įgyvendinti naują mūsų dvišalių santykių teisinį pagrindą. Sparčiai parengėme derybų nurodymus dėl ES ir Gruzijos asociacijos susitarimo; šiuo metu jie svarstomi Taryboje. Derybų nurodymų projektuose numatyta ateityje sukurti didelę ir visapusišką laisvąją prekybos zoną.

Jau pateikėme Gruzijai pagrindines rekomendacijas dėl veiksmų, kurių ji turėtų imtis, kad po to galėtume įvertinti, ar šalis pasiruošusi pereiti į šių derybų etapą. Gruzija išmintingai apsisprendė, rengdamasi deryboms, paspartinti savo pasiruošimą ir manau, kad ji būtinai turi aktyviai vadovautis pagrindinėmis rekomendacijomis.

Lapkričio mėn. baigėsi darbinės derybos dėl ES ir Gruzijos susitarimų dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo ir readmisijos; dabar laukiame abiejų šalių patvirtinimo. Šie susitarimai yra labai svarbus mūsų partnerystės įvykis, dar kartą parodantis konkrečią stipresnių mūsų santykių naudą Gruzijos žmonėms. Didinant judumą,

bus didinamas ir saugumas. Neseniai pasirašiau bendrą deklaraciją dėl Europos Sąjungos ir Gruzijos judumo partnerystės, kuri dabar bus užbaigta.

Baigdama norėčiau pasakyti, kad esame tvirtai apsisprendę remti Gruziją šiuo sudėtingu laikotarpiu. Sudarome naujas sąlygas teikti šaliai ir jos piliečiams konkrečią naudą, bet ir pati Gruzija turi stengtis padėti sau. Jei ji priims gerus sprendimus, padėsime kiekviename žingsnyje.

György Schöfölin, *PPE frakcijos vardu*. – Pone pirmininke, Komisijos Pirmininkė ir Komisijos narė labai tiksliai perteikė dabartinius santykius; man tai padarė didelį įspūdį. ES santykiuose su Gruzija kyla labai daug plačių klausimų apie tai, ką darome, ką daro ES ir ko siekiame. Galbūt šiais santykiais bus išbandyta, kaip laikomės savo įsipareigojimų dėl solidarumo, žmogaus teisių ir demokratijos – vertybių, kurias skelbiame.

Pakankamai aišku, kad Gruzijos elito ir visuomenės nuomone šalis priklauso Europai. Taip pat aišku, kad šalies padėtis – pripažinkime – nestabili, nes buvusi kolonijų valdytoja Rusija nenori atsisakyti tam tikros valdžios Gruzijoje arba, tiesą sakant, visame Pietų Kaukaze. Pvz., daug žmonių Rusijoje nepripažįsta Gruzijos kaip nepriklausomos valstybės statuso ir mano, kad anksčiau ar vėliau Rusija susigrąžins Gruziją. Todėl dauguma Gruzijos gyventojų jaučiasi labai nesaugiai. Šis nesaugumas dar labiau padidėjo praeitais metais kilus konfliktui su Rusija. Nė viena šalis nenori, kad nuo jos, kaip nuo Gruzijos, būtų atskirta dalis jos teritorijos.

Visa tai daro įtaką Europos Sąjungai, todėl tokia svarbi Rytų partnerystė. Gruzija sieja savo ateitį su Europa, ypač siekdama užtikrinti savo saugumą. Žinoma, reikėtų paminėti ir Pietų Kaukazo energijos koridorių, kuris ateityje bus labai svarbus Europos energijos tiekėjų kelias. Taigi, Europos Sąjunga turi pakankamai įtikinamų priežasčių rimtai vertinti Gruzijos siekius dėl Europos, ką mes be jokios abejonės ir darome, bet yra dar vienas aspektas: jei Europa nepaisys šių siekių, pasaulis gali pradėti abejoti dėl mūsų patikimumo ir mūsų priešininkai džiaugsis šiuo Europos silpnumo įrodymu.

Roberto Gualtieri, *S&D frakcijos vardu*. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, mano nuomone, atsižvelgiant į sudėtingą padėtį Gruzijoje, reikia labai atsargiai derinti tarptautinės teisės gynimą su pragmatiniu požiūriu ir atsakomybės jausmu.

Manome, kad ES buvo teisi dar kartą patvirtindama paramą Gruzijos teritoriniam vientisumui ir suverenitetui ir kartu džiaugiamės atsargumu sužinojus apie rinkimus Abchazijoje, nes mūsų nuomone jis dera su metodu, kuris pagrįstas nuolatinio dialogo, politinėmis derybomis ir demokratiniu procesu. Vystantis regionui ir keičiantis tarptautinėms aplinkybėms šis dialogas tampa dar svarbesnis ir didėja Europos atsakomybė įvairiose įsipareigojimų srityse: būtina įgyvendinti Komisijos iniciatyvas, skirtas demokratiniam procesui Gruzijoje ir pabėgėliams remti, palaikyti Ženevos derybas ir vykdyti Europos stebėsenos misiją, kuri yra vienintelė tarptautinė misija Gruzijoje, todėl tokia vertinga ir svarbi.

Džiaugiamės misijos dalyvių darbu ir pagalba stabilizuojant regioną, užtikrinant incidentų prevencijos ir reagavimo mechanizmo veikimą ir dalyvaujant sudėtingame šalių tarpusavio pasitikėjimo susigrąžinimo procese. Taip pat žinome, kad demokratinio proceso, kurio atžvilgiu turime būti dosnūs ir griežti, raida ir asociacijos susitarimas gali būti labai svarbūs siekiant ilgalaikių pokyčių Gruzijoje.

Ulrike Lunacek, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (DE) Pone pirmininke, Tarybos pirmininke, Komisijos narė, visų pirma norėčiau atkreipti dėmesį į du dalykus: pirma, ekonominės pagalbos ir paramos santykį su demokratiniu vystymusi ir antra – keletą svarbių H. Tagliavini ataskaitoje aptartų klausimų.

Ponia B. Ferrero-Waldner, esate teisi sakydama, kad reikia finansinės ir ekonominės paramos Gruzijai ir kad Europos Sąjunga turėtų toliau ją teikti. Pritariu ir trims jūsų nustatytoms paramos teikimo sąlygoms: demokratinei reformai, pagrindinėms laisvėms ir teisiniam tikrumui. Man labai svarbus vienas klausimas: praeityje Gruzija ir jos vyriausybė labai daug lėšų, deja, panaudojo ginklams įsigyti, taip pat prieš praeitų metų konfliktus. Kaip ketinate užtikrinti, kad to neatsitiktų su Europos skirtomis lėšomis?

Antra, norėčiau priminti žmogaus teisių pažeidimo atvejį, kurį nagrinėjo Europos Taryba ir Komisijos narys T. Hammerberg. Du paaugliai Pietų Osetijoje vis dar suimti, nors T. Hammerbergui pažadėta juos išleisti į laisvę. Ar šiuo atžvilgiu ėmėtės kokių nors priemonių? Ar galima tikėtis, kad jie bus paleisti į laisvę artimiausiu laiku?

Ir paskutinis dalykas: H. Tagliavini ataskaitoje pirmą kartą aiškiai paaiškinta, kad konfliktas kilo kurstant ksenofobiją ir vartojant neapykantą persmelktą kalbą. Ką Komisija ir Taryba darys šiuo atžvilgiu bandydamos pagerinti padėtį ir paaiškinti, kad būtent nuo to prasideda konfliktai ir kad tam reikia užkirsti kelią dar neprasidėjus konfliktams?

Michał Tomasz Kamiński, ECR frakcijos vardu. – (PL) Pone pirmininke, neslėpsiu to, kad nusivyliau abiem mūsų girdėtomis kalbomis. Šiandien čia, Europos Parlamente, mes, Europos Sąjungos institucijos atstovai, visiškai pagrįstai pabrėžiame demokratijos vaidmenį. Aiškiname Prezidentui M. Saakashviliui, ką jis turėtų keisti šalyje. Norėčiau pasakyti, kad jis jau daug pakeitė ir kad šiandien Gruzija labai skiriasi nuo tos Gruzijos, kokia buvo prieš metus. Vis dėlto nepamiršome, kad šiandien didžiojoje dalyje Gruzijos teritorijos yra Rusijos tankų. Gerbiamieji Parlamento nariai, jei manote, kad Rusijos tankais kada nors istorijoje pavyko užtikrinti demokratiją, labai klystate. Rusijos tankais neužtikrinama demokratija – Rusijos tankais užtikrinama vergovė.

Šiandien aptariame padėtį Gruzijoje, bet Tarybos atstovė savo kalboje Rusiją paminėjo tik vieną kartą, nors, be abejo, Gruzijos padėtis daugiausia priklauso nuo Rusijos. Nesakau, kad viskas Gruzijoje yra labai gerai – dar daug ką reikia gerinti. Bet Rusija tyčiojasi iš mūsų, nevykdydama penkių punktų susitarimo, dėl kurio Europos Sąjungos vardu derėjosi Prezidentas N. Sarkozy. Norėčiau paklausti: kodėl Rusijos kariuomenės daliniai vis dar Perevio kaime? Ar apie tai iš viso užsiminta rusams?

Pritariu, kad reikia demokratijos, žmogaus teisių, tolerancijos ir žodžio laisvės. Tačiau nejaugi manome, kad Rusija šiandien skatina šias vertybes Gruzijoje arba kad Rusija, būdama agresyvi Gruzijos atžvilgiu, kovoja už demokratiją? Ne – tai žiaurus imperializmas. Mes, Europos Sąjunga, turėtume priešintis šiam žiauriam imperializmui. Tik tada galėsime įtikinti savo draugus iš Gruzijos, kad dar daug reikia padaryti, kad jų šalis galėtų laikytis visų mūsų europinių standartų.

Nereikia rodyti pirštais į Gruziją, kai, kita vertus, Rusijoje žudomi nepalankią informaciją skleidžiantys žurnalistai ir jos politikos vadovai bei žiniasklaidos atstovai oficialiai su neapykanta kalba apie kaimynus ir mažumas. Turime tam priešintis, kad kitos šalys, įskaitant Gruziją, tikėtų mūsų kalbomis apie demokratiją. Norėčiau paprašyti Europos Sąjungos tvirtai ir ryžtingai ginti teritorinį Gruzijos vientisumą vardan mums svarbių vertybių ir ginti Gruzijos laisvę ir demokratiją nuo Rusijos agresijos.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Pone pirmininke, Komisijos nare, mano nuomone ES užsienio politika šiame regione nėra nuosekli. Žinome, kad Kaukazas, taip pat kaip Rusija, yra energijos perdavimo regionas ir labai svarbus mūsų strateginis partneris. Kaip tik šiomis sudėtingomis aplinkybėmis Gruzijos krizės metu Prezidentui M. Saakaschwiliui pavyko – galbūt dėl kai kurių valstybių požiūrio, priklausomo nuo JAV – pergudrauti ES. Dėl politinės trumparegystės Gruzijos krizės atžvilgiu ne tik padidėjo vidinis Europos Sąjungos susiskaidymas, bet ir labai pablogėjo santykiai su Rusija. Už tai sumokėsime ginču dėl dujų. Lieka tikėtis, kad naujieji ES vadovai pateisins mūsų viltis šiuo atžvilgiu.

Taigi, jei Briuseliui tikrai svarbios žmogaus teisės, reikėtų imtis priemonių Gruzijoje ir dėl galimų rinkimų pažeidimų, vergiškų darbo sąlygų ir naujų teisės demonstruoti nuostatų, kuriomis, kaip žinome, pažeidžiamos Pagrindinių teisių chartijos nuostatos.

Briuselis Gruzijos klausimu turėtų laikytis pusiausvyros principo, vienodai atsižvelgdamas į teisėtus Gruzijos ir į Rusijos interesus.

Vytautas Landsbergis (PPE). – Pone pirmininke, kai buvau mažas, į mano šalį įsiveržė sovietai. Pradinėje mokykloje turėjome išmokyti keletą naujų dainų. Viena buvo gruziniška – apie mergaitę vardu Suliko. Okupacija visais atžvilgiais buvo baisi, tik ši daina buvo graži.

Praėjo daug metų ir neseniai vėl susitikome šią mergaitę Suliko; šį kartą jos tamsios akys pilnos ašarų ir matyti, kad ji sumušta. Ją dar kartą nuskriaudė prieš metus: apiplėšė, sumušė ir išprievartavo. Mes, 27 ES džentelmenai, žiūrime į ją ir keistai svarstome: kaip tai galėjo atsitikti? kuo ji nusikalto? ar ji erzino prievartautoją? Jis kaip tik tai ir tvirtina: „Ji mane išprovokavo!“ Ar ji priešinosi jo reikalavimams? Tai būtų buvę neprotinga: nieko, ypač plėšiko ir prievartautojo, negalima erzinti arba šmeižti. Ji galėjo būti lankstesnė, kad mažiau nukentėtų, bet ji bandė gintis ištisas dvi dienas – tai didžiausia jos klaida. Dabar niekas negali pasakyti, kas užpuolė: jis sako, kad užpuolė ji.

Tokia padėtis tolimos šalies teisme Europos pakrašty, kur didelis ponas dvarininkas jokių būdu negali būti nuteistas. O ji – gali. Taigi, dabar dėl jos atsirado nauja problema, nes šiek tiek pablogėjo mūsų reikalai su ponu Prievartautoju. Kitą kartą ponui Prievartautojui duosim išgerti specialią piliulę *Mistral*, kad padidėtų jo vyriškas pajėgumas.

Ponios ir ponai, liaukimės provokavę tokiu būdu dar vieną karą.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Norėčiau padėkoti Komisijos narei B. Ferrero-Waldner ir ypač C. Malmström, kuri dabar su mumis kaip ministrė, bet greitai bus Komisijos narė. Pirmiausia norėčiau trumpai nuoširdžiai padėkoti už ataskaitą, kurioje pateikta labai svarbi ir konkreti informacija. Taip pat norėčiau pasakyti, kad

nuo paskutiniųjų plėtros etapų rytinės Europos Sąjungos kaimynės iš tikrųjų labai priartėjo prie Europos Sąjungos, ir tai vertinga įvairiais požiūriais ne tik dėl geografinio artumo, bet iš dalies ir dėl užsienio politikos, pagrįstos Rusijos įtakos sferų idėja; be to, padidėjo energijos tiekimo užtikrinimo svarba.

Šiuo požiūriu Rytų partnerystė yra itin svarbi, be kita ko, siekiant užtikrinti diferenciaciją, nes iki šiol pavyko palaikyti glaudžius ryšius su šiomis šalimis. Iš visų Kaukazo regiono šalių Gruzija labiausiai stengiasi laikytis Europos Sąjungos vertybių. Norėčiau paminėti ir atkreipti dėmesį į kelis dalykus, pradėdama nuo to, kad ruošiamasi supaprastinti vizų išdavimo tvarką. Ši priemonė svarbi ne tik žmogaus teisių atžvilgiu, bet ir todėl, kad, kaip žinome, Rusijos pasus turintys Pietų Osetijos ir Abchazijos piliečiai jau naudojami šiomis lengvatomis, todėl susidarė įtampa, dėl kurios padėtis darosi dar sudėtingesnė. Antras dalykas, į kurį norėčiau atkreipti dėmesį, yra tai, kad keturiose Rytų partnerystės kaimynystės politikos šalyse dar neišspręsti konfliktai – tam turėtume skirti didžiausią dėmesį.

Baigdama norėčiau padėkoti Komisijos narei B. Ferrero-Waldner už visas pastangas siekiant priartinti šį regioną prie Europos Sąjungos.

Milan Cabrnoch (ECR). – (CS) Europos Parlamentas atidžiai stebi padėtį Gruzijoje ir skiria šaliai daug dėmesio. Spalio mėn. pabaigoje Europos Parlamento Pirmininkas Jerzy Buzek susitiko su Prezidentu M. Saakashviliu, lapkričio mėn. pabaigoje Europos Parlamento nariai bendrame Užsienio reikalų komiteto ir bendradarbiavimo su Rusija bei su Pietų Kaukazo šalimis delegacijų posėdyje aptarė H. Tagliavini ataskaitą dėl padėties Gruzijoje, o lapkričio 26 d. neeiliniame posėdyje Strasbūre Pietų Kaukazo delegacijos nariai susitiko su Gruzijos Vyriausybės ministru Giorgiu Baramidze.

Visada rėmėme Gruzijos teritorinį vientisumą ir suverenumą. Pritariame taikiam Gruzijos padėties ir konflikto tarp Gruzijos ir Rusijos sprendimui. Atkakliai reikalaujame, kad taikos stebėtojai galėtų patekti ne tik į Gruzijos valdomas, bet ir į okupuotas teritorijas. Kartu primygtinai reikalaujame, kad būtų galima teikti humanitarinę pagalbą ir okupuotose teritorijose. Nerimaujame dėl pabėgėlių, kurie buvo priversti palikti savo namus ir negali į juos grįžti, padėties ir džiaugiamės Gruzijos Vyriausybės pastangomis užtikrinti orias gyvenimo sąlygas visiems pabėgėliams. Primygtinai reikalaujame, kad abi konflikto šalys laikytųsi ugnies nutraukimo susitarimo ir įvykdytų pažadus siekti takaus sprendimo.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Ponios ir ponai, prieš kelis metus kažkas smarkiai kritikavo tuos, kurie pripažino strateginę Juodosios jūros regiono svarbą Europai. Tačiau bėgant laikui paaiškėjo, kad Europa glaudžiai susijusi su Juodosios jūros regiono šalimis.

Gruzijai tenka itin svarbus strateginis vaidmuo Juodosios jūros regione energijos tiekimo užtikrinimo atžvilgiu, nes tokie energijos tiekimo keliai kaip *Nabucco* ar Baku–Tbilisio dujotiekiai ir Supsos naftos terminalas labai glaudžiai susiję su šalies stabilumu. Per 2008 m. rugpjūčio mėn. konfliktus Gruzijoje paaiškėjo, kad bet koks neišspręstas konfliktas gali bet kada išsilepsnoti ir labai pakenkti viso regiono stabilumui ir saugumui.

Mūsų pareiga įtraukti Gruziją į euroatlantinę stabilumo ir saugumo zoną, net jei Rusijos įtaka vis dar labai didelė. Taip pat būtina pripažinti bet kokios etninės grupės pabėgėlių, perkeltųjų asmenų ir jų artimųjų teisę grįžti į Abchaziją.

Be to, Rusija suteikė pilietybę Abchazijos ir Osetijos gyventojams, todėl Gruzijos piliečiai atsidūrė labai nepalankioje padėtyje, nes kol kas ES neįgyvendino vizų susitarimo, nors anksčiau Komisija pranešė, kad imamasi susitarimo įgyvendinimo priemonių.

Rumunija taip pat prisideda, dalyvaudama ES stebėsenos misijoje Gruzijoje operatyviniu lygmeniu ir vietoje, taip pat būstinėje Tbilisyje. Mūsų šalis laikosi išpareigojimo konkrečiomis pastangomis padėti Gruzijai glaudžiau bendradarbiauti su ES ir NATO. Be to, išsiųsime nacionalinį ekspertą, kuris dirbs NATO tarnyboje Tbilisyje. Pritariame ES Tarybai pirmininkaujančiai valstybei. Jokiomis aplinkybėmis nepripažinsime tariamų neteisėtai po konfliktų separatistiniuose regionuose sukurtų valstybių ir tokių neteisėtų rinkimų, kokie neseniai surengti Abchazijoje. Rusijai palankus Gruzijos separatistų respublikos prezidentas laimėjo rinkimus 59,4 proc. balsų. Dar norėčiau priminti, kad nė vienas iš penkių kandidatų visiškai neatmetė susijungimo su Gruzija galimybės.

Maria Eleni Koppa (S&D). – (EL) Pone pirmininke, Europos Sąjunga turi ryžtingai padėti užtikrinti stabilumą artimiausioje savo kaimynystėje, laikydamosi tarptautinės teisės aktų nuostatų ir savo principų.

Konkrečiai Gruzijos atveju privalome laikytis savo pozicijos dėl teritorinio vientisumo ir tarptautiniu lygmeniu pripažintų šalies sienų. Tačiau kartu turime atsižvelgti ir į tai, kad iš tikrųjų ne visi konfliktai išspręsti. Europos Sąjunga turi tarpininkauti ir konstruktyviai padėti abiem pusėms – Gruzijai ir Rusijai – ieškoti sprendimo.

Šiuo metu turime akcentuoti tris pagrindinius dalykus.

Pirma – vienašaliai ir smurtu pagrįsti sprendimai nepriimtini, antra – dar ne laikas diskutuoti apie tai, ar Gruzija turėtų prisijungti prie NATO, priešingai – dabar svarbiausia testuoti Ženevos derybas ir siekti jose gerų rezultatų ir trečia – ES stebėtojų misija Gruzijoje yra stabilumo ir pasitikėjimo kūrimo veiksnys. Taigi, reikėtų pripažinti jos naudą, reikėtų stiprinti jos veiklą ir skatinti toliau veikti, ypač žmogaus teisių pažeidimų ir tarptautinės humanitarinės teisės srityse.

Marek Henryk Migalski (ECR). – (PL) Pone pirmininke, nei C. Malmström, nei B. Ferrero-Waldner kalboje negirdėjome apie tai, kas iš tikrųjų vyksta Gruzijoje. Turiu omenyje dramatišką humanitarinę ir žmonių padėtį. Susidaro įspūdis, kad nei mes, nei šios dvi ponios neatsako už Europos Sąjungos pasyvumą.

Padėtis iš tiesų dramatiška. Šešių punktų susitarimas neįgyvendintas. Gruzijos teritorijoje vykdomas etninis valymas. Daug kur uždrausta gruzinių kalba. Daugelyje vietų neleidžiama vykdyti mūsų misijos Gruzijoje ir už tai atsakome mes. B. Ferrero-Waldner kalbėjo apie numatytą ilgalaikę makrofinansinę pagalbą Gruzijai ir, kad sudarysime asociacijos susitarimą su Gruzija. Visa tai labai gerai, tik reikėtų atsakyti į klausimą: ką jau padarėme? Esu labai nusivylęs ne tik tuo, ką šiandien pasakė už šią politiką atsakingi asmenys, bet ir pačia ES politika.

Jacek Protasiewicz, (PPE). – (PL) Komisijos nare, C. Malmström, skirtingai nuo savo kolegų Parlamento narių iš Lenkijos nekritikuosiu Europos Sąjungos veiklos šioje srityje, bet pasidžiaugsiu gruodžio 12 d. Tarybos pareiškimu, kuriame pateikta nedviprasmiška nuomonė apie neseniai vykusius rinkimus Abchazijoje. Taip pat norėčiau pabrėžti, kad pritariu Europos Sąjungos veiklai, nes ES vienareikšmiškai pripažįsta abiejų šių regionų nepriklausomybę tarptautiniu lygmeniu. Sakau tai atsižvelgdamas į patirtį, įgytą santykiuose su Baltarusija.

Vis dėlto sutinku, kad Europos Sąjunga turėtų griežtai reikalauti įgyvendinti šešių punktų ugnies nutraukimo planą, dėl kurio susitarta su Prezidentu N. Sarkozy. Tai sakau visų pirma atsižvelgdamas į neraminamus Vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams C. Ashton pareiškimus, kad ji ketina vykdyti tyliąją diplomatiją. Tikiuosi, kad tylioji diplomatija nereikš leidimo Rusijai nesilaikyti su Europos Sąjungos atstovais pasirašytų susitarimų.

Alexander Mirsky (S&D). – (LV) Ačiū, pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau užduoti klausimą tiems, kurie gina M. Saakashvilio poziciją: ar esate buvę Pietų Osetijoje? Ar matėte, ką Gruzijos kariuomenė padarė Žinvalyje? Aš buvau ten per karą ir viską mačiau savo akimis. Tai, ką padarė Gruzijos valstybės institucija, yra nusikaltimas prieš Osetijos ir Abchazijos žmones. Apie okupaciją kalbėjau su daugeliu žmonių iš Osetijos ir Abchazijos. Osetijos ir Abchazijos gyventojai nenori gyventi vienoje šalyje su M. Saakashviliu. Apie tuos, kurie nori išspręsti šią didžiulę tarptautinę problemą ginklais, kaip bandė M. Saakashvili, galiu pasakyti labai tikslų rusišką posakį: *Zamučujutsja pilį glatati*. Tai reiškia, kad jie to niekada nepasieks. Ačiū.

Tomasz Piotr Poręba (ECR). – (PL) Pone pirmininke, jei Europos Sąjunga neteiks Tbilisiui politinės ir ekonominės paramos, sudarysime palankias sąlygas Rusijai įgyvendinti savo neoimperialistinę politiką Gruzijos atžvilgiu ir todėl padėtis Kaukaze taps dar nestabilesnė. Taigi, Europos Sąjunga turi imtis griežtesnių priemonių.

Ar kartodami apie savo paramą teritoriniam vientisumui iš viso suvokiame, kad visiškai nesilaikoma šešių punktų plano? Viena vertus sakome, kad siekiame demokratinės, laisvos Gruzijos ir teritorinio jos vientisumo, bet kita vertus mūsų stebėtojai negali patekti į separatistinių respublikų pasienio sritis. Be to, nerimą kelia žmonių pagrobimai ir tai tampa įprasta Rusijos veikla okupuotose zonose. Lapkričio pradžioje pagrobėjų aukomis tapo keli paaugliai. Jauniausiam iš jų vos 14 metų. Kremlius akivaizdžiai siekia griauti pasitikėjimą Gruzijos Prezidentu bandydamas parodyti, kad M. Saakashvili negali užtikrinti savo piliečių saugumo. Dėl destabilizuojamos Rusijos veiklos kyla labai didelis pavojus pasienio zonų gyventojams ir paaštrėja konfliktas regione.

Pone pirmininke, turime veikti ryžtingiau, nes Gruzijos demokratija ir teritorinis vientisumas yra ir didesnio Europos Sąjungos ir Europos saugumo prielaida.

Kristiina Ojuland (ALDE). – (ET) Pone pirmininke, Komisijos nare, ministre, ponios ir ponai, kai kažkada diskutavome apie Gruziją priminiau kad Berlyno sienos griuvimo metinių išvakarėse būtų pats laikas iškelti klausimą, kada Pietų Osetija ir Abchazija vėl bus suvienytos su savo gimtąja šalimi Gruzija. Šiandien dar neturime atsakymo į šį klausimą, nors visuose savo – Europos Parlamento ar kitų institucijų – dokumentuose

pabrėžiamie tarptautinės teisės aktais pripažinto Gruzijos teritorinio vientisumo svarbą; apie tai visi kalbame ir dabar.

Praeitą savaitę Briuselyje vyko labai geros diskusijos su Tarybai pirmininkaujančios valstybės atstovu Carlu Bildtu, kuris pavadino Gruziją Europos Sąjungos išbandymu, ypač dėl to, ar kada nors galėsime apginti mintį, kad reikia atkurti teritorinį Gruzijos vientisumą ir užtikrinti visas žmogaus ir pabėgėlių teises, kaip numatyta tarptautiniuose teisės aktuose. Sutinku su visais savo kolegomis, kurie šiandien kalbėjo apie blogą žmogaus teisių padėtį – negalima su ja taikstyti.

Taigi, baigdama norėčiau paprašyti vieno dalyko. Praeitą savaitę susitikau su Gruzijos Ministro Pirmininko pavaduotoju Giorgiu Baramidze, kuris labai prašė, kad Europos Sąjunga imtųsi prevencinių diplomatinį priemonių, siekdama išvengti galimo kitų konfliktų paaštrėjimo.

Tunne Kelam (PPE). – Pone pirmininke, visiškai pritariu pareiškimui, kad atsakydama į Rusijos agresiją, Gruzijai turėtų imtis daugiau demokratiškesnių reformų.

ES taip pat turi vykdyti savo įsipareigojimus, nes – kaip pagrįstai teigiama – ES ir Gruzijos santykiais bus išbandyta Rytų politikos sėkmė ir ES vaidmuo regione.

Atsižvelgiant į Gruzijos svarbą įdomu, ar Gruzijos klausimas aptartas neseniai vykusiam aukščiausio lygio ES ir Rusijos susitikime, nes Rusija nesilaiko šešių punktų susitarimo ir ES misijos dalyviai atsidūrė keblioje padėtyje, nes neleidžiama jiems patekti į separatistines teritorijas. ES turėtų laikytis tvirtesnės pozicijos šiuo klausimu.

Komisijos nare, kalbėjote apie 46 mln. EUR pagalbą. Norėčiau paklausti, ar ši pagalba pasieks Gruziją šiais metais. Koks pagalbos teikimo tvarkaraštis?

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Manau, kad šiose diskusijose reikėtų prisiminti, ką C. Malmström sakė pačioje pradžioje – Gruzijai reikia naujo ir labai didelio Europos Sąjungos atvirumo. Vadinas, reikėtų teikti makrofinansinę paramą ir kiek įmanoma greičiau pradėti derybas dėl asociacijos susitarimo. Be to, reikėtų pradėti derybas trečiuoju mano klausimu – dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo ir pagaliau turėtume sudaryti sąlygas Gruzijai užtikrinti savo saugumą, t. y. suteikti galimybę prisijungti prie NATO.

Vis dėlto, ne todėl šiandien norėčiau kalbėti šioje diskusijų dalyje. Norėčiau poniai B. Ferrero-Waldner užduoti retorinį klausimą: ar nesistebite, kodėl beveik visi kalbėję Parlamento nariai atkreipė dėmesį į N. Sarkozy plano klausimą? Prašyčiau atsakyti į šį klausimą. Prašyčiau pasakyti, kodėl nei jūsų įžanginėje kalboje, nei tolesniuose pareiškimuose, nei ponios C. Ashton pareiškimuose neišgirdome atsakymo, t. y. labai paprasto įvertinimo, ar N. Sarkozy planas įgyvendintas, ar ne? Ar tikrai pačios svarbiausios Europos Sąjungos institucijos nenusipelnė jūsų atsakymo į šį klausimą?

Mairead McGuinness (PPE). – Pone pirmininke, vakar Airijoje vykusioje konferencijoje kalbėta apie pagalbą ir Rytų Europą. Viena iš šalių, apie kurias kalbėjome, buvo Gruzija ir buvo tikrai džiugu girdėti apie tai, kad daug padėta konkrečiai žmonių grupei, kuri negali išsakyti savo nuomonės – vaikams su fizine ar psichine negalia ir jaunimui – bet labai liūdna, kad dabar šie žmonės jaučiasi atsilikę dėl konflikto dešimčia metų.

Prisimindama vakarykštes diskusijas norėčiau tik paprašyti, kad sudarydami prekybos susitarimus ir diskutuodami pagalvotume apie pažeidžiamiausias visuomenės grupes. Šiandien čia vyksta svarbios diskusijos, bet kai kurie kolegos minėjo siaubingą humanitarinę padėtį ir visada pamirštama kuri nors gyventojų grupė. Tiesiog norėjau paprašyti, kad šiandien išgirstume ir jų nuomonę.

Tadeusz Zwiefka (PPE). – (PL) Pone pirmininke, ponios ir ponai, turėtume nepamiršti, kad Gruzija yra maža šalis, nors ir strateginiu požiūriu labai svarbioje Pietų Kaukazo teritorijoje, todėl kyla konfliktas su galinga jos šiaurine kaimyne Rusija. Todėl dėkoju Komisijos narei už pareiškimą, kad pagalbą, kurios Gruzija ilgai laukė, pradėsime teikti rytoj.

Norėčiau priminti, kad leisdamasi į demokratijos kelią ir nusprendusi užmegzti stipresnius ryšius su Europa, o ne su Rusija, kaip pastaraisiais dešimtmečiais ar net šimtmečiais, Gruzija prarado ekonominę partnerę, kuri pirkdavo 80 proc. jos produktų. Nieko nepadarėme, kad užpildytume šią tuštumą, ir neperkame Gruzijoje pagamintų produktų siekdami užtikrinti, kad šalis galėtų veikti. Atsižvelgdamas į tai labai palankiai vertinu šį pareiškimą ir pranešimą apie Gruzijai skirtą makrofinansinį planą.

Dar vienas dalykas: Komisijos nare, politikos srityje negalime laikyti Gruzijos visiškai atskira partnere, nes ji pateko į be galo sudėtingą geopolitinę padėtį. Todėl neišsivaizduoju, kaip Europos Sąjungos derybose su

Rusija įmanoma visiškai nekalbėti apie padėtį Gruzijoje. Neminėsiu šešių punktų N. Sarkozy plano, nes apie jį jau kalbėjo kiti Parlamento nariai, bet turėtume prisiminti, kad tikrai labai svarbiuose santykiuose su galinga partnere Rusija turėtume atsižvelgti ir į mums artimas ir brangias mažąsias šalis.

Seán Kelly (PPE). – Pone pirmininke, savanaudė politika yra tik darbas. Ji tampa pašaukimu, kai padedama kitiems, pvz., kaip Galiotas atėjo į pagalbą Dovydui. Pagal šį pavyzdį Europos Sąjunga yra Galiotas, skubantis į pagalbą Gruzijai – Dovydui; džiaugiuosi tuo. Tačiau dar vienas Galiotas – Rusija – parengė Gruzijai kitokią darbotvarkę. Svarbu, kad Europos Sąjunga visomis išgalėmis priešintųsi nepageidaujamam kišimuisi.

Praeitą savaitę buvau Bonoje vykusiame PPE kongrese; ten kalbėjo Gruzijos Prezidentas. Jis atkreipė dėmesį į šalies pastangas kovojant su korupcija, reformų darbotvarkę, kuria siekiama užtikrinti ekonominį augimą, ir pageidavimą sudaryti laisvosios prekybos susitarimą. Norėčiau Komisijos narės paklausti, kada ketinama sudaryti laisvosios prekybos susitarimą, kai bus išpildytos jo sąlygos.

Lena Kolarska-Bobińska (PPE). – Pone pirmininke, kalbame apie Ukrainos, Moldovos ir Gruzijos siekius. Jų siekiai panašūs: priartėti prie Europos Sąjungos.

Atrodo, kad tai mums kelia problemų. Įdomu, kas atsitiks po dešimties metų, kai šie siekiai bus nuvilti, kai šios šalys nebenorės prisijungti prie Europos Sąjungos ir nebebus jokių vilčių. Tada mums bus dar sunkiau. Iš visų Rytų partnerystės šalių Gruzijos visuomenė labiausiai pritaria Europos Sąjungos ir NATO narystei. Gruzijoje padaryta ir didžiausia rinkos reformų pažanga.

Jei nepaskubėsime, atsitiks taip, kaip su Turkija, kurios visuomenė pamažu atsisako europinių siekių. Tai bus tikrai sudėtinga padėtis, nepaisant – o galbūt kaip tik dėl – kitų politinių judėjimų šiose šalyse. Žinome, kas vyksta Rusijoje, ir kai Gruzijos viltys dėl Europos Sąjungos žlugs, gali susidaryti visoms Europos Sąjungos šalims itin pavojingos aplinkybės.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, žinau, kad šis klausimas labai svarbus. Tie, kurie atidžiai stebėjo, kas vyksta, žino, kad Tarybai pirmininkaujanti Švedija labai daug laiko skyrė Gruzijai. Praeitą ketvirtadienį Švedijos užsienio reikalų ministras Carl Bildt galėjo diskutuoti su jumis apie Gruziją Užsienio reikalų komitete.

ES ir toliau teiks didelę politinę, techninę ir finansinę paramą Gruzijai. Kartu tikrai dar kartą raginsime atsižvelgti į Gruzijos teritorinį suverenumą ir vientisumą, vykdysime ES stebėsenos misiją ir imsime labai svarbaus tarpininkų vaidmens Ženevos derybose. Ženevos derybos labai svarbios. Jos vyksta lėtai, bet, nepaisant to, daroma pažanga ir jose dalyvauja visų suinteresuotųjų šalių atstovai.

Ir toliau teiksime finansinę paramą, kad būtų galima naikinti konflikto padarinius. Daugelis iš jūsų atkreipė dėmesį į vis dar didelį susirūpinimą keliančią humanitarinę padėtį. Žinoma, ponio M. McGuinness teisi sakydama, kad labiausiai dėl to kenčia pažeidžiamiausios visuomenės grupės.

ES susitikimuose su dialogo partnere Rusija ir toliau pabrėš, kad būtina įgyvendinti šešių punktų ugnies nutraukimo susitarimą ir imtis tolesnių įgyvendinimo priemonių, t. y. išvesti 2008 m. rugpjūčio 7 d. įvestas pajėgas. Kaip daugelis iš jūsų, konkrečiai nurodysime Perevį, Alchagorį ir Aukštutinį Kodorį.

Nutraukus ESBO misiją Gruzijoje ir JT stebėtojų grupės darbą, panaikinti esminiai svarbios tarptautinės saugumo struktūros elementai. Dabar liko tik vienintelės tarptautinės pajėgos – ES stebėsenos misija. Ji labai padeda užtikrinti saugumą ir normalizuoti padėtį. Štai kodėl taip svarbu, kad mūsų stebėsenos misijos dalyviai galėtų patekti į atsiskyrusius regionus. Tai svarbu siekiant užtikrinti Gruzijos saugumą ir stabilumą. Tai svarbus dalykas, į kurį ES ir toliau stengsis atkreipti visų suinteresuotųjų dialogo partnerių dėmesį.

Žinoma, ES ir toliau remis Gruzijos teritorinį vientisumą, bet be to mums strategiškai svarbu palaikyti ryšius su atsiskyrusiais regionais ir šių separatistinių teritorijų gyventojams neužverti durų į išorės pasaulį. Taip ES aktyviai dalyvaudama, skatindama pasitikėjimą abiejose administracinių teritorijų sienų pusėse ir bendraudama su įvairiomis visuomenės grupėmis galės palaipsniui ruošti išspręsti konfliktą.

ES ir toliau aktyviai imsis šios srities veiksmų. Komisija, B. Ferrero-Waldner ir Europos Parlamentas deda daug pastangų ir už tai jiems labai dėkoju.

Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė. – Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti už atvirą šios dienos diskusiją.

Maniau, kad daugelis iš jūsų žinote, ką darome Gruzijoje. Suteikėme Gruzijai daug politinės, ekonominės ir humanitarinės paramos, o dabar atrodo, lyg nieko nebūtume darę. Tai yra netiesa.

Visų pirma, karą sustabdė Europos Sąjunga ir N. Sarkozy. Antra, jūs teisūs – parengtas šešių punktų planas, bet jis, deja, dar ne iki galo įgyvendintas, bet visada, kai dirbame su Rusija, įtraukiame šį klausimą į savo darbotvarkę. Dėl to nereikia abejoti.

Komisijos Pirmininkė teisi sakydama, kad vienintelė platforma, kur pradėjome judėti į priekį, nors ir lėtai, yra Ženeva, todėl reikia tęsti Ženevos derybas.

Be to, reikia paramos ir atvirumo iš abiejų pusių, nes konfliktas sudėtingas, o mes esame tarpininkai. Tai yra svarbiausias politinis klausimas.

Turime imtis tolesnių veiksmų ir labai gerai žinome, kad Rusija yra labai svarbi partnerė kitoje pusėje. Kita vertus turime bendrus kaimynus, todėl šiais klausimais su Rusija kalbame labai aiškiai. Kaip minėjau, norint judėti į priekį, reikia, kad pasikeistų požiūris abiejose pusėse; apie tai, jei pamenate, minėjau savo kalboje. Tai pirmas dalykas.

Antras dalykas – ekonominė ir humanitarinė sritis, kurioje iš tikrųjų labai glaudžiai bendradarbiaujame. 500 mln. EUR paketas yra didžiausias, kokį galėjome patvirtinti. Kaimynystės politikai nėra skirta tiek daug lėšų, kiek norėtusi, bet skyrėme tiek, kad padėtume Gruzijai po karo atlyginti padarytą žalą, ypač pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms.

Aš pati lankiausi viduje perkeltų asmenų stovyklose ir pagal mūsų programas atstatytuose namuose.

Poniai U. Lunacek galiu pasakyti, kad pati pasirašiau susitarimą su gruzinais, pagal kurį jei išsipareigojo nenaudoti nė cento iš Europos Sąjungos skirtų lėšų. Visada kontroliuojame savo lėšas, todėl paprastai nė cento iš mūsų lėšų neturėtų būti išleidžiama Gruzijos ginklavimuisi.

Žinoma, negaliu kontroliuoti, ką Gruzija daro kitais klausimais, bet dėl mūsų pinigų esu tikra.

Kalbėta ir apie kitus dalykus, pvz., du paauglius, kurie vis dar yra nelaisvėje Pietų Osetijoje. Žinoma, apie šiuos klausimus kalbame rusams. Kalbame apie juos, bet kol kas, deja, neradome sprendimo ir negalime patekti į Pietų Osetiją.

Žinoma, principai mums aiškūs. Aiškiai pasisakome už Gruzijos teritorinį vientisumą ir suverenumą. Dėl to nekyla abejonių. Tačiau vienas dalykas kalbėti apie principus, o kitas – iš karto juos įgyvendinti. Deja, kartais tai gana sunku.

Norėčiau tarti keletą žodžių apie H. Tagliavini ataskaitą. Svarbu jau vien tai, kad ši ataskaita paskelbta. Žinote, kad pritarėme šiai nepriklausomai ataskaitai. H. Tagliavini pažįstu jau seniai – nuo 2000 m., kai būdama savo šalies užsienio ministre buvau ESBO pirmininkė. Tuo metu ji buvo specialioji mano atstovė Kaukazui. H. Tagliavini yra labai drąsi ir nepriklausoma moteris ir noriu pasakyti, kad ji parengė puikią ataskaitą.

Tai taip pat padeda, nes ataskaitoje pateikti aiškūs duomenys. Daug sužinojome, bet Gruzijai galime padėti tik diplomatinėmis priemonėmis.

Dar norėčiau pasakyti, kad padarėme didelį darbą iš pradžių vykdydami kaimynystės politiką rytuose, o dabar – Rytų partnerystę.

Neseniai dalyvavome labai svarbiame Tarybai pirmininkaujančios Švedijos surengtame ministrų susitikime su šešiais Rytų partnerystės užsienio reikalų ministrais, įskaitant Gruzijos užsienio reikalų ministrą.

Ten taip pat aptarėme visas galimybes, bet nejaugi iš tikrųjų manote, kad galime viską duoti šalims, nieko iš jų nereikalaudami? Taip elgtis negalime. Turime raginti, kad ir jos imtųsi veiksmų. Tai apima ir prekybą, nes laisvos ir glaudžios prekybos susitarimus galima pasirašyti tik parengus reikiamus teisės aktus. Negalime tiesiog pakviesti jas į Europos Sąjungą be vienbalsio Tarybos sutikimo.

Tai dalykai, kuriuos reikėtų vertinti iš abiejų pusių, bet mes remiame Gruziją daugiau nei kas nors kitas. Taigi, tikiuosi, kad šią politiką, kaip kažkas sakė, remsite. Šia politika bandome kiek įmanydami padėti Gruzijai, bet norime, kad ir ji imtųsi reikiamų veiksmų.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

(Posėdis nutrauktas 19.55 val. ir atnaujintas 21.00 val.)

PIRMININKAVO: M. A. MARTÍNEZ MARTÍNEZ*Pirmininko pavaduotojas***17. Atsakymai, reikalingi siekiant atgaivinti Europos Sąjungos valstybių narių Vidurio ir Rytų Europoje ekonomiką**

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Komisijos pareiškimas dėl atsakymų, reikalingų siekiant atgaivinti Europos Sąjungos valstybių narių Vidurio ir Rytų Europoje ekonomiką.

Joaquín Almunia, *Komisijos narys.* – (ES) Pone pirmininke, ponios ir ponai, ekonomikos krizė paveikė visą Europą. Galima būtų pasakyti, kad ji paveikė visą pasaulį, tačiau čia, Europos Sąjungoje, tikriausiai didžiausią jos poveikį pajuto Vidurio ir Rytų Europos šalys – naujosios valstybės narės, ir taip atsitiko dėl įvairių priežasčių. Visų pirma, šių šalių ūkis yra akivaizdžiai labiau pažeidžiamas negu Vakarų Europos brandžios, pramoninės ir konsoliduotos rinkos ekonomikos šalių ūkis. Be to, jų finansų sistema skiriasi nuo tų šalių, kuriose kilo krizė, sistemos, todėl jų ekonomikos augimas labai priklauso nuo tiesioginių užsienio investicijų. Prasidėjus krizei ir ypač jai pagilėjus 2008 m., šių investicijų srautas sustojo, todėl šios šalys liko be jų augimą finansuojančio šaltinio, kurio nepavyko pakeisti savo vidaus ištekliais ir sutaupytais lėšomis.

Kita vertus, akivaizdu ir tai, kad krizė nevienodai paveikė skirtingas Vidurio ir Rytų Europos šalis. Kai kurių šalių ekonomika buvo geriau pasirengusi pakelti krizės smūgius. Kai kurios šalys dar prieš krizę išmintingai ėmėsi įgyvendinti politines reformas, suteikusias jų ekonomikos augimo modeliui tvirtesnę pagrindą.

Bet kuriuo atveju Europos Sąjunga ir Komisija, kaip viena Europos institucijų, sureagavo į krizę imdamosi atitinkamų priemonių, kurios santykinę prasme buvo naudingesnės Vidurio ir Rytų Europos šalims.

2008 m. pabaigoje parengtas Europos ekonomikos atgaivinimo planas grindžiamas fiskalinėmis paskatomis, kurios, logiška, yra veiksmingesnės Vakarų Europos išsivysčiusiose euro zonos šalyse. Tačiau skatindamos vidaus pasiūlą Vakarų Europos valstybėse, šios priemonės padėjo rinkai išlikti augimo šaltiniu dėl išorės paklausos Vidurio ir Rytų Europos šalyse.

Be Europos ekonomikos gaivinimo plano, dėl Europos institucijų priimtų sprendimų Europos investicijų bankas ėmė išduoti daugiau paskolų. Nors dar neturime galutinių 2009 m. duomenų, prognozuojau, kad šių metų pabaigoje Europos investicijų banko išduodamų paskolų suma greičiausiai daugiau kaip 50 proc. viršys 2007 m., t. y. metais iki prasidedant krizei, išduotų paskolų sumą.

Europos investicijų bankas itin daug dėmesio skiria savo finansavimo operacijoms Vidurio ir Rytų Europos šalyse, vykdydamas atitinkamą politiką ir veiklą. Šiuo tikslu naudojamos tokios dar iki krizės sukurtos finansinės priemonės, kaip JEREMIE, JESSICA ir JASPERS, bei įgyvendinami kiti veiksmai. Be to, paskatintas savo akcininkų Europos valstybių ir Europos Komisijos, aktyvesnių veiksmų ėmėsi ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (ERPB), kuris nėra išskirtinai Europos Sąjungos institucija.

Teigiamą vaidmenį suvaidino ir struktūriniai fondai, kurie apskritai padeda sanglaudos paramos siekiančioms šalims, o prasidėjus krizei buvo nuspręsta, pvz., padidinti iš struktūrinių fondų skiriamas lėšas šių fondų paramą gaunančioms šalims, ypač Vidurio ir Rytų Europos valstybėms.

Tenka apgailestauti, kad Taryba neparėmė Komisijos iniciatyvos nurodyti Europos socialiniam fondui krizės metu (2009–2010 m.) skirti 100 proc. lėšų įvairiai veiklai, kuria remiami darbininkai ir aktyvi politika darbo rinkoje, finansuoti.

Kaip jau žinote, mokėjimų balanso priemonė nebuvo naudota nuo 1993 m. Ši priemonė yra skirta šalims, kurioms sunku užsitikrinti išorės finansavimą dėl jų mokėjimo balanso arba nepavyksta finansuoti savo biudžeto reikmių. Komisijos iniciatyva ir pritarus Tarybai, priemonės viršutinė riba buvo padidinta nuo 12 mlrd. EUR iki 50 mlrd. EUR, iš kurių apie 15 mlrd. EUR buvo paskirti paremti tris Vidurio ir Rytų Europos šalis, kurios yra Europos Sąjungos valstybės narės, t. y. Vengriją, Latviją ir Rumuniją.

Galiausiai norėčiau paminėti Europos bei tarptautinių finansų institucijų remiamą vadinamąją Vienos iniciatyvą, pagal kurią koordinuoti privataus finansavimo sistemos veiksmai. Daugelyje šių šalių privatų finansavimą iš esmės teikia Vakarų Europos bankai, kurie yra investavę į Vidurio ir Rytų Europos šalis ir jose turi savo padalinius bei biurus.

Vienos iniciatyva parodė, kad veiksmus galima suderinti, be kita ko, išlaikant privačių bankų pozicijas ir prisiimtą riziką šiose šalyse. Pavyko išlaikyti didžiausią finansinės sistemos veikimo lygį, kuriam esant galima

finansuoti krizės padarinius ir investicijas, būtinas krizei įveikti, nepaisant pranešimų, kad kai kurie šiose šalyse įsikūrę Vakarų Europos bankai buvo prisiėmę pernelyg didelę riziką. Tiesa ta, kad kol kas mums neteko apvertkti nei vienos „aukos“; priešingai – esant sudėtingoms sistemos veikimo sąlygoms, šie bankai visgi išlaikė pakankamą kapitalizacijos ir finansinės veiklos lygį.

Jau esama teigiamų ženklų. Kita vertus, matome ir rimtus iššūkius, o tai reiškia, jog tai dar ne pabaiga. Turime ir toliau itin atidžiai spręsti, kaip geriausiai panaudoti Europos institucijų turimas priemones, kad padėtume šioms šalims atsigaivinti ir įveikti krizę.

Norėčiau pateikti teigiamą pavyzdį – tai Lenkija, kuri yra vienintelė Europos Sąjungos šalis, išlaikiusi teigiamą augimą ir nei karto šios krizės metu nepatyrusi neigiamo augimo. Ši vienintelė šalis visoje Europos Sąjungoje yra Vidurio ir Rytų Europos valstybė ir viena iš naujųjų valstybių narių.

Užbaigdamas norėčiau paminėti euro svarbą. Eurą yra strategijų, kaip atsilaikyti prieš krizės smūgius ir ją įveikti, pagrindas ir atitinkamų krizės įveikos strategijų atskaitos taškas. Viena šio regiono šalis, Slovakija, prie euro zonos prisijungė pačiame krizės įkarštyje, o vakar Bratislavoje surengtoje konferencijoje Slovakijos valdžia palankiai įvertino tai, kad dėl euro jų šalis buvo apsaugota nuo sunkesnių krizės padarinių ir gali su ja kovoti esant akivaizdžiai geresnėms sąlygoms negu būtų tekę tuo atveju, jeigu Slovakija nepriklausytų euro zonai.

Dar viena šalis regione, Estija, nori prisijungti prie euro zonos ir savo valiutą pakeisti į eurą 2011 m. Kol kas visi rodikliai ir atitikties Maastrichto sutarties, o dabar – Lisabonos sutarties kriterijams lygis rodo, kad tai yra pasiekiamas tikslas. Nors negalėsime šito užtikrinti, iki kol pavasarį bus paskelbta atitinkama konvergencijos ataskaita, gali būti, kad 2011 m. Estija taps euro zonos nare.

Šio regiono šalims, kurios nėra Europos Sąjungos valstybės narės, taip pat šalims kandidatėms ar potencialioms šalims kandidatėms narystė Europos Sąjungoje irgi yra tvirtas pagrindas, kuriuo užtikrinama, kad būtų parengtos tinkamos jų strategijos ir veiklos kryptys.

Reikia pripažinti, kad esama daug sunkumų. Akivaizdu, kad šių šalių ekonomika yra trapesnė. Akivaizdu ir tai, kad mūsų visų patiriamos krizės padariniai šių šalių piliečius palietė gerokai skaudžiau negu žmonės tose valstybėse, kurios turi socialinės apsaugos sistemas ir seniai nusistovėjusias, stipresnes ir labiau konsoliduotas pagalbos sistemas.

Tačiau reikia pasakyti, jog Europos institucijoms prieinamos priemonės ir tas faktas, kad jos priklauso Europos Sąjungai bei turi galimybę tapti Ekonominės ir pinigų sąjungos dalimi, yra teigiamas veiksnys, o ne kliūtis įveikiant tokią šiuo metu mūsų išgyvenamą krizę.

Arturs Krišjānis Kariņš, PPE frakcijos vardu. – (LV) Pone pirmininke, pone J. Almunia, yra du būdai atgaivinti ES valstybių narių Vidurio ir Rytų Europoje ekonomiką: duoti joms žuvies arba meškerę. Suprantama, kad geriausia duoti meškerę. Sunkiausia nustatyti, kokios būtent meškerės reikėtų. Ekonomikos atgaivinimo kertinis akmuo ir kriterijus yra naujų darbo vietų kūrimas. Tam reikalingos investicijos. Viena iš pagrindinių kliūčių investicijoms šiame regione yra aiškumo dėl nacionalinės valiutos kurso ir euro įvedimo stoka. Šiuo metu euro įvedimas naujose valstybėse narėse yra tarsi arklių lenktynės, kuriose kiekviena valstybė stengiasi atsiplešti nuo būrio ir pasiekti euro zoną.

Šiomis krizės aplinkybėmis kai kurios valstybės narės gali sau pakenkti. Pvz., staigiai sumažinus biudžeto išlaidas, nedarbas padidės labiau, negu gali atlaikyti jų ekonomika. Gali atsitikti ir taip, kad viena prie euro zonos prisijungusi valstybė narė sugriautų kaimyninės šalies, nepriklausančios šiai zonai, ekonomiką, prisitraukdama investicijas sau ir padidindama nedarbo lygį kaimyninėje valstybėje. Europos Sąjunga yra formuojama remiantis solidarumo principu. 2004 m. ES padidinus savo narių skaičių, buvo parengta ir patvirtinta vieninga šių valstybių narių priėmimo į Europą strategija. Mano nuomone, Europos Komisija turėtų persvarstyti euro įvedimo procesą ir parengti aiškią jo įvedimo strategiją, kuri nepaveiktų, nors ir netiesiogiai, valstybių narių taip, kad šios pakenktų sau ar savo kaimynėms. Nebūtina keisti stabilumo kriterijaus, tačiau reikėtų parengti visam regionui bendrą planą ir grafiką, kad galėtume įsivesti bendrą visos Europos valiutą vadovaudamiesi nustatyta visiems aiškia tvarka. Tai ir būtų ta meškerė, kuri padėtų atsigaivinti šio regiono šalių ekonomikai, atverdama duris investicijoms ir naujų darbo vietų kūrimui.

Sergio Gaetano Cofferati, S&D frakcijos vardu. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, kaip jūs, pone Komisijos nary J. Almunia, teisingai nurodėte, šios rimtos finansų ir ekonomikos krizės padarinius pajuto viso pasaulio šalys, taigi ir Europos valstybės. ES labiausiai nukentėjo silpniausios šalys – tos, apie kurias kalbame šiuo metu.

Šios šalys įstojo į Europos Sąjungą visai neseniai ir dar nepriklauso euro zonai. Būtent todėl svarbu prisiminti jas bei nustatyti pačius efektyviausius veiksmus, kurie padėtų joms tapti visos Europos dalimi ir vėliau dalyvauti Europos gyvenime lygiomis teisėmis. Šiuo tikslu yra reikalingas įsikišimas, pradedant Europos centriniu banku, į pinigų politiką, nes jeigu mes nepadėsime padidinti šių šalių BVP ir neinvestuosime į jų gamybos sistemas, jos nesugebės ištaisyti disbalanso, kuris šiuo metu tempia jas žemyn, atitikti Mastrichto kriterijus ir prisijungti prie euro zonos. Kaip jūs jau minėjote, svarbu imtis ir kitų veiksmų, pvz., užtikrinti galimybę pasinaudoti Europos fondais ir EIB teikiama finansine parama.

Kita vertus, aš manau, kad mes neturėtume užmiršti, jog šias priemones būtina įgyvendinti atsižvelgiant į vienalaikius veiksmus kitų silpnų Europos šalių atžvilgiu. Kaip mums visiems, deja, yra žinoma, tai nėra vien šiandien aptariamų šalių klausimas, ir dėl visų šių priežasčių mes daugiau nebegalime atidėlioti Europos finansavimo sistemos, kuria būtų galima sutvirtinti investicijas kompleksine Europos vizija, sukūrimo. Kalbu apie euroobligacijomis finansuojamo fondo, kuris, mano manymu, yra vienintelis praktinis sprendimas, tinkamas valstybėms narėms ir Europos Sąjungai, įkūrimą.

Šiandien atėjo laikas parodyti politinę drąsą ir toliaregiškumą, kad galėtume įveikti krizę ir sukurti sąlygas konkurencingam Europos vystymuisi – vystymuisi, kuriuo būtų užtikrinta visų europiečių gerovė.

Guy Verhofstadt, ALDE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, šiandien mes kartu su kitais nariais esame čia, nes paprašėme šios diskusijos dėl ekonomikos krizės metu iškilusios naujos geležinės uždangos, pone Komisijos nary. Ši pinigų geležinė uždanga skiria tuos, kurie yra euro zonoje, nuo šiai zonai nepriklausančių.

Daugelis šiandienos problemų, su kuriomis susiduria dauguma Baltijos valstybių, pvz., jūsų minėtoji Lenkija, tačiau, žinoma, galėčiau paminėti ir Bulgariją, Rumuniją, Vengriją, kyla todėl, kad šios šalys nepriklauso euro zonai. Todėl jos turi ir toliau naudoti savo vietos valiutą, o tai šiuo metu turi žalingo, žlugdančio poveikio. Žinoma, galime kalbėti apie ekonomikos atsigavimą, tačiau tose šalyse šiuo metu nėra jokio ekonomikos atsigavimo. Kai kuriose jų nedarbas siekia 20 proc., o viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimai sumažinti daugiau kaip 20 proc. Jų ekonomikos augimo rodikliai iš tiesų labai neigiami.

Svarbu, kad mes kuo greičiau leistume joms prisijungti prie euro zonos. Tačiau šiuo metu jos kenčia nuo skausmingų šios padėties padarinių. Jokių būdu nekalbama apie tai, kad reikėtų pakeisti Stabilumo ir augimo pakto sąlygas – niekas to neprašo. Jų nederėtų keisti, nes, kaip jūs teisingai nurodėte, euro zona suveikė kaip gynybinis mechanizmas, saugantis nuo ekonomikos ir finansų krizės. Visgi privalome padėti toms šalims kitokiu būdu – ne keisdami Stabilumo ir augimo pakto sąlygas, bet kompensuodami jų patiriamą neigiamą poveikį, nes jos yra už sistemos ribų. Taip nepadarius, prireiks dar kelerių metų, kol jos įsilies į euro zoną.

Esame pateikę kelis pasiūlymus, parengėme iš šešių punktų susidedantį planą ir kreipėmės į Europos Komisiją prašydami į jį atsižvelgti. Todėl reikalingas Europos centrinio banko, Europos Komisijos ir Europos investicijų banko tarpusavio bendradarbiavimas. Kokias priemones būtina įgyvendinti esant šioms aplinkybėms? Visų pirma, Europos centrinis bankas turi užtikrinti vietos bankų likvidumą. Jis suteikė likvidumo garantijas bankams Vakarų Europoje; jis taip pat netiesiogiai skyrė lėšų, pvz., Švedijos bankams, tačiau kai kurie vietos bankai iš Europos centrinio banko negavo nieko.

Šie šeši punktai apima ir kitus pasiūlymus. Pavyzdžiui, kodėl nepadidinus ES skiriamo finansavimo dalies ir nesumažinus valstybių indėlio į Socialinį, regioninį bei sanglaudos fondus ir pan.? Iš tiesų valstybės narės šiuo metu neturi biudžeto lėšų finansuoti tam tikrus projektus. Todėl galėtume, pvz., pakelti Europos skiriamo finansavimo ribą iki 75 proc., o valstybių narių, ypač Baltijos valstybių, indėlį sumažinti iki 25 proc.

Paminėjau tik dvi iš šešių mūsų siūlomų labai praktiškų idėjų, kuriomis remdamasis Europos centrinis bankas arba Komisija ar Europos investicijų bankas galėtų priimti atitinkamą sprendimą. Būtent šito reikia šioms šalims. Aš asmeniškai Tarptautinio valiutos fondo įsikišimo šiose šalyse ir joms diktuojamų sąlygų nelaikau jokia pažanga. Mano nuomone, ką daryti, turi nuspręsti Europa, o ne TVF.

Štai toks yra mūsų prašymas. Bet kokių atveju aš esu buvęs šiose šalyse ir mane sukrėtė tai, jog žmonės jaučiasi apleisti Europos Sąjungos savo kasdienėje kovoje. Raginu kitą Europos Komisiją parengti patikimą planą Vidurio ir Rytų Europos valstybėms, o konkrečiau Baltijos šalims.

Tatjana Ždanoka, Verts/ALE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, esu iš Latvijos, šalies, kuri ypač skaudžiai nukentėjo nuo finansų krizės. Dėl neatsakingos dešiniųjų vyriausybių politikos Latvijai grėsė bankrotas, jeigu nebūtume gavę finansinės pagalbos iš užsienio. Šiandien kalbame apie kitokius finansinius ir ekonominius sprendimus, kurie galėtų pakeisti padėtį ir ją pagerinti. Žinoma, turime apsvarstyti visus

sprendimus, taip pat ir neatidėliotiną euro įvedimą. Tačiau kol kas, deja, finansinė ir ekonominė krizės perspektyva tėra viena medaliao pusė. Reikia aptarti dar ir socialinę perspektyvą.

Šiandien daugelis Latvijos gyventojų laiko ES institucijas kenkėjais – kenkėjais, kurie verčia mūsų vargšę Vžvyriausybę mažinti pensijas ir išmokas, kenkėjai, kurie kalti dėl socialinės atskirties ir skurdo. Yra daug politikų, daugiausia valdančiojoje koalicijoje, kurie naudojami tokia samprata, kadangi, jei žmonės manys, jog dėl dabartinės socialinės krizės kalta mūsų vyriausybė, ši vyriausybė per ateinančius rinkimus neišsilaikys.

Ar aš manau, jog Latvijai ir kitoms regiono šalims skubiai reikalinga ES pagalba? Taip. Bet tvirtai tikiu, kad mums reikia stipraus kontrolės mechanizmo ir labai griežtų sąlygų socialinės politikos srityje. ES pinigai pirmiausia turėtų būti skirti paprastiems žmonėms, o ne bankams ar valstybės biurokratams gelbėti. Todėl naudodamasi šia proga norėčiau paprašyti kolegų ir kitų narių pasirašyti trijų frakcijų inicijuotą rašytinį pareiškimą Nr. 0056/2009 dėl Europos Sąjungos pagalbos socialinio sąlygiškumo.

Roberts Zīle, ECR frakcijos vardu. – (LV) Pone pirmininke, pone Komisijos nary, dėkoju jums, pone G. Verhofstadai, už tai, kad iškėlėte šį klausimą. Tačiau jo svarstymas šio vakaro diskusijos metu gali supainioti Europos Sąjungos piliečius Vakarų Europoje. „Mums juk irgi tenka kentėti nuo finansų krizės, nes Rytų ir Vidurio Europa dėl savo netikusio valdymo sukėlė šias problemas tiek sau pačiai, tiek ir mums.“ Toks požiūris dar labiau sumažina ir taip jau smukusį pasitikėjimą Europos Sąjungos sanglaudos politika. Tačiau Baltijos šalių pavyzdys rodo, kad esame toje pačioje valtyje. Skandinavijos bankų sektoriui siekiant rinkos dalies ir vaikantis didelio pelno, nacionalinės valiutos Baltijos šalyse faktiškai buvo išstumtos iš paskolų – ypač būsto paskolų – rinkos. Esant fiksuotajam nacionalinės valiutos kursui, civilinė skolininkų atsakomybė skolintojams buvo labai didelė: visa valiutos rizika, susijusi su perversintu įkeistu turtu, atiteko skolininkams.

2008 m. pabaigoje vykusių įtemptų derybų tarp Latvijos Vyriausybės, Tarptautinio valiutos fondo, Europos Komisijos ir Švedijos Vyriausybės metu buvo nuspręsta išpirkti antrą pagal dydį komercinį banką vien už Latvijos mokesčių mokėtojų pinigus ir išlaikyti tvirtą nacionalinės valiutos kursą. Todėl mes, latviai, pradėję savo daugelio metų pajamas, konkurencingumą ir galimai visuomenės kokybę išgelbėjome skandinavų ir kitų investuotojų bankų sektorių – bent jau Baltijos šalyse, kadangi bankų griūtis atvejo „domino efektas“ išplistų toli už Latvijos sienų ir pasiektų, sakyčiau, netgi Skandinavijos pensijų fondus bei bankų akcininkus. Taip, Europos Komisija mums padėjo, o Tarptautinis valiutos fondas finansavo šį pasirinkimą, tačiau paskolos liūto dalis buvo skirta bankų sektoriui stabilizuoti.

Neleisdami nevykdyti išpareigojimų ir išlaikydami tvirtą valiutos kursą, devalvavome savo ekonomiką 20 proc. BVP, tačiau realiai mes padėjome savo kaimynams estams – kurie, aišku, buvo pranašesni tuo, jog daugelį metų atsakingai kontroliavo biudžeto balansą – įsivesti eurą jau 2011 m. Dar keisčiau yra tai, kad Europos pinigų sąjungai toks pavyzdys kaip Estija yra netgi gyvybiškai reikalingas. Tam tikra prasme tai parodo, jog euro įvedimui taikomi Maastrichto kriterijai galioja netgi krizės metu. Nėra taip, kad mes nesidžiaugtume dėl estų, tačiau mūsų auka išperkant banką buvo tam tikra solidarumo priemonė, kurią pritaikius mūsų nelaimė nebuvo perkelta nei mūsų kaimynams, nei karingiems investuotojams. Mes viso labo norėjome, kad ir Europos finansų politikos sprendimus priimančios asmenys pademonstruotų tam tikrą solidarumą, be kita ko, ir sprendžiant barjero naujoms euro zonos valstybėms klausimą.

Latvijos politikams teko priimti itin griežtus sprendimus, kokių daugumai gerbiamų kolegų iš senųjų Europos valstybių neteks patirti net ir jų baisiausiuose košmaruose. Tačiau nuimti privačių paskolų valiutos rizikos našta nuo mūsų piliečių pečių yra ne mūsų jėgoms ir mes nenorime elgtis tarsi chuliganai, vienašališkai įsivesdami eurą arba leisdami eurui cirkuliuoti kartu su mūsų nacionaline valiuta. Visgi mūsų demografiškai senėjančios visuomenės tikslas negali būti praleisti daugybę metų keičiant kas antrą uždirbtą latą į eurą, kad galėtume išsimokėti bankams, ir vakarais meldžiantis, kad išliktų tvirtas lato kursas euro atžvilgiu.

Alfreds Rubiks, GUE/NGL frakcijos vardu. – (LV) Dėkoju, pone pirmininke. Mano nuomone, esama daug gražbylostės socialinės politikos modernizavimo bei pagalbos Vidurio ir Rytų Europos šalims klausimais, tačiau mažai konkrečių veiksmų. Naujoji socialinė politika dar nėra iki galo integruota į Europos Sąjungos makroekonomiką. Biudžetas yra per mažas ir atsilieka nuo Europos Sąjungos plėtros. Siekdama išplėsti savo įtakos zoną, Europos Sąjunga neretai padeda už ES ribų esančioms šalims labiau nei naujosioms ES valstybėms narėms. Todėl neatsitiktinai, pvz., dauguma Latvijos gyventojų gyvena blogiau negu iki šalies narystės ES. Daugiausiai kaip 90 proc. pensininkų pajamos yra žemiau gyvenimo lygio.

Nedarbas Latvijoje jau pasiekė 20 proc. ribą, bendras vidaus produktas nukrito 19 proc., valstybės skola viršija metinį biudžetą, o pensijos sumažėjo 10 proc. Žmonės protestuoja, išvyksta iš Latvijos, skelbia neterminuotus bado streikus ar siūlosi parduoti savo kūno organus, kad gautų pinigų savo šeimoms išlaikyti. Didėja ir savižudybių skaičius. Būtina keisti Europos Sąjungos neoliberalią socialinę apsaugos politiką. Krizę

sukėlė kapitalizmas, tačiau už jos padarinius moka darbininkai ir pensininkai. Didžiųjų kapitalistinių tarptautinių įmonių ir bankų indėlis sprendžiant krizės sukeltas problemas yra mažas. Europos Sąjunga leidžia gėlbėti aukštuomenę ir bankus valstybės mokesčių pajamomis, t. y. žmonių pinigais.

Rytų Europos šalys nori, kad subsidijos žemės ūkiui būtų skirstomos vienodai, kadangi šiuo metu daugiausia subsidijų skiriama senosioms valstybėms narėms, o tai, be kita ko, iškreipia laisvąją darbo rinką. Būtina nutraukti tokią praktiką, kai skaičiuojant ir mokant tiesiogines išmokas taikomi nelygiaverčiai principai ir kai šios išmokos yra atsietos nuo konkrečių produktų gamybos. Europos Komisija ir Parlamentas privalo demokratiškai priimti reglamentus, skirtus apginti ne tik didžiuosius gamintojus ir bankininkus, bet ir tuos, kurie skursta turtingoje, demokratinėje Europos Sąjungoje.

Jaroslav Paška, EFD frakcijos vardu. – (SK) Ekonomikos ir finansų krizė gerokai skaudžiau paveikė pereinamosios ekonomikos šalis Vidurio ir Rytų Europoje nei stabilia demokratija pasižyminčias Vakarų Europos valstybes. Todėl teisinga ieškoti būdų, kaip atsverti šį nepalankų ekonomikos vystymosi posūkį. Visgi neturėtume užmiršti, kad stebuklų būna tik pasakose. Todėl svarbiausias ir esminis reikalavimas, siekiant pokyčių į gerąją pusę, yra atsakinga vyriausybės finansų ir ekonomikos politika bei šiuolaikiniai dešinėsios pakraipos veikiantys teisėkūros organai kiekvienoje krizės paveiktoje valstybėje. Tik tokiu atveju, taikant tikslines gamybines priemones, bus įmanoma įdėti tam tikrą indėlį laipsniškai remiant ekonomikos augimą.

Norint, kad tokia parama būtų veiksminga, negalima išleisti jos finansinių išteklių nei socialinėms išmokoms ar vartojimui, nei dirbtinai kuriamoms beprasmišioms darbo vietoms. Pavyzdžiui, vyriausybė neturėtų turėti galimybės panaudoti tokią paramą senos šiluminės elektrinės, iš kurios išmetama daugiau teršalų, negu pagaminama elektros energijos, veiklai atnaujinti vien todėl, kad joje tariamai būtų sukurtos kelios naujos darbo vietos.

Jeigu iš tiesų norime padėti krizės paveiktoms šalims, turime remti tik tuos finansinius projektus, kuriais diegiamos didelės naujosios ir sistemingai saugoma gamta. Pasirūpinkime, kad į šias paramos programas investuotos lėšos padėtų pertvarkyti įmones ir turėtų ilgalaikį poveikį krizės paveiktoms šalims, o kartu ir visai Europai.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Visų pirma, turėtume rasti sprendimą, kaip užkirsti kelią panašioms krizėms ateityje. Pasaulio finansų sistemos sukelta sumaištis ritasi per visą pasaulį, tiesiogiai paveikdama realiąją šalių ekonomiką, nes bendrovės negali gauti kreditų, o juk šie yra ekonomikos gyvybinės jėgos šaltinis. Pamoka akivaizdi: privalome atsikratyti tikėjimo rinkos savireguliacija ir pranašumu bei pripažinti ir įgyvendinti valstybės reguliuojamąjį vaidmenį.

Nors kalbame apie ekonomikos atgaivinimą, tačiau akivaizdu, kad galutinis tikslas yra apsaugoti darbo vietas. Tai reiškia, kad ir Europoje pirmenybė teikiama mažosioms bei vidutinėms įmonėms, kadangi būtent jos sukuria daugiausia darbo vietų. Esminis klausimas yra kreditų gavimo sąlygos. Kaip minėjo ir J. Almunia, bankai, aišku, veikė apgalvotai. Tas pats pasakytina ir, pvz., apie Vengriją, kur visi komerciniai bankai yra užsienio kapitalo bankų padaliniai. Todėl, būdami atsargūs, jie stengėsi neišduoti kreditų, o tai paralyžiavo nacionalinę ekonomiką.

Akivaizdu, jog reikalingos ir tiesioginės investicijos, kurias ES taip pat leidžia, tačiau šių investicijų nederėtų skirti tokioms vyriausybėms, kaip, pvz., dabartinė Vengrijos Vyriausybė, kuri pirmiausia remia tarptautinių firmų, o ne mažųjų ir vidutinių įmonių kūrimąsi. Šiandien svarstėme Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai skiriamų lėšų klausimą, susijusį su Europos Komisijos 2009 m. Finansų teisės akto projekto pataisomis. Į šį projektą Komisija įtraukė svarbią, drastišką priemonę sustabdyti šiuos asignavimus, nors jie skirti būtent paramai kaimo gyventojams.

Kodėl išskiriame šį regioną? Todėl, kad jis tapo labiau pažeidžiamas nei vakarinė Europos dalis. Reikia mintimis grįžti į XX a. paskutinį dešimtmetį, kai tapo aišku, jog mūsų viltis – kad ekonomika Vengrijoje taip pat taptų nepriklausoma esant šiai demokratijai – buvo bevertė. Šiam regionui teko vilkti vis didėjančią paveldėtų skolų išmokėjimo dalimis našta ir naudoti savo pigius gamtinius ir žmogiškuosius išteklius, o iš šito Vakarų valstybės turėjo didžiulį finansinių pajamų. Būtent todėl, turėdamas atitinkamą pateisinimą, šiandien esu priverstas teigti, kad šis regionas turėtų gauti daugiau paramos, nes tai yra dalinės kompensacijos klausimas.

Enikő Győri (PPE). – (HU) Ponios ir ponai, per krizę pamatėme, kad euro zonai nepriklausančios Vidurio ir Rytų Europos šalys yra gerokai labiau pažeidžiamos nei bendrą valiutą naudojančios valstybės. Dėl priklausomybės nuo stipraus eksporto ir užsienio kapitalo bei didelio gyventojų įsiskolinimo užsienio valiuta atsigavimo tempai taip pat lėtesni nei saugiai euro zonai priklausančiose šalyse. Jeigu valstybių narių

solidarumas tebus skambi frazė šūkiuose, o ne praktiškai įgyvendinamas principas, Europos Sąjungos vidaus sanglauda susilpnės, neigiamai paveikdama visos ES veikimą.

Visgi šiam solidarumui pasiekti nereikalingos jokios naujos ES priemonės, ypač labdara. Reikia išmintingai išnaudoti esamas galimybes ir išteklius. Šiuo atžvilgiu pagalbos ranką galėtų ištiesti Europos centrinis bankas, nuolat palaikydamas regiono bankų likvidumą. Padėti galėtų ir Europos investicijų bankas, suteikdamas tikslius kreditus mažosioms ir vidutinėms įmonėms regione, o ES institucijos padėtų, jeigu pakoreguotų Sanglaudos ir struktūrinių fondų lėšų naudojimo taisyklės atsižvelgdamos į nepaprastą padėtį. Ypač norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad daugelis žmonių linkę traktuoti Vidurio ir Rytų Europos šalis kaip nedalomą vienetą, nors iš tiesų jos labai skirtingos, skiriasi ir krizės įveikos strategijos.

Pavyzdžiui, po beveik aštuonerių nekompetentingo socialistų administravimo metų Vengrija išnaudojo visus savo rezervus. Šiuo metu ji priversta vykdyti ribojimo politiką, kuri labai skiriasi nuo kitų Europos šalių įgyvendinamų praktinių veiksmų krizei suvaldyti, grindžiamų ekonomikos gaivinimu. Tuo metu, kai Vakarų Europos valstybių vyriausybės jau ketina rengti krizės įveikos strategijas, kai kurios labiausiai krizės paveiktos Vidurio ir Rytų Europos šalys 2010 m. tebeišgyvena gilų nuosmukį. Todėl, kalbant apie krizės įveikos strategijas, būtina šalis nors šiek tiek diferencijuoti.

ES vadovai neturėtų rengti standartinių taisyklių, kurios tik pasunkintų tolesnę kai kurių šalių ir jų gyventojų padėtį. Kuriant naujas finansų sistemos reglamentavimo taisykles, būtina užtikrinti, kad dėl sugriežtintų kapitalo reikalavimų nesusidarytų nelygių bankų konkurenciją lemiančių aplinkybių. Problemų nepatyrę bankai Vidurio ir Rytų Europoje iš niekur negavo jokių kapitalo injekcijų. Tai reiškia, kad jiems būtų sunkiau laikytis griežtesnių kapitalui keliamų reikalavimų nei atitinkamiems išgelbėtiems bankams Vakarų Europoje. Tai dar labiau sumažintų jų ir taip nedidelį norą teikti kreditus, o galiausiai nuo tokios padėties nukentėtų mažosios ir vidutinės įmonės. Privalome bet kokia kaina išvengti tokio scenarijaus.

Ivari Padar (S&D). – (ET) Pone pirmininke, visų pirma, norėčiau nuoširdžiai pasveikinti J. Almuniją už jo ligšiolinį itin veiksmingą darbą. Visos Europos Sąjungos valstybės narės susiduria su daug bendrų problemų ir kartu kiekviena šalis turi savo ekonomikos politiką bei patiria specifinių problemų, todėl mes visi privalome būti savikritiški. Neteisinga teigti, kad ypač skaudų krizės poveikį patyrė tik naujosios Europos Sąjungos valstybės narės. Pažvelkite į šalis, kuriose bankams reikėjo ekonominės pagalbos – daugiausia tai senosios, o ne naujosios valstybės narės. Panašiai ir fiskalinės problemos yra didesnės euro zonoje, o ne už jos ribų.

Kartu akivaizdu, kad bankų veikla užsienyje nesukėlė papildomos rizikos. Priešingai, tie bankai, kurie veikė įvairiose šalyse, buvo patys saugiausi ir sugebėjo stabilizuoti padėtį daugelyje šalių partnerių. Problemų turėjo tik tie bankai, kurie tiesiog priėmė blogus komercinius sprendimus, pvz., Škotijos karališkasis bankas.

Kristiina Ojuland (ALDE). – Pone pirmininke, kaip ir ankstesnis kalbėtojas, norėčiau irgi padėkoti Komisijos nariui J. Almuniai. Jis aiškiai mato skirtumus tarp atskirų Vidurio ir Rytų Europos šalių bei dabartinę jų ekonominę ir finansinę padėtį.

Komisijos narys paminėjo Estiją, iš kurios esu ir aš. Mums nebuvo lengva išlaikyti savo siekį prisijungti prie euro zonos, tačiau yra vienas dalykas, kurio mums ir kai kurioms kitoms šalims bendras dalykas: atsakomybė už save. Kol kas per mūsų diskusiją šioje asamblėjoje dar negirdėjau žodžio „atsakomybė už save“ – kalbama vien apie solidarumą. Kaip galime tikėtis solidarumo, kai lenktynių priešakyje matome tokius didelius konkurentus kaip Kinija ir Indija? Manau, kad Europos Sąjungoje turėtume būti daug pragmatiškesni ir apgalvoti, už ką turėtų būti atsakingos mūsų nacionalinės vyriausybės.

Šiais laikais sunku mažinti išlaidas. Estijoje buvo itin sunku sumažinti šalies vyriausybės išlaidas, tačiau būtent taip elgėmės metai iš metų. Geras klestėjimo metas mums pavyko sukaupti rezervų, ir už tai nėra atsakingas niekas kitas – tik valstybių narių vyriausybės.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Pone pirmininke, aš atstovauju Lenkijai – šaliai, kuriai galbūt ir nereikia nerimauti dėl krizės taip, kaip, pvz., Vengrijai ar Latvijai, tačiau mano šalyje, nepaisant vyriausybės propagandos, nedarbo lygis irgi didėja, o šiandien Varšuvoje vykusiame demonstracijoje dalyvavo laivų statyklos darbininkai, kurie ką tik gavo paskutinę išeitinę kompensacijos dalį.

Remiantis Lenkijos nacionalinio banko atlikta analize, nuosmukis devyniose Vidurio ir Rytų Europos šalyse buvo akivaizdžiai gilesnis negu Vakarų Europoje. Dar blogiau – skirtumai tarp atskirų regiono šalių yra didesni nei senosiose ES valstybėse. Taip atsitiko iš dalies ne tik dėl stabilesnės senųjų 15 valstybių narių ekonomikos, bet ir – būkime atviri – dėl jų didesnių galimybių pasinaudoti tam tikromis finansinėmis priemonėmis ar pakreipti jas sau naudinga linkme, kurias teoriškai Europos Sąjunga yra uždraudusi.

Europos Komisija ir N. Kroes užsimerkė, kai Berlynas suteikė pagalbą vokiečių laivų statykloms, tačiau už tokį patį veiksmą pasmerkė Lenkiją ir liepė grąžinti lenkų laivų statykloms ES suteiktą paramą. Praktiškai tai reiškia, kad kai kurie yra lygesni už kitus ir kad taikomi dvigubi standartai. Prancūzijos automobilių pramonei gali būti skiriama daugiau valstybės paramos negu automobilių pramonei naujosiose ES valstybėse narėse. Dėl to tik padidėja disproporcijos.

Komisijos narys kalbėjo apie naudingą euro vaidmenį – tačiau tikriausiai juokais. Lenkija neturi euro, bet krizė mus paveikė mažiau negu Slovakiją, kuri yra įsivedusi eurą ir kurioje krizės padariniai yra skaudesni nei Lenkijoje. Aš apeliuoju į solidarumą, apie kurį kalbėjo Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijos atstovas, tačiau man susidarė įspūdis, jog šiuo klausimu jis yra veidmainys. Šiame kontekste veidmainystė nėra duoklė dorybei.

Joe Higgins (GUE/NGL). – Pone pirmininke, tikiuosi, kad Komisijos narys J. Almunia ir, žinoma, G. Verhofstadt paaiškins mums nelaimės, ištikusios daugumos Vidurio ir Rytų Europos šalių ekonomiką, priežastis ir pateiks atitinkamą analizę. Prieš dvidešimt metų šiose šalyse vyko didvyriškas darbo žmonių judėjimas, nuvertęs stalinizmo monolitą. Deja, užuot pakreipus vystymąsi demokratinio socializmo link, pasukta kapitalizmo atkūrimo keliu. Tačiau būtent taip liepė visi privilegijuoti kapitalistams atstovaujantys Europos politiniai sluoksniai: visi – ES, didžioji verslo žiniasklaida – žadėjo, kad kapitalizmas atvers naują šviesią erą Vidurio ir Rytų Europos tautoms.

Rinka turėjo būti dievas, konkurencija – karalius. Ir štai turime neoliberalios programos, kuria taip žavisi Europos Komisijos narys, primestą padėtį: valstybinė nuosavybė masiškai privatizuota – tiksliau, pagrobta, o šių šalių ekonomika palikta tarptautinių finansų rinkų ryklių malonei. Mes netgi įsteigėme atskirą banką šiam procesui prižiūrėti, ir tai virto visiška katastrofa. Staigiai smuko Baltijos šalių ekonomika: Latvijoje nuosmukis trečią ketvirtį sudarė 18 proc., nedarbas siekė 20 proc.

Ką siūlo ES Komisija ir G. Verhofstadt? Tarptautinio valiutos fondo ir Vakarų Europos bankų receptą: mažinti ir naikinti darbo žmonių gyvenimo standartus; mažinti ir naikinti viešąsias paslaugas. Latvijoje jau baiminamasi, kad iki šių metų pabaigos bus uždaryta pusė visų ligoninių.

ES privilegijuotų sluoksnių politika reiškia košmarą – barbariškų sąlygų grėsmę paprastiems šių šalių žmonėms. Todėl siūlyčiau Vidurio ir Rytų Europos žmonėms atmesti šį pražūtingą ES privilegijuotų sluoksnių receptą, nacionalizuoti bankus, įvesti demokratinę bankų kontrolę, kad jie investuotų žmonių ir darbo vietų labui, ir nacionalizuoti arba iš naujo nacionalizuoti svarbiausius ekonomikos sektorius (tik šįkart juos turėtų kontroliuoti darbo žmonės), kad ekonomika būtų planuojama žmonėms ir kad nereikėtų priklausyti nuo Europos korporacijų ir finansų sistemos ryklių, nes būtent dėl šio recepto aptariamo regiono žmonės ir prisilgė ši baisi nelaimė. Galite juoktis, pone Komisijos nary, tačiau aš laikiu jūsų atsakymo.

Nikolaos Salavrakos (EFD). – (EL) Pone pirmininke, dėkoju jums už suteiktą žodį, taip pat dėkoju ir Komisijos nariui J. Almuniai už itin išsamią Parlamentui pateiktą ataskaitą. Mane ypač pradžiugino tai, kad Komisija sutiko sušvelninti Stabilumo pakto pripažindama, žinoma, jog esant rimtai ekonomikos krizei, kurią išgyvename šiuo metu, labai sunku vykdyti griežtus Maastrichto kriterijus, tokius kaip 3 proc. BVP reikalavimas.

Visų pirma, norėčiau pabrėžti, kad pastarosiomis dienomis ir savaitėmis mano šalį, Graikiją, dėl mūsų kreditavimo purto tam tikra kredito reitingų agentūra, konsultavimo paslaugų bendrovė. Kyla klausimas, ar nereikėtų rimtai apsvarstyti klausimo sukurti ES agentūrą šio pobūdžio užduotims atlikti, kad tokių darbų negalėtų imtis bet kas ir kad tai niekaip nesisietų su paslėptais komerciniais ar kitais konkurenciniais motyvais.

Norėčiau išreikšti nepasitenkinimą, kad Europos Sąjunga teikia daugiau pagalbos trečiosioms šalims nei savo nariams. Taip pat norėčiau paraginti parodyti Graikijai solidarumą, kurio taip reikia mano šaliai, kad ji galėtų išspręsti savo problemas.

Iliana Ivanova (PPE). – (BG) Dėkoju, pone pirmininke. Ponios ir ponai, skirtingai nei ankstesnysis kalbėtojas, manau, kad protinga krizės Vidurio ir Rytų Europos šalyse įveikos strategija turi būti grindžiama socialine rinkos ekonomika. Būtent todėl tvari socialinė politika, kurios nusipelnė mūsų visuomenė, įmanoma tik esant stipriai ekonomikai, kurioje gerbiama privačios nuosavybės laisvė, įstatymo viršenybė ir asmeninė atsakomybė.

Tvirtai tikiu, kad mūsų pastangos ir atsakomybė turi būti grindžiamos tam tikrais esminiais principais. Visų pirma, būtini stabilūs valstybės finansai. Nerimą kelia tai, kad vis daugiau valstybių narių turi dideles valstybės

skolas. Turime būti labai budrūs ir drausmingi. Privalome ne tik siekti, kad biudžeto deficitas neviršytų 3 proc. BVP, bet ir dėti visas pastangas biudžetams subalansuoti.

Vykdydamos Stabilumo ir augimo pakta, Europos Komisija ir Taryba privalo atidžiai stebėti valstybių narių makroekonomikos disbalanso atvejus.

Antra, privalome remti mažąsias ir vidutines įmones, kadangi jos ne tik sukuria 65 proc. darbo vietų visoje Europoje, bet ir yra labai lanksčios bei turi dinaminio augimo potencialą – ypač krizės metu.

Trečia, svarbu remti darbo neturinčias ir pažeidžiamiausias visuomenės grupes ir pakankamai investuoti į švietimą, kvalifikacijos įgijimą ir tyrimus. Paskutinis ir svarbiausias uždavinys naujųjų valstybių narių atžvilgiu yra euro zonos plėtra.

Norėčiau paprašyti jūsų pagalbos ir padėkoti kolegoms nariams bei paraginti Europos Komisiją ir valstybes nares peržiūrėti savo poziciją dėl zonos plėtros. Mums reikia jūsų supratimo ir solidarumo – ypač tokioms šalims kaip mano gimtoji Bulgarija, kuri įdėjo milžiniškų pastangų, kad atitiktų Maastrichto kriterijus, ir turi vieną mažiausių biudžeto deficitą Europos Sąjungoje bei vykdo itin disciplinuotą fiskalinę politiką.

Kolegos nariai, tikiu, kad mums visiems svarbu tęsti savo bendras ir koordinuotas pastangas, kad atgaivintume savo ekonomiką ir pakiltume po krizės stipresni, nei buvome iki jos.

Edit Herczog (S&D). – (HU) Pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau pradėti savo vienos minutės kalbą padėkodama kolegoms nariams iš kitų euro zonos šalių už suteiktą svarbą mūsų diskusijai. Dalyvaudami šioje diskusijoje, jūs jau išreiškėte tam tikrą savo solidarumą.

Nepamirštant pačių valstybių narių atsakomybės, kurią minėjo mano kolegė, mums atrodo, kad naujosios valstybės narės iškėlė bendrieji sunkumai turi objektyvių priežasčių. Vienas šių sunkumų yra priverstinė dvidešimt vienerius metus truncančio proceso tvarka. Dėl to kilo rimtų ekonomikos problemų šiose šalyse, be to, tikėtasi tikro socialinio jų gyventojų solidarumo. Kita sunkumas yra euro zonos suteikiamo apsaugos mechanizmo stoka šiose šalyse, o tai reiškia, kad smogus krizei jos buvo mažiau apsaugotos. Galiausiai galima paminėti ir MVĮ bei jose dirbančių žmonių santykį šiose šalyse, palyginti su atitinkamais Europos Sąjungos duomenimis.

Apskritai aš tvirtai tikiu, kad norėdami atgaivinti Europos Sąjungos bei Vidurio ir Rytų Europos šalių ekonomiką, privalome suvienyti jėgas ir spręsti trejų užduotį, susidedantį iš užimtumo, finansų balanso ir ekonomikos augimo klausimų. Manau, kad kai kurie iš šių elementų buvo būdingi mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Bet kokių atveju turime kažkaip įveikti mažųjų ir vidutinių įmonių sektoriaus finansinius sunkumus. Tam būtinai reikės Europos centrinio banko pagalbos. Kuo mažesnė įmonė, tuo sunkiau ją pasiekia ES.

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Vilja Savisaar (ALDE). – (ET) Pone pirmininke, visų pirma, norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į tris Baltijos valstybes, kurių padėtis tikriausiai yra rimčiausia visame šiame regione. Štai keli pavyzdžiai. Estijoje gamybos apimtys sumažėjo daugiau kaip 15 proc., o Europos Sąjungos vidurkis yra -4,1 proc. Jokioje kitoje šalyje, išskyrus Baltijos valstybes, gamybos apimtys nenukrito daugiau kaip 10 proc. Šiandien nedarbas visose trijose Baltijos valstybėse viršija 15 proc.

Labai tikiuosi, kad Europos liberalų ir demokratų aljanso priimti sprendimai, kuriais siekiama atgaivinti ekonomiką ir pagerinti finansinę padėtį, sulauks labai konkretaus Komisijos dėmesio ir atsako. Praeitais metais Estijai teko triskart sumažinti biudžetą ir smarkiai apriboti valstybės sektoriaus išlaidas. Mažinant dar daugiau, pablogėtų jau ir taip sudėtinga socialinė padėtis. Labai tikiuosi, kad 2011 m. Estija prisijungs prie euro zonos ir taip įstengs išjudinti ekonomikos augimą bei išspręsti ekonomikos problemas.

Paul Rübig (PPE). – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, šiuo metu esame finansų ir ekonomikos krizės įkarštyje. Mano nuomone, svarbiausias veiksnys krizėje ne tik bankams ir verslui, bet ir ypač darbuotojams, yra likvidumas. Žinoma, viena būtinų likvidumo sąlygų yra kreditingumas, todėl diskusijos apie bendrovių, bankų ir darbuotojų kreditingumą itin svarbios.

Suprantama, kreditingumas grindžiamas įplaukomis, t. y. tiek darbuotojo, tiek bendrovės ar banko pajamomis. Jeigu nieko neuždirbate, kaip skolininkas nesate patikimas ir nesate likvidus. Būtent čia ir prasideda neigiama spiralė.

Dėl šios priežasties labai svarbu užtikrinti, kad ateityje prekybai prekėmis nebūtų taikomi jokie papildomi mokesčiai. Geriau turėtume apsvarstyti, kaip įvesti finansinio sandorio mokestį, taikytiną grynai finansiniams

sandoriams, sudaromiems ne dėl paslaugos ar prekės. Šis mokestis galėtų būtų naudojamas bankams ir nacionaliniams biudžetams refinansuoti ir tapti naujų darbo vietų kūrimo pagrindu.

Iš tiesų nedarbas visiškai nepriimtinas. Galiausiai tai yra pagrindinis veiksnys, dėl kurio ir kilo finansų ir ekonomikos krizė.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Remiantis Lisabonos sutartimi, Europos Sąjungos ekonomika yra socialinės rinkos ekonomika. Mūsų pagrindinis uždavinys turi būti kurti naujas darbo vietas, mažinti nedarbą ir įveikti krizę. Pietryčių Europos valstybių narių biudžeto deficitai milžiniški. Jos privalo skatinti kurti naujas darbo vietas, išlaikydamos ilgalaikę tvarią fiskalinę politiką. Svarbiausi šių valstybių narių prioritetai yra švietimas, sveikatos apsauga, žemės ūkis ir transporto bei energetikos infrastruktūros plėtra. Svarbu, kad žemės ūkio subsidijų lygis šiose valstybėse narėse atitiktų lygį senosiose valstybėse narėse. Penkerius metus mokėjimų balansui teikiama ES paramą galima gauti tik tuo atveju, jeigu valstybė narė gavėja įsipareigoja pertvarkyti savo mokesčių sistemą arba imasi priemonių savo administraciniais gebėjimams padidinti, kad galėtų kuo geriau panaudoti Europos lėšas. Be to, šioms valstybėms narėms reikia paramos modernizuojant jų smarkiai aplinką teršiančius pramonės sektorius, kad sumažėtų į aplinką išmetamų teršalų kiekiai, tačiau būtina išsaugoti darbo vietas ir užtikrinti ekonomikos augimą. Baigdama norėčiau pasakyti, jog manau, kad teikiant pagalbą šioms valstybėms narėms būtina užtikrinti, jog 2014–2020 m. laikotarpiu sanglaudos parama ir toliau būtų teikiama ekonomiškai mažiau išsivysčiusiems regionams.

Diogo Feio (PPE). – (PT) Pone pirmininke, savo kalbą norėčiau pradėti pasveikindamas tuos, kurie inicijavo šią diskusiją, kadangi labai svarbu aptarti ekonomiškai silpnesnių šalių ir euro zonai nepriklausančių šalių padėtį. Tai ypač aktualu dabar, kai svarstome krizės įveikos strategijas, nes reikės atminti skirtingą šalių padėtį. Daugelio Rytų ir Europos šalių ekonomika atsидūrė sudėtingoje padėtyje, tačiau reikalai prastėja ir daugelyje Vakarų šalių, kurios priklauso euro zonai, kaip antai mano šalis Portugalija. Rengiant strategiją, būtina atsižvelgti į skirtingas kiekvienos šalies aplinkybes.

Galimi keli skirtingi keliai. Itin svarbu suformuoti tinkamą pinigų ir biudžeto politiką, kuri, jeigu įmanoma, turi būti kuo labiau grindžiama politiniais kriterijais, atsižvelgiant į bendrovių ir mažųjų bei vidutinių įmonių likvidumo poreikį ir nesudarant ar neįtvirtinant kliūčių, kurias labai sunku įveikti euro zonai nepriklausančioms šalims, ir priverčiant šalių vyriausybes įvykdyti reikalingas vidutinės trukmės ir ilgalaikes reformas. Apibendrinant, nuo žodžių turime pereiti prie darbų. Sanglauda privalo būti veiksminga.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Sėkmingai įgyvendinant Europos ekonomikos gaivinimo planą, kitąmet, 2010 m., padėtis Europos Sąjungose valstybėse narėse šiek tiek pagerės.

Ekonomikos krizė skirtingai paveikė Vidurio ir Rytų Europos šalis. Pavyzdžiui, Lenkijos ekonomika truputį augo, o Rumunija ir Vengrija skaudžiai nukentėjo nuo krizės.

Šiomet Rumuniją ištiko beprecedentė ekonomikos krizė, kurią dar labiau apsunkino socialistų, nusprendusių palikti vyriausybę rinkimų tikslais ryšium su artėjančiais prezidento rinkimais, sukeltas politinis nestabilumas. Prezidento rinkimai turėjo įvykti tik po dviejų mėnesių. Socialistams palikus Vyriausybę ir pateikus pasiūlymą pareikšti nepasitikėjimą Parlamentu, du mėnesius Rumuniją valdė apribotas galias turinti laikinoji Vyriausybė, kuri nesugebėjo galutinai suformuoti ir patvirtinti biudžetą.

Dėl šios priežasties Tarptautinis valiutos fondas atidėjo trečiosios paskolos dalies, siekiančios 1,5 mlrd. EUR, išmokėjimą. Visgi sulaukėme pagalbos iš Šveicarijos Vyriausybės, kuri skyrė mums negrąžintiną beveik 120 mln. paskolą. Mano šalyje užregistruotas 8 proc. neigiamas ekonomikos augimas, o nedarbo lygis dviem procentiniais punktais didesnis už Europos Sąjungos vidurkį. Ateityje Europos Sąjunga reikalaus, kad vyriausybės neremtų savo šalių ekonomikos. Tačiau Rumunijoje tai nebus įmanoma iki 2010 m., kadangi mes negalime taip elgtis pagal su TVF pasirašytą sutartį.

Petru Constantin Luhan (PPE). – (RO) Teisingai byloja patarlė, kad jei grįždamas iš žvejybos ką nors sutinki, geriau išmokyk jį žvejoti užuot davęs žuvies. Taigi turime žinoti, kad reikia išmokyti žvejoti. Šiuo atveju turiu omenyje neseniai į ES įstojusias valstybes, kurioms dar reikia mokytis. Tačiau jos negali mokytis negaudamos pagalbos. Tam mes turime skirti joms finansinių išteklių. Aš asmeniškai manau, kad iš esmės ekonomika klesti dėl vidutinio dydžio įmonių. Todėl ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politikos tikslas turi būti paskirstyti Europos sanglaudos fondo lėšas būtent tokiai ekonomikai vystyti. Norėčiau pridėti, kad pastaruoju metu nustatant Europos Sąjungos prioritetus ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politika buvo primiršta.

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Victor Boştinaru (S&D). – (RO) Klausydamas E. Băsescu, negaliu nesusukti: „O, les pauvres! Koks šventas naivumas Europos Parlamente.“

Grįžtant prie rimtesnių klausimų, Vidurio Europos šalių ekonomika susitraukė itin smarkiai. Didėja šių šalių ir turtingų Vakarų Europos valstybių skirtumai. Bet to, šių šalių galimybės kelti ekonomines ir finansines iniciatyvas tebėra tokios menkos, kad faktiškai nepastebimos. Norėčiau atkreipti Komisijos dėmesį į tai, kad dėl socialinių sąnaudų, gerokai išaugusio nedarbo ir drastiškai apkarpytų biudžetų sumažėjo ir šių šalių galimybės skirti savo indėlį įgyvendinant projektus, kurie finansuojami bendromis ES ir nacionalinio biudžeto lėšomis. Dėl šių veiksnių Vidurio Europos šalys gali būti pasmerktos...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Lajos Bokros (ECR). – (ES) Nevargindamas vertėjų, norėčiau J. Almuniai pateikti kelis labai paprastus klausimus jo gimtąja kalba. Ką manote apie galimybę pataisyti Maastrichto sutarties kriterijus, galbūt įtraukiant naujų kriterijų, taikytinų mokėjimų balansui, didžiausiam leistinam einamosios sąskaitos deficitui ir užsienio skolai?

Ką manote apie valiutos kurso politiką? Ar esant nuosmukiui geriau taikyti fiksuotąjį ar lankstųjį valiutos kursą?

Be to, ar euro įvedimas šalyse, kurios nėra Europos Sąjungos narės, suteikia joms pranašumą ar kaip tik sumenkina jų poziciją derantis dėl euro zonos išipareigojimų ateityje?

Csaba Sógor (PPE). – (HU) Pone pirmininke, gripas pakerta tuos, kurie silpni. Todėl Vidurio ir Rytų Europos šalis reikia ne tik „paskiepyti“, bet ir kuo nors sutvirtinti. Suprantate, ką turiu omenyje. Reikėtų paremti ne tik ekonomikos, bet ir santvarkos pokyčius, nors pagalba ūkiui irgi reikalinga. Reikalas tas, kad daugelyje Vidurio ir Rytų Europos šalių ekonomiką, žiniasklaidą ir politiką tebekontroliuoja tie, kurie sistemingai griovė šį regioną per pastaruosius 40 metų.

Todėl turėtume paremti vadinamąsias Europos vertybes, kad neatsitiktų taip, jog vienos šalys svarstys kalbos įstatymo klausimą daugiakalbėje Europoje, o kitos stengsis į sutarties išnašą įtraukti kolektyvinę kaltę, o ne Europos vertybes. Todėl Vidurio ir Europos šalims reikia...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Ačiū gerbiamas Pirmininke, gerbiamas Komisijos nary. Iš tikrųjų mes, lietuviai, taip pat turėjome kažkada tai mėginimą 2006 m. dėl euro įsivedimo ir, deja, šimtosi dalis mums pritrūko. Nežiūrint į tai, iš tikrųjų, noriu jums labai padėkoti, gerbiamas Komisijos nary, už praeitą laikotarpį, už nuveiktą darbą ir už labai gerą bendradarbiavimą.

Dabar dėl šios dienos problemos. Aš manau, kad iš tikrųjų sąlygos yra pasikeitusios ir iš tikrųjų buvo geri pasiūlymai peržiūrėti kai kuriuos dalykus. Aš jokių būdu nesiūlau Maastrichto kriterijų, bet siūlau labai elementarius dalykus, kurie lemia kiekvienos valstybės tam tikrą galimybę reguliuoti kainas. Tai yra ir valiutos kurso įvairūs mechanizmai ir daugelį kitų dalykų.

Tikrai norėtusi, kad Europos Komisija atkreiptų dėmesį į šitą pasiūlymą ir ačiū G. Verhofstadtui, kuris pasiūlė, kad mes ateityje ramiai susėdę galėtume apsvarstyti kaip padėti Rytų Europos valstybėms, Pabaltijo valstybėms, nes iš tikrųjų bedarbystė ...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Joaquín Almunia, Komisijos narys. – (ES) Pone pirmininke, dėkoju G. Verhofstadtui, kurio iniciatyva surengta ši diskusija, ir visiems kalbėtojams. Esu dėkingas už jūsų indėlį ir idėjas.

Norėčiau pradėti G. Verhofstadto pavartota fraze. Jis pasakė, jog tai, kad kai kurios Vidurio ir Rytų Europos šalys nepriklauso euro zonai, reiškia esant *rideau de fer* (geležinę uždangą). Aš nesutinku, nes, nors kai kurių euro zonai nepriklausančių Vidurio ir Rytų Europos šalių ekonominė padėtis nepaprastai sunki, kitos nepatiria didesnių ekonominių sunkumų negu brandesnės išsivysčiusios ekonomikos valstybės. Pastarosios gerokai seniau įstojusios į Europos Sąjungą, gerokai ilgiau gauna Europos investicijų banko ir struktūrinių fondų paramą ir dar priklauso euro zonai. Nepaisant to, jos susiduria su tokiomis pat rimtomis, o kartais net ir su didesnėmis problemomis nei daugelis Vidurio ir Rytų Europos šalių.

Taigi, problema yra ne geležinė uždanga, kurios dvidešimt metų tiesiog nebuvo. Negalima teigti ir to, kad Europos Sąjungos turimos priemonės nėra naudojamos šiame regione, nes jos iš tikrųjų naudojamos, kaip

minėjau įžanginėje kalboje. Kai kurių iš jūsų kalbose būta atitinkamų užuominų, o kiti, pasirodo, nežino, kad tokios priemonės taikomos gerokai plačiau, nei būtume galėję įsivaizduoti 2007 m., kai prasidėjo ši krizė.

Visgi sunkumų kelia ne tai, kaip interpretuojami prisijungimo prie euro zonos kriterijai – šį klausimą esame daug kartų svarstę šios kadencijos Parlamente. Tai jokia problema. Parlamente kritikuoti tie, kurie savo metu leido prie euro zonos prisijungti kai kurioms dabartinėms šios zonos narėms, kai dar nebuvo visiškai aišku, ar buvo įvykdytos visos sąlygos. Dabar matome, kad labiausiai nukenčia tos šalys, kurios nėra tinkamai pasiruošusios priimti tokius iššūkius, kaip ši krizė – t. y. tiek euro zonos šalys, tiek ir šalys už jos ribų. Būtent šią problemą ir reikėtų spręsti.

Ar turime glaudžiau bendradarbiauti. Žinoma, taip. Ar turime stiprinti Europos priemones? Žinoma, taip. Komisija to tikisi ir iš Tarybos, ir iš Parlamento. To paties iš Komisijos prašo Parlamentas, o aš prašau Parlamento, kad šis su tokiu prašymu kreiptųsi į Tarybą, nes Taryba atmetė Komisijos pasiūlymą, kad visa Europos socialinio fondo veikla 2009 ir 2010 m. šio fondo paramą gaunančiose šalyse būtų finansuojama Europos lėšomis. Būčiau dėkingas, jeigu perduotumėte tai Tarybai.

, Komisijos narys. – (FR) Tai paskutinis kartas, kai esu čia kaip Ekonomikos ir pinigų politikos komisaras, ir norėčiau perduoti jūsų poziciją, kuri yra ir mano, ECOFIN tarybai. Iš tiesų manau, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip dabartinės, struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo lėšas būtina naudoti kitaip, nei esant įprastai padėčiai. Toliau kalbėsiu savo gimtąja kalba.

Komisijos narys. (ES) Sutinku. Sutinku su daugeliu G. Verhofstadto idėjų, išdėstytų šešiais punktais, kurias jis pateikė laiške Europos Komisijos Pirmininkui ir Europos investicijų banko pirmininkui. Mūsų požiūriai daug kuo sutampa. Daugeliu atžvilgių mūsų veiksmai jau atitinka minėtuosius punktus. Juos iškart paminėjau įžanginėje kalboje.

Visgi manyti, kad Europos priemonės galėtų padėti išvengti sunkių sprendimų esamo nuosmukio padariniams likviduoti, reikštų, jog nėra iki galo suvokta, kokių gilų nuosmukį išgyvena visos šalys – ir euro zonoje, ir už jos ribų esančios valstybės tiek Vidurio bei Rytų, tiek Vakarų Europoje. Krizė buvo tokia didžiulė, kad mes galime įsivaizduoti, kaip, pvz., Airijai teko priimti itin sunkius korekcinis sprendimus – tačiau ne todėl, kad taip liepė Tarptautinis valiutos fondas ir gautas atitinkamas nurodymas iš Briuselio, o todėl, kad Airijos valdžia manė, jog tai bus geriausias būdas kuo greičiau atgaivinti savo ekonomiką ir vėl judėti į priekį taip pat veržliai kaip ir iki krizės.

Socialinės šių korekcinų sprendimų pasekmės liečia tiek mus visus, tiek asmeniškai mane lygiai taip pat (ar netgi labiau) kaip ir Parlamentą. Visiems žinoma, kad taikydama mokėjimų balanso priemonę Komisija sušvelnino daugelį korekcinų sprendimų, kurių siūlė šiais ištekliais remiamų šalių vyriausybės. Taip elgsimės ir toliau. Mes taip pat mėginome kiek įmanoma išlaikyti nacionalinių biudžetų lėšas, kad galėtume kartu finansuoti Europos fondus, nes priešingu atveju, sumažinus investicines išlaidas, kurių reiktų Europos fondams bendrai finansuoti, padariniai šioms šalims būtų labai skaudūs.

Tokioje diskusijoje, kaip ši, svarbu paminėti, jog visgi matome ir teigiamų ženklų, ko nebūtume galėję pasakyti 2008 m. spalio mėn. vykusioje diskusijoje. 2009 m. gruodžio mėn. turime pasakyti, kad esama teigiamų ženklų, kad pradedame matyti šviesą tunelio gale – taip pat ir labiausiai nuo krizės nukentėjusiose šalyse, kaip antai Latvija, Lietuva, Estija ir Airija.

Vis dar išgyvename didelį netikrumą ir mums iškilusios kliūtys tebėra milžiniškos, tačiau šviesa tunelio gale iš tikrųjų matosi.

Taigi, ar įveikę nuosmukį grįšime prie senų įpročių? Nuoširdžiai tikiuosi, kad ne! Kadangi tai paskutinė mano, kaip Ekonomikos ir pinigų politikos komisaro, kalba ekonomikos tema Parlamente, norėčiau išskirti penkis G. Verhofstadto neminėtus punktus, kuriuos turėtume visi aptarti.

Visų pirma, atsižvelgiant į krizės metu sukaupą patirtį, Vidurio ir Rytų Europos šalims reikėtų labiau subalansuoto augimo modelio. Jos negali priklausyti išskirtinai vien tik nuo užsienio investicijų. Daugelis iš jūsų kalbėjote apie mažąsias ir vidutines įmones, ir aš jums visiškai pritariu. Lygiai taip pat jos negali priklausyti išskirtinai, ar beveik išskirtinai, vien tik nuo užsienio bankų, kadangi, kalbant apie finansų sistemos priežiūrą, labai sudėtinga turėti kiekvienos šalies interesus atitinkančias priežiūros institucijas ir finansų politiką, jeigu praktiškai visi bankai yra ne nacionaliniai, ir priimti strateginius sprendimus, grindžiamus banko kilmės šalies interesais. Kita vertus, kaip minėjau anksčiau, reikia pasakyti ir tai, kad užsienio bankai tose šalyse tvarkosi ypač gerai.

Turime pagerinti struktūrinių fondų lėšų panaudojimo tempus. Remdamiesi dabartine finansine perspektyva, esame pateikę tvirtinti pasiūlymą dėl labai didelės lėšų sumos, kurią galima būtų paskirstyti per struktūrinius fondus šiuo finansiniu laikotarpiu. Daugeliu atvejų šalys neįstengia panaudoti šių lėšų ir dar galima imtis atitinkamų veiksmų, kad parama siektų 4 proc. jų metinio BVP. 4 proc. metinio BVP, tačiau šios lėšos nėra tinkamai išnaudojamos.

Turime skirti gerokai daugiau pagalbos infrastruktūroms integruoti ir turime tęsti diskusijas, kaip tai padaryti. Atskirose regiono dalyse esama vis dar neįveiktų infrastruktūros kliūčių, trukdančių pakankamai integruoti tų šalių ekonominę erdvę ir gamybos sektorius į Vakarų Europą.

Galiausiai socialiniu požiūriu krizės padariniai juntamesni tose šalyse, kuriose nepakankamai išvystyta socialinės apsaugos sistema arba kurios nėra gerovės valstybės. Iš dalies taip yra todėl, kad jos stokoja augimo tempo, pajamų ar gerovės, tačiau kita priežastis, deja, yra ta, kad iki krizės kai kurių šalių mokesčių politika buvo formuojama vadovaujantis principu „mažiau yra daugiau“, o prireikus finansuoti valstybės veiksmus, paaiškėjo, kad pinigų nėra, nes nėra įplaukų. Šį klausimą ateityje taip pat reikėtų apsvastyti.

Pirmininkas. – Diskusija baigta.

Raštiški pranešimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Elena Oana Antonescu (PPE), raštu. – (RO) Europai toliau išgyvenant pasaulinės ekonomikos krizės padarinius, itin skaudų jos poveikį junta Vidurio ir Rytų Europos šalys dėl esamų ekonomikos vystymosi skirtumų tarp senųjų valstybių narių ir tų šalių, kurios įstojo į ES per paskutinius plėtros etapus. Šie skirtumai dar labiau išryškėjo per ekonomikos krizę, dėl kurios šių šalių vyriausybėms teko papildoma našta vykdyti griežtą makroekonomikos politiką, spręsti socialines krizės sukeltas problemas ir problemas, kilusias dėl finansų sistemos pažeidžiamumo bei valstybinės sveikatos apsaugos ir socialinio draudimo sistemų tvarumo. Turėdamas omenyje šiuos ekonominę ir socialinę politiką varžančius veiksnius, tikiuosi, kad Komisija patvirtins kompleksinį planą, skirtą specifinėms šio regiono problemoms spręsti. Tai turi būti toks planas, kuriuo būtų remiamos šių valstybių pastangos išlaikyti ekonominę ir socialinę pusiausvyrą. Siekdamas įveikti savo vidaus problemas, Vidurio ir Rytų Europos šalys paėmė paskolas iš TVF, Pasaulio banko ir Europos Sąjungos. Tačiau finansinės lėšos nėra suteikiamos tokiu tempu, kokio reikėtų šių vyriausybių patvirtintoms priemonėms finansuoti. Dėl šios priežasties raginu greičiau skirti šias lėšas ir patvirtinti planą šio regiono ekonomikai paremti.

Sebastian Valentin Bodu (PPE), raštu. – (RO) Bulgarija ir Rumunija, dvi vėliausiai į Europos Sąjungą įstojusios šalys, išgyvena didžiulį pasaulinės ekonomikos krizės sukeltą nuosmukį, kurio padariniai itin skaudūs dar ir todėl, kad šių šalių ekonomika skiriasi nuo išsivysčiusių valstybių narių ekonomikos. Naujausio Eurobarometro tyrimo duomenimis, didelį rūpestį abiejų šalių gyventojams kelia jų šalių ekonomikos raida ir krizės poveikis atskirai kiekvienam gyventojui. Svarbiausia Eurobarometro tyrimo išvada yra ta, kad žiemos viduryje krizė dar labiau pagilės. Šalių vyriausybės privalo imtis geriausių priemonių padėčiai žiemą suvaldyti, išvengiant drastiškų socialinių pasekmių. Paramą Rumunijai ir Bulgarijai teikia Tarptautinis valiutos fondas ir Europos Komisija, skirdami ir finansinę, ir ekspertų, kurie nustato tam tikrus makroekonomikos rodiklius, pagalbą. Didesnis Europos Komisijos indėlis stabilizuojant Rumunijos ir Bulgarijos ekonomiką turės teigiamą poveikį visai Europos Sąjungai, kuri šiuo metu privalo vengti bet kokio didesnio disbalanso. Įvairūs krizės aspektai veikia visas Europos Sąjungos valstybes nares, tačiau akivaizdu, kad naujosios valstybės narės yra sunkesnėje padėtyje negu senosios narės, turinčios darnią ekonomiką. Solidarumas yra viena pagrindinių Europos Sąjungos vertybių, kurią derėtų pademonstruoti nuosmukio metu.

András Gyürk (PPE), raštu. – (HU) Metų pradžioje apsidžiaugėme sužinoję apie daugiau kaip 3 mlrd. EUR paramą energetikai vystyti. Šios lėšos paskirtos įgyvendinant tuometį ekonomikos skatinimo planą. Europos Komisija teisingai pripažino, jog paramos reikėjo tiek alternatyvioms energijos tiekimo linijoms nutiesti, tiek energijos tinklams sujungti. Deja, mūsų pasitenkinimą temdo tam tikras nusivylimas. Panagrinėję konkrečias paramos sumas, matome, kad nepakankamai dėmesio skirta Vidurio ir Rytų Europai, kuri yra labiausiai pažeidžiamas regionas energijos tiekimo požiūriu. Prancūzijos–Belgijos dujų tinklų jungčiai skiriama daugiau paramos nei Vidurio ir Rytų Europos tinklų jungtims. Prancūzijos–Belgijos dujų tinklų jungtis bus jau septintoji šalia esamų šešių, o juk būtent tokios infrastruktūros neretai trūksta naujosiose valstybėse narėse. Be to, nepasitenkinimą kelia ir tai, kad šiame paramos pakete visiškai neatsirado vietos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms, tačiau tai ir yra ta sritis, kurioje būtų lengviausia pasiekti pagrindinį paketo tikslą – sukurti naujų darbo vietų. Dėl minėtųjų trūkumų manome, kad didžiausią svarbą turi du klausimai. Pirma, ateityje paramos planuose daugiausia dėmesio turi būti skiriama tiems regionams, kuriuose investicijos į energetiką turi didžiausią pridėtinę vertę. Antra, ateityje priimant biudžeto

sprendimus negalima pamiršti energijos vartojimo efektyvumo, apie kurį taip dažnai kalbama ES, ypač žinant, kad efektyviau vartojant energiją jau galima pasiekti stulbinamų rezultatų per trumpą laiką.

Tunne Kelam (PPE), raštu. – Sveikinu Komisiją dėl pastangų padėti Europos šalių ekonomikai. Žinodami, kad ES skiria priemonių tiems, kam jų labiausiai reikia, esame tikri, kad įveikę šią ekonomikos krizę tapsime stipresni, negu buvome iki šiol. Norėčiau pabrėžti visų esamų ekonomikos, prekybos ir laisvo judėjimo barjerų svarbą darbo rinkai. Svarbiausias artimiausio laikotarpio uždavinys turi būti užbaigti Europos bendrosios rinkos integraciją, nes tik tai padės veiksmingai pasipriešinti krizėms ateityje. Vienas didžiausių siekių Europos Sąjungoje yra būti euro zonos dalimi. Euro zonoje skatinamos investicijos ir ekonomikos augimas, sumažėja pažeidžiamumas. Labai tikiuosi, kad mano paties šaliai, Estijai, pavyks atitikti reikalavimus, keliamus prie euro zonos siekiančioms prisijungti šalims. Estijos užsienio skolos yra vienos mažiausių Europoje, taip pat mums pavyko atidėti pakankamai rezervų ekonomikos augimo laikotarpiu, kad galėtume įveikti krizę savo jėgomis. Be to, esu tikras, kad turėdami galimybę naudotis šiuo metu skiriama Europos fondų parama ir žvelgdami į perspektyvą netrukus prisijungti prie euro zonos, jau kitąmet galėsime veiksmingai sumažinti nedarbą.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D), raštu. – (PL) Ponios ir ponai, praėjus metams nuo Ameriką sukrėtusio smūgio, kuris buvo didžiausias po rugsėjo 11-osios įvykių ir banko „Lehman brothers“ bankroto paskelbimo, tapome išmintingesni, nes įgavome atitinkamos patirties. Tai, kas įvyko per pastaruosius 12 mėnesių, aiškiai rodo, kad neoliberalios politikos nuostatos yra klaidingos ir, kaip ir rugsėjo 11-osios įvykių atveju, skatina pažvelgti į pasaulį kitomis akimis. Ekonomikos krizę patyrė faktiškai visas pasaulis, tačiau man svarbiausia yra tai, kad jos poveikį pajuto milijonai europiečių. Perskaičius prieš kelias dienas paskelbtą Pasaulio banko ataskaitą, nelieta jokių abejonių, kad ES valstybėms narėms Rytų Europoje reikia pagalbos – ir ne vien sprendžiant jų vidaus problemas. Jeigu dėl krizės gali nuskursti 11 milijonų Rytų Europos ir Vidurio Azijos gyventojų, o iki 2010 m. pabaigos – dar 23 milijonai, jokių būdu negalime leisti sau atsipalaiduoti. Rengiant reikiamas socialines programas šalims, kurios labiausiai kenčia nuo krizės padarinių, būtina finansinė pagalba, tačiau nė kiek ne mažiau svarbi ir intelektualinė parama. Per ankstesnes krizes žmonės gelbėjosi emigruodami arba dirbdami keliuose darbuose, tačiau šiandieninė krizė apėmusi visą pasaulį, todėl tokie sprendimai nebegali padėti. Jeigu nenorime sulaukti dar skaudesnių prieš metus atėjusios krizės padarinių, turėtume mobilizuoti gerokai daugiau Europos lėšų, siekti steigti naujas darbo vietas ir stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą. Visi šie veiksmai turėtų būti orientuoti į vieną sritį – socialinę politiką.

Czesław Adam Siekierski (PPE), raštu. – (PL) Ekonomikos krizė itin skaudžiai paveikė Vidurio ir Rytų Europos šalis. Praėjusiais metais krito daugelio – ne tik mūsų regiono – šalių ekonomikos rodikliai. Tačiau reikia pabrėžti, kad skirtingoms šalims skirtingai sekėsi šalinti krizės padarinius. Akivaizdi gerų rezultatų pasiekusi regiono lyderė yra Lenkija. Kaip šios diskusijos metu minėjo ir J. Almunia, Lenkija yra vienintelė nuosmukio išvengusi šalis, kuriai per krizę pavyko išlaikyti teigiamą ūkio augimą. Nepaisant to, kad ekonominė padėtis regione pamažu stabilizuojasi, vertėtų pagalvoti, kokių priemonių reikėtų imtis norint atnaujinti ekonomikos augimą ir ateityje išvengti panašių neramumų. Per artimiausią laikotarpį atitinkamų šalių vyriausybės turėtų parengti ryžtingesnes strategijas, kaip įveikti krizę. Viena vertus, jos turi subalansuoti biudžeto išlaidas, aktyviai kovoti su nedarbu ir socialine atskirtimi bei sukurti sąlygas verslo plėtrai, kita vertus – skatinti paklausos augimą. Užsienio pagalba yra tokia pat svarbi kaip ir pačių šalių veiksmai. Europos ir tarptautinės finansų institucijos turėtų įsteigti atskirą kredito liniją mažosioms ir vidutinėms įmonėms bei infrastruktūros projektams remti. Pritaikius tokias priemones būtina padaugėtų darbo vietų ir pagerėtų socialinė padėtis. Kalbant apie ilgesnį laikotarpį, geriausias sprendimas būtų prisijungti prie euro zonos ir sukurti sąlygas subalansuotam ir stabiliam augimui.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D), raštu. – (HU) Per pastaruosius metus krizę buvo stengiamasi įveikti daugiausia pačių valstybių narių jėgomis ir turimomis priemonėmis. ES valstybės narės manė, jog veiksmai ekonomikai atgaivinti turi būti įgyvendami ne ES, o nacionaliniu lygmeniu – teikiant pagalbą bendrovėms ir saugant darbo vietas. Kai kuriais atvejais nepavyko užtikrinti netgi mažiausio tikėtino koordinavimo, sutarimo ir bendradarbiavimo lygio. Senosios stipresnės valstybės narės, turinčios daugiau biudžeto koregavimo galimybių, parengė priemonių paketus, skirtus pirmiausia savo pačių vidaus rinkoms ir daugeliu atvejų įsivedė konkurenciją iškreipiančias protekcionistines priemones. Šią padėtį aiškiai iliustruoja Prancūzijos Prezidento Nicolas'o Sarkozy skirta parama kompanijai „Peugeot“, kai buvo iškelta sąlyga išlaikyti darbo vietas Prancūzijoje, tačiau kartu nuspręsta atleisti daugybę žmonių šios kompanijos našesnėje gamykloje Slovakijoje.

Panašių diskriminacinių pavyzdžių esama ir finansų sektoriuje Vidurio Europos šalyse ir Baltijos regione, kadangi vakaruose įsikūrusios patronuojančiosios bendrovės iki šiol persiveda pelnus, gautus jų padalinuose šiame regione. Kreditavimo sąlygų sugriežtinimas ypač neigiamai veikia mažųjų ir vidutinių įmonių sektorių,

kuriame sukurama daugiausia darbo vietų, tačiau šiuo metu, susitraukus eksporto rinkoms ir sumažėjus plėtros galimybėms, masiškai atleidžiami darbuotojai. Tai reiškia, kad ekonomikos krizė neišvengiamai tampa užimtumo ir socialine krize. Dėl šios priežasties dar kartą prašau 15 ES šalių vyriausybių dėti visas įmanomas pastangas, kad būtų užkirstas kelias protekcionistinėms priemonėms, ir laikytis tvirtos pozicijos savo šalių bankų, kurie pažeidinėja vidaus rinkos principus, atžvilgiu.

Iuliu Winkler (PPE), raštu. – (HU) Krizė įvairiai paveikė skirtingas Europos Sąjungos šalis. Pažeidžiamiausios pasirodė naujosios valstybės narės Vidurio ir Rytų Europoje. Realybėje paaiškėjo, kad valstybių narių galimybės naudotis Europos ekonomikos gaivinimo plane numatytais priemonėmis nėra lygiavertės. Taip pat pastebėjome, kad labiausiai nuo krizės apsisaugojo euro zonai priklausančios valstybės. Neatsitiktinai krizės padariniai sunkesni tose šalyse, kurios negali pasinaudoti atgaivinimui skirtomis priemonėmis ir kurios nepriklauso euro zonai. Įsigalėjus Lisabonos sutarčiai, baigta Europos Sąjungos institucijų reforma.

Dabar reikia naujų bendrų veiksmų Europos Sąjungos sanglaudai sustiprinti. Tai esminė sąlyga, galinti užtikrinti, kad ES pakiltų iš krizės sustiprėjusi – kaip pagrindinis žaidėjas pasaulio rinkų arenoje. Socialinės ir užimtumo krizės poveikis bus juntamiausias 2010 m. Akivaizdu, kad labiausiai nukentės naujosios valstybės narės. Mums reikia tokio ekonomikos atgaivinimo plano, kuris realiai būtų vienodai prieinamas visoms valstybėms narėms. Be to, reikia lankstesnių prisijungimo prie euro zonos sąlygų. Šios akivaizdžios priemonės padės kurti stiprią Europą – tokią, kurioje pusės milijardo gyventojų visuomenė brangina tas pačias vertybes ir vadovaujasi tomis pačiomis idėjomis.

18. Patirtis, įgyta taikant Europos Parlamento ir Tarybos maisto produktų higienos reglamentus (diskusijos)

Pirmininkas. Kitas klausimas šiose diskusijose – žodinis klausimas, kurį Komisijai pateikė Horst Schnellhardt Europos liaudies frakcijos (krikščionių demokratų) vardu dėl patirties, įgytos taikant Europos Parlamento ir Tarybos maisto produktų higienos reglamentus: (EB) Nr. 852/2004, (EB) Nr. 853/2004 ir (EB) Nr. 854/2004 (O-0151/2009 – B7-0237/2009).

Horst Schnellhardt, autorius. – (DE) Pone pirmininke, pone Komisijos nary, ponios ir ponai! Nuoširdžiai dėkoju Komisijai už jos ataskaitą apie patirtį, įgytą taikant maisto produktų higienos reglamentus. Tai labai svarbu, o ataskaitos turinys labai įtikinamas. Norėčiau išreikšti savo pritarimą šiai ataskaitai, kurioje atsispindi tai, kas faktiškai vyko per pastaruosius trejus metus.

Turime pripažinti, kad mūsų priimti higienos reglamentai reiškia paradigmos pokytį. Sustiprinome vidaus rinką, pagerinome maisto produktų saugą ir sustiprinome maisto gamintojų bei tiekėjų atsakomybę. Tai esminiai pokyčiai, todėl natūralu, kad nustatėme ir keletą problemų, ypač kalbant apie leidimus mažosioms ir vidutinio dydžio įmonėms. Kelios mėsinės nutraukė savo veiklą. Pažvelgę atgal pamatysime, jog tokia padėtis susiklostė todėl, kad labai dažnai nebuvo taikomas reglamentuose numatytas lankstumas ir kad – ką aš ypač kritikuoju – nebuvo keičiamasi informacija tarp vietos priežiūros institucijų ir Europos maisto ir veterinarijos tarnybos.

Jeigu Komisija dabar nuspręstų nedaryti jokių pataisų, būčiau priverstas išreikšti protestą. Net jei tai būtų tik nedideli pakeitimai, būtina atkreipti dėmesį į šiuos klausimus: maisto tiekimo grandinėje teikiama informacija traktuojama pernelyg siaurai, todėl tokį principą reikia pakeisti. Reikėtų apsvarstyti galimybę taikyti kitus mėsos tikrinimo metodus. Be kita ko, reikėtų nebetaikyti Reglamente (EK) Nr. 882 numatyto trichinelių laboratorijų akreditavimo. Sritims, kurioms taikomi reglamentai, reikalingas patikimas planavimas. Būtent todėl pasisakau prieš numatomą taisyklę. Turėtume parengti glaudą ir aiškų pasiūlymą dėl pataisų, kad ir vėl netektų leisti taikyti laikinąsias taisykles iki 2013 m.

PIRMININKAVO: I. DURANT

Pirmininko pavaduotoja

Joaquín Almunia, Komisijos narys. – Ponia pirmininke, į mane kreipėsi Komisijos narė A. Vassiliou, prašydama atsiprašyti už ją, kad ji negalės pateikti savo nuomonės aptariamuoju žodiniu klausimu dėl Komisijos ataskaitos apie patirtį, įgytą taikant maisto produktų higienos reglamentus.

Komisijos vardu norėčiau pabrėžti, kad ši ataskaita parengta remiantis informacija, gauta iš atitinkamų tiek viešojo, tiek ir privačiojo sektorių suinteresuotųjų subjektų, ir šios konsultacijos davė teigiamą rezultatą. Nebuvo nustatyta jokių esminių problemų, tačiau kai kuriuos klausimus dar reikėtų atidžiau išnagrinėti.

Kalbant konkrečiai, pirma, man žinoma mažo pajėgumo įmonių pakartotinio patvirtinimo problema. Tokias problemas galima išspręsti įtraukiant lankstumo sąlygas į nacionaliniu lygmeniu priimamas taisyklės. Kai kuriose šio principo nesilaikiusiose valstybėse narėse ir kilo atitinkamų sunkumų. Maisto ir veterinarijos tarnyba ėmėsi tam tikrų veiksmų, kad nustatytų mažo pajėgumo skerdyklų lankstumo geriausios praktikos pavyzdžius, kuriuos vėliau galėtų išplatinti. Kadangi iki šių metų pabaigos valstybės narės turi nuspręsti, suteikti ar nesuteikti patvirtinimą, kol kas negaliu pasakyti, kelioms mažosioms ir vidutinio dydžio įmonėms patvirtinimas nebus suteiktas.

Antra, lankstumo sąlygomis labiau siekiama apskritai apsaugoti maisto įvairovę ir padėti nedideliems gamintojams. Parengus nacionalines lankstumo taikymo priemones ir informuojant apie tai Komisiją, suteikiamas teisinis tikrumas nedideliems gamintojams ir pripažįstama nedidelių įmonių specifika. Be to, užtikrinama maisto įvairovė, pvz., tradiciniais būdais gaminamos dešros ar sūris, kartu išlaikant reikiamą maisto saugos lygį.

Siekdama paskatinti tinkamai vartoti lankstumo nuostatas, Komisija paskelbė kelis rekomendacinius dokumentus. Tai padėtų dar geriau užtikrinti skaidrumą ir teisinį tikrumą. Taip pat svarbu nepamiršti, kad Komisija, stengdamasi įnešti indėlį mažinant administracinę naštą – ypač labai mažoms įmonėms, jau yra pasiūliusi atitinkamai pataisyti reglamentą. Tačiau, kaip jums žinoma, kol kas šis pasiūlymas dar nėra priimtas.

Trečia, informacija apie maisto tiekimo grandinę apima ir raštišką ūkininko informaciją, pateikiamą skerdyklai ir oficialiai paskirtam veterinarui: nurodomi pagrindiniai duomenys, kurie reikalingi atliekant rizikos įvertinimą grindžiamą patikrinimą. Neseniai kompetentingoms institucijoms leista nesilaikyti reikalavimo pateikti šią informaciją skerdyklai ne vėliau kaip prieš 24 valandas.

Be to, man malonu pranešti, kad kitą balandį Komisija surengs apskritojo stalo diskusiją, pakviesdama visas atitinkamas šalis, per kurią bus aptartos galimybės persvarstyti mėsos patikrinimo klausimą, siekiant įvertinti jo veiksmingumą ir atsižvelgiant į naujausias pavojų tendencijas.

Baigdamas norėčiau pabrėžti, kad oficialią kontrolę vykdančios laboratorijos turi būti akredituotos, kad galėtų atlikti geros kokybės ir vienodą analizę, skirtą išvengti pavojaus maisto saugai. Tai yra būtina sąlyga, siekiant užtikrinti sklandžią prekybą ES viduje ir palengvinti prekybą su trečiosiomis šalimis. Tačiau neseniai Komisija trichinelių tyrimo pereinamąjį laikotarpį sutiko pratęsti iki 2013 m., kad laboratorijos turėtų daugiau laiko gauti akreditaciją.

Christa Klauß, PPE frakcijos vardu. – (DE) Ponia pirmininke, pone Komisijos nary, ponios ir ponai, dėkoju kolegai Horstui Schnellhardtui už iškeltą klausimą. Tai suteikia mums progą pasidalyti gera ir mažiau gera patirtimi įgyvendinant reglamentą. Maisto produktų higienos reglamentu nustatyti mėsos gamybos higienos reikalavimai.

Komisijos konsultacijos rodo, kad nemažai pasiekta ir kad apskritai taisyklės yra veiksmingos. Nuogastavimai, jog per griežti reikalavimai sužlugdys mažąsias ir amatininkų įmones dažniausia nepasitvirtino dėl mažosioms įmonėms numatytų išimčių. Kita vertus, paaiškėjo, kad taikant taisykles esama nemažai problemų. Tai patvirtina ir informacija, kurią gaunu iš savo gimtojo regiono įmonių ir priežiūros tarnybų.

Kadangi vietos tarnyboms suteikta didelė veikimo laisvė priimant sprendimus, kai kuriais atvejais jos gali atsižvelgti į mažųjų ir amatininkų mėsinų poreikius. Žinoma, tai gerai ir svarbu, nes tik taip mažųjų mėsinų, kurios siūlo didelę gaminių įvairovę ir kurioms nelengva atitikti šviežumo ir kokybės reikalavimus, bus apsaugotos nuo perdėtos biurokratijos. Tačiau šis lankstumas pasiekia ribą, kai išimtytys ir reikalavimai pradedami interpretuoti skirtingai pagal priežiūros tarnybos užgaidas.

Tai gerokai iškreipia konkurenciją ne tik tarp valstybių narių, bet ir pačiose šalyse. Todėl būtina pagerinti maisto produktų higienos reglamentą, suteikiant inspektoriams teisinio tikrumo ir daugiau juridinių galių. Inspektoriai turi turėti pakankamai taikytinų teisinių priemonių, pvz., galimybę skirti pinigines baudas.

Pone J. Almunia, šioje srityje esama daug teisinio netikrumo, kurį būtina pašalinti, todėl laukiame Komisijos pasiūlymo.

Karin Kadenbach, S&D frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, pone Komisijos nary, ponios ir ponai! Pirmiausia norėčiau pasveikinti visus tuos, kurie rengė maisto produktų higienos reglamentus, nes šioje Komisijos ataskaitoje teigiamai įvertinta šių reikalavimų taikymo patirtis. Reikėtų deramai tai įvertinti, nes, kaip minėta, šie nauji reglamentai reiškia maisto produktų higienos politikos paradigmos pokytį.

Dėl reglamentų novatoriškumo pradinę ataskaitą apie įgytą patirtį buvo planuota parengti tik po trejų metų nuo jų įsigaliojimo. Valstybės narės ir maisto produktų tiekėjai bei gamintojai apskritai buvo patenkinti šiais reglamentais ir teigė sėkmingai juos taikantys. Valstybės narės ir privačių interesų grupės mano, kad nei įmonės, nei institucijos nepatiria jokių didesnių sunkumų. Vyrauja vieninga nuomone, kad tam tikros reglamentų pataisos, be abejo, reikalingos, tačiau pagrindinių principų keisti nereikia. Šiuo metu galiojančiais reglamentais galima tiek užtikrinti vartotojams kuo aukštesnę produktų kokybę ir saugą higienos atžvilgiu, tiek ir lanksčiai reaguoti į įmonių, ypač mažųjų, poreikius.

Žinoma, vadovaujantis teiginiu „jei liaujiesi tobulėjęs, nebesi geras“ būtina ištirti ataskaitoje iškeltų problemų – kaip kad minėjo kolega H. Schnellhardt – priežastis ir, prireikus, pateikti pasiūlymų, kaip tas problemas spręsti. Taip pat būtina toliau atidžiai stebėti, kaip įgyvendinami higienos reglamentai, kadangi dar buvo per anksti visapusiškai ir atidžiai įvertinti padėtį kai kuriose valstybėse narėse. Tik tada, kai bus gautas išsamus įvertinimas, reikėtų nuspręsti, ar reikėtų pakoreguoti maisto produktų higienos reglamentus ir kokios konkrečiai pataisos tokiu atveju būtų reikalingos.

Joaquín Almunia, *Komisijos narys*. – Ponia pirmininke, visų pirma, dėkoju visiems, dalyvavusiems šioje diskusijoje. Manome, kad remiantis liepos mėnesį paskelbta ataskaita galim pradėti diskusiją apie tai, kaip patobulinti reglamentus, o su laiku Komisija įvertins poreikį pataisyti teisės aktus. Labai laukiame ir valstybių narių indėlio, kuris padės mums parengti atitinkamų naujų iniciatyvų.

Tikimės ir toliau bendradarbiauti su Parlamentu, taip pat su valstybėmis narėmis, privatačiojo ir viešojo sektorių suinteresuotaisiais subjektais. Esu tikras, kad visi siekiame bendro tikslo užtikrinti kuo aukštesnį maisto saugos lygį. Mano nuomone, tai yra svarbiausia šios dienos diskusijos išvada.

Pirmininkė. – Diskusijos baigtos.

19. Europos veiksmai, skirti terorizmo aukoms (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – Komisijos pareiškimas dėl Europos veiksmų, skirtų terorizmo aukoms.

Jacques Barrot, *Komisijos Pirmininko pavaduotojas*. – (FR) Ponia pirmininke, pakartosiu savo kolegos J. Almunios išreikštą nuomonę: terorizmo aukos yra išpuolių prieš mūsų visuomenės demokratines vertybes aukos. Šios aukos aiškiai parodo tragiškus terorizmo padarinius, ir mes privalome jas paremti, pripažinti ir ištiesti joms pagalbos ranką.

Šiuo atveju Komisijai tenka dvejopas vaidmuo: pirma, informuoti visuomenę apie tai, ką patiria ir iškenčia terorizmo aukos, ir užtikrinti, kad aukų interesams būtų plačiai atstovaujama Europos lygmeniu; antra, stengtis užkirsti kelią atsirasti kitoms aukoms, t. y. terorizmui. Tai yra terorizmo prevencijos politika.

Nuo 2004 m. Komisija teikia paramą įvairiems projektams, kuriais aukoms ir jų šeimoms teikiama atitinkama parama ir socialinė ar psichologinė pagalba. Be to, šiais projektais siekiama didinti Europos piliečių solidarumą su terorizmo aukomis. Šiai iniciatyvai įgyvendinti vien 2008 m. buvo skirta 2 200 000 EUR.

Be to, nuo 2008 m. Komisija kuruoja Europos nukentėjusiųjų nuo terorizmo asociacijų tinklą. Šio tinklo tikslas yra skatinti tarptautinį nukentėjusiųjų nuo terorizmo asociacijų bendradarbiavimą ir suteikti didesnę aukų interesų apsaugą ES lygmeniu. Šiems uždaviniams įgyvendinti skirta 200 000 EUR.

Šis tinklas veikia keliuose srityse: vertinama šiuo metu aukoms teikiama parama ir apsauga, taip pat skatinama skleisti geriausios praktikos pavyzdžius. Šio tinklo veikla labai naudinga Komisijos darbe.

Galiausiai, turėdama omenyje, kad mūsų politika turi orientuotis į piliečių apsaugą, Komisija tikisi imtis ryžtingesnių veiksmų aukoms apginti. Ketinama remti priemones, skirtas paskatinti terorizmo aukas dalytis savo patirtimi. Iš tiesų tikslas yra platinti Europos piliečiams kuo daugiau informacijos apie terorizmo grėsmes ir atlikti prevencinį darbą. Nevalia pamiršti, kad dažnai terorizmas yra atitinkamų doktrinų propagandos ir radikalizmo pasekmė.

Be to, šiais veiksmais turėtų būti galima raginti siekti taikos puoselėjant demokratines vertybes. Atitinkamai Komisija ketina parengti terorizmo aukų teisių chartiją. Aš pats palaikau visus tuos, kuriuos papiktino teroristų išpuoliai ir kurie remia mūsų pastangas išreikšti solidarumą su terorizmo aukomis.

Ponia pirmininke, dabar išklausysiu Parlamento narių nuomonę, o vėliau pasistengsiu kuo išsamiau atsakyti į pateiktas pastabas.

Teresa Jiménez-Becerril Barrio, *PPE frakcijos vardu*. – (ES) Ponia pirmininke, pone Komisijos nary, dauguma vyriausybių ir gyventojų prisimena tik per didelius teroro išpuolius, tokius kaip Madride, Niujorke ar Londone, nukentėjusius žmones. Išblėsus emocijoms, terorizmo grėsmė ir aukų teisės pamiršamos.

Tačiau šiandien niekam nekelia abejonių Europos Sąjungos pasiryžimas kovoti su terorizmu. Kaip ką tik minėjo Komisijos narys J. Barrot, šis ryžtas atsispindi ir neseniai patvirtintoje Stokholmo programoje, kurioje pripažįstama aukų drąsa ir orumas bei poreikis ginti jų teises.

Nepaisant pasiektos pažangos, kova su terorizmu visuomet buvo grindžiama valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu ir bendradarbiavimu. Turėdamas omenyje Lisabonos sutarties atveriamas perspektyvas, manau, kad Europos Sąjunga galėtų paraginti suderinti valstybių narių teisės aktus, kuriuose kalbama apie terorizmo aukų teises.

Europos terorizmo aukų teisių chartija būtų didelis žingsnis į priekį, kuris padėtų kovojantiems su terorizmu ir suduotų stiprų smūgį ji ginantiems. Didžiausias terorizmo pralaimėjimas – jo aukų drąsa ir orumas, o tai yra didžiausias demokratijos triumfas. Visada turime atminti, kad vienintelis nekaltų aukų ginklas prieš terorizmas yra jų žodis ir visuomenės pripažinimas.

Todėl, ponios ir ponai, nepamirškime, kad nei vienas iš mūsų negalime būti tikras, kad niekuomet netapsime terorizmo auka. Ir aš klausi, ar Komisija sutiktų priimti Europos chartiją, kurioje būtų pripažįstama, jog būtina ginti ir remti terorizmo aukų teises? O jeigu taip – kokių priemonių imtųsi naujoji Komisija šiai chartijai įgyvendinti?

Juan Fernando López Aguilar, *S&D frakcijos vardu*. – (ES) Ponia pirmininke, pone Komisijos nary, dėkoju už jūsų nuosirdų išsipareigojimą, kuris, išgaliojus Lisabonos sutarties, galiausiai tapo Europos politikos dalimi. Tai Europos teisės klausimas, ir šioje srityje Parlamentas taip pat ketina atlikti ryžtingą vaidmenį – gerokai ryžtingesnį negu iki šiol.

Šį ryžtą patvirtina priimta Stokholmo programa. Šioje ilgalaikėje 2009–2014 m. programoje ne tik aiškiai įvardijami aktualūs klausimai: terorizmo aukų orumas, šios siaubingos nusikalstamos veikos sukeltos kančios, itin didelis aukų pažeidžiamumas, bet ir – o tai itin svarbu – suteikiamas mandatas ginti šias aukas.

Todėl manau, kad, turint omenyje, jog kitus šešis mėnesius ES pirmininkaus Ispanija ir kad Ispanijos Vyriausybė bei visuomenė pasiryžusios nuosekliai ir atkakliai kovoti su visų formų terorizmu, tai būtų tinkama proga įtraukti šį suderinimą, šią bendrąją terorizmo aukų teisių gynimo programą į veiksmų planą. Kadangi tai ilgalaikės teisėkūros planas, jį turės parengti Ispanijos Vyriausybė, o po Ispanijos ES pirmininkausiančios Belgija ir Vengrija turės paremti reikiamų teisės aktų nustatymo ir Stokholmo programos tikslų įgyvendinimo procesą.

Todėl manau, kad atėjo laikas Parlamentui patvirtinti savo pasiryžimą ginti terorizmo aukas, kad sutelktų jėgas kovoti su visų formų terorizmu ir užtikrinti terorizmo aukoms reikalingą orumą. ES pirmininkausianti Ispanija Stokholmo programos teisėkūros plane ir veiksmų plane turi išsipareigoti būti atsakinga už tai, kad būtų deramai sprendžiami terorizmo aukų nustatymo ir gynimo klausimai.

Izaskun Bilbao Barandica, *ALDE frakcijos vardu*. – (ES) Ponia pirmininke, manau, ši iniciatyva atitinka Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto ir mano pačios siūlomą Stokholmo programos pataisą, nes kol kas ji nebuvo įtraukta. Jos reikia visų rūšių terorizmo aukoms; dar daugiau – visi jos prašo. Iš aukų, su kuriomis dirbu pastaraisiais metais, esu daug sužinojusi apie orumą, patriotizmą ir kančias. Girdėdama jų pasakojimus, privalau paraginti Europą pažvelgti į terorizmo aukas materialiu, emociniu ir teisiniu požiūriu.

Savo nuomonę grindžiamsi keturiais ramsčiais.

Pirma, reikia pripažinti jų kančias, jas ginti ir aukomis laikyti ne tik žuvusiuosius ar sužeistuosius, bet ir jų šeimas bei tuos, kuriems yra iškylusi grėsmė, taip pat grėsmė laisvei, kuri reiškia mūsų visų laisvę.

Antra, reikia atlyginti padarytą materialinę žalą, skatinti nepamiršti patirtų kančių ir siekti teisingumo.

Trečia, reikia humanizuoti diskusiją apie aukas, kurios yra kenčiantys žmonės, kuriuos reikia apsaugoti, apginti, pripažinti ir paremti bei ištiesti pagalbos ranką. Mums, politikams, reikia išmokyti pasijusti jų vietoje.

Galiausiai būtina depolitizuoti diskusiją. Turime būti dosnūs, kad terorizmo klausimo sprendimas netaptų vien rinkimine programa.

Europoje žudynės vyksta dėl religijos, marksizmo, privačios nuosavybės, aplinkosaugos, regiono nepriklausomybės ar siekio išlaikyti nedalomą valstybę. Būta netgi vyriausybių, įsipainiojusių į teroristų veiklą. Tačiau tai nėra principų klausimas. Žudo totalitaristai ir fanatikai, žudo esmines žmogiškąsias vertybes pamynę asmenys. Būtent šie dalykai, o ne laisvi demokratinės idėjų mainai veda prie smurto. Savo kalbą skiriu visoms terorizmo aukoms.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Ponia pirmininke, Stokholmo programoje, be kita ko, minima ir parama terorizmo aukoms: terorizmo aukoms taip pat reikia ypatingo dėmesio, paramos ir socialinio pripažinimo.

Mano nuomone, Europos Sąjunga privalo užtikrinti, kad jos gautų tokią paramą, ir skatinti, kad jas visapusiškai pripažintų visuomenė. Tie, kurie nukentėjo nuo barbariškų teroro aktų, turi tapti etiniu atskaitos tašku mūsų visuomenei. Todėl viena prioritetinių Europos Sąjungos veiklos krypčių turi būti ginti aukas ir jų teises.

Turime išlaikyti ir sustiprinti fondus, skirtus terorizmo aukoms, skirdami reikiamą finansavimą – būtent tai savo siūlomose 2010 m. Europos Sąjungos biudžeto projekto pataisose yra numačiusi Europos liaudies partija (krikščionys demokratai).

Dėl šios priežasties parama padidinta 1 mln. EUR. Šios lėšos bus naudojamos padėti atsigauti terorizmo aukoms ir jų šeimoms, skiriant įvairių organizacijų bei jų tinklų socialinę ar psichologinę paramą. Taip pat bus finansuojami projektai, kuriais siekiama sutelkti žmonių dėmesį į visų formų terorizmą.

Dalis lėšų bus naudojama teikti kuo geresnę teisinę ir konsultacinę pagalbą aukoms ir jų šeimoms.

Šiek tiek papildomos paaiškinamosios informacijos: terorizmas sulygina visas aukas. Pasirengimo atremti teroristų išpuolius ir jų prevencijos išlaidos kitais metais sieks 21 420 000 EUR.

Parlamentas turėtų besąlygiškai palaikyti ponios Jiménez-Becerril Barrio pasiūlymą imtis veiksmų, kad aukos būtų geriau matomos Europos Sąjungoje. Visų pirma, turime apsirūpinti reikiamomis teisinėmis priemonėmis – pradedant rašytiniu pareiškimu ir baigiant atitinkama rezoliucija. Taip Europos institucijos mums visiems išreikštų savo politinę valią remti terorizmo aukas. Taip pat būtų skleidžiama informacija Europos piliečiams apie šių aukų kainą.

Viena vertus, aukos sukelia mumyse solidarumo, užuojautos jausmus, skatina pripažinti jas ir jų orumą bei teikti joms tvarią pagalbą; kita vertus – pajuntame paniką ir troškimą įvykdyti teisingumą teroristams, sukėlusiems tiek skausmo ir pasėjusiems tiek mirčių.

Ramón Jáuregui Atondo (S&D). – (ES) Ponia pirmininke, pone J. Barrot, šioje diskusijoje neatsitiktinai kalbėjo tiek daug Parlamento narių iš Ispanijos.

Baskijoje nuo teroristų nukentėję žmonės patiria ne tik kančias, bet neretai ir paniką ar tylą po atitinkamo išpuolio. Būtent todėl formuojasi judėjimas, kurio nariai siekia užtikrinti aukų pripažinimą. Todėl, mano nuomone, reikalinga tam tikra politika terorizmo aukų klausimui spręsti. Jums leidus, norėčiau savo kolegų išsakytą nuomonę apie chartijos ar bendrų principų poreikį papildyti dešimčia glaustų aspektų, kurie, manau, yra esminiai aptariamoje srityje.

Pirma, numatant politinius veiksmus būtina užtikrinti, kad visuomenė užjaustų, pripažintų aukas ir teiktų joms socialinę paramą.

Antra, būtina parengti greito ir veiksmingo patirtos žalos kompensavimo mechanizmą.

Trečia, visos aukos turi būti traktuojamos vienodai.

Ketvirta, rengiant priemones terorizmo aukoms padėti būtinas politinis ir socialinis konsensusas.

Penkta, būtinos politinės nuostatos, smerkiančios socialinį ir politinį smurtaujančių asmenų diskursą.

Šešta, terorizmu prasikaltusiems asmenims turi būti skiriamos parodomosios bausmės, o aukoms greitai ir veiksmingai atkuriamas teisingumas.

Septinta, visuomenė turi būti šviečiama ir mokoma priešintis smurtui.

Aštunta, aukos turi turėti garantijų, kad patirtos kančios nepasikartos (o tai gali atsitikti).

Devinta, būtina puoselėti aukų atminimą.

Ir galiausiai, būtina socialinio susitaikymo politika, padedanti išgydyti terorizmas padarytas žaizdas.

Štai tokius siūlau dešimt įsakymų, kuriais būtų grindžiama bendroji politika terorizmo aukų klausimams spręsti.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Ponia pirmininke, išpuoliai Madride ir Londone bei tie, kurie neseniai įvyko mano gimtojoje šalyje Graikijoje, aiškiai parodo terorizmo problemos mastą. Terorizmas kelia grėsmę mūsų gyvenimo būdai ir mūsų laisvei. Jis taikosi ne tik į konkrečias aukas ir jų šeimas, kurios nukenčia tiesiogiai, bet ir į visą visuomenę.

Diskusijoje minėtos Europos bandomosios programos, skirtos terorizmo išpuolių aukoms, padeda palengvinti kančias, tačiau laukia gerokai daugiau darbų. Pagalba aukoms ir jų šeimoms yra ne tik moralinė būtinybė, bet ir ženklas teroristams, kad mes nieko nepamirštame.

Mes nepamirštame bjaurėtis veiksmais, sutepusiais mūsų demokratiją ir sanglaudą. Mes nepamirštame, kad terorizmo aukos dažnai yra niekuo dėti žmonės, sužeisti ar užmušti jų kasdienės veiklos metu. Mes nepamirštame, kad toleranciją ir demokratiją propaguojančioje Europoje smurtas niekada nebus priimtinas.

Magdi Cristiano Allam (PPE). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau paremti T. Jiménez-Becerril Barrio pasiūlymą dėl Europos nuo terorizmo nukentėjusių šeimų teisių chartijos ir pabrėžti, kad Europa turi išskirtinę galimybę išreikšti vienareikšmę nuomonę apie terorizmą pasauliui, prisimenant tai, kad dėl tokios nuomonės stokos sužlugo Barselonos procesas 2005 m., kai Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių ar vyriausybių vadovams nepavyko pasiekti susitarimo. Taip pat norėčiau pabrėžti, kad šiandien taip pat turime išskirtinę galimybę atnaujinti dialogą su kitoje Viduržemio jūros pusėje esančiomis šalimis naujomis sąlygomis, pirmiausia aiškiai išreikšdami pagrindinį žmonijos ir mūsų civilizacijos principą, būtent gyvybės šventumo principą.

Diane Dodds (NI). – Ponia pirmininke, dėkoju už jūsų išreikštą paramą terorizmo aukoms. Tai yra teisinga ir tinkama. Aš taip pat pripažįstu Europos Sąjungos paramą aukoms Šiaurės Airijoje, vykdančią čia finansuojamas PEACE programas.

Komisija turėtų žinoti, kad Šiaurės Airijoje vėl didėja disidentinių respublikonų organizacijų keliama terorizmo grėsmė. Šią grėsmę Šiaurės Airijos policijos tarnyba apibūdino kaip „kritinę“, o Tarptautinė stebėsenos komisija – „kaip labai rimtą“. Per naujausius brutalius išpuolius nužudyti du kareiviai, kurie rengėsi netrukus išvykti į Afganistaną, ir vienas policijos pareigūnas.

Iš pradžių teikdama finansinę paramą terorizmo aukoms Komisija pirmiausia siekė sutelkti visuomenę kovai su visų formų terorizmu. Tačiau man susidarė įspūdis, kad naujojoje platesnėje su saugumu susijusios rizikos programoje šio tikslo nebeliko. Esu dėkinga už jūsų pasiūlymą dėl Aukų chartijos ir norėčiau paraginti darbą pradėti labai aiškiai atskiriant terorizmo aukas ir terorizmo kaltininkus.

Karin Kadenbach (S&D). – (DE) Ponia pirmininke, laimei, Austrija jau daug metų nėra patyrusi teroristų išpuolių. Tačiau Vienai ne visuomet pavykdavo išvengti piktavalių veiksmų.

Palaikau R. Jáuregui Atondo išsakytą nuomonę. Viena vertus, būtinai reikalinga aukų chartija ir parama terorizmo aukoms. Tačiau kartu būtina ir papildoma priemonė, skirta pakeisti aplinką, kurioje pasireiškia prie terorizmo vedantis smurtas. Mano nuomone, turime pradėti nuo švietimo ir informavimo. Be to, šis Parlamentas privalo aiškiai pasisakyti prieš kalbos brutalizavimą. Mes nuolat visus raginame būti tolerantiškus daugelyje sričių. Tačiau jokios tolerancijos negali būti smurto atžvilgiu.

Pirmininkė. – Jūsų kalbos yra orios ir emocionalios – greičiausiai todėl, kad kalbate ir už tuos, kurie patys jau nebegali kalbėti. Dėkoju jums už tai pirmininkaujančios šalies vardu.

Jacques Barrot, Komisijos Pirmininko pavaduotojas. – (FR) Ponia pirmininke, jūs visiškai teisingai pabrėžėte šios diskusijos emocionalumą. Manau, kad šiuo metu mes visi galvojame apie aukas. Visus tuos žmones teroristai nužudė nesirinkdami ir negalvodami apie jokią teisingumą.

Kaip minėjo J. F. López Aguilar, terorizmas yra baisi nusikaltimo forma. Aš pats pirmiausia norėčiau pasakyti, kad Stokholmo programoje iš tiesų atsižvelgta į aukų likimą. Tiesą sakant, turime parengti tokią Europos politiką, kurioje būtų dar labiau atsižvelgiama į organizuotų nusikaltėlių ir teroristų aukas.

Atsakydamas T. Jiménez-Becerril Barrio, pažadu, kad imsimes veiksmų terorizmo aukų teisių chartijai priimti. Iš tiesų jūs labai aiškiai pasisakėte už šią chartiją ir manau, kad jūs, T. Jiménez-Becerril Barrio, atitinkamai rėmėtės visa jums iš pirmų lūpų žinoma informacija.

Mes išanalizavome – bei toliau tęsime šį darbą ir 2010 m. – visus terorizmo aukų apsaugos trūkumus įvairiose valstybėse narėse. Iš tiesų, esate teisūs. Vienu ar kitu būdu turime suderinti savo kovos su terorizmu ir terorizmo aukų apsaugos įstatymus. Europa privalo bendromis jėgomis kovoti su terorizmu.

Remdamiesi šio tyrimo rezultatais išsiaiškinsime, kaip būtų geriausia suderinti visas priemones, kad galėtume pagerinti terorizmo aukų padėtį visame pasaulyje. Toks bus veiksmų plano tikslas, ir, be abejo, ši aukų apsaugos problema bus sprendžiama atsižvelgiant į šios diskusijos metu išsakytas mintis, būtent: pirmiausia privalome skleisti informaciją žmonėms apie tragediją ir aukų, kurios neretai yra pasmerkiamos tylai, o kartais ir paniekai, kančias.

Kitas dalykas – privalome užtikrinti, kad jos greitai gautų kompensaciją. Jūs teisingai raginate nedelsti atlyginti žalą, patirtą dėl nepelnytų ir nepateisinamų kančių sukeliančių veiksmų. Jūs taip pat minėjote, jog reikia atmesti dialogo formą, kadangi negalime toleruoti tokio dialogo, kai vienaip ar kitaip gali susidaryti išpūdis, jog nekaltų žmonių žudymas ar nekaltų žmonių žalojimas gali būti naudingas žmonijai.

Privalome būti ypač tvirti tokių formuluočių, kurios paneigia visas iki vienos Europos Sąjungos vertybes, atžvilgiu. Be to, noriu pasveikinti Europos Parlamentą, ponias pirmininke, už paskirtą 1 mln. EUR aukų paramos programoms įgyvendinti.

Norėčiau dar kartą pasidžiaugti, jog šioje diskusijoje dalyvauja ir J. Almunia, kadangi mudu abu nuoširdžiai raginame Komisiją imtis atitinkamų priemonių. Kalbant apie ilgalaikę Stokholmo programą, Europos Sąjunga iš tiesų turi pasirūpinti, kad būtų priimti pavyzdiniai teisės aktai dėl terorizmo aukų apsaugos ir joms teiktinos paramos.

Tiek norėjau pasakyti, išklausiusi jūsų kalbas. Užtikrinu, kad jos nepaliko abejingų nei manęs, nei J. Almunios.

Pirmininkė. – Prieš pradėdami diskusiją kitu klausimu, tylos minute pagerbkime aukų atminimą.

(Parlamentarai atsistojo ir tylos minute pagerbė aukas)

Diskusija baigta.

20. Subsidiarumo principo gynimas. Religinių ar kultūrinių simbolių eksponavimas viešose vietose (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas:

- klausimas žodžiu Komisijai (B7-0238/2009), kurį pateikė Mario Borghezio Laisvės ir demokratijos Europos frakcijos vardu: subsidiarumo principo gynimas (O-0152/2009);

- klausimas žodžiu Komisijai (B7-0239/2009), kurį pateikė Antonio Cancian, Mario Mauro, Fiorello Provera, Elisabetta Gardini, Salvatore Iacolino, Crescenzo Rivellini, Sergio Paolo Frances Silvestris, Aldo Patriciello, Paolo Bartolozzi, Cristiana Muscardini, Mara Bizzotto, Barbara Matera, Lara Comi, Antonello Antinoro, Lorenzo Fontana, Roberta Angelilli, Amalia Sartori, Iva Zanichchi, Licia Ronzulli, Giovanni Collino, Marco Scurria, Giancarlo Scotta', Potito Salatto, Pablo Arias Echeverría, Raffaele Baldassarre, Pilar Ayuso, Luis de Grandes Pascual, Pilar del Castillo Vera, Santiago Fisas Aixela, Carmen Fraga Estévez, Salvador Garriga Polledo, Cristina Gutiérrez-Cortines, Esther Herranz García, Carlos José Iturgaiz Angulo, Veronica Lope Fontagné, Antonio López-Istúriz White, Gabriel Mato Adrover, Jaime Mayor Oreja, Pablo Zalba Bidegain, Salvatore Tatarella, Magdi Cristiano Allam, Mirosław Piotrowski and Konrad Szymański: religinių ir kultūrinių simbolių eksponavimas viešose vietose (O-0158/2009).

Mario Borghezio, autorius. – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, Laisvės ir demokratijos Europos frakcijos, kuriai atstovauju, pozicija visiškai aiški: šiuo žodiniu klausimu raginame Komisiją užginčyti sprendimą pašalinti kryžius iš mokyklų klasių, kurį priėmė Strasbūre įsikūręs Europos žmogaus teisių teismas, kuris, pabrėžiu, yra ne ES institucija.

Mūsų požiūriu – ir noriu, kad tai būtų visiškai aišku – šiuo sprendimu buvo pažeistas subsidiarumo principas, ir tai nepriimtinas pažeidimas. Šis principas yra pagrindinis Europos Sąjungos ramstis bei tautų ir valstybių

narių teisių garantas. Europos Sąjunga – tokia, kokią ją suprantame ir remiame – būtų neišsivaizduojama be pamatinio subsidarumo principo.

Pradėsiu bendro pobūdžio pastabą. Pažvelkime į šio nutarimo esmę: jeigu pašalinama kas nors, kas jau buvo tam tikroje vietoje, akivaizdu, kad tokio poelgio niekas nepalaikytų demokratijos ir laisvės aktu, kaip kad kažkas teigė. Priešingai, tai būtų traktuojama kaip apgalvotas antidemokratinis veiksmas. Nuo mokyklos sienos nuėmus čia kabėjusį kryžių, siena tampa ne pasaulietine, o tiesiog tuščia, ir ši tuštuma yra konfesijos simbolis, neigiamo ugdymo pavyzdys – pats blogiausias iš visų įmanomų, kurį galima vertinti kaip vieną iš daugelio kultūrinės ir dvasinės Vakarų savižudybės ženklų.

Strasbūro teismo nutarimas suponuoja religinės laisvės sąvoką, ir, logiškai mąstant, šios laisvės dominavimas turėtų būti užtikrintas, nustatytas kiekvienam piliečiui, kad visi galėtume gyventi teismo įsitikinimus atitinkančioje aplinkoje. Netikiu, kad tai ir yra religijos laisvė – tai kaip tik iškreipia religinės laisvės esmę; šiuo atveju susiduriame su neigiamu teise ar netgi teise neturėti pareigos atlikti religines apeigas. Negali būti jokių nesusipratimų, kalbant apie religijos laisvę – juk nekalbame apie kažką neaiškaus.

Šiuo atveju reikalus visiškai kitoks: kryžiaus eksponavimas nėra vien tikėjimo mūsų kultūra klausimas, tačiau daug svarbesnis dalykas, turintis visuotinę vertę. Kryžiaus simbolis, kryžiaus simbolika reiškia universalią žinią. Be kita ko, tai taikos ir brolybės simbolis, kaip mokė, pvz., didysis metafizikas René Guénon. Šių didžiųjų tradicinės kultūros mokslininkų tradiciniu požiūriu, ši vertybė akivaizdi, tačiau tuo pat metu akivaizdu ir tai, kad šis nutarimas išreiškia antitradicinę pažiūrą, skatinančias visus galvoti ta pačia linkme. Tai prieštarauja tikrajai Europos dvasiai ir todėl labai stebina.

Susidaro įspūdis tarsi būtų tyčia ketinama atitraukti žmones nuo bet kokio ženklo, primenančio apie vertybes ir simbolius, kurie išreiškia veržimąsi aukštyn ir dvasingumą. Atmetus istorinius faktus bei ryšį su konkrečia religija, tai, kartoju, yra universalus simbolis. Kita vertus, Europos Sąjunga privalo ginti tautų teisę ir toliau naudoti savo simbolius, tarp jų ir kryžiaus simbolį

Europa turi būti pakankamai drąsi, kad galėtų pažvelgti į šiuos fundamentalius klausimus iš metaistorinės perspektyvos ir susigrąžinti savo, kaip lopšio ir centro (kalbant ir apie dvasinius dalykus), vaidmenį. Ji privalo grąžinti Europos tautoms laisvę turėti ir gerbti jų tapatybės simbolius, vadovaudamasi svarbiausiu Europos Sąjungos teisinės ir politinės struktūros principu – subsidarumo principu. Visa klausimo esmė ir yra šis aspektas, esminė subsidarumo principo prigimtis.

Reziumuojant, turime progą apmąstyti ir apsvarstyti pagrindinį klausimą: ką religijos laisvė reiškia Europai? Norėčiau pasakyti, kad būtent Strasbūro teismo nutarimu užgausiai nepaisoma pagrindinės teisės į religijos laisvę ir norima neleisti tautai, pvz., italų tautai, mokyklose laikyti kryžiaus simbolį kaip būtiną krikščionybės šaknis primenantį ženklą.

Antonio Cancian, autorius. – (IT) Ponia pirmininke, pone Komisijos nary, ponios ir ponai, 2009 m. lapkričio 3 d. Europos žmogaus teisių teismas patenkino Italijos ir Suomijos pilietės ieškinį pašalinti kryžius iš mokyklų. Panašių dalykų būta ir anksčiau: Ispanijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir toje pačioje Italijoje, kur 1988 m. Valstybės taryba nusprendė, kad kryžius nėra vien krikščionybės simbolis, bet turi ir su jokia konkrečia religija nesiejamą vertę. 2006 m. Italijos valstybės taryba ir vėl išreiškė savo nuomonę, kad taikant bažnyčios atskyrimo nuo valstybės principą negalima nepaisyti tautos kultūrinės tapatybės ir civilizacijos.

Savo klausimu norėjome pabrėžti pasaulietiškiausią nagrinėjamo reikalo aspektą, atkreipdami dėmesį ir į tai, kad kitu žingsniu Strasbūro teismui gali būti pateikiami netgi katalikų simboliai, kurie yra valstybių narių bendrųjų tradicijų dalis ir randami mūsų miestų meniniuose ir kultūriniuose atvaizduose. Netgi Europos Sąjungos vėliavos piešinį Europos Tarybai dizaineris sukūrė, anot jo paties, įkvėptas Marijos ikonografijos

Žmogaus teisių teismo sprendimu norima iš viršaus primesti – pamiršus bet kokią subsidarumą – pasaulietinį modelį, su kuriuo negali tapatintis daugelis valstybių, arba, o tai dar blogiau, siekiama įstumti mus į nihilizmą. Štai čia ir yra toji tuščia siena, kurią ką tik minėjo M. Borghesio. Šiuo sprendimu verčiama abejoti mūsų tapatybe, mūsų europinėmis taikos, meilės, pilietinės harmonijos, lygybės ir laisvės vertybėmis, todėl paminami laisvės ir lygių teisių principai.

ES institucijos kovoja už laisvės prerogatyvas. Religijos ir kultūros simbolių, su kuriais tapatinasi tautos, eksponavimas reiškia minties laisvę (o juk būtent šiuose rūmuose rytoj bus teikiama Sacharovo premija), ir tai turėtų saugoti tiek pačios ES institucijos, tiek demokratijos principais besivadovaujančios tarptautinės organizacijos.

Jacques Barrot, *Komisijos Pirmininko pavaduotojas*. – (FR) Ponia pirmininke, būčiau mielai išklauses M. Mauro, tačiau jis galės tarti žodį po manęs.

Privalau paisyti įvairių teisės normų. Komisija ypač laikosi minties, sąžinės ir religijos laisvės principų, kurie išdėstyti Europos žmogaus teisių konvencijos 9 str. ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 10 str. Tačiau Komisija gali veikti tik ES teisės taikymo kontekste. Europos Sąjungoje religijos simbolių naudojimą visuomeniniuose pastatuose reglamentuojantys nacionaliniai įstatymai priklauso pačių valstybių narių teisinių sistemų kompetencijai.

Subsidiarumo principas turi būti taikomas Europos Sąjungos kontekste. Yra tiesa, kad šis subsidiarumo principas netaikomas vykdant Europos žmogaus teisių teismo, kuris yra tarptautinis teismas, atsakingas už tai, kad būtų vykdoma Europos žmogaus teisių konvencija, priimtus sprendimus. Yra tiesa, kad atsakomybė už Europos žmogaus teisių teismo sprendimų vykdymą tenka Europos Tarybai. Taip pat tiesa, kad Europos žmogaus teisių teismo sprendimus privalo vykdyti visos valstybės, pasirašiusios Europos žmogaus teisių konvenciją, o Italija, kaip ir bet kuri kita šios Konvencijos šalis, turi teisę, remdamasi Konvencijos 43 str., reikalauti perduoti klausimą nagrinėti Didžiajai kolegijai per tris mėnesius nuo sprendimo priėmimo dienos. Pagal turimą informaciją (gautą iš spaudos), Italijos valstybė naudoja savo teisę pateikti apeliaciją Didžiajai kolegijai.

Šiuos kelis klausimus ir norėjau paaiškinti. Dar kartą pasiremdamas Europos Sąjungos teise sakau, kad šiuo atveju kalbame apie valstybių narių vidaus teisinę sistemą. Kita vertus, negaliu atsakyti už Europos Tarybą ar Europos žmogaus teisių teismą, priėmusį šį sprendimą, dėl kurio, kaip suprantu, Europos Parlamentui gali kilti tam tikrų klausimų.

Tiek norėjau nuoširdžiai pasakyti, tačiau dabar atidžiai išklausysiu kitas kalbas.

Mario Mauro, *PPE frakcijos vardu*. – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, dėkoju Komisijos nariui už padėties išaiškinimą. Tai reiškia, kad kompetencija reguliuoti šią sritį realiai grąžinama valstybėms narėms.

Turiu pasakyti, kad iš esmės esu įsitikinęs, jog mūsų institucijos turi būti pasaulietinės, ir lygiai taip pat įsitikinęs, jog religija negalima išspręsti jokios politinės problemos. Kita vertus, politiniai klausimai negali būti sprendžiami kariaujant religinius karus.

Būtent dėl šios priežasties paaiškinsiu savo nuomonę pasitelkdamas paradoką: kas būtų, jeigu imtume vykdyti Europos žmogaus teisių teismo sprendimą, t.y., jeigu remtumėmės tais pačiais argumentais, įpareigojančiais perkelti kryžius iš Italijos mokyklų ten, kur kryžiai eksponuojami tenkinant viešąjį interesą? Ką daryti su šia, Švedijos, vėliava ir ką daryti su šia, Suomijos, vėliava ir su Slovakijos Respublikos vėliava, Maltos vėliava, Danijos vėliava, Graikijos vėliava ir Jungtinės Karalystės vėliava, kurioje netgi trys kryžiai?

Kadangi, ponios ir ponai, priežastis, kodėl šie kryžiai yra pavaizduoti šiose vėliavose, nė kiek nesiskiria nuo tos priežasties, dėl kurios kryžiai kabo Italijos mokyklose, ir kryžiai yra ne tiek religijos, kiek kultūros bei tradicijų dalis. Todėl leiskime pačioms valstybėms narėms spręsti, koks sprendimas joms būtų tinkamiausias kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į klausimo jautrumą gyventojams, religijos laivę bei įstaigų pasaulietiškumą.

Tik tiek ir teprašome, o tai darome todėl, kad pirmiausia turime puoselėti ne abstrakčią teisės normą, o kiekvieno žmogaus asmeninę tiesą ir begalybės siekį.

Juan Fernando López Aguilar, *S&D frakcijos vardu*. – (ES) Ponia pirmininke, kaip teisininkas ir Europos Parlamento narys, esu tikras, kad mūsų svarstymus seka daugybė gyventojų, kurie, kaip ir aš, mano, jog diskusijai trūksta sutelktumo. Todėl pasistengsime paaiškinti kelis dalykus.

Pirma, kalbame apie sprendimą, kurį priėmė Europos žmogaus teisių teismas; šis yra ne viena iš Europos Sąjungos institucijų, o teismas, kuris, nors būdamas Europos Sąjungos koncentrinio rato dalis, yra atskira institucija, įsipareigojusi laikytis įstatymų viršenybės, reprezentatyvios demokratijos ir žmogaus teisių principų.

Antra, kalbame apie teismo sprendimą, todėl jokia Parlamento rezoliucija negali panaikinti ar pataisyti teisingumo teismo sprendimo.

Trečia, Europos žmogaus teisių teismas itin gerbia religijos laisvę ir susijusį religinio pliuralizmo principą. Religijos laisvė yra mūsų bendrų konstitucinių tradicijų ir valstybių narių konstitucinės teisės dalis bei viena iš pagrindinių teisių, kurią gina Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija.

Todėl šiuo sprendimu, pateikus svarius teisinius argumentus, yra ginama, o ne paneigiama religijos laisvė. Dar daugiau – sprendimą vienbalsiai priėmė autoritetingas teismas, kuris jau beveik šešerius metus daro poveikį žmogaus teisių principų formavimui.

Visgi galiausiai – ir tai svarbu – turime nepamiršti, kad joks Europos žmogaus teisių teismo sprendimas nereiškia, jog reikia koreguoti valstybės narės, pasirašiusios Europos žmogaus teisių apsaugos konvenciją, įstatymus, kadangi teismas pripažįsta teisę reaguoti į pažeidimą konkrečiu atveju.

Tik remdamosi šiuo pagrindu valstybės narės gali priimti atitinkamus sprendimus dėl įstatymų ar politinių nuostatų pataisų atsižvelgiant į Europos žmogaus teisių teismo doktriną, tačiau jokiais aplinkybėmis jokia Europos žmogaus teisių teismo sprendimu valstybės narės negali būti įpareigojamos ar verčiamos taip elgtis.

Todėl nėra pagrindo nerimauti nei vienai valstybei narei. Nei viena neprivalo taisyti savo įstatymų ar valstybės politinių nuostatų dėl tam tikro Europos žmogaus teisių teismo sprendimo. Taigi nei Italija, nei jokia kita šalis neturi priežasčių priiminėti jokių bendrųjų taisyklių dėl šio sprendimo.

Visgi subsidiarumo principas buvo pasitelktas. Turime pasakyti, kad subsidiarumas yra Europos teisės norma, kurios šįkart negalima taikyti, kadangi jos esmė ir taikymas niekuo nesusiję su šiuo atveju.

Aš netgi manau, kad galima būtų pasinaudoti tokia Europos teisės norma, kuri leidžia atidėti balsavimą, kilus abejonėi, ar balsuojama dėl klausimo, kuris nepriklauso Europos Parlamento kompetencijai, o būtent taip, mano požiūriu, ir yra šiuo atveju.

Todėl, nors ši diskusija yra teisėta, manau, kad jai tikrai trūksta sutelktumo. Ir nebūtina skubėti priimti kokią nors sprendimą, o juo labiau užprotestuoti ar panaikinti sprendimą, kurį priėmė teisingumo teismas – ne Europos Sąjungos institucija.

Sophia in 't Veld, ALDE frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, šios dienos diskusijų temos pavadinime yra šiek tiek klaidinantis žodis „subsidiarumas“. Mano supratimu, subsidiarumas reiškia, kad sprendimai priimami arčiausiai šalia piliečių esančiu lygmeniu, ir šis lygmuo yra pilietis – atskiras pilietis. Tuo tarpu jūs savo rezoliucijose teigiate, kad tautinės valstybės teisės yra viršesnės už individualių piliečių teises. Mūsų darbas šiuose rėmuose yra ginti ne valstybių, o piliečių teises.

Antra, jeigu laikysime, kad šis klausimas, kaip jūs teigiate, nepriklauso Europos Sąjungos kompetencijai, norėčiau sužinoti, kodėl tokie klausimai yra tarp Kopenhagos kriterijų ir kodėl mes reikalaujame iš šalių kandidačių, kad jos gerbtų bažnyčios atskyrimą nuo valstybės, kai negalime reikalauti to paties iš savo valstybių narių.

Trečia, kolegos, jeigu sakote, kad Europos Parlamentas neturi kompetencijos svarstyti šio pobūdžio klausimų, tuomet įdomu, kodėl esame kompetentingi aptarinėti tokius dalykus, kaip agurkų forma, o pagrindinių savo piliečių teisių aptarti negalime.

Kalbant apie Europos žmogaus teisių konvenciją ir teismo nutarimą, jau dvi savaitės, kaip įsigaliojo Lisabonos sutartis, kurioje reikalaujama, kad ES prisijungtų prie Žmogaus teisių konvencijos. Ar nebūtų tuo pat metu nesuvokiama, jeigu atsisakytume paklusti Strasbūro teismo sprendimams? Mes negalėtume paaiškinti šito savo piliečiams.

Antra, aš manau – ir tai jau yra minėjęs J. F. López Aguilar – kad politikai neturi teisės kištis į teismo nutarimus. Tegul teisėjai atlieka savo darbą. Galime turėti savo nuomonę – nutarimas mums gali patikti arba nepatikti, tačiau neturėtume kištis į jų darbą. Mano frakcija, Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcija (ALDE), pasisako už Europą visiems piliečiams. Mano frakcija tiki įvairiapuse Europa, kurioje kiekvienas turi teisę į savo sąžinę, savo religiją ir netgi laisvę nuo religijos.

Baigdama norėčiau apibendrinti, kad valstybės – ne teismai, o valstybės – turi užtikrinti tokią aplinką, kurioje visi piliečiai gali gyventi laisvai pagal savo pačių sąžinę. Juos turėtų ginti valstybė, ir aš manau, kad padėtis iš tiesų rimta, jei tenka eiti į teismą, kad apsigintum nuo valstybės. Gerbiami kolegos, prašome nepritarti PPE ir ECR frakcijų rezoliucijoms.

Mirosław Piotrowski, ECR frakcijos vardu. – (PL) Ponia pirmininke, prisimindamas, kad Europos Sąjungą sukūrė krikščionys demokratai: Konrad Adenauer, Alcide De Gasperi, Robert Schuman ir Jean Monnet, kurie vadovavosi krikščionybės vertybėmis ir simboliais, norėčiau atkreipti dėmesį ir į tai, kad Europos Sąjungos patvirtinta vėliava, kurioje vaizduojamas 12 auksinių žvaigždžių ratas mėlyname fone ir kuri kabo už jūsų, ponias pirmininke, siejasi su 12 žvaigždžių virš Mergelės Marijos galvos (Šv. Jono Apreiškimas, 12 skyrius).

Praėjus pusei amžiaus, varta kelti klausimą, ar steigėjų filosofija tebėra aktuali. Europos žmogaus teisių teismo skandalingojo nutarimo, kuriame nurodyta išnešti kryžius iš Italijos mokyklų, kontekste turėtų būti aiškiai pabrėžta, kad jokios politikų paskirtos teisėjų kolegijos ir netgi Europos Taryba negali įsakyti pašalinti kryžių, kuris turi universalią ir religinę reikšmę. Toks verdiktas sutrumpia Europos religijos ir kultūros paveldą.

Atitinkamai norėčiau paklausti Komisijos nario: ar nemanote, kad krikščioniškųjų simbolių užsipuolimas ardo ir Europos Sąjungos pagrindą? Ar negalėtumėte jūs Komisijos vardu pradėti diskusijos apie krikščioniškųjų simbolių vaidmenį ir reikšmę Europos Sąjungoje?

Manfred Weber (PPE). – (DE). Ponia pirmininke, esu dėkingas už galimybę apsvarstyti rūpimą klausimą. J. F. López Aguilar išreiškė savo, kaip teisininko, nuomonę, kad mes nesame kompetentingi. Aš kalbu ne kaip teisininkas, bet kaip politikas. Šis Strasbūro teisėjų sprendimas paliečia milijonus žmonių visoje Europoje. Todėl gerai, kad vyksta ši diskusija.

Visais laikais Europoje buvo diskutuojama dėl Bažnyčios ir valstybės santykio, dėl kurio kildavo ir kruvini konfliktai. Teisinga ir tinkama, kad Europos Sąjunga vis dėlto sugebėjo atskirti valstybę nuo religijos. Tai geras dalykas. Tačiau Europoje turime įvairiausių skirtingų modelių. Prancūzija yra aiškiai nereligiinga valstybė, tuo tarp Didžiojoje Britanijoje valstybės galva – karalienė – yra ir bažnyčios galva. Turime įvairiausių modelių, rodančių, kaip susiklostė bažnyčios ir valstybės santykis. Todėl, manau, yra gerai, kad pasisakome už subsidiarumą šioje srityje ir kad kiekviena šalis turi teisę pasirinkti savą kelią.

Netgi norėčiau žengti dar vieną žingsnį. Noriu kalbėti ne apie subsidiarumą, o apie esminį dalyką, jog, mano nuomone, tokios europinės vertybės, kaip solidarumas, subsidiarumas ir laisvė, yra neišsivaizduojamos atsietai nuo krikščionybės ir žydų krikščioniškojo religijos supratimo. Kodėl tokių vertybių nėra Kinijoje ar Vidurio Rytuose? Todėl kad jų šaknys yra mūsų kultūroje ir mūsų religijose. Apie tai galima kalbėti nieko neverčiant priimti tą patį tikėjimą. Mes didžiuojamės savo religijos laisve.

Religijos laisvė reiškia ir tai, kad aš galiu apsispręsti būti ateistas. Tai visiškai priimtina ir teisėta, mes už tai kovojome. Tačiau egzistuoja ir teisė išpažinti tikėjimą. Mano gimtajame regione, kuriame gyvena daugiau negu vienas milijonas žmonių, virš 80 proc. gyventojų yra katalikai. Kaip ateistai reikalauja tolerancijos jų atžvilgiu, taip ir katalikai, kurie sudaro daugiau kaip 80 proc. visų gyventojų, ragina netikinčiuosius būti tolerantiškiems jų tikėjimui. Jie nori turėti galimybę viešai išpažinti savo tikėjimą, atstovauti savo tikėjimui, taip pat nori, kad krikščioniškus simbolius šioje daugumos visuomenėje pripažintų ir mažumos. Tai irgi yra teisėta religijos laisvė.

Tas, kas reikalauja tolerancijos sau, turėtų ją rodyti ir išpažįstantiems krikščioniškąjį tikėjimą.

Joanna Senyszyn (S&D). – (PL) Ponia pirmininke, Europos žmogaus teisių teismas teisingai nusprendė, kad kabinant kryžius mokyklų klasėse pažeidžiama mokinių religijos laisvė ir tėvų laisvė auginti vaikus vadovaujantis savo įsitikinimais. Teisėjai vienbalsiai nusprendė, kad kryžiais mokyklose pažeidžiama Europos žmogaus teisių konvencija.

Sprendimas paprastas, aiškus ir visuotinai suprantamas. Būtent todėl jis ir sukėlė dvasininkų ir dešiniųjų pažiūrų politikų įniršį bei agresiją. Jie apsimeta nesuprantantys ir reikalauja Komisijos paaiškinimo bei oficialios Parlamento pozicijos. Tai neteisėta. ES institucijos neturi galių įvertinti nei šio konkretaus, nei jokio kito teismo sprendimo. Nepamirškime, jog galios yra padalytos trimis institucijoms ir kad teismas yra Europos Tarybos, o ne Europos Sąjungos organas.

Atsakysiu abejonių turintiems paklausėjams: teismo sprendimu dėl kryžių nepažeidžiamas subsidiarumo principas. Priešingai, šis sprendimas padeda laikytis įstatymų toms Europos valstybėms, kurios pamiršta, kad jų konstitucijoje yra atitinkama nuostata, kuria įtvirtintas arba bažnyčios atskyrimas nuo valstybės, arba bent jau pasaulėžiūros neutralumas. Teismo sprendimas padeda šalies valdžios institucijoms ir teismams, kurie yra pavaldūs bažnyčiai, realizuoti pagrindines piliečių teises, kurios pažeidžiamos klerikalizuojant socialinį gyvenimą. Šalių, kuriose bažnyčia nėra atskirta nuo valstybės, piliečiai negali apginti savo teisių nacionaliniuose teismuose. Todėl gerai, kad jie turi galimybę kreiptis į Žmogaus teisių teismą ir sulaukti teisingo sprendimo.

Teismo nutarimas atitinka valstybių narių tautinę tapatybę, todėl jį reikėtų vykdyti. Nutarimu uždrausta eksponuoti religinius simbolius ne visose viešose vietose, o tik nedidelėje viešojo erdvėje – valstybinėse mokyklose. Niekas neragina pašalinti kryžių iš bažnyčių, aikščių ar vėliavų, kaip kad nuogastavo vienas kolega. Nutarimu nesikišama į bažnyčios ir valstybės santykius, o ginami piliečiai, kurių teisės pažeistos. Mano pačios šalyje didėjanti klerikalizacija riboja pagrindines lenkų teises. Negaliu išsivaizduoti, kad Europos

Parlamentas ir Komisija neleistų mano tautiečiams ginti savo teisių Strasbūro teisme. Kritiška Komisijos ir Parlamento pozicija dėl šio nutarimo reikštų neteisėtą kišimąsi. Be to, įspėju jus, taptume pajuokos objektu.

Carlo Casini (PPE). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, Europos žmogaus teisių teismo sprendimas nuliūdino ne tik religingus žmones, bet ir visus tuos, kuriems per amžius kryžius buvo vilties ir solidarumo ženklas, guodęs ir saugojęs nuo baimių ir skausmo.

Tikimės, kad šį sprendimą pakoreguos Didžioji kolegija, kadangi jis tikrai nelogiškas. Ar reikėtų panaikinti ir paties Raudonojo Kryžiaus pavadinimą? Ar turėtume pašalinti didžiulius kryžius kalnų viršūnėse, iškilusius aukštai virš miestų ir slėnių? Ar, kaip minėjo kolega, bus uždrausta Anglijos Karalienei būti Anglikonų Bažnyčios galva?

Visgi šį atvejį labai svarbu apsvarstyti pilietiniu ir politiniu požiūriais: ar žmogaus teisės yra viso labo nuo socialinės aplinkos izoliuotų individų teisės ar visgi teisė reikšti tam tikros formos pamaldumą yra ir tautos teisė? Ar tradicijos, istorija, intelektinis paveldas ir menas, kurie tūkstantmečiais formavo tautos tapatybę, nieko nereiškia?

Be to, kyla teisingas klausimas dėl subsidarumo ir žmogaus teisių santykio, kurį, šalia tam tikrų universaliais ir nepaneigiamais laikytinų pagrindinių principų, galima įvairiai interpretuoti, o žmogaus teisės gali netgi prieštarauti viena kitai. Kodėl valstybei turėtų būti neleidžiama įstatymais spręsti šių konfliktų ir aiškinti bei įgyvendinti žmogaus teises vadovaujantis etinėmis jos tautos pažiūromis? Todėl šis klausimas apima gerokai daugiau nei vien kryžius.

Europos teismas pripažino, kad kitais atvejais, kai kalbama apie teisę į gyvenimą, valstybės turi išskirtines galias spręsti tokius kontroversinius klausimus kaip abortai ir eutanazija. Lisabonos sutartyje reikalaujama, kad prisijungtume prie Europos žmogaus teisių konvencijos ir atitinkamai, kaip Europos Sąjunga, gerbtume Europos žmogaus teisių teismo sprendimus.

Todėl turime pagalvoti apie naują kitokią kryptį, nei toji, kurią yra pasirinkęs teismas. Susidarytų rimta padėtis, jeigu viršvalstybinė valdžia, ypač tokia, kuri yra riboto skaičiaus žmonių rankose ir nėra demokratiškai išrinkta vykdant visuomenės valią, imtųsi represinių ir žeminančių veiksmų, taptų neįjautri žmonių jausmams ir, galiausiai, priešiška laisvei. Būtent todėl tikiuosi, kad Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) parengta rezoliucija bus priimta parlamentarų balsų dauguma.

Miroslav Mikolášik (PPE). – (SK) Europos, jos atskirų valstybių, todėl ir visos ES, istorija nori nenori glaudžiai susijusi su krikščionybės paveldu. Todėl netgi daugelio šalių konstitucijose esama nuorodų į krikščioniškąsias tradicijas. Net ir Europos Sąjungos sutarties preambulėje, be kita ko, remiamasi Europos religiniu paveldu, iš kurio kilo visuotinės vertybės.

Šiandien pagrindinės teisės Europos Sąjungoje užtikrintos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencija, tačiau pirmiausia jos kilusios iš tradicijų pačiose valstybėse narėse, susiklosčiusių per amžius. Todėl manau, kad ES turi visapusiškai gerbti šalių istoriją, kultūrą ir tradicijas ir ryžtingai atsisakyti bausti valstybės nares, kurios gina savo teisę į savitumą, taip pat ir krikščioniškąjį paveldą bei krikščionybės simbolius. Baigdamas norėčiau pridėti, kad nei chartija, nei Europos konvencija negali padidinti Europos Sąjungos galių.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Ponia pirmininke, norėčiau pradėti prašydamas leisti pasiskolinti kelis svetimus žodžius. Kryžius nėra primestas ženklas. Jis simbolizuoja teigiamas vertybes, kurios yra mūsų daugiau kaip 2 000 metų istorijos, kultūros ir visuomenės dalis. Negalime teigti, kad giname pagrindines teises, jeigu neigiame šias teises sukūrusias vertybes.

Demokratija veikia puoselėjant laisvę ir pagarbą ir padeda įgyvendinti teises – tačiau nesiimant prievartos ir neįvedant apribojimų. Žinoma, subsidarumo principą – ypač laisvę, nesvarbu, ar tai laisvė reikšti savo nuomonę, ar laisvė reikšti savo įsitikinimus – turi gerbti ir pripažinti visos Europos institucijos, organizacijos ir teismai.

Nevalia kėsintis į valstybių narių kompetenciją eksponuoti religinius simbolius viešose vietose, kadangi nevalia kėsintis į tautų tradicijas ir tapatybę rodančius simbolius. Laisvė yra esminis mūsų visuomenės bruožas ir pagrindinis bendros laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės ramstis. Įvedus laisvės apribojimus ar cenzūrą, sugriūtų visos Europos Sąjungos pagrindas.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Ponia pirmininke, aš taip pat manau, kad teismas neteisis teigdamas, jog kryžių eksponavimas mokyklose reiškia nepagarbą kitų žmonių religiniams įsitikinimams. Šiandien

aptariamas klausimas yra ne tiek teisinis, kiek socialinis. Akivaizdu, kad turime laikytis subsidarumo principo. Religinį simbolių eksponavimas nėra religinės diskriminacijos ar prievartos ženklas. Religiniai simboliai susiformavo vystantis kiekvienos šalies tradicijoms ir istorijai, neretai jie įtraukti ir į šalies konstituciją, kaip tai yra mano šalyje Graikijoje.

Graikijoje religinės ikonos eksponuojamos mokyklose ne todėl, kad norėtume primesti tam tikrą religiją vaikams, bet todėl, kad jos yra mūsų tradicijų dalis ir tiesiogiai siejasi su mūsų visuomenės vertybėmis ir sandara bei su keturiais Otomanų imperijos vykdyto persekiojimo ir religinės sprespaudos amžiais.

Anna Záborská (PPE). – (SK) Norėčiau trumpai išsakyti savo nuomonę trimis klausimais. Šį antradienio vakarą, metams einant į pabaigą ir pradėdant rengtis Kalėdoms, praėjus beveik šešiasdešimčiai metų nuo Europos Sąjungos įkūrimo, mes vis dar diskutuojame apie vieną iš Europos Sąjungos integracijos ramsčių – subsidarumo principą.

Antra, M. Borghezio klausimas susijęs su Strasbūre įsikūrusio Europos teismo sprendimu, kad Italijos mokyklose kabantys kryžiai pažeidžia Europos žmogaus teisių apsaugos konvenciją. Dėl šio sprendimo sunerimo daugelis valstybių. Praėjusią savaitę Slovakijos parlamentas priėmė rezoliuciją, kurioje nurodė, kad šis sprendimas neatitinka Europos kultūrinio paveldo ir krikščioniškosios istorijos.

Galiausiai man nesmagu skaityti bendros rezoliucijos projektą, dėl kurio balsuosime ketvirtadienį. Esu nusivylusi, kad mums trūksta drąsos į rezoliuciją, kurioje kalbama apie subsidarumą, įtraukti tuos Lisabonos sutarties punktus, kurie tiesiogiai susiję su patvirtinta programa.

Magdi Cristiano Allam (PPE). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, turint omenyje, kad vargu ar šiandien čia kas nors nori kalbėti apie kryžius, kadangi aptariant kryžius reikia pasitelkti subsidarumo principą, vienintelė logiška išvada yra ta, kad gyvename Europoje, kuri gėdijasi istorinės tiesos apie savo judėjįskas-krikščioniškas šaknis ir istorinės tiesos apie krikščionybę, kuri, anot Goethes, yra bendra Europos kalba.

Parlamente yra 23 oficialios kalbos, ir tai rodo, kad Europą vienija vien tik krikščionybė. Norėčiau užduoti J. Barrotui klausimą: kodėl, Šveicarijoje įvykusių visuotiniu referendumu uždraudus minaretus, Europos Komisija, Europos Sąjunga, Jungtinės Tautos, Arabų valstybių lyga ir Islamo konferencijos organizacija vieningai pasmerkė šio referendumo rezultatą – o juk Šveicarija net nėra Europos Sąjungos narė – tačiau šiandien jūs kviečiate laikytis neutralios pozicijos svarstant klausimą, kuris siejasi su mūsų šaknimis, mūsų tapatybe ir mūsų dvasia?

Csaba Sógor (PPE). – (HU) Leiskite trumpai prisidėti prie šių diskusijų kaip protestantizmo, kurio tradicija susijusi su aštuonkampe žvaigžde, o ne kryžiumi, kaip pačiu svarbiausiu simboliu, dvasininkui. Iš tikrųjų esu iš rinkiminės apygardos, kurioje 99 proc. rinkėjų katalikai. Keturi mano vaikai lanko mokyklą kartu su katalikų vaikais. Kryžius mums nekludo. Norėčiau šiuo atveju – jeigu galiu techniniu požiūriu – atskirti Nukryžiuotąjį nuo kryžiaus. Turime žinoti, net jeigu tai manęs asmeniškai netrikdo, kad esama žmonių, kuriuos kryžius arba Nukryžiuotasis trikdė, nes kryžius arba Nukryžiuotasis jiems primena inkviziciją.

Manau, kad tai pateisinama tose šalyse, kuriose nusistovėjo praktika pagal katalikų tradiciją laikyti kryžių mokyklose, ypač religinėse mokyklose. Tačiau Parlamentas turėtų svarstyti ne šiuos, o skurdo, ekonomikos krizės ir Rytų Europos pažangos klausimus. Šios mūsų diskusijos bergždžios. Turime išsiaiškinti, kas protestavo toje Italijos mokykloje ir dėl kokių priežasčių. Turėjome išnagrinėti šį konkretų atvejį, užuot diskutavę klausimu, kuris jau užmarštyje.

Žinoma, dar kartą noriu pabrėžti, kad neturiu nieko prieš kryžius, nes aš taip pat kiekvieną dieną gyvenu žiūrėdamas į kryžių, kuris manęs netrikdo. Turime sudaryti tinkamas gyvenimo sąlygas Italijoje arba Rumunijoje, kad tai netaptų diskusijų tema.

Diane Dodds (NI). – Ponia pirmininke, pastaraisiais metais buvome vykdomos kampanijos, kuria siekiama uždrausti religijos laisvę, liudininkai. Krikščionės slaugės nubaustos už tai, kad ligoniams siūlė pasimelsti, ir tik šiandien krikščionė registratorė Lillian Ladele, kuriai liepta registruoti civilinę partnerystę, arba, priešingu atveju, jai grėstų atleidimas iš darbo, pralaimėjo diskriminacijos dėl religijos bylą Jungtinės Karalystės apeliaciniame teisme.

Lygiateisiškumo įstatymai neapsaugojo krikščionių – iš tikrųjų sukėlė priešingą poveikį. Lygiateisiškumo įstatymo pakeitimui dėl bažnyčių religijos laisvės Bendruomenių rūmai pritarė prieš dvi savaites, be kita ko, tarp ES Komisijos kaltinimų įsikišimu. Komisija pagrįstoje nuomonėje teigė, kad Jungtinė Karalystė turi susiaurinti religijos laisvės apsaugos sąlygą darbo santykius reglamentuojančiuose įstatymuose. Pasakysiu:

„Gėda Komisijai.“ Turi būti pripažinta, kad žmonės turi tikėjimą ir teisę reikšti šį tikėjimą. Įstatymai turi būti skirti krikščionims apsaugoti, o ne jiems bausti.

Jacques Barrot, *Komisijos pirmininko pavaduotojas*. – (FR) Ponia pirmininke, šalis, su kuria esu labiausiai susipažinęs, patyrė žiaurią konfrontaciją šiais klausimais, ir norėčiau labai paprastai, tačiau asmeniškai išreikšti viltį, kad Europos Parlamento politika toliau bus grindžiama abipuse tolerancija ir pagarba.

Faktiškai esama šeimų, kurios nori tęsti krikščioniškąją tradiciją. Esama šeimų, kurios gali abejoti ta tradicija. Ši religinė ir kultūrinė įvairovė sudaro mūsų ir Europos pagrindą. Manau, turime būti labai apdairūs sprenddami tokių klausimą kaip šis. Pasinaudodsiu galimybe tai pasakyti visiškai paprastai, nes pats šalyje, su kuria esu geriausiai susipažinęs, nukentėjau nuo abiejų pusių radikalų.

Esu teisininkas ir, atvirai sakau, nesuprantu, kaip galima rengti šias diskusijas čia, kai jos visų pirma turėjo būti surengtos Europos Tarybos parlamentinėje asamblėjoje ir nacionaliniuose parlamentuose. Manau, būtent ten turėtų vykti diskusijos. Be to, turime pareigą – aš turiu pareigą Komisijos vardu – pasakyti, kad Komisija iš tikrųjų tvirtai įsipareigojusi gerbti religijos laisvės principą ir kad ji būtų akivaizdžiai priversta reaguoti į asmenų, kurie priklauso konkrečiai religijos grupei, bet kokios formos diskriminaciją.

Vis dėlto Komisija negali veikti neatsižvelgdama į sutartyse nustatytą teisinį reglamentavimą. Be to, kaip sutarčių saugotoja, ji negali įsikišti sprendžiant klausimus, susijusius su valstybe nare, kai šie klausimai nėra susiję su Europos Sąjungos teise. Paprasčiausiai turiu pareigą tai pasakyti. Komisija gali tik atkreipti dėmesį į įvairias šiuose rūmuose išreikštas pozicijas, tačiau ji negali pareikšti nuomonės dėl klausimo, kuris nepriklauso Europos teisės sričiai. Dar kartą atkreipiu dėmesį, kad šie klausimai priklauso valstybių narių vidaus teisės sistemai. Tai galiu pasakyti kaip teisininkas.

Nepaisant to, manau, šios diskusijos naudingos ir, žinoma, įdomios, bet norėčiau paprasčiausiai paraginti visus dalyvavusius šiose diskusijose išlaikyti būtiną proporcingumo pojūtį ir suteikti galimybę Europos Tarybai ir taip pat Europos Tarybos parlamentinei asamblėjai naudingai aptarti išaiškinimus, kuriuos būtų galima pritaikyti Europos žmogaus teisių deklaracijai. Tačiau atvirai kalbant, kaip sutarčių sergėtojai, mes negalime kištis į diskusijas, kurios iš esmės susijusios su Europos Taryba ir Europos žmogaus teisių teismu.

Atsiprašau, kad negalėjau pateikti geresnio atsakymo šį vakarą, tačiau turiu pareigą, atvirai kalbant, ir pagal įstatymą atsakyti būtent taip. Nuoširdžiai tikiu, kad kalbame apie problemas, kurios šiandien sprendžiamos Europos Sąjungoje atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemą.

Pirmininkė. – Gavau šešis pasiūlymus dėl rezoliucijos⁽³⁾, pateiktus pagal Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 5 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks 2009 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienį.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Herbert Dorfmann (PPE), *raštu*. – (DE) Europos žmogaus teisių teismo nutarimas atspindi agresyvųjį pasaulietišumą ir suteikia galią tiems, kurie nori religiją išstumti iš viešosios erdvės. Tačiau jie užmiršta, kad mūsų žemynas negali egzistuoti be krikščionybės. Krikščionybė suformavo Europą, jos žmonės, kultūrą, meną ir mąstymą, todėl sunaikinus visus krikščionybės pėdsakus žemynas prarastų savo tapatumą. Visiškai nekeliu religijos laisvės klausimo. Bažnyčios atskyrimas nuo valstybės yra didelis mūsų demokratijos laimėjimas ir manau, kad turėtume užtikrinti, kad ir bažnyčia, ir valstybė vykdytų savo užduotis, rodydamos viena kitai deramą pagarbą. Būtent pagarba yra esminis dalykas. Krikščionių bažnyčia negali reikalauti, kad visi išpažintų jos tikėjimą, tačiau turi teisę reikalauti visuotinės pagarbos.

Martin Kastler (PPE), *raštu*. – (DE) Ponia Pirmininke, ponios ir ponai, ką iš tiesų reiškia religijos laisvė? Atsakymas gana paprastas: tai laisvė praktikuoti religiją. Religijos laisvė nėra laisvė nuo religijos, tačiau laisvė išpažinti tikėjimą. Religijos laisvė nesukuria nereliginės visuomenės, tačiau suteikia žmonėms teisę atvirai visuomenėje praktikuoti savo religiją. Kryžiai mokyklose nieko neverčia tikėti ar netikėti. Todėl jų naudojimas nepažeidžia religijos laisvės. Lygiai taip pat man dar neteko girdėti apie kieno nors teisę nesusidurti su religijos simboliais, nes tokiu atveju turėtume iškart uždrausti visus kryžius kapinėse ir bažnyčių bokštus. Todėl Europos žmogaus teisių teismo nutarimu dėl kryžiaus naudojimo ne tik pasikėsinta į subsidiarumo principą,

(3) Žr. protokolą.

bet ir pažeidžiama pati teisė į religijos laisvę. Mes, Europos Parlamentas, negalime ir neturime teisės pritarti šiam nutarimui. Europos žmogaus teisių teismas turėtų vykdyti teisingumą, o ne tapti ideologinių ir antikrikščioniškų interesų marionete. Priešingu atveju turėtume rimtai apsvarstyti, kokia apskritai yra šio teismo paskirtis.

Joanna Katarzyna Skrzydlewska (PPE), raštu. – (PL) Mano nuomone, teismo sprendimas neturi nieko bendra su religijos laisvės apsauga. Kryžiaus buvimas klasėje pats savaime nedaro spaudimo žmogaus pasaulėžiūrai ir nepažeidžia tėvų teisės auginti savo vaikus pagal savo pačių įsitikinimus, taip pat kaip ir šios teisės nepažeidžia rūbų, kurie liudija apie konkrečios religijos išpažinimą, dėvėjimas. Abipusis supratimas ir atvirumas kitiems yra bendros, vieningos Europos pagrindas, kaip ir pagarba šalių kultūros skirtumams ir tautų, kurios sudaro Europos Sąjungą, istorijai ir tradicijoms. Jokia paslaptis, kad mūsų Europos tapatumo šaltiniai tiesiogiai kyla iš krikščioniškos tradicijos. Dėl to aiškiai europiečių daugumai kryžius yra religinis simbolis ir tuo pat metu simbolis, kuris atspindi jų vertybes. Neįsivaizduoju, kad abipusis dialogas, kuriame dalyvaujame kiekvieną dieną, neturėtų būti susijęs su mūsų turimomis vertybėmis. Taip pat neįsivaizduoju, kad vardan religijos laisvės turėtume būti priversti paneigti tai, kas mums yra svarbus ir šventas simbolis, nepaisant to, ar tai kryžius, ar Dovydo žvaigždė ar Pasmėnulis. Kaip niekas neturi teisės niekieno priversti išpažinti konkrečios religijos arba vertybių sistemos, taip pat niekas neturi teisės niekieno priversti vardan laisvės pašalinti simbolius, kurie yra svarbūs visai žmonijai. Savo sprendime Žmogaus teisių teismas faktiškai palaiko ne religijos laisvę, tačiau stato į blogesnę padėtį visus tuos, kurių gyvenimuose tikėjimo simboliai turi didelę reikšmę.

21. Kito posėdžio darbotvarkė: žr. protokolą

22. Posėdžio pabaiga

(Posėdis baigtas 23.45 val.)